Limba și literatura română

Ghid complet pentru

EVALUAREA NAȚIONALĂ

NOȚIUNI TEORETICE • FIȘE DE LUCRU • 40 DE TESTE

MARINELA PANTAZI
MARGARETA ONOFREI

clasa a VIII-a

Booklet

Scanned with OKEN Scanner

Marinela Pantazi

Margareta Onofrei

Limba și literatura română

Ghid complet pentru Evaluarea Națională

- clasa a VIII-a -

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Pentru comenzi:
tel: **021.430.30.95**
021.440.10.02
e-mail: **comenzi@booklet.ro**
site: **www.booklet.ro**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PANTAZI, MARINELA
Limba și literatura română : ghid complet pentru Evaluarea Națională : clasa a VIII-a / Marinela Pantazi, Margareta Onofrei. -
București : Booklet, 2023
ISBN 978-630-6530-33-5

I. Onofrei, Margareta

811.135.1
821.135.1.09

Redactori: Gabriela Tănăsescu, Iulia Artene, Oana Chiriță
Corectori: Alexandra Stătescu, Antonia Tucheac, Oana Neacșu
Tehnoredactori: Carmen Dumitrescu, Oana Aconstantinesei, Mihaela Cojoc, Simona Radu-Iacobini
Copertă: Mihaela Cojoc
Credite foto: Adobe Stock

CNI CORESI
Tipărit la C.N.I. „CORESI" S.A.

© **Editura Booklet** 2023
Toate drepturile asupra lucrării aparțin editurii.

Competențe generale și specifice

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

1.1. Identificarea informațiilor importante, a temei, a ideilor principale/secundare din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.3. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile în texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.4. Prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe marginea unor texte diverse

1.5. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse

1.6. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

1.7. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

2.1. Redactarea unui rezumat sau a unui text, simplu sau complex, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate

2.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite

2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare

2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității

2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

3.1. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne

3.2. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative

3.3. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse

3.4. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă

3.5. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

3.6. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală

3.7. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și analogică (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

4.1. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

4.2. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

4.3. Compararea unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare sau a unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi

4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la valori culturale sau la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare

Scanned with OKEN Scanner

Noțiuni de teorie și exemple

Lectură. Redactare. Elemente de construcție a comunicării. Interculturalitate

Lectură

TEXTUL LITERAR

TEXTUL LITERAR	este produsul imaginației unui scriitor, creat în scopul sensibilizării cititorului. Acesta aparține literaturii și conturează o lume imaginară, bazată pe emoție.
TRĂSĂTURI	- textul literar transmite emoții, trăiri, sentimente, idei, gânduri, atitudini; - el emoționează/sensibilizează cititorul; - acesta prezintă viziunea autorului asupra unei realități, filtrată prin prisma sensibilității sale; - autorul creează un univers ficțional care se remarcă prin originalitate; - universul imaginar este susținut de limbajul expresiv, dat de alăturările inedite de cuvinte (figuri de stil, imagini artistice); - textul literar este scris în versuri sau în proză.
TEMA	domeniul, ideea, atitudinea în jurul căruia/căreia se organizează textul literar (de exemplu: *natura, copilăria, iubirea, istoria*). Ea se poate stabili în funcție de câmpul lexical predominant sau de sentimentul/ideea centrală a textului.
CUVÂNTUL-CHEIE	termenul reluat sau scos în evidență care contribuie la construirea/descifrarea mesajului unei opere literare.
IDEEA PRINCIPALĂ	informația esențială, cuprinsă într-un fragment de text.
IDEEA SECUNDARĂ	informația detaliată care constituie o dezvoltare a ideii principale.
PLANUL SIMPLU DE IDEI	cuprinde ideile principale, înlănțuite în ordinea apariției lor în text.
PLANUL DEZVOLTAT DE IDEI	cuprinde ideile principale și ideile secundare corespunzătoare acestora, înlănțuite în ordinea apariției lor în text.

Scanned with OKEN Scanner

I. TEXTUL EPIC

TEXTUL EPIC	textul literar în care viziunea unui autor asupra temei abordate este prezentată prin intermediul naratorului, al personajelor, al acțiunii.
TRĂSĂTURI	- Textul epic transmite, **în mod indirect**, **sentimente, emoții, gânduri, atitudini**; - Acesta are **o temă** și mai multe **cuvinte-cheie.** - Se remarcă prin prezența unui narator/povestitor, instanță a comunicării narative care povestește întâmplările. Naratorul poate fi: **narator obiectiv** (neimplicat în acțiune) sau **narator subiectiv** (implicat în acțiune, ca personaj sau ca martor). În funcție de gradul de implicare a povestitorului în text, **perspectiva narativă** poate fi **subiectivă** (relatare la persoana I) sau **obiectivă** (relatare realizată la persoana a III-a). - În cadrul textului epic, se regăsesc **repere de spațiu și de timp** (cuvinte/structuri care plasează acțiunea într-un anumit loc și într-un anumit moment). - **Acțiunea textului epic** (înlănțuirea întâmplărilor prin care trec personajele, relatate de narator, desfășurate într-un anumit timp și spațiu) este structurată pe **momentele subiectului**: ➢ **expoziționea** (situația inițială) indică locul, timpul și unele dintre personaje; ➢ **intriga/elementul declanșator** este momentul care provoacă un conflict (cauza acțiunii); ➢ **desfășurarea acțiunii** prezintă succesiunea întâmplărilor declanșate de intrigă; ➢ **punctul culminant** este momentul de maximă intensitate (situația dificilă) care determină finalul textului; ➢ **deznodământul** surprinde rezolvarea conflictului (situația finală). - La acțiune participă **personaje**. Personajul este o instanță a comunicării narative/ființă imaginară care ia parte la acțiune. Acesta poate fi inspirat din realitate sau poate fi fabulos și este prezentat din punct de vedere fizic (prin referiri la aspectul exterior, vestimentație, statură etc.) și moral (calități și defecte). Tipuri de personaj: I. În funcție de gradul de implicare în acțiune: ➢ **principal** (aflat în centrul acțiunii, participând la toate momentele subiectului); ➢ **secundar** (ajută la conturarea acțiunii și se raportează la personajul principal); ➢ **episodic** (își face apariția într-un singur episod al acțiunii sau în episoade izolate); ➢ **figurant** (martor al acțiunii, fără importanță pentru desfășurarea acțiunii).

Scanned with OKEN Scanner

TRĂSĂTURI	II. În funcție de felul în care este construit: • **individual;** • **colectiv.** III. În funcție de semnificația morală a comportamentului: • **pozitiv;** • **negativ.** - **Conflictul** din cadrul acțiunii desemnează un dezacord sau o confruntare între două sau mai multe idei/personaje. - Tiparele textuale utilizate în textul epic sunt: **narativ**, **descriptiv**, **dialogat**. ➢ **Tiparul narativ**: prezentarea unei succesiuni logice și cronologice a întâmplărilor, prezența personajelor, utilizarea preponderentă a verbului. ➢ **Tiparul descriptiv**: reliefarea unor trăsături/detalii relevante, folosirea grupului nominal (substantiv/pronume/numeral – obiectul descrierii, adjectiv – trăsătura obiectului descris). ➢ **Tiparul dialogat/dialogal:** schimbul de replici dintre personaje, utilizarea mărcilor adresării directe (exclamații, interogații, cuvinte/structuri în vocativ, interjecții, verbe/pronume la persoana a II-a), prezența semnelor de punctuație specifice, folosirea verbelor declarative (*a zice*, *a spune*, *a declara*, *a menționa* etc.). - În funcție de tiparul textual predominant, **textul literar** poate fi: **narativ, descriptiv, dialogat.** - **Limbajul** textului epic este **expresiv**.

Scanned with OKEN Scanner

II. TEXTUL LIRIC

TEXTUL LIRIC	textul literar în care viziunea unui autor asupra temei abordate este prezentată prin intermediul vocii poetice care exprimă gânduri, sentimente, atitudini, redate într-un limbaj expresiv.
TRĂSĂTURI	- Textul liric/poezia transmite **sentimentele, emoțiile, gândurile, atitudinea** unei instanțe/ipostaze/voci a creatorului. - Acesta are **o temă** și mai multe **cuvinte-cheie.** - Vocea poetică se confesează cititorului și este evidențiată în text prin utilizarea **mărcilor lexico-gramaticale specifice subiectivității** (verbe, pronume, adjective pronominale la persoanele I și a II-a, singular și plural, interjecții, exclamații, interogații, cuvinte/sintagme cu valoare afectivă). - Tiparele textuale utilizate sunt: tiparul **descriptiv** (prezentarea unor trăsături/detalii relevante, folosirea grupului nominal), tiparul **monologat/monologal** (redarea șirului neîntrerupt de gânduri ale vocii poetice). - Se utilizează îmbinări de cuvinte care emoționează cititorul și prin care se conturează o **semnificație** de ansamblu. **Limbajul** se remarcă prin **expresivitate**, obținută cu ajutorul **figurilor de stil** și al **imaginilor artistice**. - Textul liric este organizat în **versuri** și **strofe**. În textul liric sunt prezente **elementele de versificație (măsura, rima, ritmul)** care îi conferă **muzicalitate.**
Versificația se ocupă cu studiul regulilor de alcătuire a poeziei.	
Versul Strofa Catrenul	un rând dintr-o poezie. o grupare de versuri. strofă formată din patru versuri.
MĂSURA	**Măsura** reprezintă numărul de silabe dintr-un vers. Pentru a stabili măsura unei poezii, se numără silabele din toate versurile. Atenție la cuvintele care se scriu cu cratimă (se reduce numărul de silabe)! *Bine-ai venit, An nou!...* 6 silabe *Bine-ai venit...* 4 silabe (Ion Minulescu, *Rânduri pentru Anul Nou*)
RIMA	**Rima** reprezintă identitatea sunetelor de la sfârșitul a două sau mai multe versuri, începând cu ultima vocală accentuată.

Scanned with OKEN Scanner

TIPURI DE RIMĂ

rimă împerecheată (aabb) – rimează primul vers cu al doilea și al treilea cu al patrulea.	*Și cum scoboară noaptea, al'dată **așteptată**,* *Îmi pare veche luna – și steaua ce se-**arată**,* *Ca un părete de-arme, cu care-aș fi **vânat**.* *Și fără glas, cu luna, și noi ne-am **ridicat**.* (Tudor Arghezi, *Toamna*)
rimă încrucișată (abab) – primul vers rimează cu al treilea, iar al doilea rimează cu al patrulea.	*Când amintirile-n **trecut*** *Încearcă să mă **cheme**,* *Pe drumul lung și **cunoscut*** *Mai trec din vreme-n **vreme**.* (Mihai Eminescu, *Când amintirile...*)
rimă îmbrățișată (abba) – primul vers rimează cu al patrulea și al doilea cu al treilea.	*Afară-i toamnă, frunza **'mprăștiată**,* *Iar vântul svârlă 'n geamuri grele **picuri**;* *Și tu citești scrisori din roase **plicuri*** *Și într-un ceas gândești la viața **toată**.* (Mihai Eminescu, *Afară-i toamnă*)
monorimă (aaaa) – constă într-o rimă ce apare succesiv la mai multe versuri.	*Peste vârf de **rămurele*** *Trec în stoluri **rândunele**,* *Ducând gândurile **mele*** *Și norocul meu cu **ele**.* (Mihai Eminescu, *Ce te legeni...*)
rimă imperfectă – rimele alternează.	*Lacul codrilor albastru* *Nuferi galbeni îl **încarcă**;* *Tresărind în cercuri albe* *El cutremură o **barcă**.* (Mihai Eminescu, *Lacul*)
rimă albă – versurile nu rimează.	*Nici nu-mi mai amintesc ce cântai.* *Poate ceva despre crengile și apele care ți-au cutreierat nopțile.* *Sau poate copilăria ta care a murit* *undeva, sub cuvinte.* (Nichita Stănescu, *Cântec de dor*)

RITMUL	**Ritmul** este armonia obținută prin succesiunea regulată a silabelor accentuate și neaccentuate. Exemple: - versuri cu accent pe prima silabă: ***Doi**-nă **doi**-nă, **cân**-tec **dul**-ce* ***Când** te-a-**ud** nu **m-aș** mai **du**-ce.* (Doină populară) - versuri cu accent pe a doua silabă: *A **fost** o-**da**-tă **ca-n** po-**vești*** *A **fost** ca **ni**-cio-**da**-tă* (Mihai Eminescu, *Luceafărul*)

Scanned with OKEN Scanner

EXPRESIVITATE – LIMBAJ ARTISTIC/FIGURAT

Figurile de stil	procedee artistice prin care se modifică înțelesul propriu al unui cuvânt sau construcția gramaticală uzuală (îmbinări surprinzătoare de cuvinte).
Imaginile artistice	expuneri ale realității înconjurătoare, redate prin intermediul simțurilor, manifestate prin cuvânt.

FIGURA DE STIL	DEFINIȚIE	EXEMPLE
PERSONIFICAREA	- atribuirea de însușiri omenești obiectelor, ființelor necuvântătoare, fenomenelor, elementelor cosmice etc.	**Soarele mângâie** iarba abia răsărită. *Sara pe deal **buciumul sună cu jale.*** (Mihai Eminescu, *Sara pe deal*) ***Tablourile nu se mai satură*** ***Privind** afară din rame.* (Marin Sorescu, *Perspectivă*)
COMPARAȚIA	- alăturarea a doi sau mai mulți termeni cu scopul evidențierii unuia dintre ei.	Are obrajii **roșii ca bujorul**. Nori **amenințători ca balaurii** din poveste anunță furtuna. O simt lângă mine **ca o adiere**.
ENUMERAȚIA	- înșiruirea unor termeni cu sensuri apropiate, pentru accentuarea ideii exprimate.	*Câte **ținuturi** înflorite, ce **palate**, ce **cetăți**,* *Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!* (Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)
EPITETUL	- atribuirea unei însușiri deosebite unui obiect/unei ființe. De regulă, ca parte de vorbire, el este adjectiv, dar poate fi și adverb (când determină un verb) sau substantiv (epitet metaforic).	*În vaduri **ape repezi** curg* *Și vuiet dau în cale,* *Iar plopi în **umedul amurg*** *Doinesc **eterna jale**.* (George Coșbuc, *Mama*) Crengile se mișcă ***alene*** în bătaia vântului. Am văzut o pădure ***de argint***.
REPETIȚIA	- reluarea unui cuvânt/unei sintagme cu scopul de a accentua o idee.	*Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,* *Care **vine, vine, vine**, calcă totul în picioare* (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

Scanned with OKEN Scanner

FIGURA DE STIL	DEFINIȚIE	EXEMPLE
METAFORA	- schimbarea sensului obișnuit al unui termen cu unul deosebit, pe baza unei asemănări (comparație subînțeleasă).	***Mireasa cerului albastru*** *Își împânzește-n ape chipul* (Octavian Goga, *Pe înserate*)
ALITERAȚIA	- repetarea unui sunet (consoană) sau a unui grup de sunete (consoane) în interiorul unui vers, în vederea creării unei muzicalități aparte.	*Prin **v**ulturi **v**ântul **v**iu **v**uia,* ***V**run prinț mai tânăr când trecea.* (G. Coșbuc, *Nunta Zamfirei*)
HIPERBOLA	- exagerarea intenționată a însușirilor unei ființe sau a caracteristicilor unei întâmplări, unui fenomen, unui obiect, cu scopul de a impresiona.	*Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,* *Care **crește într-o clipă ca în veacuri, mereu crește,*** ***Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește;*** ***Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde.*** (M. Eminescu, *Scrisoarea III*)
ANTITEZA	- prezentarea a doi termeni opuși sau a două aspecte opuse, cu scopul de a le evidenția prin contrast.	*Eu veneam de **sus**, tu veneai de **jos**.* *Tu soseai din **vieți**, eu veneam din **morți**.* (Tudor Arghezi, *Morgenstimmung*)

Scanned with OKEN Scanner

IMAGINILE ARTISTICE	DEFINIȚIE	EXEMPLE
IMAGINI VIZUALE	- construcții care se adresează văzului.	***Lacul*** *codrilor* ***albastru*** ***Nuferi galbeni*** *îl încarcă;* *Tresărind în* ***cercuri albe*** *El cutremură o barcă.* (Mihai Eminescu, *Lacul*)
IMAGINI AUDITIVE	- construcții care se adresează auzului.	*Când pururi* ***veșnicia vorbește numa-n șoapte,*** ***De unde-atâta foșnet și susure și sfadă?*** *Mă plec, ascult în mine prin sufleteasca noapte* ***Și-aud cum se dezbracă pământul de zăpadă.*** (Vasile Voiculescu, *Noapte de martie*)
IMAGINI OLFACTIVE	- construcții care se adresează mirosului (simțului olfactiv).	*Primăvară...* *O* ***pictură parfumată*** *cu vibrări de violet.* (George Bacovia, *Nervi de primăvară*)
IMAGINI TACTILE	- construcții care se adresează pipăitului/percepției senzoriale cu ajutorul pielii.	*îi țineam mâna pe capul meu în timp ce dormea* ***să simt căldura*** *și liniștea.* (Gabi Eftimie, *Azi nu mi-e frică de liniște*)
IMAGINI DINAMICE	- construcții care redau mișcarea.	***La voi alerga*** *totdeauna* ***Truditu-mi suflet*** *să se-nchine* (Octavian Goga, *Plugarii*)

Scanned with OKEN Scanner

III. TEXTUL DRAMATIC

TEXTUL DRAMATIC	tipul de text creat pentru a fi reprezentat scenic, în care viziunea unui autor asupra temei abordate este prezentată prin intermediul personajelor, care participă la acțiunea generată de conflicte puternice.
TRĂSĂTURI	- Textul dramatic este compus din **acte** (diviziuni care structurează subiectul) și **scene** (subdiviziuni care marchează intrările/ieșirile personajelor din scenă). - Acesta are **o temă** și mai multe **cuvinte-cheie**. - **Acțiunea** respectă momentele subiectului și se bazează pe un conflict dramatic între circumstanțe, pasiuni și caractere care se ciocnesc, prezentând atitudini și perspective contradictorii; **conflictul dramatic** este puternic și dinamic. - **Personajele** textului dramatic comunică prin intermediul dialogului și al monologului. - **Replica** reprezintă fiecare intervenție a personajelor. **Replicile** personajelor sunt evidențiate prin **mărci ale adresării directe** (interjecții, cuvinte/structuri în vocativ, interogații, exclamații). - **Tiparele textuale** utilizate cu precădere în textul dramatic sunt cel **dialogat/dialogal** și cel **monologat/monologal**. Tiparul narativ și cel descriptiv au un rol secundar. ➢ **Tiparul dialogat/dialogal:** schimbul de replici dintre personaje; se remarcă prin utilizarea mărcilor adresării directe (exclamații, interogații, cuvinte/structuri în vocativ, interjecții, verbe/pronume la persoana a II-a), prin prezența semnelor de punctuație specifice și folosirea verbelor declarative. ➢ **Tiparul monologat/monologal**: redarea șirului neîntrerupt de gânduri ale unui personaj. ➢ **Tiparul narativ**: prezentarea unei succesiuni logice și cronologice a întâmplărilor, prezența personajelor, utilizarea preponderentă a verbului. ➢ **Tiparul descriptiv:** prezentarea unor trăsături/detalii relevante, folosirea grupului nominal: substantiv/pronume/numeral – obiectul descrierii, adjectiv – trăsătura obiectului descris. - Autorul intervine în acțiune prin **indicații scenice (didascalii)**, notate la începutul actelor/scenelor și/sau între paranteze, însoțind replicile; acestea se referă la acțiunea personajelor, la decoruri, gesturi, mimică, stări sufletești, atmosferă etc. - Textul dramatic/piesa de teatru este scris(ă) pentru **a fi reprezentat(ă) scenic**. Pentru punerea sa în scenă, sunt necesare următoarele elemente: regizor (responsabil cu punerea în scenă a piesei de teatru), actori (interpretează roluri/personaje), decor (obiecte, mobilier, scări etc.), costume, lumini, muzică.

Scanned with OKEN Scanner

TIPURI DE TEXTE LITERARE

1. TEXTUL NARATIV LITERAR	prezintă succesiunea unor întâmplări, ordonate logic și cronologic, la care participă personaje.
TRĂSĂTURI	- prezența instanțelor comunicării narative (autor, narator, personaje); - perspectivă narativă (obiectivă/subiectivă); - repere spațio-temporale; - acțiunea (organizată pe momentele subiectului); - personajele (caracterizate în mod direct și/sau în mod indirect); - preponderența tiparului textual narativ; - frecvența verbului.

EXEMPLU

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pe nume Greuceanu. Auzind și el de făgăduința împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai își luă inima în dinți, încumetându-se pe ajutorul lui Dumnezeu și pe voinicia sa, și plecă și el la împăratul să se închine cu slujba. Pe drum se întâlni cu doi oameni.

(*Greuceanu* – basm popular cules de Petre Ispirescu)

2. TEXTUL DESCRIPTIV LITERAR	prezintă trăsăturile unui tablou de natură, ale unor fenomene ale naturii, ale unor personaje sau ale unor obiecte, prin intermediul limbajului artistic.
TRĂSĂTURI	- producerea emoției, sensibilizarea cititorului în legătură cu obiectul descrierii; - prezentarea cadrului/fenomenului/personajului/obiectului descris din perspectiva contemplatorului; - utilizarea tiparului textual descriptiv; - frecvența **grupului nominal** (substantiv, adjectiv). - folosirea limbajului artistic.

EXEMPLE

a) *Ah! iată primăvara cu sânu-i de verdeață! / În lume-i veselie, amor, sperare, viață, / Și cerul, și pământul preschimbă sărutări / Prin raze aurite și vesele cântări!*

(Vasile Alecsandri, *Oaspeții primăverii*)

b) *un om se ivi de după un gard; dar ce om! o matahală 'naltă, groasă, spătoasă, bărboasă, fioroasă!*

(Vasile Alecsandri, *Balta-Albă*)

Scanned with OKEN Scanner

3. TEXTUL DIALOGAT	textul în care participanții la dialog schimbă cel puțin două replici.
TRĂSĂTURI	- schimbul de impresii, opinii, împărtășirea sentimentelor etc., prin intermediul replicilor; - punctuația specifică a enunțurilor; - prezența mărcilor adresării directe (interjecții, vocative, interogații, exclamații, enunțuri imperative).

EXEMPLU

VETA (întrerupând-o scurt): Zițo... ce e când ți se bate tâmpla a dreaptă?
ZIȚA: Îți vine o bucurie.
VETA: Mie, bucurie?... nu crez.

(I.L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)

4. TEXTE CARE COMBINĂ STRUCTURI TEXTUALE	**Textul**, ca ansamblu general de sens, poate combina structuri textuale diferite: - structuri narative, care prezintă succesiunea evenimentelor ce alcătuiesc universul ficțional; - structuri descriptive, care prezintă trăsăturile unui peisaj/unei ființe etc.; - structuri dialogate, alcătuite din replicile personajelor; - structuri explicative care arată mijloacele/pașii prin care s-a ajuns la un rezultat; - structuri argumentative prin care sunt formulate considerente pentru care s-a decis un anumit lucru sau prin care se prezintă motivele/cauzele care au condus la un rezultat.

EXEMPLU

Pe drumul ce duce către cetatea Neamțului, pe la sfârșitul lui septembrie 1686, se vedea o oaste mergând. După un trup de lănceri ce deschidea marșa, urmau douăsprezece tunuri mari trase de boi, apoi o ceată de ofițeri călări în fruntea cărora erau trei; unul în floarea vârstei, posomorât, gânditor, necăjit, și doi mai bătrâni. Tustrei în haine poloneze. [...] Nu se auzea nici surlă, nici dobă, numai tropotul cailor, și pasul oamenilor ce abia se mișcau, pentru că de zece zile caii n-au ros decât coaja copacilor, și oamenii s-au hrănit numai cu poame.

— Ce castel e acesta? întrebă Sobiețki când, rădicând capul, zări pe sprinceana dealului, înălțându-se trufașă dinaintea lui, cetățuia Neamțu. Cu bună seamă vrun cuib a tâlharilor acestor de moldoveni!

— La vreme de război, aici domnii Moldovei obicinuiesc a-și trimite averile lor, răspunse Potoțki.

(Costache Negruzzi, *Sobieski și românii*)

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL NONLITERAR

TEXTUL NONLITERAR	este tipul de text care prezintă informații reale, elemente din realitate.
TRĂSĂTURI	- conținutul textului nonliterar se referă la aspecte din realitate; - are scop informativ și se bazează pe adevăruri sau concepte generale; - limbajul utilizat este precis și se bazează pe cuvinte folosite în sens propriu (denotativ). Exemple: articole de ziar/revistă, știri, anunțuri, afișe etc.

TIPURI DE TEXTE NONLITERARE

1. TEXTUL NARATIV NONLITERAR

Textul narativ nonliterar prezintă succesiunea unor întâmplări petrecute în realitate, într-un spațiu și timp bine precizate, la care participă persoane.

Trăsături:
- acțiunea prezintă întâmplări din realitate;
- în acțiune sunt implicate persoane, nu personaje;
- utilizarea tiparului textual narativ (evidențiat prin frecvența verbului);
- timpurile verbale folosite frecvent sunt prezentul și perfectul compus;
- limbajul este precis (se folosesc cuvinte cu sens propriu).

Exemple: relatarea unei întâmplări trăite sau observate, reportaje, jurnale, interviuri etc.

2. TEXTUL DESCRIPTIV NONLITERAR

Textul descriptiv nonliterar prezintă detaliat trăsăturile unui peisaj, ale unei ființe, ale unui obiect etc.

Trăsături:
- sunt folosite date clare, concrete;
- se prezintă detalii despre obiectul/ființa descris(ă);
- cuvintele sunt folosite cu sens propriu;
- limbajul este concis, lipsit de expresivitate;
- se utilizează grupul nominal (substantiv/pronume/numeral – obiectul descrierii, adjectiv – trăsătura obiectului descris);
- timpurile verbale frecvent utilizate sunt prezentul și imperfectul.

Exemple: ghiduri turistice, prezentarea unor produse, texte științifice etc.

3. TEXTUL EXPLICATIV

Textul explicativ oferă informații cu rolul de a clarifica o anumită problemă.

Trăsături:
- oferă explicații despre modul în care s-a realizat un lucru, despre mijloacele/pașii prin care s-a ajuns la un rezultat;
- tonul este neutru, iar exprimarea este exactă;
- se folosește frecvent timpul prezent.

Exemple: enciclopedii, articole de dicționar, prospecte etc.

Scanned with OKEN Scanner

4. TEXTUL DIALOGAT

Textul dialogat este textul în care participanții la comunicare schimbă cel puțin două replici.

Trăsături:
- participanții la dialog schimbă impresii, informații, opinii etc.;
- sunt prezente mărci ale adresării directe.

Interviul este o convorbire între două persoane care are drept scop schimbul de informații. Acesta este un text nonliterar, jurnalistic, informativ, structurat sub forma unui dialog la care participă reporterul/jurnalistul și persoana intervievată. Tema interviului este o idee centrală, de interes public. Pentru a realiza un interviu de succes, reporterul/jurnalistul stabilește tema interviului, alege persoana pe care o va intervieva, se documentează în legătură cu persoana intervievată, stabilește un plan al interviului compus din întrebări, aplică principiile ascultării active, transcrie întrebările și răspunsurile.

5. TEXTUL ARGUMENTATIV/DE OPINIE

Textul argumentativ este un tip de text prin care se susține și se motivează un punct de vedere personal/o opinie în legătură cu o anumită temă.

Trăsături:
- are rol persuasiv;
- respectă o anumită structurare a ideilor:
  - **opinia** – notarea ipotezei care va fi susținută;
  - **argumentarea** – prezentarea ideilor și a exemplelor care susțin opinia formulată;
  - **concluzia** – rezumarea demersului anterior, prin întărirea și nuanțarea ipotezei.
- se remarcă prin utilizarea termenilor/structurilor cu rol de conector, precum:
  - conectori care introduc opinia: *în opinia mea, consider că* etc.
  - conectori care introduc argumentele*: în primul rând, în al doilea rând, mai întâi de toate, prima remarcă se referă la, în plus, în continuare, în ultimul rând* etc.
  - conectori care leagă argumentele: *și, dar, ci, însă, fiindcă* etc.
  - conectori care introduc concluzia: *în concluzie, prin urmare, așadar, în consecință* etc.

TEXTUL MULTIMODAL

Textul multimodal este tipul de text care combină două sau mai multe moduri de comunicare: limbă vorbită sau scrisă și imagini.

Trăsături:
- imaginea redă aspectul fizic al personajelor sau ilustrează cadrul prezentat prin text, în maniera aleasă de creator;
- se adresează unui public larg;
- emoționează privitorul/cititorul;
- scopul acestuia variază (amuzament, informare, sensibilizare etc.);
- poate fi realizat pe suport de hârtie (manual, carte cu poze, bandă desenată, afiș etc.) sau digital (desene animate, site-uri, bloguri, pagini web etc.).

Banda desenată este un text multimodal în care, cu ajutorul desenelor și al cuvintelor, se prezintă întâmplări. Ca în orice text narativ, într-o bandă desenată, un narator prezintă o întâmplare, la care participă personaje și care este plasată în timp și spațiu. Banda desenată conține: viniete (ilustrații de mici dimensiuni folosite ca ornament, care precedă sau încheie o pagină de text) și bule (spații rezervate replicilor personajelor).

Scanned with OKEN Scanner

Redactare

TEXTUL	tipul de scriere prin care se redă o succesiune de propoziții care constituie o comunicare, construită conform regulilor unei limbi, pe baza unei unități de sens.
TRĂSĂTURI	- Redactarea unui text presupune respectarea celor trei părți ale unei compoziții: **introducere, cuprins, încheiere.** - Ideile textuale trebuie să fie **clare**, iar exprimarea, în ansamblul ei, trebuie să fie **corectă** și **coerentă**. - Textul trebuie să fie **corect așezat în pagină**. - **Alineatele** (paragrafele) trebuie să fie evidențiate, marcând trecerea la o nouă idee. - Textul trebuie să respecte normele de ortografie și de punctuație.
ACTIVITĂȚI SPECIFICE REDACTĂRII UNUI TEXT	- stabilirea direcțiilor fundamentale ale scrierii: scopul, tema, documentarea, stabilirea modului de a scrie etc.; - schițarea planului pentru viitoarea compoziție (ideile esențiale, ordonate logic și formulate clar), pe ciornă; - dezvoltarea planului inițial, pe ciornă, prin idei secundare care nuanțează semnificațiile textului, având în vedere încadrarea în subiect și corectitudinea exprimării; - verificarea textului; - transcrierea variantei finale.
EXEMPLU	CERINȚĂ: Alcătuiește un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare care te-a emoționat.
ACTIVITĂȚI SPECIFICE	- meditezi asupra compoziției, asupra unei experiențe personale, corelate cu tema dată; - schițezi compoziția, pe ciornă: notezi minimum două idei principale; - dezvolți, tot pe ciornă, planul inițial, respectând succesiunea logică a întâmplărilor (momentele subiectului); - alcătuiești textul clar și coerent, în funcție de cerință, respectând precizarea privind numărul de cuvinte; - respecți normele specifice de redactare (unitatea compoziției, coerența textului, stil și vocabular adecvate conținutului, ortografia, normele de punctuație, așezarea corectă în pagină, lizibilitatea).

Scanned with OKEN Scanner

A063236

BIBLIOTECA JUDETEANA „GH.ASACHI" IAȘI

PLANUL DE IDEI

PLANUL SIMPLU DE IDEI	ideile principale, înlănțuite în ordinea apariției lor în text.
Ideea principală	informația esențială cuprinsă într-un fragment de text.
Ideea secundară	informația detaliată care constituie o dezvoltare a ideii principale.
PLANUL DEZVOLTAT DE IDEI	ideile principale și ideile secundare corespunzătoare acestora, înlănțuite în ordinea apariției lor în text.

EXEMPLU

Fragment de text	Ideea principală
Tocmai atunci intră portarul, ca să sune sfârșitul orei. Ieșiră cu toții în liniște. Băiatul care se strâmbase la spatele profesorului se apropie de el și îi zise cu sfială: *— Iertați-mă, domnule profesor!* *Profesorul îl sărută pe frunte și-i răspunse:* *— Du-te, fătul meu!* (Edmondo De Amicis, *Cuore, inimă de copil*)	• Scuzele elevului sunt acceptate de către profesor. **Idei secundare** • Portarul a anunțat sfârșitul orei. • Elevii au ieșit din clasă. • Băiatul necuviincios s-a dus la profesor. • Elevul și-a cerut iertare. • Profesorul l-a sărutat pe frunte, acceptându-i scuzele.

REZUMATUL

REZUMATUL	este un tip de text în care se prezintă, în mod succint și obiectiv, datele esențiale ale unor fapte sau ale conținutului unui text dat.
TRĂSĂTURI	- se respectă cronologia întâmplărilor; - se folosește doar persoana a III-a; - se utilizează doar narațiunea; - în general, se folosesc verbe la modul indicativ, timpul perfect compus sau prezent; - nu se dau citate; - nu se folosesc regionalisme, arhaisme, figuri de stil prezente în text; - nu se prezintă detalii nesemnificative; - rezumatul este mai scurt decât textul inițial; - rezumatul trebuie să dovedească o bună înțelegere a textului și să respecte limitele de spațiu precizate în cerință.

Scanned with OKEN Scanner

REZUMATUL - EXEMPLU

Fragment de text	Rezumat
— *Ascultați, copii! O să petrecem un an împreună, să ne silim în toate chipurile, ca să-l petrecem bine. Învățați și fiți buni! Eu n-am familie! Voi sunteți familia mea! Acum un an trăia încă biata mea mamă: a murit și ea. Am rămas singur! Vă am numai pe voi pe lumea aceasta! Nu mai am altă dragoste, alt gând, decât al vostru! Fiți voi copiii mei! Eu vă iubesc; iubiți-mă și voi pe mine! N-aș dori să mă văd silit ca să pedepsesc nici măcar pe unul din voi. Arătați-mi că sunteți băieți de inimă. Școala noastră să fie o familie; voi să fiți mângâierea și fala mea.* (Edmondo De Amicis, *Cuore, inimă de copil*)	Profesorul le-a spus elevilor săi că vor lucra împreună un an, timp în care și-ar dori de la ei să învețe și să fie buni. Le-a mai spus că ei reprezintă familia lui.

VORBIREA DIRECTĂ este redarea vorbirii unor persoane/personaje.	VORBIREA INDIRECTĂ este reproducerea vorbirii unor persoane/personaje.
TRĂSĂTURI: - ea poate consta într-o replică/într-un schimb de replici; - sunt prezente verbe specifice, declarative (*a zice, a spune, a întreba, a striga, a mărturisi* etc.); - sunt utilizate forme verbale și forme pronominale la persoanele I și a II-a; - se folosește prezentul; - este utilizat modul imperativ; - apar substantive în cazul vocativ; - se folosesc semne de punctuație specifice (linia de dialog, două puncte, semnul exclamării, semnul întrebării etc.); - sunt prezente structuri precum: *astăzi, ieri, mâine, acum, imediat, aici, acolo, la ora două, azi-noapte, peste două ore/zile.*	TRĂSĂTURI: - este o reproducere a replicilor (povestire); - verbele de declarație sunt urmate de cuvinte precum: *că, să, ca să, dacă, unde, care, când;* - se folosesc doar verbe și pronume la persoana a III-a; - se folosesc formele trecutului; - verbele la modul imperativ devin verbe la modul conjunctiv; - substantivele aflate în cazul vocativ sunt transformate în substantive în dativ sau acuzativ; - nu se folosește niciunul dintre semnele de punctuație specifice vorbirii directe, se utilizează punctul la sfârșitul propozițiilor; - se folosesc structuri precum: *în acea zi, cu o zi în urmă, următoarea zi, în acel moment*; - cuvintele vorbitorilor se redau în ordinea în care au fost rostite.

TRANSFORMAREA VORBIRII DIRECTE ÎN VORBIRE INDIRECTĂ - EXEMPLU

— *Când ai venit? întreabă Ioana.* — *Ieri, spre seară, răspunde Maria.*	Ioana a întrebat-o pe Maria când a venit. Ea i-a răspuns că a venit cu o zi în urmă, spre seară.

Scanned with OKEN Scanner

REDACTAREA DIFERITELOR TIPURI DE TEXTE

TEXTUL NARATIV	prezintă o întâmplare imaginată de autor sau una reală, urmărind succesiunea logică a ideilor.
STRUCTURĂ	INTRODUCERE - ideea generală despre situația dată; - introducerea reperelor spațio-temporale; - menționarea participanților.
	CUPRINS - relatarea întâmplării, în succesiunea logică și cronologică; - utilizarea limbajului expresiv.
	ÎNCHEIERE - idee generală, raportată la faptele prezentate.
TEXTUL DESCRIPTIV	prezintă în detaliu un obiect, o ființă, un tablou de natură.
STRUCTURĂ	INTRODUCERE - ideea generală despre tema descrierii/obiectul descrierii (peisajul/ființa etc.).
	CUPRINS - prezentarea detaliată a trăsăturilor obiectului descrierii (tablou sau portret), cu ajutorul grupului nominal (substantiv, adjectiv).
	ÎNCHEIERE - un punct de vedere personal asupra peisajului/ființei etc., impresia lăsată de acesta/aceasta.
TEXTUL NARATIV-DESCRIPTIV	îmbină relatarea unor fapte ordonate cronologic cu pasaje descriptive prin care se prezintă trăsăturile unui peisaj/unei ființe.
TRĂSĂTURI	- îmbină narațiunea cu descrierea: secvența narativă prezintă derularea evenimentelor care constituie o întâmplare, iar secvența descriptivă prezintă trăsăturile unui peisaj/unei ființe etc.; - perspectiva narativă poate fi subiectivă sau obiectivă; - în afară de secvențele narative și descriptive, acesta poate conține și secvențe dialogate, explicative etc.
TEXTUL EXPLICATIV	oferă detalii în scopul clarificării unui anumit subiect.
TRĂSĂTURI	- este redactat în funcție de o temă; - oferă răspunsuri la întrebări precum: *de ce?, ce înseamnă?, cum?*; - răspunsul presupune formulări introduse prin: *deoarece, pentru că, astfel.*

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL DIALOGAT	redă schimbul de replici dintre persoane/personaje.
TRĂSĂTURI	- tiparul textual utilizat este cel dialogat, bazat pe redarea replicilor participanților la comunicare; - începutul replicilor este marcat prin linie de dialog; - sunt folosite mărci ale adresării directe (verbe, pronume la persoana a II-a, vocative, enunțuri imperative etc.); - intonația este marcată prin semne de punctuație specifice (semnul exclamării, semnul întrebării, punctele de suspensie); - sunt prezente verbele declarative (*a spune, a răspunde, a afirma, a adăuga* etc.).

TEXTUL ARGUMENTATIV/DE EXPRIMARE A OPINIEI	scrierea prin care se susține și se demonstrează un punct de vedere personal/o părere în legătură cu o anumită temă.
STRUCTURĂ	1. Opinia: - o idee generală despre tema propusă; - formularea opiniei în legătură cu aceasta; - utilizarea unor conectori care introduc opinia (*în opinia mea, consider, părerea mea este* etc.).
	2. Argumentarea este prezentarea ideilor care susțin opinia personală și presupune: - formularea a cel puțin două argumente; - dezvoltarea argumentelor; - exemplificarea argumentelor (valorificând textul-suport/ textele-suport și experiența personală/culturală); - utilizarea conectorilor argumentativi (*în primul rând, în al doilea rând, nu în ultimul rând, de exemplu, deoarece, prin urmare, cu toate acestea* etc.).
	3. Concluzia este rezumarea demersului anterior, prin întărirea și nuanțarea opiniei și presupune: - formularea unei idei generale care înglobează ipoteza/opinia și argumentele; - folosirea conectorilor specifici (*în concluzie, așadar, prin urmare* etc.).

PREZENTAREA MESAJULUI/UNEI SEMNIFICAȚII A TEXTULUI LITERAR	
STRUCTURĂ	INTRODUCERE - idei generale în legătură cu textul literar; CUPRINS - precizarea temei textului, în corelație cu mesajul acestuia; - prezentarea a două elemente componente ale peisajului/trăsături ale personajului/tipare textuale sugestive pentru mesajul transmis etc. - comentarea a două elemente de expresivitate – figuri de stil; - menționarea unei emoții transmise/unui sentiment exprimat în text; ÎNCHEIERE - o idee generală despre impresia lăsată de mesajului textului asupra cititorului.

Scanned with OKEN Scanner

CARACTERIZAREA PERSONAJULUI	este o compoziție în care se prezintă trăsăturile unui personaj dintr-o operă literară.
TRĂSĂTURILE PERSONAJELOR	- **fizice** (înălțime, culoarea părului, culoarea ochilor, vestimentație etc.); - **morale** (ceea ce definește personalitatea acestuia: bunătate, răutate, zgârcenie, isteție etc.).
MODALITĂȚI DE CARACTERIZARE	1) **caracterizare directă:** - realizată de narator; - realizată de un alt personaj; - autocaracterizare (ceea ce spune personajul despre sine); 2) **caracterizare indirectă:** reiese din faptele, limbajul, atitudinea personajului, relația/interacțiunea cu celelalte personaje.
STRUCTURĂ	INTRODUCERE - o idee generală despre opera literară, despre personaj, ca participant la acțiunea acesteia; CUPRINS - încadrarea personajului în opera literară, rolul în cadrul operei (principal/secundar etc.); - precizarea a două date de identificare a personajului (nume, vârstă, ocupație etc.); - numirea a două trăsături morale; - ilustrarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin câte o secvență comentată; - relația cu celelalte personaje; - corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului. ÎNCHEIERE - impresia lăsată de personaj asupra cititorului, având în vedere cele prezentate în cuprins.

SCRISOAREA	comunicare scrisă, trimisă cuiva prin poștă sau prin intermediul unei persoane.
CLASIFICARE	- amicală, familială, de felicitare, de rugăminte, de mulțumire, de intenție, oficială etc.
TRĂSĂTURI	- comunică date, fapte, evenimente, impresii; - folosește adresarea directă; - sunt prezente mărcile adresării directe și punctuația adecvată; - redactarea ei ține cont de normele ortografice; - exprimarea trebuie adecvată scopului comunicării, precum și relațiilor dintre expeditor și destinatar.

Scanned with OKEN Scanner

STRUCTURĂ	- în partea de sus, în dreapta, se scriu localitatea și data; - formula de adresare (urmată de virgulă); - conținutul scrisorii trebuie să fie alcătuit din introducere, cuprins și încheiere; - la sfârșitul scrisorii, în dreapta, se adaugă formula de încheiere și numele expeditorului; - scrisoarea poate avea și un post-scriptum (P.S.), la final, în cazul în care a fost omisă o informație; - în cazul trimiterii prin poștă, pe plic se notează numele și adresele destinatarului și expeditorului.

E-MAILUL	scrisoare în format electronic.
TRĂSĂTURI	- expeditorul trebuie să aibă o adresă de e-mail; - el trebuie să cunoască adresa de e-mail a destinatarului; - exprimarea va fi corectă, clară; - textul trebuie aranjat în pagină; - un e-mail este format din: a) căsuțe pentru completarea informațiilor necesare transmiterii e-mailului; b) conținut (ceea ce dorești să transmiți); - la conținut se pot adăuga informații suplimentare (text, imagine, video), prin intermediul fișierelor anexate *(Atașează fișiere/Attach files);* - la final, expeditorul apasă butonul *Trimite/Send.*
STRUCTURĂ	- completarea căsuțelor cu informațiile necesare pentru transmiterea e-mailului; - notarea formulei de adresare potrivite destinatarului; - conținutul e-mailului (introducere, cuprins și încheiere); - formula de încheiere; - numele sau semnătura expeditorului; - opțional, se pot atașa fișiere denumite corespunzător.

JURNALUL	însemnările zilnice ale cuiva despre anumite evenimente legate, de obicei, de viața sa.
TRĂSĂTURI ȘI STRUCTURĂ	- cuprinde însemnări despre viața personală, ordonate cronologic; - are un conținut variat (de obicei, conține întâmplările prin care a trecut o persoană într-o anumită zi); - în jurnal se menționează data redactării textului; - se poate utiliza o formulă de adresare; - autorul este sincer și își exprimă sentimentele față de evenimentul relatat; - textul de jurnal conține verbe și pronume la persoana I.

Scanned with OKEN Scanner

CEREREA	un document, o solicitare scrisă.
TRĂSĂTURI	- se adresează conducătorului unei instituții; - stilul este concis, exprimarea este precisă, fluentă.
STRUCTURĂ	- debutează cu o formulă de adresare (*Domnule Director, Domnule Președinte* etc.); - se prezintă datele de identificare ale petiționarului (*Subsemnatul*, nume și prenume, adresă etc.); - solicitarea propriu-zisă; - data (în partea stângă); - semnătura (în partea dreaptă); - se menționează persoana căreia îi este adresată cererea, cu funcția pe care o deține.

STILUL

STILUL	modalitatea proprie a unui creator de a folosi resursele unei limbi.
Trăsăturile stilului - categorii:	a) **calități generale** (corectitudine, claritate, proprietate, precizie, puritate); b) **calități particulare** (concizie, naturalețe, armonie/eufonie, varietate, originalitate etc.).

a) CALITĂȚI GENERALE:

CORECTITUDINEA	respectarea strictă a regulilor gramaticale în exprimare;
CLARITATEA/ LIMPEZIMEA	succesiunea limpede, logică a ideilor, evitarea ambiguității limbajului;
PROPRIETATEA	alegerea cuvintelor potrivite pentru exprimarea ideilor, în funcție de contextul comunicării;
PRECIZIA	utilizarea riguroasă a cuvintelor, în vederea alcătuirii unor enunțuri clare și logice;
PURITATEA	utilizarea termenilor consacrați de uzul general al limbii (fără abuz de neologisme, regionalisme, arhaisme etc.).

b) Printre **CALITĂȚILE PARTICULARE** ale stilului, se numără următoarele:

CONCIZIA	formularea pe scurt, în mod concentrat, a mesajului;
NATURALEȚEA	exprimarea cursivă, firească, fără afectare;
ARMONIA/EUFONIA	folosirea cuvintelor în așa fel încât să încânte auzul (de exemplu, prin evitarea sunetelor neplăcute, a cacofoniilor etc.);
VARIETATEA	folosirea unui vocabular nuanțat;
ORIGINALITATEA	utilizarea unor îmbinări de cuvinte surprinzătoare, menite să încânte cititorul (expresivitatea limbajului).

Scanned with OKEN Scanner

RESPECTAREA NORMELOR DE ORTOGRAFIE ȘI DE PUNCTUAȚIE

I. SEMNE DE ORTOGRAFIE

SEMN DE ORTOGRAFIE	ROL	EXEMPLE
Cratima	- redă pronunțarea împreună a două părți de vorbire diferite; - unește componentele nesudate ale cuvintelor compuse; - leagă cuvinte repetate (identic sau cu unele modificări); - marchează omiterea unei secvențe dintr-un cuvânt; - leagă articolul sau desinența de plural de cuvintele provenite din alte limbi, a căror literă finală prezintă deosebiri între scriere și pronunțare; - marchează despărțirea în silabe.	- *te-au* (văzut), *s-a* (spus) - *câine-lup, redactor-șef* - *mare-mare, cioc-cioc-cioc, doar-doar, încet-încetișor, singur-singurel* - *d-ta, P-ța* - *show-ul, show-uri* - *a-vi-a-tor*
Apostroful	- marchează căderea accidentală a unuia sau a mai multor sunete (consoane sau vocale) sau silabe; - marchează absența unor cifre; - apare în cuvinte împrumutate din alte limbi.	- *altădat', dom'le, 'neața* - *'89* (1989) - *d'Artagnan, Mc Donald's*
Bara oblică	- marchează scrierea unor unități de măsură.	- *km/h*
Linia de pauză	- marchează scrierea unor cuvinte compuse complexe.	- *nord – nord-vest*
Punctul	- semn ortografic folosit în scrierea abrevierilor.	- *etc., nr., ian.*
Virgula	- semn ortografic când are rol apropiat de al cratimei și unește cuvinte identice sau structuri simetrice.	- *hai, hai; nani, nani; cu chiu, cu vai*
Blancul	- separă termenii/elementele unor cuvinte compuse.	- *Evul Mediu, Anul Nou, patruzeci și doi*

Scanned with OKEN Scanner

II. SEMNE DE PUNCTUAȚIE

SEMN DE PUNCTUAȚIE	ROL ÎN COMUNICARE	EXEMPLE
Virgula	- marchează coordonarea prin juxtapunere între cuvinte și propoziții de același fel; - marchează absența unui cuvânt (de regulă, a verbului); - izolează construcții incidente sau apoziții de restul enunțului; - izolează cuvinte sau construcții aflate în cazul vocativ; - izolează interjecții de restul enunțului; - izolează anumite atribute sau circumstanțiale de restul enunțului; - izolează anumite propoziții în cadrul frazei.	• *Elevul a cumpărat caiete, creioane, pixuri.* • *Cântă, dansează, se bucură de viață.* • *Maria este isteață, iar Ioana, harnică. El răspunde, ea, nimic.* • *Mihai e un copil bun, se gândește mama.* • *Georgiana, eleva mea, a venit la școală.* • *Maria, vino acasă!* • *Draga mea, hai să mergem!* • *Ah, ce bine că ai venit!* • *Tema sa, scrisă ieri, este corectă.* • *De mică, fata era bună.* • *Când a venit ea, am ajuns noi.* • *Deși ploua, tot a venit la mine.* • *Poți să pleci, dar să fii atent.*
Punctul	- marchează finalul unui enunț asertiv.	• *Copilul citește o poveste.*
Punctul și virgula	- este un semn de punctuație utilizat în frazele mai lungi, substituind virgula, pentru a despărți propozițiile sau grupurile de propoziții care formează unități relativ independente.	• *Pe lângă aceasta, mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban.* (I. Creangă)
Două puncte	- marchează începutul unei enumerări sau anunță vorbirea directă.	• *A cumpărat de toate: mere, pere, struguri și caise.* • *El a zis:* *— Vino acasă!*
Punctele de suspensie	- marchează o secvență neterminată (pauză meditativă).	*Totuși... este trist în lume!* (M. Eminescu)
Semnul întrebării	- marchează finalul unui enunț interogativ.	*Vei veni cu noi la munte?*
Semnul exclamării	- marchează finalul unui enunț exclamativ sau imperativ; - izolează interjecții de restul enunțului.	• *Ce vreme frumoasă!* • *Du-te de aici!* • *Ah! ea spuse adevărul.*
Linia de dialog	- marchează începutul vorbirii directe.	*— Ce vrei să facem?* *— Vreau să ne facem temele.*

Scanned with OKEN Scanner

SEMN DE PUNCTUAȚIE	ROL ÎN COMUNICARE	EXEMPLE
Linia de pauză	- se folosește cu rol de virgulă în interiorul propoziției sau al frazei, pentru a delimita cuvinte/construcții incidente; - marchează omisiunea unor secvențe (în enunțuri eliptice).	• *Mergem la școală – spuse el – și ne întâlnim cu băieții.* • *Maria este isteață, iar Ioana – harnică.* • *El răspunde, ea – nimic.*
Ghilimelele	- marchează citarea unui fragment sau a unui titlu.	*Versul „totuși... este trist în lume!" reprezintă finalul poeziei „Floare albastră".*

Exemplu	*— Mihai, ai făcut tema la matematică?* *— Vai! Bine că mi-ai adus aminte, Alex!* *— Eu am terminat, dar...* *— Ce ai pățit?* *— Am pierdut caietul.*
Linia de dialog	- semn de punctuație, marchează începutul vorbirii directe;
Virgula	- semn de punctuație, izolează un substantiv în vocativ de restul enunțului; - delimitează două propoziții (a doua fiind însă neterminată);
Semnul întrebării	- semn de punctuație, marchează finalul unui enunț interogativ;
Semnul exclamării	- semn de punctuație, marchează izolarea interjecției de restul enunțului/finalul unui enunț exclamativ;
Cratima	- semn ortografic, marchează pronunțarea într-o singură silabă a două părți de vorbire diferite, în vederea fluidizării rostirii;
Punctele de suspensie	- semn de punctuație, marchează o secvență neterminată;
Punctul	- semn de punctuație, marchează finalul unui enunț asertiv.

Scanned with OKEN Scanner

I. ORTOEPIE ȘI ORTOGRAFIE

ALFABETUL	totalitatea literelor așezate într-o ordine convențională, reprezentând sunetele de bază ale unei limbi, din care se alcătuiesc cuvintele.
DICȚIONARUL	o lucrare cu caracter științific în care cuvintele sunt organizate în ordine alfabetică.
LITERA	semnul grafic al unui sunet.
SUNETUL	învelișul sonor al literei.
FONETICA	disciplina care studiază producerea, transmiterea, audiția și evoluția sunetelor.
Alfabetul limbii române cuprinde **31 de litere**.	Anumite sunete se redau prin grupuri de litere: *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*.
	Unele sunete pot fi redate prin litere diferite: **c/k/q** (*kilogram, Qatar*), **v/w** (*watt*), **i/y** (*yoga*).
	Sunetul [*î*] poate fi redat prin două litere, în funcție de poziția în cuvânt sau de formarea cuvintelor: *început, neînceput, hotărî, urî, român, ascultând.*
	Litera *x* transcrie două sunete: [*ks*] (*xilofon, pix*) sau [*gz*] (*exact, examen*).

TIPURI DE SUNETE

VOCALE – sunetele care pot forma singure silabă și se rostesc fără ajutorul altor sunete.	[a, ă, î, e, i, o, u]	***a**er, m**ă**r, r**o**m**â**n*
SEMIVOCALE – sunetele care apar în aceeași silabă cu o vocală.	[e, i, o, u]	***e**ară, m**o**ară, ia**u***
CONSOANE – sunetele care nu pot forma singure silabă și care nu se pot rosti fără suport vocal.	[b, c, d, f, g ...]	***b**ătrân, **d**ud, în**n**opta.*

ATENȚIE!
SUNETUL [i] FINAL DEVOCALIZAT (scurt/șoptit) este un sunet vocalic foarte slab care **nu formează silabă**; el apare după o consoană/un grup de consoane: *pomi, roți, puști* etc. Acest sunet se mai poate găsi și în interiorul unor cuvinte compuse: *oricând, câteșitrei.*

Scanned with OKEN Scanner

CORESPONDENȚA LITERĂ-SUNET

REGULĂ: În limba română, fiecărei litere îi corespunde câte un sunet (principiul fonetic).

EXCEPȚII

Grupurile *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*	Transcriu: a) două sunete - dacă grupul e urmat de o consoană și nu formează singur silabă (*cer, gherghef*); - dacă grupul formează singur silabă (*merge, rage*); b) un sunet, dacă grupul este urmat de o vocală în aceeași silabă (*geam*).
	EXCEPȚIE: - când ***e*** și ***i*** din grupuri sunt vocale (accentuate), iar sunetul următor este semivocală (dacă grupul e urmat de *i* sau *u*, în silabă finală): *a-**cei*** (e = vocală, i = semivocală; 4 litere, 4 sunete) *li-**ceu*** (e = vocală, u = semivocală; 5 litere, 5 sunete)
Litera *e* (la începutul unor cuvinte)	Transcrie, uneori, grupul de sunete [ie]: *eu* [ieu], *el* [iel], *este* [ieste].
Litera *x*	Transcrie două sunete: ***axă*** (3 litere, 4 sunete).
Literele din cuvinte împrumutate și neadaptate limbii române	Transcriu sunete în mod apropiat limbii de proveniență: *country* [Kantri], *lied* [lid].

DIFTONG, TRIFTONG, HIAT

DIFTONGUL	- combinație de sunete alcătuită dintr-o vocală și o semivocală, în aceeași silabă.	fe-**rea**s-tră, do-**uă**, **dau**, **noi**
TRIFTONGUL	- combinație de sunete alcătuită dintr-o vocală și două semivocale, în aceeași silabă.	le-**oai**-că, **iau**, a-ri-**pioa**-ră, cre-**ioa**-ne
HIATUL	- grupul de două vocale alăturate în silabe diferite.	a**le-e**, i**de-e**, al-**co-ol**

SILABA. DESPĂRȚIREA ÎN SILABE

SILABA	sunetul/grupul de sunete pronunțat printr-o singură deschidere a gurii, compus dintr-o singură vocală sau dintr-o vocală și alte sunete.

Scanned with OKEN Scanner

REGULI DE DESPĂRȚIRE ÎN SILABE

REGULĂ	EXEMPLE	EXCEPȚII
1. **O consoană între două vocale trece în silaba următoare.**	ma-să, pă-du-re, u-ți-li-za-re	
2. **Două consoane între două vocale se despart între ele.**	ar-tă, mun-te, ac-tiv	Dacă în grupul de două consoane, a doua este ***l*** sau ***r***, iar prima este ***b, c, d, f, g, h, p, t, v***, despărțirea în silabe se face înaintea întregului grup. o-**br**az, co-**dr**u, a-**fr**i-can
3. **Trei sau mai multe consoane între două vocale se despart după prima consoană.**	as-tru, mon-stru lin-gvist	În cazul grupurilor de consoane ***lpt, mpt, mpț, nct, ncț, ncș, ndv, rct, rtf, stm***, despărțirea se face după a doua consoană din grup. scu**lp-t**u-ră, so**mp-t**u-os, pu**nc-t**aj, fu**nc-ț**i-e
4. **Două vocale alăturate se despart, făcând parte din silabe diferite.**	a-er, a-le-e, i-de-e	

ACCENTUL	pronunțarea mai intensă a unei silabe.

În limba română, accentul nu are o poziție fixă.
man-ta, po-por, fe-me-ie, fru-moa-să, a-va-ri-e, gi-ne-re

Atenție la accentuarea următoarelor cuvinte: *antic, intim, profesor, trafic!*

Unele cuvinte:
- se scriu identic, dar se accentuează diferit (omografe): *(fată) veselă – veselă (de bucătărie);*
- se scriu diferit, dar se pronunță identic (omofone): *neam – ne-am (dus).*

SCRIEREA ȘI PRONUNȚAREA CUVINTELOR DE ORIGINE STRĂINĂ

Cuvinte de origine străină adaptate limbii române	- se scriu cum se aud. Exemple: *abajur, aisberg, bormașină, a printa, a scana, schi, fotbal, meci* etc.
Cuvinte de origine străină neadaptate limbii române	- se scriu și se pronunță ca în limba de origine. Exemple: *Chile, Kenya, kelvin, babysitter, show, spray* etc.

Scanned with OKEN Scanner

II. VOCABULAR

VOCABULARUL (LEXICUL)	totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.
CUVÂNTUL	unitatea de bază a vocabularului, având un conținut (sens/înțeles) și o formă (sunete, redate în scris prin litere)
CONTEXTUL	o îmbinare de cuvinte prin care se obține un sens general. Sensul unui cuvânt se stabilește în context.
TIPURI DE SENS	**Sens propriu** (înțelesul obișnuit, cunoscut de toți vorbitorii) - **sens propriu de bază** (ceea ce un cuvânt are specific, în orice context; primul sens dat în *Dicționarul explicativ al limbii române*): ***Poala** fustei s-a murdărit.* - **sens propriu secundar** (rezultă dintr-o asemănare, depinde de context): ***Poala** pădurii este vizitată de turiști.*
	Sens figurat (sensul neobișnuit/surprinzător al unui cuvânt, folosit cu valoare expresivă): *Am poposit la **poalele** gândului.*

MIJLOACE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

MIJLOACE INTERNE	a) DERIVAREA reprezintă mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care, de la un cuvânt de bază, se formează cuvinte noi, cu ajutorul prefixelor și sufixelor. **Clasificare**: • derivare cu prefix: ***ne**sigur, **stră**vechi, **re**lua, **pre**lua;* • derivare cu sufix: *copil**aș**, fric**os**;* • derivare parasintetică: ***îm**păduri, **în**drept**a**.* **Diminutivele** (cuvintele derivate cu sufixe diminutivale prin care se exprimă ideea de micșorare a obiectului, a persoanei sau a calității): *-aș (trandafiraș), -el (orășel).* **Augmentativele** (cuvintele derivate cu sufixe augmentative prin care se exprimă ideea de mărire a obiectului, a persoanei sau a calității): *-andru (copilandru), -an (băietan).*
	b) COMPUNEREA este mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care se formează cuvinte noi cu ajutorul unor termeni deja existenți în limbă. **Procedee de compunere:** • **alăturare**: *locotenent-colonel, cuminte*; • **subordonare**: *bună-credință, Anul Nou*; • **abreviere**: *CFR, TAROM*; • **cu elemente savante**: *hidrofob, microclimă*.

Scanned with OKEN Scanner

MIJLOACE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

MIJLOACE INTERNE	c) CONVERSIUNEA (schimbarea valorii gramaticale) este mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care se formează cuvinte noi prin trecerea de la o parte de vorbire la alta. Părți de vorbire care și-au schimbat valoarea gramaticală și au devenit: - **substantive**: ***Frumosul*** *este apreciat.* ***Suferindul*** *a fost tratat.* ***Eul*** *său îl mustra.* ***Zecele*** *este cea mai mare notă.* ***Binele*** *făcut este răsplătit.* - **adjective** provenite din alte părți de vorbire: *Cărțile* ***citite*** *au fost interesante. Rana* ***sângerândă*** *a fost pansată. El este un bărbat* ***bine****.* - **adverbe**: *Scrie* ***frumos****.* ***Vara****, el merge la munte. Vorbește* ***deschis****!* - **prepoziții**: ***Deasupra*** *magazinului era apartamentul ei. A reușit* ***grație*** *prietenei sale.*
MIJLOACE EXTERNE	Împrumuturile (preluarea elementelor lingvistice de la o limbă la alta): *a colabora, a soluționa, weekend, talk-show.* Neologismele sunt cuvintele noi, împrumutate din alte limbi sau create în interiorul limbii.

CATEGORII SEMANTICE

SINONIMELE	cuvinte cu sensuri apropiate sau identice.
Sinonime totale (sensuri identice)	*zăpadă – nea – omăt, cioban – oier*
Sinonime parțiale (sensuri apropiate)	*drum – potecă – alee – șosea – cărare, briză – boare – vânt*

Serie sinonimică: un cuvânt poate avea mai multe sinonime; ele creează o serie sinonimică (*inteligent, înțelept, ager, pătrunzător, deștept, dezghețat, cu scaun la cap*).

ATENȚIE! Găsirea sinonimului depinde de contextul în care se află cuvântul. Sinonimul și cuvântul pe care îl înlocuiește trebuie să fie aceeași parte de vorbire.

ANTONIMELE	cuvinte cu sens opus.

Exemple: *aproape – departe, a merge – a sta, cald – rece, mare – mic*

ATENȚIE! Găsirea antonimului depinde de contextul în care se află cuvântul. Antonimul și cuvântul pe care îl înlocuiește trebuie să fie aceeași parte de vorbire.

CUVINTELE POLISEMANTICE	termeni care au mai multe sensuri între care există o anumită legătură semantică.

Ochi: organ al vederii; fiecare dintre spațiile libere ale unei ferestre; întindere de apă în formă circulară etc.

ATENȚIE! Nu confunda cuvintele polisemantice cu omonimele!

Scanned with OKEN Scanner

OMONIMELE (cuvinte cu aceeași formă și sensuri diferite, fără nicio legătură semantică)	*broască, broaște* (*încuietoare; animal*).
OMOFONELE (cuvinte care se pronunță la fel, dar se scriu diferit)	*El are un* ***neam*** *mare.* *Noi* ***ne-am*** *dus acasă.*
OMOGRAFELE (cuvinte care se scriu identic și se pronunță diferit)	*Fata era* ***haină****.* (rea) *Ea are o* ***haină*** *ponosită.* (obiect vestimentar)

PARONIMELE (cuvinte cu formă apropiată și sensuri diferite)	Exemple: *oral* (care se transmite verbal) – *orar* (care arată orele); *literar* (care aparține literaturii) – *literal* (literă cu literă); *originar* (inițial, de origine) – *original* (autentic)

ATENȚIE! Relația de paronimie produce confuzia între forme (atracție paronimică).

PLEONASMUL	o eroare de exprimare care constă în folosirea alăturată a unor cuvinte, expresii sau propoziții cu același înțeles.

Exemple: *a avansa înainte, a reveni iar, a urca sus, a coborî jos, caligrafie frumoasă, averse de ploaie, dună de nisip, scurtă alocuțiune* etc.

CÂMPUL LEXICAL	totalitatea cuvintelor care aparțin aceluiași domeniu și care au trăsături comune de sens
Acesta cuprinde:	cuvinte, sinonimele lor, termenii formați de la acestea, expresiile care le conțin.

Câmpul lexical al cuvântului *pădure*: *copac, brad, stejar, împădurit, pădurice, codru* etc.

LOCUȚIUNEA	expresie cu sens unitar, echivalentă cu un verb, substantiv, adjectiv etc.

Exemple: *a o lua la sănătoasa* (a fugi), *aducere-aminte* (amintire)

III. VARIAȚIE STILISTICĂ

LIMBA STANDARD	aspectul cel mai îngrijit al unei limbi, caracterizat prin corectitudine, prin respectarea normelor de utilizare a limbii.

Aspectele limbii standard sunt consemnate în lucrări de specialitate: dicționare, gramatici, îndreptare, studii lingvistice etc.

Variații ale formei și sensului în timp	- cuvinte care nu se mai folosesc sau și-au schimbat sensul de la o epocă la alta (arhaisme), apariția cuvintelor noi (neologisme);
Variații ale formei și sensului în spațiu	- cuvinte care își schimbă forma în funcție de regiunea în care se întrebuințează (regionalisme).

Norma lingvistică reprezintă un sistem de reguli și restricții generalizate, fixate în timp. Ea se constituie ca un *model* de limbă. Limba standard se bazează pe norme/reguli consemnate în lucrări de specialitate.

Abaterea/greșeala reprezintă îndepărtarea de la norma limbii, prin nerespectarea regulilor generale.

Scanned with OKEN Scanner

LIMBA VORBITĂ	LIMBA SCRISĂ
- are un caracter spontan; - se folosesc mărci ale afectivității; - se întrebuințează elemente nonverbale și paraverbale.	- se suprapune, în mare parte, cu limba standard; - dispune de mai puține mărci ale afectivității.
REGISTRUL FAMILIAR/COLOCVIAL se utilizează în sfera relațiilor de familie, în viața de zi cu zi.	REGISTRUL STANDARD/CULTIVAT se folosește în școală, în situații oficiale și în comunicarea publică.

LIMBAJUL POPULAR este un limbaj nonstandard; trăsăturile sale nu reprezintă greșeli, ci o altă manifestare a limbii.
Trăsături:
- se remarcă prin oralitate (deși poate apărea și în formă scrisă);
- se folosesc forme/construcții din comunicarea în cadrul familiei;
- se realizează prin variante regionale.

Valori stilistice ale diminutivelor

Diminutivele, cuvintele formate cu sufixe diminutivale, în afară de sensul general de minimalizare a obiectului, au valori stilistice: marchează afectivitatea (*Am găsit o pisicuță.*), exprimă ironia (*Ai scris și tu o poezioară și ești deja poetel.*) sau o cerere politicoasă (*Așteaptă-mă un picuț.*). Utilizarea diminutivelor este specifică registrelor familiar/colocvial și popular, fiind nerecomandată în limba standard.

Limbajul științific este o variantă a limbii standard folosită în domeniul **științei**. El cuprinde **termeni științifici** (cuvinte/sintagme din anumite domenii ale științei).
Trăsături:
- termenii științifici se diferențiază în funcție de domeniul științei la care se referă;
- sunt monosemantici (au un singur sens);
- de regulă sunt neologisme;
- unii dintre ei au caracter internațional.

REGISTRUL FORMAL	comunicarea desfășurată într-un cadru oficial sau public, în care interlocutorii folosesc limba standard.
REGISTRUL INFORMAL	comunicarea realizată într-un cadru familiar; se folosește limbajul familiar.
REGISTRUL INFORMAL – CATEGORII	
JARGONUL	limbajul specific anumitor categorii sociale prin care acestea se disting de masa mare a vorbitorilor, caracterizat prin abundența cuvintelor și a expresiilor specializate sau pretențioase, de obicei împrumutate din alte limbi. „Madame Esmeralde Piscopesco, five o'clock tea, tous les jeudis." (I.L. Caragiale, *Five o'clock*)
ARGOUL	un limbaj convențional, întrebuințat de anumite categorii sociale pentru a nu fi înțelese de restul societății. Exemple: *a mangli/a șuti* (a fura), *ciripitor* (denunțător).

Scanned with OKEN Scanner

IV. A. MORFOLOGIE

VERBUL		partea de vorbire care arată acțiunea, starea, existența (*a citi, a merge, a desena, a coborî* etc.); reprezintă centrul grupului verbal (atunci când este verb predicativ).
CLASIFICARE	verb predicativ	alcătuiește singur predicatul: *El **citește**. Noi **plecăm**.*
	verb copulativ	- verbe cu valoare copulativă sunt: ***a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a părea, a rămâne, a însemna;*** - acestea leagă subiectul de numele predicativ: *Copilul **este** zâmbitor. Băiatul ei **va deveni** medic.*
	verb auxiliar	verbele auxiliare (ajută la alcătuirea unor forme verbale compuse) sunt: *a fi, a avea, a vrea.*
	locuțiune verbală	expresie cu sens unitar, echivalent cu al unui verb: *a o lua la sănătoasa, a o lua razna, a-și aduce aminte, a da ortul popii* etc.

FORME VERBALE NEPERSONALE

1. INFINITIVUL	denumește o acțiune, constituie forma de dicționar a verbului.
Structură	1) (prepoziție) + radical + terminație: *(a) plec + a → (a) pleca* 2) prepoziție + verbul *a fi* + participiul verbului de conjugat: *a fi plecat*
Diferență de timp	- infinitiv prezent: *Știe a cânta.* - infinitiv perfect: *Înainte de a fi venit, m-a sunat.*
Utilizări morfologice	- intră în componența viitorului (*va merge*) și a condițional-optativului (*ar cânta*).
Utilizări sintactice	a) subiect: *A citi este o plăcere.* b) nume predicativ: *Plăcerea lui este a citi.* c) complement direct: *Dorește a citi această carte. Poate citi cartea.* d) complement prepozițional: *Se gândea la a citi cartea aceea.* e) circumstanțial: *Și-a procurat cartea pentru a citi.* f) atribut verbal: *Plăcerea de a citi l-a stăpânit de mic.*
2. GERUNZIUL	indică modul de realizare a acțiunii (o acțiune în desfășurare).
Structură	radical + terminație (*-ând* sau *-ind*): *mâncând, scriind*
Utilizări sintactice	a) complement direct: *A auzit tunând.* b) circumstanțial: *Plecând la masă, a uitat telefonul în cameră.* c) atribut verbal: *El admira valurile spumegând.*

Scanned with OKEN Scanner

3. PARTICIPIUL	exprimă acțiuni terminate și suferite de o persoană sau de un lucru.
Structură	radical + terminație (*-t* sau *-s*): *pictat; mers*
Valoare adjectivală	Participiul cu valoare adjectivală se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat. Sg. Pl. masc. *scris* *scriși* fem. *scrisă* *scrise*
Utilizări morfologice	Participiul intră în componența următoarelor forme verbale: indicativ – perfect compus, indicativ – viitor anterior, conjunctiv – perfect, condițional-optativ – perfect.
Utilizări sintactice	Când nu e parte componentă a unei forme verbale compuse, participiul devine adjectiv participial/adjectiv provenit din participiu și poate îndeplini următoarele funcții sintactice: a) nume predicativ: *Câmpurile sunt înverzite.* b) atribut adjectival: *Câmpurile înverzite se zăreau în depărtare.*
4. SUPINUL	denumește acțiuni ce urmează să fie realizate.
Structură	prepoziție (*de, la, pentru* etc.) + participiu: *de scris, la cules, pentru citit.*
Utilizări sintactice	a) subiect: *Este ușor de realizat.* b) nume predicativ: *Poezia este de învățat.* c) complement direct: *Am de învățat două lecții.* d) circumstanțial: *A adus vitele de la păscut.* e) atribut verbal: *Locul acela de căutat flori a fost omis.*

MODURI ȘI TIMPURI

MODUL	felul în care vorbitorul se raportează la starea de lucruri descrisă (reală/posibilă/sigură/presupusă/dorită/impusă etc.)
MODURI	1. indicativ 3. condițional-optativ 2. conjunctiv 4. imperativ
TIMPUL	momentul/perioada desfășurării unei acțiuni, prin raportare la prezentul comunicării: trecut, prezent, viitor.

1. MODUL INDICATIV	prezintă o acțiune ca fiind reală, desfășurată în trecut, prezent sau viitor.
FORME	SIMPLE (alcătuite din radical și terminație): formele de prezent, imperfect, perfect simplu, mai-mult-ca-perfect.
	COMPUSE: perfect compus, viitor standard/propriu-zis, viitor popular, forme colocviale de viitor, viitor anterior.

Scanned with OKEN Scanner

TIMPURILE MODULUI INDICATIV

PREZENTUL	o acțiune/stare care include momentul comunicării.
Formare:	radical + terminații specifice
Exemplificare	*desenez* *desenăm* *desenezi* *desenați* *desenează* *desenează*
IMPERFECTUL	acțiunea/starea trecută desfășurată în același timp cu altă acțiune trecută.
Formare:	radical + terminații specifice
Exemplificare	*desen**am*** *desen**am*** *desen**ai*** *desen**ați*** *desen**a*** *desen**au***
PERFECTUL COMPUS	acțiune încheiată, anterioară momentului vorbirii.
Formare:	verb auxiliar *a avea* + participiul verbului de conjugat
Exemplificare	***am** desenat* ***am** desenat* ***ai** desenat* ***ați** desenat* ***a** desenat* ***au** desenat*
PERFECTUL SIMPLU	o acțiune recentă, încheiată înainte de momentul vorbirii.
Întrebuințare	în unele narațiuni literare, în graiul oltenesc
Formare:	radical + *-ră-* (la plural) + terminații specifice
Exemplificare	*desen**ai*** *desen**ărăm*** *desen**și*** *desen**ărăți*** *desen**ă*** *desen**ară***
MAI-MULT-CA-PERFECTUL	o acțiune încheiată înaintea altei acțiuni trecute.
Formare:	radical + *-se-* + *-ră-* (la plural) + terminații specifice
Exemplificare	*desenas**em*** *desenas**erăm*** *desenas**eși*** *desenas**erăți*** *desenas**e*** *desenas**eră***
VIITORUL STANDARD/ PROPRIU-ZIS	plasarea acțiunii/stării după momentul vorbirii.
Formare:	verb auxiliar *a vrea* + infinitiv
Exemplificare	***voi** desena* ***vom** desena* ***vei** desena* ***veți** desena* ***va** desena* ***vor** desena*
VIITOR POPULAR	plasarea acțiunii/stării după momentul vorbirii, în graiurile populare.
Formare:	verb auxiliar *a vrea* (fără *v-*) + infinitiv
Exemplificare	***oi** desena* ***om** desena* ***ei/ăi/oi** desena* ***eți/ăți/oți** desena* ***o/a** desena* ***or** desena*

Scanned with OKEN Scanner

FORME COLOCVIALE DE VIITOR	*O/a avea* + verbul la conjunctiv ***o*** *să desenez/**am** să desenez* — ***o*** *să desenăm/**avem** să desenăm* ***o*** *să desenezi/**ai** să desenezi* — ***o*** *să desenați/**aveți** să desenați* ***o*** *să deseneze/**are** să deseneze* — ***o*** *să deseneze/**au** să deseneze*
VIITORUL ANTERIOR	o acțiune sau stare din viitor presupusă ca realizată înaintea altei acțiuni viitoare.
Formare:	verb auxiliar *a vrea* + verb auxiliar *a fi* + participiu
Exemplificare	***voi fi** desenat* — ***vom fi** desenat* ***vei fi** desenat* — ***veți fi** desenat* ***va fi** desenat* — ***vor fi** desenat*

2. MODUL CONJUNCTIV		acțiuni și stări posibile.	
TIMPURI	PREZENT	Formare	conjuncția *să* + formă verbală (de indicativ – persoanele I și a II-a; formă proprie – persoana a III-a)
		Exemplificare	***să** deseneZ* — ***să** desenĂm* ***să** deseneZi* — ***să** desenAți* ***să** deseneze* — ***să** deseneze*
	PERFECT	Formare	conjuncția *să* + verb auxiliar *a fi* + participiul verbului de conjugat
		Exemplificare	***să fi** desenat* — ***să fi** desenat* ***să fi** desenat* — ***să fi** desenat* ***să fi** desenat* — ***să fi** desenat*

3. MODUL CONDIȚIONAL-OPTATIV		o posibilitate, o ipoteză și o consecință depinzând de ea, o dorință, o urare etc.	
TIMPURI	PREZENT	Formare	verb auxiliar *a avea* + formă verbală de infinitiv
		Exemplificare	***aș** desena* — ***am** desena* ***ai** desena* — ***ați** desena* ***ar** desena* — ***ar** desena*
	PERFECT	Formare	verb auxiliar *a avea* + verb auxiliar *a fi* + participiul verbului de conjugat
		Exemplificare	***aș fi** desenat* — ***am fi** desenat* ***ai fi** desenat* — ***ați fi** desenat* ***ar fi** desenat* — ***ar fi** desenat*

Scanned with OKEN Scanner

4. MODUL IMPERATIV	forma verbală a adresării directe care exprimă un îndemn, un ordin, o rugăminte etc.	
	nu are timpuri verbale.	
Forme	persoana a II-a, singular și plural	
Aspect	afirmativ și negativ	
Exemplificare	afirmativ	negativ
	Desenează!	*Nu desena!* (negație și infinitiv)
	Desenați!	*Nu desenați!*

CONJUGAREA	- categorie gramaticală specifică verbului; - se determină în funcție de terminația de infinitiv a acestuia.
Conjugarea I: **–a**	*cânta, a desena, a mânca;*
Conjugarea a II-a: **–ea**	*a vedea, a plăcea, a bea;*
Conjugarea a III-a: **–e**	*a merge, a spune, a duce;*
Conjugarea a IV-a: **–i**	*a fi, a citi, a muri;*
Conjugarea a V-a: **–î**	*a urî, a hotărî, a doborî.*

Scanned with OKEN Scanner

SUBSTANTIVUL

SUBSTANTIVUL		partea de vorbire care denumește ființe, obiecte, fenomene, stări, relații etc.	
CLASIFICARE	- după înțeles:	comun (denumește obiecte de același fel)	*masă, scaun, copac, elev*
		propriu (denumește individualități)	*Carpați, Africa, Curtea de Argeș*
	- după structură:	simplu	*mașină, casă, copil*
		compus	*untdelemn, locotenent-colonel*
		locuțiune substantivală	*strângere în brațe, ținere de minte*

GENUL	masculin – *(un) băiat/(doi) băieți*
	feminin – *(o) fată/(două) fete*
	neutru – *(un) tablou/(două) tablouri*
Substantive epicene	au o singură formă pentru masculin/feminin: a) sunt încadrate la masculin: *struț, corb, elefant;* b) sunt încadrate la feminin: *privighetoare, girafă, cămilă.*
NUMĂRUL	singular (indică un obiect): *casă, masă, floare*
	plural (indică mai multe obiecte): *case, mese, flori*
Substantive colective	cu formă de singular și înțeles de plural: *stol, buchet, armată*
Substantive defective	de singular (*zori, ochelari, Carpați*)
	de plural (*unt, rouă, sânge, lapte, fotbal, aur, Paris*)

CAZUL	**ELEMENTE SPECIFICE**	**UTILIZĂRI SINTACTICE**	**EXEMPLE**
N (nominativ)	- întrebare: *cine?*	- subiect - nume predicativ	***Copiii** au plecat.* *Ei sunt **copii**.*
		- apoziție	*Domnul Ionescu, **inginerul**, a luat decizia aceasta.*
Ac (acuzativ)	- întrebări: *ce?, pe cine?, despre cine/ce?, cu cine/ce?, la cine/ce?, care?, ce fel de?* etc.; - prepoziții/locuțiuni prepoziționale: *cu, de, despre, la, pe, din, în loc de* etc.	- complement direct - complement prepozițional - circumstanțial - atribut substantival	*Tudor a luat **mingea**.* *Vorbește **despre tata**.* *Fata a plâns **de fericire**.* *Tortul **de ciocolată** este gustos.*
		- apoziție	*Pe Maria, **pe sora** mea, o aștept la stadion.*

Scanned with OKEN Scanner

CAZUL	ELEMENTE SPECIFICE	UTILIZĂRI SINTACTICE	EXEMPLE
G (genitiv)	- întrebări: *al/a/ai/ale cui?;* - prepoziții/locuțiuni prepoziționale: *contra, împotriva, deasupra, asupra, în fața/spatele etc.*	- atribut substantival - circumstanțial	*Plecarea **prietenului** meu m-a întristat.* *Lupta **contra corupției** este utilă.* ***În fața casei**, s-au plantat flori.*
D (dativ)	- întrebare: *cui?;* - prepoziții: *grație, datorită, mulțumită;* - adverbe: *conform, contrar, potrivit, asemenea, aidoma, asijderea.*	- complement indirect - atribut substantival - circumstanțial	*I-am adus un omagiu **naturii**.* *Acordarea de premii **copiilor** i-a bucurat.* *Stai **locului**!*
		- apoziție	*A luat o notă mare grație prietenei ei, adică **grație Mariei**.*
V (vocativ)	- reprezintă o strigare/ adresare directă; - substantivul în V se desparte prin virgulă de restul enunțului.	- nu are funcție sintactică	***Mihai**, vino acasă!*

ARTICOLUL

CLASIFICARE

ARTICOLUL HOTĂRÂT

	masc.	fem.
sg.	*- l, - le* *- lui*	*- a* *- i*
pl.	*- i* *- lor*	*- le* *- lor*

Exemple:
- masc.: *băiatul/fratele, băiatului, băieții, băieților*
- fem.: *fata, fetei, fetele, fetelor*
- neutru: *tabloul, tabloului, tablourile, tablourilor*

ARTICOLUL NEHOTĂRÂT

	masc.	fem.
sg.	*un* *unui*	*o* *unei*
pl.	*niște* *unor*	*niște* *unor*

Exemple:
- masc.: *un băiat, unui băiat, niște băieți, unor băieți*
- fem.: *o fată, unei fete, niște fete, unor fete*
- neutru: *un tablou, unui tablou, niște tablouri, unor tablouri*

Scanned with OKEN Scanner

OBSERVAȚIE	pentru cazurile genitiv și dativ, cuvântul „lui" care însoțește substantivul (nume propriu masculin sau feminin de origine străină) este marcă suplimentară a cazului.
ARTICOLUL GENITIVAL	***al, a, ai, ale*** Exemplu: Cartea interesantă **a** fetei este pe masă. **Atenție!** În anumite contexte, cuvintele ***al, a, ai, ale*** sunt **pronume:** ***Ai*** *casei au venit.*
ARTICOLUL DEMONSTRATIV	***cel, cea, cei, cele; celui, celei, celor*** Exemplu: Fata **cea** frumoasă este sora lui. **Atenție!** În anumite contexte, formele ***cel, cea, cei, cele, celui, celei***, celor sunt **pronume**: ***Cea*** *frumoasă este sora lui.* ***Cel*** *care pleacă este George.*

PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL

1. PRONUMELE PERSONAL | desemnează persoanele care participă la acțiune.

Persoana	Cazul	Numărul			
		Singular		Plural	
		Formă accentuată/ nonclitică	Formă neaccentuată/ clitică	Formă accentuată/ nonclitică	Formă neaccentuată/ clitică
I	N	***eu***	-	***noi***	-
	G	-	-	-	-
	D	***mie***	***îmi, mi***	***nouă***	***ne, ni***
	Ac	***mine***	***mă, m***	***noi***	***ne***
	V	-	-	-	-
a II-a	N	***tu***	-	***voi***	-
	G	-	-	-	-
	D	***ție***	***îți, ți***	***vouă***	***vă, v, vi***
	Ac	***tine***	***te***	***voi***	***vă, v***
	V	***tu!***	-	***voi!***	-
a III-a	N	***el, ea***	-	***ei, ele***	-
	G	***lui, ei***	-	***lor***	-
	D	***lui, ei***	***îi, i***	***lor***	***le, li***
	Ac	***el, ea***	***îl, l*** ***o***	***ei, ele***	***îi, i*** ***le***
	V	–	–	–	–

ATENȚIE!

- Distincția formă accentuată-formă neaccentuată apare doar la cazurile acuzativ și dativ.
- Formele *însul, însa, înșii, însele* sunt pronume personale (*dintr-însul, printr-însele* etc.).

Scanned with OKEN Scanner

FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
- subiect	***Ea** merge la școală.*
- nume predicativ	*Prietenul său este **el.***
- complement direct	*Am văzut-**o** în autocar.* ***Pe el** nu l-am văzut.*
- complement indirect	***Ți**-a dat o carte interesantă.* ***Îi** aduce mâncare.*
- complement prepozițional	*Vorbește **despre el.***
- circumstanțial	*Scrie **ca ea.***
- atribut pronominal	*Haina **ei** a fost uitată în clasă.*

2. PRONUMELE DE POLITEȚE	indică respectul față de o persoană.	
Grade de politețe	persoană	forme
Grad redus de politețe	a II-a	*dumneata, dumitale*
	a III-a	*dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*
Politețe standard	a II-a	*dumneavoastră*
	a III-a	*dumnealui, dumneaei, dumnealor*
Grad sporit de politețe	a II-a	*Domnia Voastră/Domniei Voastre* *Domniile Voastre/Domniilor Voastre*
	a III-a	*Domnia Sa/Domniei Sale,* *Domniile Lor/Domniilor Lor*

ATENȚIE! Alte forme de pronume de politețe: forme populare (*mata, matale, mătăluță, mătălică, tălică*) și formule reverențioase/ceremonioase (*Excelența Sa/Voastră, Alteța Sa/Voastră, Preasfinția Sa/Voastră etc.*)

FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
- subiect	***Dumnealui** este tatăl colegei mele.*
- nume predicativ	*Mama ei este **dumneaei**.*
- complement direct	***Pe dumnealui** l-am văzut la spectacol.*
- complement indirect	*I-am dat **dânsei** o invitație.*
- complement prepozițional	*Vorbea **despre dumneata**.*
- circumstanțial	*A fost ieri **la dumneavoastră**.*
- atribut pronominal	*Vorbele **dumnealor** l-au întristat.*

Scanned with OKEN Scanner

3. PRONUMELE REFLEXIV	exprimă identitatea de persoană și număr dintre obiectul asupra căruia se exercită (în mod direct/indirect) acțiunea verbului și subiect.		
PERSOANA	CAZUL	FORME	
		ACCENTUATE	NEACCENTUATE
III.	Ac	***sine***	***se, s***
	D	***sie, sieși***	***își, și***

ATENȚIE! Formele pentru persoanele I și a II-a sunt comune cu ale pronumelui personal; ele intră în categoria pronumelor reflexive când au aceeași persoană și același număr cu verbul.
Mă *duc la școală.* (*mă* – pronume reflexiv) ***Mă*** *duce la școală.* (*mă* – pronume personal)

PRONUMELE REFLEXIV CU FUNCȚIE SINTACTICĂ – dacă pronumele reflexiv (formă neaccentuată) se poate dubla printr-o formă accentuată, el are funcție sintactică proprie: *Elena* ***se*** *piaptănă (pe sine) dis-de-dimineață.*

FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
- complement direct	*El* ***se*** *apără* ***pe sine.***
- complement indirect	***Își*** *spunea mereu că are dreptate.*
- complement prepozițional	*Vorbește* ***despre sine.***
- circumstanțial	*Ea l-a adus* ***lângă sine.***
- atribut	*Încrederea* ***în sine*** *l-a condus la victorie.*

PRONUMELE REFLEXIV FĂRĂ FUNCȚIE SINTACTICĂ – dacă pronumele reflexiv (formă neaccentuată) nu se poate dubla printr-o formă accentuată, el intră în componența verbului, marcând construcția reflexivă, și nu are funcție sintactică proprie: *Elena* ***se gândește*** *la vacanță.*

4. PRONUMELE POSESIV		înlocuiește numele obiectului posedat și numele posesorului.					
Numărul obiectelor posedate	**Genul obiectului posedat**	**Un singur posesor**			**Mai mulți posesori**		Caz
		I	II	III	I	II	
Un obiect posedat	M F	***al meu*** ***a mea***	***al tău*** ***a ta***	***al său*** ***a sa***	***al nostru*** ***a noastră***	***al vostru*** ***a voastră***	N/ Ac
Mai multe obiecte posedate	M F	***ai mei*** ***ale mele***	***ai tăi*** ***ale tale***	***ai săi*** ***ale sale***	***ai noștri*** ***ale noastre***	***ai voștri*** ***ale voastre***	
	M F	***alor mei*** ***alor mele***	***alor tăi*** ***alor tale***	***alor săi*** ***alor sale***	***alor noștri*** ***alor noastre***	***alor voștri*** ***alor voastre***	D/ G

Scanned with OKEN Scanner

ADJECTIVUL PRONOMINAL POSESIV

Când pronumele posesiv determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), devine adjectiv pronominal posesiv și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

PRONUME POSESIV	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	***Ai săi** l-au lăsat singur.*
	- nume predicativ	*Răspunsul acesta este **contra noastră**.*
	- complement direct	*Îi cunosc **pe ai tăi**.*
	- complement indirect	*Le-am adus vești **alor tăi**.*
	- complement prepozițional	*Mă gândesc **la ai mei**.*
	- circumstanțial	*El a ajuns **la ai săi**.*
	- atribut pronominal	*Propunerea **alor săi** este interesantă.* *Cartea **de la ai mei** este prețioasă.*
ADJECTIV PRONOMINAL POSESIV	- atribut adjectival	*Casa **mea** este spațioasă.*

5. PRONUMELE DEMONSTRATIV arată apropierea, depărtarea, identitatea sau diferențierea obiectului față de alte obiecte.

PRONUME DEMONSTRATIV	CAZ	GEN/NUMĂR			
		MASCULIN		FEMININ	
		SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
- de apropiere	N/Ac	*acesta*	*aceștia*	*aceasta*	*acestea*
	G/D	*acestuia*	*acestora*	*acesteia*	*acestora*
- de depărtare	N/Ac	*acela*	*aceia*	*aceea*	*acelea*
	G/D	*aceluia*	*acelora*	*aceleia*	*acelora*
- de identitate	N/Ac	*același*	*aceiași*	*aceeași*	*aceleași*
	G/D	*aceluiași*	*acelorași*	*aceleiași*	*acelorași*
- de diferențiere	N/Ac	*celălalt*	*ceilalți*	*cealaltă*	*celelalte*
	G/D	*celuilalt*	*celorlalți*	*celeilalte*	*celorlalte*

ATENȚIE! Alte forme de pronume demonstrative sunt: *ăsta, asta, ăla, aia* etc.

ADJECTIVUL PRONOMINAL DEMONSTRATIV

Când determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), pronumele demonstrativ devine adjectiv pronominal demonstrativ: ***Acest** prieten m-a vizitat.* (*acest* – adjectiv pronominal demonstrativ).

Adjectivul pronominal demonstrativ îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

Scanned with OKEN Scanner

PRONUME DEMONSTRATIV	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	***Acesta** pleacă la școală.*
	- nume predicativ	*Amicul meu este **celălalt**.*
	- complement direct	*Îl cunosc **pe acela**.*
	- complement indirect	*Le-a promis **acestora** o excursie.*
	- complement prepozițional	*Vorbesc **despre aceiași**.*
	- circumstanțial	*Vorbește **ca acela**.*
	- atribut pronominal	*Caietele **acestora** sunt ordonate.*
ADJECTIV PRONOMINAL DEMONSTRATIV	- atribut adjectival	***Același** copil m-a strigat azi.* *I-am promis **aceluiași** copil o înghețată.*

6. PRONUMELE INTEROGATIV — înlocuiește substantivul așteptat ca răspuns la o întrebare; este prezent doar în enunțurile interogative.

PRONUME INTEROGATIV	Cazul	Singular		Plural	
		masculin	feminin	masculin	feminin
care	N/Ac	*care*	*care*	*care*	*care*
	G/D	*cărui(a)*	*cărei(a)*	*căror(a)*	*căror(a)*
cine (doar pronume)	N/Ac	*cine*	*cine*	-	-
	G/D	*cui*	*cui*	-	-
ce	N/Ac	*ce*	*ce*	*ce*	*ce*
	G/D	*a ce*	*a ce*	-	-
cât	N/Ac	*cât*	*câtă*	*câți*	*câte*
	G/D	-	-	*câtor*	*câtor*

ADJECTIVUL PRONOMINAL INTEROGATIV

Când determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), pronumele interogativ devine adjectiv pronominal interogativ și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

PRONUME INTEROGATIV	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	***Cine** pleacă în excursie?*
	- nume predicativ	***Cine** este el?*
	- complement direct	***Ce** ai ales?*
	- complement indirect	***Cui** i-ai dat cartea?*
	- complement prepozițional	***Despre cine** ai vorbit?*
	- circumstanțial	***La care** ai fost?*
	- atribut pronominal	***Al cui** copil ești tu?*
ADJECTIV PRONOMINAL INTEROGATIV	- atribut adjectival	***Care** copil te-a întrebat?*

Scanned with OKEN Scanner

7. PRONUMELE RELATIV	face legătura, în cadrul frazei, între o propoziție subordonată și regenta ei.			
PRONUME RELATIV	Cazul	Singular		Plural	
		masculin	feminin	masculin	feminin
care	N/Ac	***care***	***care***	***care***	***care***
cine		***cine***	***cine***	-	-
ce		***ce***	***ce***	***ce***	***ce***
cât		***cât***	***câtă***	***câți***	***câte***
ceea ce (pron. rel. compus)		***ceea ce***	***ceea ce***	-	-
	G/D	***cărui(a)***	***cărei(a)***	***căror(a)***	***căror(a)***
		cui	***cui***	-	-
		a ce	***a ce***	-	-
		-	-	***câtor/a câți***	***câtor/a câte***
		a ceea ce	***a ceea ce***	-	-

ADJECTIVUL PRONOMINAL RELATIV

Când determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), pronumele relativ devine adjectiv pronominal relativ și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

PRONUME RELATIV	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	*Băiatul[1] / **care** citește[2] / este George.[1] /*
	- nume predicativ	*Nu știu[1] / **ce** este o teoremă.[2] /*
	- complement direct	*A înțeles[1] / **ce** zicea el.[2] /*
	- complement indirect	*Am văzut floarea[1] / **căreia** îi zice mărgăritar.[2] /*
	- complement prepozițional	*Prietenul[1] / **despre care** vorbești[2] / nu m-a sunat.[1] /*
	- circumstanțial	*Am aflat[1] / **în ce** îți păstrezi scrisorile.[2] /*
	- atribut pronominal	*Profesorul spune[1] / **al cui** caiet este mai frumos.[2] /*
ADJECTIV PRONOMINAL RELATIV	- atribut adjectival	*Ea a cules[1] / **ce** floare i-a plăcut.[2] /*

Scanned with OKEN Scanner

8. PRONUMELE NEHOTĂRÂT	înlocuiește un substantiv fără să ofere indicații precise asupra obiectului înlocuit.	
PRONUME NEHOTĂRÂT	FORME (SIMPLE ȘI COMPUSE)	EXEMPLE
	- *fie* + pronume relativ	*fiecare, fiecine*
	- *ori(și)* + pronume relativ	*oricine, orice, orișicine, orișice*
	- *oare* + pronume relativ	*oarecine*
	- pronume relativ + *va*	*careva, cineva, ceva*
	- *vre* + *unul/una*	*vreunul, vreuna*
	- *alt* + pronume relativ + *va*	*altcineva, altceva*
	- alte forme	*tot, cutare, fitecine, niscai, niscaiva, unul, altul* etc.
ADJECTIVUL PRONOMINAL NEHOTĂRÂT	Când determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), pronumele nehotărât devine adjectiv pronominal nehotărât și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.	
PRONUME NEHOTĂRÂT	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	***Toți** merg în parc.*
	- nume predicativ	*Aceștia sunt **alții**.*
	- complement direct	*Înțeleg **pe fiecare**.*
	- complement indirect	*Nu dau **oricui** mingea.*
	- complement prepozițional	*Mă plimb **cu oricine**.*
	- circumstanțial	*Mă mut **la oricare**.*
	- atribut pronominal	*Pasiunea **oricui** mă fascinează.*
ADJECTIV PRONOMINAL NEHOTĂRÂT	- atribut adjectival	***Orice** om are nevoie de libertate.*

9. ADJECTIVUL PRONOMINAL DE ÎNTĂRIRE		precizează, în mod insistent, persoana desemnată de substantivul cu care se acordă în gen, număr, caz.			
Persoana	Cazul	Numărul singular		Numărul plural	
		masculin	feminin	masculin	feminin
I	N/Ac	*însumi*	*însămi*	*înșine*	*însene*
	G/D	*însumi*	*însemi*	*înșine*	*însene*
II	N/Ac	*însuți*	*însăți*	*înșivă*	*însevă*
	G/D	*însuți*	*înseți*	*înșivă*	*însevă*
III	N/Ac	*însuși*	*însăși*	*înșiși*	*înseși/însele*
	G/D	*însuși*	*înseși*	*înșiși*	*înseși/însele*
FUNCȚIE SINTACTICĂ			- atribut adjectival	***Însuși** colegul meu a venit aici.* *Tu **însăți** ai auzit regula.*	

Scanned with OKEN Scanner

10. PRONUMELE NEGATIV	înlocuiește un substantiv, negând prezența acestuia.
ADJECTIVUL PRONOMINAL NEGATIV	Când determină un substantiv (cu care se acordă în gen, număr, caz), pronumele negativ devine adjectiv pronominal negativ și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

FORME (SIMPLE ȘI COMPUSE)

PRONUME NEGATIV: *nimeni, nimic, niciunul, niciuna*

ADJECTIV PRONOMINAL NEGATIV: *niciun, nicio*

PRONUME NEGATIV	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	- subiect	***Nimeni** nu lipsește.*
	- nume predicativ	*El nu este **niciunul** dintre aceia.*
	- complement direct	*Nu am auzit **nimic**.*
	- complement indirect	***Nimănui** nu i-a spus problema lui.*
	- complement prepozițional	*Nu se gândește **la nimic**.*
	- circumstanțial	*Nu merge **la nimeni** acasă.*
	- atribut pronominal	*Decizia **nimănui** nu a fost luată în calcul.*
ADJECTIV PRONOMINAL NEGATIV	- atribut adjectival	***Nicio** persoană nu are voie să intre.*

ADJECTIVUL

ADJECTIVUL	partea de vorbire care exprimă însușiri ale unui obiect sau indică o categorie de obiecte desemnate prin substantiv. ACORD: se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat.	
CLASIFICARE	- după structură	simplu: *mare, mic, galben* etc.
		compus: *cumsecade, cuminte, nou-născut* etc.
		locuțiune adjectivală: *de treabă, de seamă, cu judecată, cu stare* etc.
	- după formă	variabil: - cu patru forme: *frumos, frumoasă, frumoși, frumoase;* - cu trei forme: *lung, lungă, lungi;* - cu două forme: *mare, mari.*
		invariabil: *gri, roz, cumsecade* etc.
	- după origine	propriu-zis: *roșu, frumos, tânăr* etc.
		provenit din alte părți de vorbire (verbe la participiu, gerunziu sau adverbe), prin conversiune: *om învățat, frunze căzute, rană sângerândă, coșuri fumegânde, bărbat bine.*
		obținut prin derivare: *frumușel, acrișor, fricos, încântător, casnic, leneș, preasfânt* etc.

Scanned with OKEN Scanner

GRADELE DE COMPARAȚIE ALE ADJECTIVULUI		FORMARE	EXEMPLU
Gradul pozitiv		adjectiv	*frumos*
Gradul comparativ	de superioritate	***mai*** + adjectiv	*mai frumos*
	de inferioritate	***mai*** + ***puțin*** + adjectiv	*mai puțin frumos*
	de egalitate	***la fel de/tot așa de*** + adjectiv	*la fel de frumos*
Gradul superlativ - relativ - absolut	relativ de superioritate	***cel/cea/cei/cele*** + ***mai*** + adjectiv	*cel mai frumos*
	relativ de inferioritate	***cel/cea/cei/cele*** + ***mai*** + ***puțin*** + adjectiv	*cel mai puțin frumos*
	absolut de superioritate	***foarte*** + adjectiv	*foarte frumos*
	absolut de inferioritate	***foarte*** + ***puțin*** + adjectiv	*foarte puțin frumos*

MIJLOACE EXPRESIVE DE REDARE A SUPERLATIVULUI ABSOLUT

- cu adverbe + prepoziția *de*	*extraordinar de frumos, grozav de mare, nemaipomenit de înalt*
- cu substantive	*frumosă foc, singur cuc, sănătos tun*
- cu ajutorul prefixelor superlative	*arhicunoscut, supersensibil*
- prin repetarea adjectivului	*(copac) mare-mare, (minge) roșie, roșie*
- prin repetarea unui sunet	*maaare, frumoos*
- prin silabisirea accentuată a adjectivului	*ma-re, deș-teap-tă*
- prin folosirea în enunțuri exclamative	*Ce frumoasă! Ce drum lung!*

Adjective fără grad de comparație:

- adjective a căror însușire e negradabilă: *veșnic, viu, unic* etc.
- unele adjective care, etimologic, sunt comparative de superioritate în latină sau superlative latinești: *anterior, inferior, posterior, superior, ulterior, extrem* etc.
- adjective care includ semnificația de superlativ: *colosal, extraordinar, nemaipomenit, teribil, uriaș, străvechi, supraaglomerat* etc.
- adjectivele care se referă la o categorie: *școlară, regală, militară* etc.

FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
- atribut adjectival	*Omul **inteligent** se descurcă în orice situație.*
- nume predicativ	*Omul acela este **inteligent**.*
- circumstanțial	***De mică** era rea.* ***De obosită**, nu a văzut semnul corect.*

Scanned with OKEN Scanner

NUMERALUL

NUMERALUL	partea de vorbire care arată un număr sau ordinea obiectelor prin numărare.
a) NUMERAL CARDINAL	partea de vorbire care arată un număr.
Clasificare	simplu: *unu/una, doi/două, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece*
	compus: *unsprezece, douăzeci, douăzeci și patru, o sută, două sute etc.*
b) NUMERAL ORDINAL	partea de vorbire care arată ordinea obiectelor, într-o serie numerică.
Clasificare	simplu: *primul/prima, întâiul/întâia*
	compus: *al doilea/a doua, al treilea/a treia* etc.

VALORI

VALOARE ADJECTIVALĂ	Numeralul determină un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz.	***Doi** copii aleargă.*
VALOARE PRONOMINALĂ	Numeralul înlocuiește un substantiv la care se adaugă sensul lui numeric.	***Două** au plecat.* ***Al doilea** este prietenul meu.*
VALOARE SUBSTANTIVALĂ	Numeralul denumește numeric obiectul sau e folosit în texte de matematică (*substantiv + numeral*).	*Ne întâlnim la kilometrul **36.*** *Ai luat nota **10.*** ***Doi** plus **unu** fac **trei**.*

NUMERAL	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
VALOARE ADJECTIVALĂ	atribut adjectival	***Doi** elevi pleacă.* ***A treia** fată sosește.*
VALOARE PRONOMINALĂ	subiect	***Doi** pleacă în parc.* ***Al doilea** este fratele ei.*
	nume predicativ	*Ei sunt **patru**. Ea este **a doua**.*
	complement direct	*Copilul a luat **două**.* ***Pe al doilea** îl consider puternic.*
	complement indirect	***Unuia** dintre cei doi i-am oferit indicații.* ***Primului** îi oferă un premiu.*
	complement prepozițional	*Vorbesc **despre trei**.* *Se gândea **la al treilea**.*
	circumstanțial	*El lucrează **în două** dintre sedii.* *Familia se cazează **la al doilea**.*
	atribut prepozițional/genitival	*Discuția **cu trei** dintre ei ne-a convins.* *Sedința **cu al doilea** dintre ei a fost constructivă.* *Intervenția **primului** ne-a uimit.*
VALOARE SUBSTANTIVALĂ	atribut	*El merge cu autobuzul **336**.*

Scanned with OKEN Scanner

ADVERBUL

ADVERBUL	partea de vorbire care exprimă o caracteristică a verbului.

CLASIFICARE

După formă	simplu	*sus, jos, aproape, lesne*
	compus	*acasă, alene, anume, împrejur, decât, dincolo, undeva*
	locuțiune adverbială	*de-a curmezișul, de-a lungul, pe nemâncate, pe tăcute, cu siguranță, fără doar și poate*
După înțeles	de mod	*bine, repede, alene, mult, destul, suficient*
	de loc	*aici, acolo, acasă, sus, jos, aproape, departe*
	de timp	*azi, mâine, acum, după-amiază, zilnic, lunar, anual, mereu*
După origine	propriu-zise	*cam, foarte, aici, apoi, bine*
	obținute prin derivare	*bărbătește, târâș, binișor, neprietenește*
	provenite din alte părți de vorbire (prin conversiune)	*Vorbește **răstit**.* (adverb provenit din verb la participiu) *Scrie **frumos**.* (adverb provenit din adjectiv) ***Dimineața**, Maria merge la școală.* (adverb provenit din substantiv)
Alte tipuri de adverbe	relative (în frază)	*unde, când, cum, cât;*
	de afirmație/negație	*da, nu, nicidecum;*
	interogative	*oare, cum, când, unde, cât;*
	exclamative	*ce, cât, cum;*
	nehotărâte	*oriunde, undeva, oricând, cândva, oricum, oarecum;*
	semiadverbe	*mai, chiar, doar, decât;*
	adverbe/locuțiuni adverbiale predicative	*desigur, firește, pesemne, poate, fără doar și poate, cu siguranță, fără îndoială, de bună seamă*

GRADELE DE COMPARAȚIE ALE ADVERBULUI		FORMARE	EXEMPLU
Gradul pozitiv		adverb	*bine*
Gradul comparativ	de superioritate	***mai*** + adverb	*mai bine*
	de inferioritate	***mai puțin*** + adverb	*mai puțin bine*
	de egalitate	***la fel de/tot așa de*** + adverb	*la fel de bine* *tot așa de bine*

Scanned with OKEN Scanner

Gradul superlativ - relativ - absolut	relativ de superioritate	***cel mai*** + adverb	*cel mai bine*
	relativ de inferioritate	***cel mai puțin*** + adverb	*cel mai puțin bine*
	absolut de superioritate	***foarte*** + adverb ***extraordinar de/ grozav de/teribil de*** etc. + adverb	*foarte bine* *extraordinar de bine*
	absolut de inferioritate	***foarte puțin*** + adverb	*foarte puțin bine*

Adverbe fără grad de comparație: *da, nu*; *teoretic, psihic*; *chiar, și, iar, cam* etc.

ADVERBE CU FUNCȚIE SINTACTICĂ	FUNCȚII SINTACTICE	EXEMPLE
	circumstanțial de loc	*A ajuns **acolo**.*
	circumstanțial de timp	*Vine **mâine**.*
	circumstanțial de mod	*Lucrează **repede**.*
	atribut adverbial	*Tema **de azi** este ușoară.*
	nume predicativ	*Este **bine** să vină pe la noi.* *Răspunsul este **altfel**.*
	predicat verbal	***Desigur** că a venit. **Poate** că a venit.*
ADVERBE FĂRĂ FUNCȚIE SINTACTICĂ	*cam, chiar, doar, mai, prea* etc.	

PREPOZIȚIA

PREPOZIȚIA	este partea de vorbire cu rol de conector gramatical care asigură legătura dintre cuvinte/grupuri de cuvinte la nivelul propoziției. Nu are funcție sintactică.

CLASIFICARE

După structură	simplă	*a, de, la, cu, pe, lângă, spre, grație, mulțumită, datorită*;
	compusă	*despre, de-a, de către*;
	locuțiune prepozițională	*în fața, în spatele, în jurul, în ciuda, în pofida, față de, în loc de*;

Scanned with OKEN Scanner

După cazul pe care îl impune	prepoziții/locuțiuni prepoziționale care cer Ac	*sub, lângă, peste, la, dinspre, despre, drept, ca, de, față de, în loc de;*
	prepoziții/locuțiuni prepoziționale care cer G	*contra, împotriva, asupra, înaintea, în fața, dedesubtul, împrejurul, în spatele, în jurul;*
	prepoziții care cer D	*grație, mulțumită, datorită.*

CONJUNCȚIA

CONJUNCȚIA	este partea de vorbire cu rol de conector gramatical care marchează coordonarea a două cuvinte/grupuri de cuvinte sau coordonarea/subordonarea a două propoziții. Nu are funcție sintactică.

CLASIFICARE

După structură	simplă	*și, ci, dar, iar, că, să*	
	compusă	*fiindcă, deoarece, încât, întrucât, deși, ca să, ci și*	
	locuțiune conjuncțională	*precum și, ca și, așa că, cum că, pentru că, fără să, de vreme ce, din moment ce, din cauză că*	
După rol	conjuncții/locuțiuni conjuncționale coordonatoare	copulative	*și, nici, precum și, ca și; atât..., cât și; nu numai..., ci și*
		disjunctive	*sau, ori; sau/ori..., sau/ori; fie..., fie*
		adversative	*dar, însă, doar că, numai că, ci, iar, or*
		concluzive	*deci, așa că*
	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare		*- că, să, dacă, de; ca... să, deoarece, căci, fiindcă, deși* *- pentru că, cu toate că, chiar dacă*

INTERJECȚIA

INTERJECȚIA	este partea de vorbire care exprimă senzații, sentimente sau imită sunete, zgomote.

CLASIFICARE

După semnificație	propriu-zisă	exprimă stări, senzații, sentimente: *au, of, vai, hai, bravo*
	onomatopeică	imită sunete, zgomote din natură: *miau, hapciu, bla-bla-bla, cioc-cioc, buf, pleosc;*

Scanned with OKEN Scanner

După formă	simplă	*au, uf, of, bre, miau, na, pleosc;*
	repetată	*cioc-cioc, ham-ham, nani-nani;*
	compusă	*hodoronc-tronc, ia uite, tic-tac, tralala, tura-vura;*
	locuțiune interjecțională	*Doamne ferește!, slavă Domnului!, măi să fie!*
După relația sintactică	interjecție cu funcție sintactică	Interjecția predicativă (se comportă ca verbul, are funcția sintactică de predicat verbal): *uite, hai, trosc.* ***Hai** la magazin!* Alte funcții: - nume predicativ: *E **vai** de noi!* - atribut: *Zgomotul **trosc**! s-a auzit din cameră.* - circumstanțial: *Ceasul sună **brrr-brrr**!*
	interjecție fără funcție sintactică	- reprezintă un enunț autonom: ***Ha-ha**! Ce amuzant!* - este inserată în enunțuri: ***Măi**, unde te-ai dus?*
După formare	propriu-zise	*hop, of, ah;*
	obținute prin derivare	*aolică;*
	provenite din alte părți de vorbire	*mamă, măiculiță, frate, nene, Dumnezeule, rușine*

Scanned with OKEN Scanner

IV. B. SINTAXĂ

ENUNȚUL	unitatea de comunicare alcătuită din cel puțin o propoziție.	
	PROPOZIȚIA	unitate de comunicare organizată în jurul unui singur predicat.
	FRAZA	două sau mai multe propoziții legate între ele.
TIPURI DE PROPOZIȚII		
După alcătuire	simple: S + P sau P	*Fata citește. Plouă.*
	dezvoltate: S + P + alte părți de propoziție sau P + alte părți de propoziție	*Fata citește o carte. Plouă mereu.*
După aspect	afirmative	*Elevul a plecat la școală.*
	negative	*Maria nu a plecat încă de acasă.*
După rolul în frază	coordonate	*Elevul citește[1] / și scrie mereu.[2] /*
	subordonate	*Am ales florile[1] / ca să-i fac mamei un buchet.[2] /*
TIPURI DE ENUNȚURI		
După scopul comunicării	ENUNȚURI ASERTIVE	oferă informații: *A venit vara.*
	ENUNȚURI INTEROGATIVE	solicită o informație: *Cum ai petrecut de ziua ta?*
	ENUNȚURI IMPERATIVE	exprimă un ordin, un îndemn, o rugăminte: *Treci acasă! Ia, te rog, o umbrelă!*
	ENUNȚURI EXCLAMATIVE	exprimă implicarea emoțională a vorbitorului: *Ce frumos e afară!*
ENUNȚURI ELIPTICE	sunt construite prin omisiunea unor secvențe care pot fi deduse din context.	*— Ce mănânci?* *— [Mănânc] Piersici.*
TIPURI DE ELIPSĂ	ELIPSĂ VERBALĂ (omiterea totală sau parțială a predicatului exprimat anterior); este marcată prin virgulă/linie de pauză.	*Eu am fost la Paris, ea – la Roma.*
	PROPOZIȚIILE FRAGMENTARE (în structuri coordonate, în răspunsuri la interogații, în interogativele parțiale)	*Dan a fost la Paris, iar Elena, nu.* *— Ai fost la școală? / — Da.* *Cineva a spart geamul. Cine?*
	ELIPSĂ NOMINALĂ (omisiunea unui substantiv)	*El a cumpărat o minge de volei, ea a cumpărat de tenis.*

Scanned with OKEN Scanner

RELAȚII SINTACTICE

INTERDEPENDENȚA	relație stabilită între predicat și subiect: predicatul impune cazul nominativ părții de vorbire prin care se exprimă subiectul; subiectul impune verbului prin care se exprimă predicatul acordul (în persoană și număr).	*Maria citește.* *(ea)* *Maria ↔ citește.* *(ea)*
COORDONAREA	relație sintactică stabilită între unități sintactice aflate la același nivel: a) părți de propoziție de același fel (în propoziție); b) propoziții de același fel (în frază); c) o parte de propoziție și o propoziție care au același regent.	***Merele** și **perele** sunt fructele ei preferate.* ***Dansează**[1] / și **se bucură de muzică.**[2] /* 1.PP; 2.PP *A cumpărat **caietele**[1] / și **ce a mai găsit la librărie.**[2] /* 1.PP; 2.PP
TIPURI DE COORDONARE	1) prin juxtapunere: coordonare marcată prin virgulă.	*Desenează **pe coli, pe planșe.***
	2) prin joncțiune: coordonare marcată prin mărci specifice: - conjuncții/locuțiuni conjuncționale coordonatoare: copulative (*și, nici, precum și, ca și; atât..., cât și; nu numai..., ci și);* disjunctive (*sau, ori, sau/ori..., sau/ori; fie..., fie*); adversative *(dar, însă, doar că, numai că, ci, iar, or);* concluzive *(deci, așa că)* - adverbe și locuțiuni adverbiale (*așadar, vasăzică, în concluzie, prin urmare, în consecință*).	*Ileana **și** Ionel au mers la concurs.* *Cântă[1] / **și** dansează.[2] /* 1.PP; 2.PP *Mănânci mere **sau** pere?* *Scrie[1] / **sau** se joacă?[2] /* 1.PP; 2.PP
PUNCTUAȚIE	Coordonarea prin juxtapunere se marchează prin virgulă. Coordonarea prin joncțiune: a) cu virgulă – coordonare prin: *nici, precum și, ca și; sau..., sau; dar, iar, însă, ci, numai că, doar că, deci, așa că;* b) fără virgulă: - conjuncția coordonatoare *și* - *deci* în interiorul propoziției.	
SUBORDONAREA	relație sintactică stabilită între două unități sintactice, dintre care una este dependentă de cealaltă: a) între un termen regent și unul subordonat acestuia; b) între un termen regent și o propoziție subordonată acestuia.	*Mama a pregătit un tort **de ciocolată**.* *Mama a pregătit[1] / **ce** a dorit Maria.[2] /* 1. PP; 2. PS

Scanned with OKEN Scanner

TIPURI DE SUBORDONARE	1) prin juxtapunere: în propoziție și în frază	*Pleacă* ***acum.*** ***Ai carte,***[1] */* *ai parte.*[2] */* 1. PS; 2.PP
	2) prin joncțiune a) în propoziție: cu/fără prepoziții; b) în frază: prin conjuncții, pronume/adjective pronominale relative/nehotărâte, adverbe relative/nehotărâte.	*Figurina* ***de hârtie*** *este creația ei.* *Fratele* ***mamei*** *este unchiul meu.* *Știu*[1] */* ***să*** *desenez.*[2] */* 1. PP; 2. PS *Nu știa*[1] */* ***cine*** *va veni.*[2] */* 1. PP; 2. PS
PUNCTUAȚIE	În cazul subordonării, se poate folosi virgula în anumite situații.	*Insula* ***Comorilor*** *este un teritoriu imaginar.* *Citești,*[1] */ îți dezvolți imaginația.*[2] */* 1. PS; 2. PP

CONSTRUCȚII SINTACTICE

CONSTRUCȚII ACTIVE ȘI PASIVE

CONSTRUCȚII ACTIVE	subiect + verb + complement direct: *Elena* ***udă*** *florile.*
CONSTRUCȚII PASIVE	subiect + formă verbală pasivă (verbul auxiliar *a fi* + participiul verbului acordat cu subiectul) + complement prepozițional (de agent) *Florile* ***sunt udate*** *de Elena.*

CONSTRUCȚII CU PRONUME REFLEXIVE

CONSTRUCȚII REFLEXIVE	1. subiect + pronume reflexiv (fără funcție sintactică proprie) + verb: *Copilul* ***se teme*** *de animale.* 2. subiect + pronume reflexiv (cu funcție sintactică proprie) + verb: *Ea* ***se piaptănă.*** *Ei* ***își zâmbesc*** *(unul altuia).*

CONSTRUCȚII IMPERSONALE

1.verbe/construcții verbale mereu impersonale		
a) fără subiect	fenomene ale naturii	*tună, fulgeră, ninge* etc.
	referirea la o persoană se face prin complement	*Mă doare în gât. Îmi pasă de tine. Îmi pare rău.*
	referirea la numele unei persoane	*Mă cheamă Mihai. Îmi zice Mihai.*

Scanned with OKEN Scanner

b) cu subiect	verb copulativ + adverb + formă verbală de infinitiv sau supin (subiect)	*e bine, e rău, e adevărat, e posibil, e sănătos* etc. *E bine a învăța. E ușor de învățat.*
	verb predicativ + substantiv, subiect (stări fiziologice, sufletești, existențiale)	*Mi-e dor. Ți-e frig. Mi-e sete. E noapte. E ger. Ți-e groază. Mi-e lene.*
	verbe cu subiect care nu este persoană	*Îmi place literatura.*
	verbe cu subiect exprimat printr-o propoziție subordonată	*Este bine să mă crezi.*

2. verbe/construcții verbale impersonale în context

a) obținute prin adăugarea pronumelui reflexiv (construcții reflexiv-impersonale/ impersonale reflexiv-pasive)	*Se merge la teatru.* *Se știe rezultatul de public.* *Se știe că va pleca.*
b) obținute prin folosirea auxiliarului „a fi" (construcții impersonale pasive)	*Este știut (de către oameni) că vor veni.*

CONSTRUCȚII INCIDENTE	- redau o explicație suplimentară, în interiorul unei comunicări de bază de care nu este legată sintactic; - au topică liberă (pot apărea oriunde, în cadrul comunicării de bază); - au punctuație specifică (sunt izolate prin virgulă/linii de pauză de restul enunțului).
EXEMPLE	*Știe, **desigur**, unde să meargă.* *Vecinul – **om bun** – i-a sărit în ajutor.* *Am să plec mâine, **zise băiatul**.* *Destinul – **dacă pot spune așa** – l-a adus în casa noastră.* *Lucrez de două ore, **a spus el, după ce a terminat și ultimul exercițiu**.*

CONSTRUCȚII CONCESIVE	exprimă evenimentul care ar putea împiedica realizarea unei acțiuni.
ÎNTREBARE	în ciuda cărui fapt?
EXEMPLE	***În ciuda greutăților**, a reușit în viață.* ***Deși vremea era mohorâtă**, el tot a plecat la mare.*

CONSTRUCȚII CONDIȚIONALE	exprimă condiția de care depinde realizarea unei acțiuni.
ÎNTREBARE	cu ce condiție?
EXEMPLE	***În caz de pericol**, el se va refugia în cabană.* ***Dacă iese soarele**, vor pleca la plimbare.* ***Dacă ar ieși soarele**, ar pleca la plimbare.*

Scanned with OKEN Scanner

APOZIȚIA

APOZIȚIA	un cuvânt/grup de cuvinte care se află în relație de echivalență cu un alt cuvânt; poate apărea după adverbe de tip explicativ (*adică, anume, respectiv, mai exact*)	*Prietenul meu, **Andrei Petrescu**, m-a vizitat ieri.*
CLASIFICARE	simplă	*Ileana, **o prietenă**, mi-a trimis un mesaj.*
	dezvoltată	*Ileana, **prietena mea din copilărie**, mi-a trimis un mesaj.*
TERMENI REGENȚI	substantiv	*Colegul de bancă, **Ionel**, este liniștit.*
	pronume	*Dumnealui, **profesorul**, l-a apreciat.*
	numeral	*Primul, **câștigătorul**, a fost recompensat.*
REALIZĂRI	substantiv	*Maria, **o vecină**, te-a invitat la petrecere.*
	pronume	*Premiantul clasei, adică **el**, nu a învățat lecția.*
	numeral	*Jucătorii, **primul** și **al doilea**, trebuie să dea cu zarul.*
	adjectiv	*Fata este nehotărâtă, adică **indecisă**.*
	forme verbale nepersonale	*Ne-a impresionat mâncând, adică **înfulecând** absolut tot.*
TOPICĂ ȘI PUNCTUAȚIE: Apoziția se află după termenul cu care este echivalentă; se izolează grafic (prin virgule, linii de pauză). Poate fi precedată de două puncte.		

Scanned with OKEN Scanner

FUNCȚII SINTACTICE ȘI REALIZĂRI PROPOZIȚIONALE

PREDICATUL

PREDICATUL		arată ce face subiectul sau exprimă o caracteristică a subiectului.	*Copilul <u>citește</u>.* *Copilul <u>este inteligent</u>.*
Întrebări		*ce se spune despre subiect?; cum este subiectul?*	
CLASIFICARE/REALIZARE	PREDICATUL VERBAL	verb/locuțiune verbală	*Mircea **a fugit** acasă.*
		interjecție predicativă	***Iată** descoperirea mea.* ***Hai** la masă!* *Pasărea **zbrr!** pe un acoperiș.*
		adverb predicativ	***Pesemne** că vine.*
	PREDICATUL NOMINAL verb copulativ + nume predicativ	verbe copulative	*a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a părea, a rămâne, a însemna*
		nume predicativ: - simplu; - multiplu.	*Ea **este frumoasă**.* *Ea **este frumoasă** și **inteligentă**.*
REALIZARE	NUMELE PREDICATIV	substantiv	*Ea devine **medic**.*
		adjectiv	*Mama este **minunată**.*
		pronume	*Băiatul meu este **acesta**.*
		numeral	Colega ta este ***prima**.*
		adverb	*E **bine** să fii precaut.*
		interjecție	*E **vai** de noi!*
		formă verbală nepersonală	*Plăcerea lui este **de a călători**.*

ACORD: predicatul se acordă cu subiectul; numele predicativ se află în relație cu verbul copulativ și cu subiectul.

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Predicatul nu are o poziție fixă în propoziție; nu se desparte prin virgulă de subiect.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL

SUBIECTUL		- denumește persoana/obiectul despre care se vorbește în propoziție (autorul acțiunii); - se află în relație de interdependență cu predicatul. ***Copilul** citește.* Întrebare: *cine?*	
CLASIFICARE	SUBIECT EXPRIMAT	simplu	***Fata** merge la plimbare.*
		multiplu	***Merele, perele** și **prunele** erau coapte.*
	SUBIECTUL NEEXPRIMAT	inclus (persoanele I și a II-a)	*(**Eu**) Plec de acasă.* *(**Voi**) Mâncați numai mere.*
		subînțeles (persoana a III-a)	*(**El**) Joacă fotbal de mic.* *(**Ei/Ele**) Se întrec pentru a câștiga premiul.*
		nedeterminat	*S-a spus la televizor că va ploua.* *Se știe că a venit ieri.*
REALIZARE	SUBIECTUL	substantiv	***Copiii** învață la matematică.*
		pronume	***El** cunoaște datele problemei.* ***Dumneaei** ne-a arătat cartea.* ***Acesta** a venit primul.*
		numeral	***Doi** se plimbă pe stradă.* ***Al treilea** a luat medalie de bronz.*
		formă verbală nepersonală	***A citi** este o plăcere.*
ACORD: partea de vorbire care îndeplinește funcția sintactică de subiect se acordă (în persoană și număr) cu verbul care este predicat.			
TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Subiectul nu are loc fix în propoziție. Nu se desparte prin virgulă de predicat.			

Scanned with OKEN Scanner

ATRIBUTUL

ATRIBUTUL	partea de propoziție care determină un substantiv/ pronume/numeral. Întrebări: *care/ce fel de?, al/a/ai/ale cui?*		*Cartea **de povești** se află pe masă.* *Rochia **mamei** s-a rupt.*
TERMENI REGENȚI	substantiv		*Tortul **de ciocolată** este gustos.*
	pronume		*Nu a spus nimic **special**.*
	numeral		*Doi **dintre copii** au venit la școală.*
CLASIFICARE	**REALIZARE**		**EXEMPLE**
ATRIBUT SUBSTANTIVAL	genitival	substantiv	*Cămașa **elevului** este curată.*
	prepozițional		*Plimbările **în natură** sunt benefice.*
	în dativ		*Acordarea de premii **participanților** a fost anulată.*
ATRIBUT ADJECTIVAL	adjectiv		*Mi-a cumpărat o rochie **roșie**.* *Băiatul **acela** este Mihai.* *Rana **sângerândă** a fost pansată.*
	numeral cu valoare adjectivală		***Trei** concurenți au fost descalificați.* ***Al doilea** membru al juriului a plecat.*
ATRIBUT PRONOMINAL	prepozițional	pronume	*Cartea **de la ea** a fost frumoasă.*
	genitival		*Casa **lui** este curată.* *Mingea **celuilalt** este albă.*
	în dativ		*Cămașa-**i** roșie a fost apreciată.*
ATRIBUT	numeral cu valoare substantivală		*El merge cu autobuzul **336**.*
	numeral cu valoare pronominală		*Discuția **despre trei** dintre ei a fost interesantă.* *Ședința **cu al doilea** dintre ei a fost constructivă.* *Intervenția **primului** ne-a uimit.*
ATRIBUT VERBAL	formă verbală nepersonală		*Dorința **de a reuși** îl făcea mai puternic.* *Tabloul cu fata **râzând** este expus în muzeu.* *Tema **de scris** a fost ușoară.*
ATRIBUT ADVERBIAL	adverb		*Trezitul **devreme** nu-i este pe plac.*
ATRIBUT INTERJECȚIONAL	interjecție		*Sunetul **trosc!** a fost puternic.*

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Atributul se așază după cuvântul determinat. Uneori, se poate antepune acestuia. Nu se desparte prin virgulă de termenul regent.

Scanned with OKEN Scanner

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: ATRIBUTIVA

AT	realizarea propoziţională a atributului.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *A remarcat o fată*[1] */* ***care era liniștită***.[2] / 1. PP; 2. AT *A remarcat o fată* ***liniștită***.
TERMENI REGENȚI	substantiv	*Am primit* ***un mesaj***[1] */* ***care*** *m-a bucurat.*[2] / 1. PP; 2. AT
	pronume	***Cel***[1] */* ***care*** *a învățat*[2] */ este el.*[1] / 1. PP; 2. AT
	numeral	***Al doilea***[1] */* ***care*** *a venit*[2] */ este prietenul meu.*[1] / 1. PP; 2. AT
ELEMENTE DE RELAȚIE	- pronume/adjective pronominale relative - pronume/adjective pronominale nehotărâte - adverbe relative	*Decizia*[1] */* ***care*** *elev să joace baschet*[2] */ este complicată.*[1] / 1. PP; 2. AT
		Voi urma sfatul[1] */* ***oricui*** *e priceput.*[2] / 1. PP; 2. AT
		Mă sperie locul[1] */* ***unde*** *vom ajunge.*[2] / 1. PP; 2. AT
	- conjuncții subordonatoare	*Întrebarea*[1] */* ***dacă*** *va ajunge astăzi*[2] */ rămâne valabilă.*[1] / 1. PP; 2. AT

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Atributiva se află după regentă; uneori, se găsește intercalată în regentă. Atributiva nu se desparte, de regulă, prin virgulă de regentă. Atributiva izolată poate fi despărțită prin virgulă de restul enunțului.

Scanned with OKEN Scanner

COMPLEMENTUL DIRECT

Cd	arată obiectul asupra căruia se exercită în mod direct acțiunea. Întrebări: *pe cine?; ce?*		*A mâncat **mere**.* *L-a văzut **pe fratele** meu.*
	DUBLARE: complementul direct poate fi reluat/anticipat printr-o formă pronominală neaccentuată.		RELUARE: ***Pe fată** am văzut-**o** ieri.* ANTICIPARE: *Am văzut-**o** ieri **pe fată**.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală		*Băiatul <u>a terminat</u> **cartea**.*
	forme verbale nepersonale		*<u>Auzind</u>-**o** din casă, am chemat ambulanța.*
	interjecție predicativă		*<u>Poftim</u> **mărul**!*
REALIZĂRI	COMPLEMENTUL DIRECT	substantiv	*Maria a întâlnit-o **pe sora** ei.*
		pronume	*Maria a întâlnit-**o** în parc.*
		numeral	*L-a felicitat **pe al treilea**.*
		forme verbale nepersonale	*El aude **tunând**. Mama caută **a-l ajuta**.*
		interjecție	*A strigat **ura**!*

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, are poziție postpusă verbului (regentului). Forma pronominală se așază înainte sau după verb. Antepunerea se realizează în vederea accentuării sale. De obicei, nu se separă prin virgulă.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: COMPLETIVA DIRECTĂ

CD	realizarea propozițională a complementului direct.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *Ea <u>preferă</u>[1] / **<u>să meargă</u> în drumeție.**[2] /* 1. PP; 2. CD *Ea <u>preferă</u> **drumețiile**.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Noi <u>lucrăm</u>[1] / **ce** ni <u>se spune</u>.[2] /* 1. PP; 2. CD
	interjecție predicativă	*<u>Iată</u>[1] / **ce** <u>am primit</u> de la ea.[2] /* 1. PP; 2. CD
ELEMENTE DE RELAȚIE	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare	*El <u>dorește</u>[1] / **<u>să meargă</u>** în excursie.[2] /* 1. PP; 2. CD
	pronume/adjective pronominale relative	*Mihai <u>bănuiește</u>[1] / **cui** i-<u>am dat</u> cartea.[2] /* 1. PP; 2. CD
	pronume/adjective pronominale nehotărâte	*Îl <u>întreba</u>[1] / **pe oricare** îl <u>întâlnea</u>.[2] /* 1. PP; 2. CD
	adverbe relative	*<u>Am uitat</u>[1] / **cum** <u>se rezolvă</u> problema.[2] /* 1. PP; 2. CD

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, este plasată după termenul regent. Se poate afla și înaintea regentei, pentru evidențiere, sau poate fi intercalată. Dacă este așezată după regentă, nu se desparte prin virgulă de aceasta. Când stă înaintea regentei, se poate despărți prin virgulă (virgula este permisă, nu obligatorie).

Scanned with OKEN Scanner

COMPLEMENTUL INDIRECT

Ci	arată obiectul căruia i se atribuie o acțiune. Întrebare: *cui?*	***Copilului i** s-a dat o carte.*
	DUBLARE: prin formă neaccentuată de pronume în dativ.	RELUARE: ***Elevului i** s-a promis o carte.* ANTICIPARE: ***I**-am scris un mesaj **băiatului**.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*I-<u>am trimis</u> **mamei** o scrisoare.*
	adjectiv	*Acesta este un curs <u>util</u> **elevilor**.*
	interjecție predicativă	*<u>Bravo</u> **ție**!*
REALIZĂRI	substantiv	*Le-a făcut un cadou **cetățenilor**.*
	pronume	***I**-am adus **lui** cartea.* ***Și**-a dovedit **sieși** perspicacitatea.* *Dă **acestuia** o notă bună.*
	numeral	*I-am oferit o floare **primei**.*

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Se află, de regulă, după regent. Nu se separă prin virgulă de regent.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: COMPLETIVA INDIRECTĂ

CI	realizarea propozițională a complementului indirect.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *El i-<u>a oferit</u> o carte[1] / **cui <u>a cerut</u>**.[2] /* 1. PP; 2. CI *El i-a oferit o carte **copilului**.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*I-<u>am trimis</u> scrisoare[1] / **cui** <u>am putut</u>.[2] /* 1. PP; 2. CI
	adjectiv	*Acesta este un curs <u>util</u>[1] / **cui** îl înțelege.[2] /* 1. PP; 2. CI
	interjecție predicativă	*<u>Bravo</u>[1] / **oricui** <u>reușește</u>![2] /* 1. PP; 2. CI
ELEMENTE DE RELAȚIE	pronume/adjective pronominale relative	*<u>A răspuns</u>[1] / **cui** <u>a întrebat</u>.[2] /* 1. PP; 2. CI
	pronume/adjective pronominale nehotărâte	*<u>Am vorbit</u>[1] / **oricui** mă <u>asculta</u>.[2] /* 1. PP; 2. CI

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Se află, de regulă, după regentă; nu se desparte prin virgulă de aceasta.

Scanned with OKEN Scanner

COMPLEMENTUL PREPOZIȚIONAL

Cp	arată obiectul care este ținta acțiunii sau pentru care se petrece acțiunea. Este însoțit de prepoziție. Întrebări: *pentru cine/ce?, despre cine/ce?, de cine/ce?, la cine/ce?, de la cine/ce?* etc.	*Băiatul se teme* ***de șerpi.*** ***Asupra copiilor*** *s-a abătut furia ei.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Pisica se sperie* ***de câine.***
	formă verbală nepersonală	*Temându-se* ***de câine,*** *pisica a fugit.*
	adjectiv	*Mihai părea capabil* ***de sacrificiu.***
	adverb	*Locuiește departe* ***de oraș.***
	interjecție	*Vai* ***de tine!***
REALIZARE	substantiv	*Astăzi vorbim* ***despre Anglia.***
	pronume	*Vorbim* ***despre ea.***
	numeral	*A fost speriată* ***de a treia.***
	formă verbală nepersonală	*Se vorbește* ***despre a renunța.*** *Se teme* ***de lătrat.***

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De obicei, se așază după regent; topica se poate modifica pentru accentuare. Nu se desparte prin virgulă de regent. Se pune virgulă când este antepus și reluat pentru insistență.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: COMPLETIVA PREPOZIȚIONALĂ

CP	realizarea propozițională a complementului prepozițional.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *Se mira*[1] */* ***că a reușit.***[2] / 1. PP; 2. CP *Se mira* ***de reușita*** *fetei.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Se temea*[1] */* ***că*** *nu va ajunge la timp.*[2] */* 1. PP; 2. CP
	adjectiv	*Ei sunt capabili*[1] */* ***să*** *îl susțină.*[2] */* 1. PP; 2. CP
	interjecție	*Vai*[1] */* ***de cine*** *a râs de el.*[2] */* 1. PP; 2. CP
ELEMENTE DE RELAȚIE	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare	*Mama se gândește*[1] */* ***că*** *va veni copilul acasă.*[2] / 1. PP; 2. CP
	pronume relative	*El este vinovat*[1] */* ***de ce*** *s-a întâmplat.*[2] */* 1. PP; 2. CP

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, se află după regentă. Topica se poate modifica pentru accentuare. Nu se separă prin virgulă de regent. Se pune virgulă când este antepusă și reluată pentru insistență.

Scanned with OKEN Scanner

CIRCUMSTANȚIALUL DE LOC

CL	indică locul unde se desfășoară o acțiune sau se manifestă o însușire. Întrebări: *unde?, de unde?, până unde?*	*El merge* ***acasă.*** *Copilul pleacă* ***de la școală.*** *Am ajuns* ***până la Sinaia.***
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Am plecat* ***de acasă.***
	interjecție predicativă	*Buf!* ***pe scări.*** *Hai* ***acolo!***
	adjectiv	*la românească este vestită* ***în străinătate.***
REALIZĂRI	adverb/locuțiune adverbială	***Acolo*** *este țara mea. Stai* ***în spate!***
	substantiv	*Locuia* ***într-un oraș*** *industrial. Stai* ***locului!***
	pronume	*A trecut* ***pe lângă mine.*** *Se așază* ***lângă cine*** *preferă.*
	numeral	*S-a dus* ***lângă al doilea.***

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Se așază după termenul regent, dar se poate afla și înaintea acestuia. Postpus, nu se desparte prin virgulă (decât în cazul unei reluări/ accentuări). Antepus, se desparte, opțional, prin virgulă. Dacă enunțul conține mai multe circumstanțiale de loc, ele se despart prin virgulă.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: CIRCUMSTANȚIALA DE LOC

CL	realizarea propozițională a circumstanțialului de loc.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *S-a oprit*[1] */* ***unde a îndrumat-o.***[2] */* 1. PP; 2. CL *S-a oprit* ***acolo.***
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Această plantă crește*[1] */* ***unde*** *este umezeală.*[2] */* 1. PP; 2. CL
	interjecție	*Pleosc!*[1] */* ***unde*** *se vedea apa mai mare.*[2] */* 1. PP; 2. CL
	adjectiv	*Acesta este celebru*[1] */* ***unde*** *ține spectacole.*[2] */* 1. PP; 2. CL
ELEMENTE DE RELAȚIE	pronume/adjective pronominale relative/ nehotărâte	*Să mergem*[1] */* ***spre cine*** *ne-a chemat.*[2] */* 1. PP; 2. CL *Hai*[1] */* ***spre orice*** *obiectiv ați propus.*[2] */* 1. PP; 2. CL
	adverbe relative/ nehotărâte	***Oriîncotro*** *va merge,*[1] */ rezultatul va fi același.*[2] */* 1. CL; 2. PP *Alerga*[1] */* ***încotro*** *îl purtau pașii.*[2] */* 1. PP; 2. CL
CORELATIVE: *aici, acolo, pe acolo, de acolo*		***Unde*** *m-am născut,*[1] */* ***acolo*** *e țara mea.*[2] */* 1. CL; 2. PP

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, este postpusă regentei; antepusă regentei cu adverb corelativ, se desparte prin virgulă; nu se pune neapărat virgulă, dacă adverbul corelativ este în vecinătatea subordonatei.

Scanned with OKEN Scanner

CIRCUMSTANȚIALUL DE TIMP

Ct	indică timpul în care se desfășoară o acțiune sau se manifestă o însușire. Întrebări: *când?, de când?, până când?, cât timp?*	***Azi** începe școala.* ***De mâine** se suspendă activitatea.* *El a rămas câteva **ore** în parc.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	***Odată** a fost la Paris.*
	interjecție predicativă	*Iată **acum** altă problemă!*
	adjectiv	*Copilul, **acum** neastâmpărat, s-a lovit.*
REALIZĂRI	adverb	***Ieri** a ieșit în oraș.*
	substantiv	*Era un băiat liniștit **în adolescență.***
	pronume	*Am ajuns în casă **după ai mei.***
	numeral	*A plecat **după al doilea.***
	formă verbală nepersonală	***Plecând** de acasă, și-a dat seama că a uitat cheia.* ***Înainte de a pleca**, a vorbit cu mama sa.*

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topica este liberă. Virgula nu este obligatorie. Evidențierea sa se realizează prin izolarea prin virgulă. Înșiruirea circumstanțialelor de timp se marchează prin virgulă.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: CIRCUMSTANȚIALA DE TIMP

CT	realizarea propozițională a circumstanțialului de timp.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE ***Când a ajuns acasă**,[1] / a sunat-o pe Maria.[2] /* 1. CT; 2. PP ***Atunci** a sunat-o pe Maria.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*A pornit[1] / **după ce** s-a odihnit.[2] /* 1. PP; 2. CT *Și-a adus aminte[1] /**când** a fost întrebat.[2] /* 1. PP; 2. CT
	interjecție predicativă	*Hai pe la noi[1] /**când** poți.[2] /* 1. PP; 2. CT
ELEMENTE DE RELAȚIE	pronume/adjective pronominale relative/nehotărâte	*Pleacă și el[1] / **după cine** a plecat primul.[2] /* 1. PP; 2. CT
	adverbe relative/nehotărâte	*Vine[1] / **când** este chemat.[2] /* 1. PP; 2. CT *Copilul citește[1] / **oricând** poate.[2] /* 1. PP; 2. CT
	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare	*A strigat[1] / **până** a rămas fără voce.[2] /* 1. PP; 2. CT ***Până să** adoarmă,[1] / a citit un capitol.[2] /* 1. CT; 2. PP
ADVERBE CORELATIVE: *atunci, (de) abia, (nici) nu, nu... bine*		*Voi pleca **atunci[1] / când** îmi vei spune.[2] /* 1. PP; 2. CT

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topica este liberă, însă circumstanțialele de timp care au drept corelativ structurile *(de) abia, (nici) nu, nu... bine* sunt postpuse regentei. Virgula nu este obligatorie; se folosește pentru evidențiere. În fraze cu corelativ:
- se pune virgulă (când corelativul se află la distanță față de conectorul *când*);
- nu se pune virgulă (când corelativul se află lângă elementul de relație).

Scanned with OKEN Scanner

CIRCUMSTANȚIALUL DE MOD

Cm	indică modul în care se desfășoară o acțiune sau se manifestă o însușire. Întrebări: *cum?, în ce fel?, în ce mod?*	*Turiștii mergeau **agale**.* *Băiatul scrie **ca sora** lui.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*A mâncat **bine**. Și-a adus **bine** aminte de el.*
	interjecție predicativă	*Hai **mai iute**!*
	adjectiv	*Era negru **ca noaptea**.*
	adverb	*Mihai se comporta **puțin** diferit.*
REALIZĂRI	adverb/locuțiune adverbială	*El citește **bine**.*
	substantiv	*Copilul se joacă **în liniște**.*
	pronume	*Desenează **ca ea**.*
	numeral	*Prietenul meu se distrează **cât doi**.*
	formă verbală nepersonală	*A plecat **fără a**-mi **spune**.* *Vine **alergând**.*
	interjecție	*Se apropia **tiptil-tiptil**.*

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, se așază după termenul regent și nu se izolează prin virgulă. Antepunerea sa are rolul accentuării; în acest caz, se poate folosi virgula.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: CIRCUMSTANȚIALA DE MOD

CM	realizarea propozițională a circumstanțialului de mod.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *Scrie*[1] */ **cum** poate.*[2] / 1. PP; 2. CM *Scrie **urât**.*
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*A pășit*[1] */ **fără să** se teamă.*[2] / 1. PP; 2. CM *Ține minte*[1] */ **fără să** se străduiască.*[2] / 1. PP; 2. CM
	interjecție	*Buf!*[1] */ **ca și cum** s-ar fi zguduit lumea.*[2] / 1. PP; 2. CM
	adjectiv	*Era negru*[1] */ **ca și cum** ar fi căzut în smoală.*[2] / 1. PP; 2. CM
ELEMENTE DE RELAȚIE	adverbe relative/ nehotărâte	*Se distrează*[1] */ **cum** poate.*[2] / 1. PP; 2. CM *Aleargă*[1] */ **oricât** vrea.*[2] / 1. PP; 2. CM
	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare	*Gândește*[1] */ **precum** o face un părinte.*[2] / 1. PP; 2. CM *El se comportă*[1] */ **ca și cum** ar fi supărat.*[2] / 1. PP; 2. CM

CORELATIVE: *așa, atât..., cât; cu cât..., cu atât; pe cât..., pe atât*
***Așa** să te comporți,*[1] */ **cum** te-am învățat.*[2] / 1. PP; 2. CM
***Cu cât** înaintează,*[1] */ **cu atât** descoperă lucruri noi.*[2] / 1. CM; 2. PP

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Se poate regăsi atât postpusă regentei, cât și antepusă acesteia.
Antepunerea sa are rolul accentuării; în acest caz, se poate folosi virgula. În structuri corelative, se folosește virgula; când corelativul *așa/atât* se află lângă conectorul *cum/cât*, nu se folosește virgula.

Scanned with OKEN Scanner

CIRCUMSTANȚIALUL DE CAUZĂ

Cz	indică motivul/cauza care generează un proces. Întrebări: *din ce cauză/pricină?*	*Tremura* ***din cauza fricii.***
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*Plângea* ***de ciudă.*** *George a luat-o la sănătoasa* ***de rușine.***
	interjecție predicativă	*Geamul tronc!* ***din pricina curentului.***
	adjectiv	*Era lihnită* ***de foame.***
REALIZĂRI	substantiv	*Plângea* ***de bucurie.***
	pronume	*Nu a venit* ***din cauza lui.***
	numeral	*Nu am aflat răspunsul* ***din cauza celor doi.***
	adjectiv	***De supărată****, nu a salutat.*
	formă verbală nepersonală	*Nu mai putea* ***de obosit.***

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topica este liberă (se preferă poziția postpusă). Se desparte sau nu prin virgulă, în funcție de importanța acordată de vorbitor; frecvent, circumstanțialul de cauză antepus termenului regent se izolează prin virgulă.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: CIRCUMSTANȚIALA DE CAUZĂ

CZ	realizarea propozițională a circumstanțialului de cauză.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *Băiatul a fugit*[1] / ***din cauză că*** *era speriat.*[2] / 1. PP; 2. CZ *Băiatul a fugit* ***de frică.***
TERMENI REGENȚI	verb/ locuțiune verbală	*Plângea*[1] / ***din cauză că*** *era supărată.*[2] / 1. PP; 2. CZ
	interjecție predicativă	*Geamul trosc!*[1] / ***din cauză că*** *a trântit ușa.*[2] / 1. PP; 2. CZ
	adjectiv	*Fata era fericită*[1] / ***deoarece*** *luase o notă mare.*[2] / 1. PP; 2. CZ
ELEMENTE DE RELAȚIE	pronume relative	*Te prețuiește*[1] / ***pentru ce*** *ai învățat-o.*[2] / 1. PP; 2. CZ
	conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare	***Deoarece*** *nu a venit la mine,*[1] / *nu a primit tort.*[2] / 1. CZ; 2. PP ***De vreme ce*** *nu ai insistat,*[1] / *am uitat.*[2] / 1. CZ; 2. PP
CORELATIVE: *apoi, de aceea, de asta*		***De aceea*** *nu a venit,*[1] / ***pentru că*** *era bolnavă.*[2] / 1. PP; 2. CZ

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topica este liberă (se preferă postpunerea). Separarea prin virgulă nu e obligatorie (depinde de importanța pe care i-o acordă vorbitorul); totuși, circumstanțiala de cauză antepusă regentei se izolează prin virgulă. Se pune virgulă în frazele care conțin corelative.

Scanned with OKEN Scanner

CIRCUMSTANȚIALUL DE SCOP

Cs	indică scopul unui proces. Întrebări: *cu ce scop?; în ce scop?*	*Mama a plecat* ***la cumpărături.***
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*A fugit* ***pentru a scăpa.*** *Ea a luat-o la sănătoasa* ***pentru a ajunge*** *la timp.*
	interjecție predicativă	*La asta* ***pentru hidratare!***
REALIZĂRI	substantiv	*Ne vom pregăti mai bine* ***în vederea testelor.***
	pronume	*Voi munci mai mult* ***în vederea acesteia.***
	numeral	*Ne vom pregăti excelent* ***în vederea primului.***
	formă verbală nepersonală	*A strâns bani* ***pentru a cumpăra*** *role. Băieții mergeau* ***la pescuit.***

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topică este liberă (se preferă poziția postpusă). Se desparte sau nu prin virgulă, în funcție de importanța acordată de vorbitor; frecvent (nu obligatoriu), circumstanțialul de scop antepus termenului regent se izolează prin virgulă. În postpunere, pauza nu este admisă în cazul supinului.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: CIRCUMSTANȚIALA DE SCOP (FINALA)

CS	realizarea propozițională a circumstanțialului de scop.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE *Mama a plecat*[1] / ***să cumpere*** ***fructe.***[2] / 1. PP; 2. CS *Mama a plecat* ***la cumpărături.***
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	*A plecat*[1] / ***să*** *pescuiască.*[2] / 1. PP; 2. CS
	interjecție	*Hai*[1] / ***să*** *cumpărăm mere!*[2] / 1. PP; 2. CS
ELEMENTE DE RELAȚIE	pronume relative	*Se străduiește mult*[1] / ***pentru ce*** *are de făcut.*[2] / 1. PP; 2. CS
	conjuncții subordonatoare/ locuțiunea conjuncțională subordonatoare *pentru ca... să*	***Să*** *ajungă primul,*[1] / *a alergat toată ziua.*[2] / 1.CS; 2. PP
CORELATIVE: *de aceea, de asta*		*De aceea studiez,*[1] / ***ca să*** *știu.*[2] / 1. PP; 2. CS

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: Topica este liberă (se preferă postpunerea); finala introdusă prin *să/de* este întotdeauna postpusă regentei. Virgula este folosită în funcție de preferința vorbitorului; în general (nu obligatoriu), finala antepusă regentei se izolează prin virgulă. Finala care are corespondent corelativ în regentă se desparte prin virgulă de aceasta.

Scanned with OKEN Scanner

Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală

Cartea	este o scriere cu un anumit subiect, tipărită și legată sau broșată în volum.
EVOLUȚIA SCRISULUI	
Scrierea pictografică	redă prin simbol o idee, un obiect sau un gând, sensul acestora (picturile rupestre din Paleolitic).
Scrieri: - sumeriene (scrierea cuneiformă) - egiptene (scrierea hieroglifică) - chineze	- scriere analitică (de cuvinte) care notează o idee sau o silabă. - scriere hieroglifică pe papirusuri/pergamente/scriere pe tăblițe de piatră (Mesopotamia, în Antichitate); - scrierea pe papirus a apărut în Egipt, în Antichitate, iar cea pe pergament a fost inventată ulterior, în Asia Mică (secolul al III-lea î.H.).
Scrierea fonetică (alfabetică) – la egipteni, fenicieni	- fiecărui sunet îi corespunde un semn; - scriere pe papirus, hârtie, foaie de palmier.
- *codexul* – strămoșul cărții	- foile de pergament sau de papirus se legau mai multe la un loc, rezultând *codexul* (secolele al IV-lea – al V-lea d.H.); - în Evul Mediu, formele generale ale cărții sunt codexul, tăblițele de scris, cărțile, condicile legate cu balamale.
- inventarea tiparului	- inventatorul tiparului cu litere mobile, de plumb: Johannes Gutenberg (Europa, jumătatea secolului XV); - realizează *Biblia cu 42 de rânduri/Biblia lui Gutenberg*.
- apariția volumelor	- din cele mai vechi timpuri și în prezent, volumele se păstrează în biblioteci.
- cartea digitală	- apariția și popularizarea internetului au condus către o explozie informațională electronică (în completarea informației adunate în cărți); au apărut, astfel, reviste și ziare online, cărți electronice, virtuale (e-bookuri), CD-uri.

Începuturile scrierii în limba română

Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung	- este primul document păstrat, scris în limba română. - datează din 1521.
- apariția tiparului	- prima carte tipărită în Țara Românească a fost *Liturghierul slavonesc* (1508). - se realizează tipărituri ale cărților religioase, în limba slavonă.

Scanned with OKEN Scanner

- tipărirea cărților religioase în limba română	- diaconul Coresi tipărește, la Brașov, prima carte în limba română (carte religioasă care conținea traducerea *Evangheliilor*) – 1561
	- secolul al XVII-lea: apar primele lucrări cu elemente literare, precum: *Psaltirea pre versuri tocmită* (Dosoftei), *Didahiile* (Antim Ivireanul), *Cazania* (Varlaam) etc.
- cronicile	- secolele al XVII-lea – al XVIII-lea: apar lucrări de istoriografie în limba română (scrieri ale cronicarilor moldoveni: Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce).

Identitate personală. Identitate națională. Diversitate culturală și lingvistică

Identitate	imaginea de sine, respectul de sine, individualitatea.
Identitatea personală	ceea ce definește o personalitate unică.
Identitatea națională	apartenența unei persoane la o naționalitate.
Cultura	totalitatea valorilor materiale și spirituale create de omenire și a instituțiilor responsabile pentru comunicarea acestor valori.
Diversitate culturală	un fenomen de bază al societății care vizează diferențele culturale existente între oameni, precum și pe cele dintre grupuri diverse, ca identități multiple: tradiții, obiceiuri, modul de abordare a educației și a societății din perspectivă interculturală.
Diversitate lingvistică	coexistența armonioasă a limbilor.

Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României. Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni

ȚĂRI VECINE	Republica Moldova, Ucraina, Serbia, Ungaria, Bulgaria.
Trăsături lingvistice	limbi slavice (în afară de Republica Moldova)
Limba română	limbă din categoria limbilor romanice (ca și limbile italiană, spaniolă, portugheză, franceză și dialectele sardă, provensală, retoromană, catalană)
Diaspora română	- cuprinde întreaga populație a românilor din afara României ce dețin cetățenie română; - aceasta este reprezentată de comunități vorbitoare de limbă română.

Scanned with OKEN Scanner

Cultura populară. Valori ale culturii populare în spațiul românesc

LITERATURA POPULARĂ (FOLCLORUL LITERAR)		totalitatea operelor literare produse de un popor, transmise prin viu grai, prin care se definește specificul național al acestuia.
TRĂSĂTURI	caracter oral	transmiterea prin viu grai a creațiilor populare, din generație în generație.
	caracter tradițional	conservarea tiparelor ancestrale, concepția despre viață, simțirea și spiritul românesc care definesc specificul național.
	caracter colectiv	contribuția mai multor creatori din diferite generații la realizarea producțiilor literare.
	caracter anonim	creația este produsul unei colectivități, nu se cunoaște autorul individual.
	caracter sincretic	îmbinarea mai multor arte în cadrul creației literare (de exemplu, doina este un text literar care se cântă; îmbină literatura cu muzica).
TEME ȘI MOTIVE	- comuniunea om-natură (*codrul, apa, frunza, floarea* etc.); - iubirea (*iubita, jalea, dorul* etc.); - confruntarea binelui cu răul (*Făt-Frumos, împăratul, zmeul* etc.); - trecerea timpului (*clipa, vremea, viața* etc.) ș.a.	
TIPURI DE CREAȚII POPULARE	creația lirică	doina, cântecul, strigătura;
	creația epică - în versuri - în proză	balada populară, basmul, legenda, snoava;
	creația aforistică	proverbe, zicători, ghicitori;
	creația obiceiurilor	colinde, Capra, Plugușorul, Sorcova, Drăgaica, Paparudele;
	ceremonialurile de trecere	orații de nuntă, bocete;
	descântecele	de dragoste, de boală etc.
LEGENDA	creație epică, populară, în proză sau în versuri, care conține elemente fantastice sau miraculoase, prin care se explică geneza unui lucru, a unei ființe, caracterul aparte al unui eveniment istoric, al unui erou mitic sau al unui fenomen etc.	

Scanned with OKEN Scanner

Exemple de legende românești	*Legenda ciocârliei, Legenda rândunicăi, Muma lui Ștefan cel Mare, Soarele și Luna, Baba-Dochia, Dragobetele* etc.
Diversitate culturală	Legenda există în cultura fiecărui popor; uneori, se observă că temele migrează dintr-o cultură în alta.
Valori etice în legendele popoarelor	Valorile etice sunt general-valabile; ele sunt prezente în toate culturile (preocupări existențiale – viață, moarte, apariția omului –, valori familiale etc.)

TRADIȚIE	- transmiterea continuă a unui conținut cultural de-a lungul istoriei (de la un eveniment generator sau un trecut îndepărtat); - exprimă identitatea unei colectivități (o conștiință colectivă).
OBICEI	conduită formată spontan, ca urmare a aplicării ei repetate, într-o perioadă îndelungată, într-o colectivitate umană.
DISTINCȚIA TRADIȚIE-OBICEI	- tradiția înglobează obiceiuri; - tradiția se bazează pe ceea ce a păstrat un popor din timpuri străvechi; - obiceiul este un comportament autentic, apărut în vremurile vechi, păstrat până în prezent.

Elemente de mitologie românească

MIT	- povestire fabuloasă, cu caracter sacru, prima treaptă a cunoașterii, care expune diversele credințe ale popoarelor despre originea universului și a fenomenelor naturale sau sociale, despre zei și eroi legendari, explică diversele sentimente fundamentale etc.
	- exprimă un model moral și comportamental peren, care ilustrează specificul spiritualității naționale românești, constituindu-se în ceea ce se numește mitologia populară.
MITURI ESENȚIALE ALE SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI	- mitul jertfei pentru creație (mitul estetic): balada populară *Monastirea Argeșului*; - mitul mioritic sau mitul transhumanței: balada populară *Miorița*; - mitul erotic/Zburătorului: basmul popular *Călin Nebunul*; - mitul etnogenezei: balada populară *Traian și Dochia*.

Scanned with OKEN Scanner

Modele comportamentale în legendele greco-romane (în textele literaturii universale)

Mitologia greacă	cuprinde istorisiri în legătură cu originea și natura lumii, viața și activitatea zeităților, eroilor, creaturilor mitologice, practici ritualice etc.
Mitologia romană	în secolul al VI-lea î.H., romanii au avut contact cu civilizația Greciei antice și au început să-și reprezinte zeii sub formă umană, după modelul zeilor greci.
Mitologia greco-romană	- îmbinarea mitologiilor greacă și romană; - crearea de modele de comportament, întruchipate de zeități (Jupiter/Zeus, stăpânul/zeul suprem al luminii și tatăl tuturor zeilor, stăpânea cerul și pământul, dezlănțuia furtuna; Venus/Afrodita, zeița dragostei, a frumuseții etc.).

Relații culturale constructive. Noi și ceilalți. Contacte culturale

Comunicarea intercultu-rală	interacțiunea directă între oameni de diferite culturi.
Relațiile in-terculturale	cele în care participanții nu se raportează exclusiv la propriile lor coduri, convenții, puncte de vedere și forme de comportament, ci le descoperă și pe ale altora, considerate străine.

Valori culturale românești în lume

Simboluri culturale	materiale, spirituale, regionale, general-umane
Exemple	doina, dorul, ia românească, *Călușarii*, creații artistice ale unor români (Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși, George Enescu)

Valori culturale/morale

Valorile culturale	credințe, tradiții și obiceiuri ale unei comunități sau ale unor grupuri de oameni. Aceste valori fac posibilă stabilirea identității culturale și sunt reprezentate de instituții de educație, instituții culturale (muzee, teatre, instituții muzicale etc.), artiști (scriitori, pictori, muzicieni etc.), religie, realizări remarcabile ale unui popor.
Exemple	natura, prietenia, lectura, copilăria, familia, educația, călătoria, aventura, iubirea, libertatea, dreptatea, arta, cunoașterea, patriotismul, egalitatea, tradiția, identitatea națională etc.

Scanned with OKEN Scanner

Valorile morale	norme/moduri de comportament moștenite și transmise de societate cetățenilor. Acestea sunt esențiale pentru a putea diferenția ceea ce este bine de ceea ce este rău sau ceea ce este corect de ceea ce este greșit.
Exemple	bunătatea, toleranța, generozitatea, loialitatea, modestia, curajul, altruismul, perseverența, onestitatea, responsabilitatea, cumpătarea etc.

Exemple de texte – valori culturale

NATURA	• Vasile Alecsandri, *Pasteluri* (*Sfârșit de toamnă, Iarna, Oaspeții primăverii, Malul Siretului*; • Mihai Eminescu, *Călin (file din poveste), Lacul, Floare albastră, Revedere*
PRIETENIA	• Constantin Chiriță, *Cireșarii*; • Ioana Pârvulescu, *Prietenul meu*; • John Boyne, *Băiatul cu pijamale în dungi*; • Hector Malot, *Singur pe lume*; • Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*
LECTURA	• Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*; • Matei Vișniec, *Vrem să vă dăruim câte o fereastră*; • Roald Dahl, *Matilda*; • Michael Ende, *Povestea fără sfârșit*
COPILĂRIA	• Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării (Hoțul)*; • Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*; • Mihai Eminescu, *O rămâi...*; • Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*; • R.J. Palacio, *Minunea*; • J.K. Rowling, *Harry Potter și Piatra filosofală*; • Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*
FAMILIA	• I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*; • Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*; • Ioana Pârvulescu, *Inocenții*; • Victor Ion Popa, *Take, Ianke și Cadâr*
EDUCAȚIA	• Grigore Băjenaru, *Cișmigiu & comp.*; • Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*; • Ioana Pârvulescu, *Inocenții*; • Mircea Sântimbreanu, *Elev*
CĂLĂTORIA/ AVENTURA	• Mircea Cărtărescu, *Florin scrie un roman*; • Constantin Chiriță, *Cireșarii*; • Mihail Sadoveanu, *Hanu Ancuței (Iapa lui Vodă)*; • Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!*; • Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*; • William Golding, *Împăratul muștelor*; • Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*
IUBIREA	• Mihai Eminescu, *Călin (file din poveste), Lacul, Floare albastră, Revedere*; • *Zâna Munților* (basm românesc, cules de Petre Ispirescu); • Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*
LIBERTATEA	• Veronica D. Niculescu, *Cum e lumea*; • Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor*; • Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*
DREPTATEA	• Grigore Alexandrescu, *Fabule (Boul și vițelul, Câinele și cățelul, Iepurele, ogarul și copoiul, Privighetoarea și măgarul)*
ARTA	• *Miorița, Monastirea Argeșului* (balade populare, culese de Vasile Alecsandri); • Mircea Cărtărescu, *Florin scrie un roman*; • Roald Dahl, *Matilda*; • Michael Ende, *Povestea fără sfârșit*

Scanned with OKEN Scanner

CUNOAȘTEREA	• Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*; • Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*; • Markus Zusak, *Hoțul de cărți*
PATRIOTISMUL	• Ana Blandiana, *Despre țara din care venim*; • George Coșbuc, *Patria română*; • Alexe Mateevici, *Limba noastră*; • Andrei Mureșanu, *Deșteaptă-te, române!*
EGALITATEA	• Vasile Alecsandri, *Vasile Porojan*; • Grigore Alexandrescu, *Câinele și cățelul*; • Alan Gratz, *Prizonierul B-3087*; • R.J. Palacio, *Minunea*
JUSTIȚIA	• Grigore Alexandrescu, *Iepurele, ogarul și copoiul, Dreptatea leului*; • Ion Creangă, *Cinci pâini*; • Victor Hugo, *Mizerabilii*
TRADIȚIA	• Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*; • *Zâna Munților* (basm românesc, cules de Petre Ispirescu); • Lucian Blaga, *Sufletul satului*
IDENTITATEA NAȚIONALĂ	• Alexe Mateevici, *Limba noastră*; • Andrei Mureșanu, *Deșteaptă-te, române!*; • *Miorița*, *Monastirea Argeșului* (balade populare, culese de Vasile Alecsandri)
Exemple de texte – valori morale	
BUNĂTATEA	• Petre Ispirescu, *Aleodor împărat*; • Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*; • Ileana Vulpescu, *Bătrânul cel bun din Strada Speranței*
TOLERANȚA	• Vasile Alecsandri, *Vasile Porojan*; • Victor Ion Popa, *Take, Ianke și Cadâr*; • Alan Gratz, *Prizonierul B-3087*; • R.J. Palacio, *Minunea*
GENEROZITATEA	• Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*; • Kimberly Brubaker Bradley, *Războiul care mi-a salvat viața*; • Charles Dickens, *Marile speranțe*; • Catherine Ryan Hyde, *Dă mai departe*
LOIALITATEA	• Constantin Chiriță, *Cireșarii*; • Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*; • John Boyne, *Băiatul cu pijamale în dungi*
MODESTIA	• Mihail Sadoveanu, *Domnul Trandafir*; • Mircea Sântimbreanu, *Elev*; • Ioan Slavici, *Popa Tanda*; • Edmondo De Amicis, *Cuore, inimă de copil*
CURAJUL	• Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*; • Costache Negruzzi, *Sobieski și românii*; • Alexandre Dumas, *Cei trei muschetari*; • Rick Riordan, *Percy Jackson și Olimpienii*
ALTRUISMUL	• Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*; • Ileana Vulpescu, *Bătrânul cel bun din Strada Speranței*; • Charles Dickens, *Marile speranțe*
PERSEVERENȚA	• Mircea Sântimbreanu, *Elev*; • Ioan Slavici, *Popa Tanda*; • J.K. Rowling, seria *Harry Potter*
ONESTITATEA	• Petre Ispirescu, *Prâslea cel voinic și merele de aur, Aleodor împărat, Greuceanu*; • Mircea Sântimbreanu, *Elev*
RESPONSABILITATEA	• Ioan Slavici, *Popa Tanda*; • Mihail Sadoveanu, *Domnul Trandafir*; • Roald Dahl, *Matilda*; • Hector Malot, *Singur pe lume*
CUMPĂTAREA	• Ioan Slavici, *Popa Tanda, Floriță din codru*

Scanned with OKEN Scanner

Fișe de lucru

Fișă de lucru 1

LECTURĂ

Textul epic

Duminică, văzând că iar n-am pâine, am coborât la magazinul Angst din apropiere. Era o vreme splendidă, neobișnuită pentru luna ianuarie. Ca mulți dintre semenii mei, am și eu, probabil, în trup, o mulțime de celule cu amintiri vegetale, care mă fac să „râd la soare" și să fiu veselă odată cu „vremea cea bună". De data aceasta, totuși, meteosensibilitatea mea nu funcționa normal. Am intrat în magazin cu un soi de neliniște pe care n-am stat s-o analizez, am cumpărat pâine, am ieșit din magazin cu un aer posac, deși nu mă certasem cu nimeni, și a trebuit să constat evidența: eram de-a dreptul supărată, supărată rău. M-am oprit brusc în mijlocul drumului, ca Socrate când trebuia să se gândească la adevărurile lumii, și m-am întrebat ce se întâmplă. N-a trebuit să stau locului o zi întreagă, ca filosoful, ca să rezolv problema, căci mi-am dat seama imediat de ce mă purtam ca un om profund ofensat. Fiindcă în cele două săptămâni de când începuse anul, era a doua oară când mi se furase prețul din fața ușii. Într-adevăr, la ieșire am constatat lipsa celui de-al doilea preș, dar sentimentul de rău s-a cristalizat abia apoi...

Am studiat intrările de la celelalte apartamente din bloc. Jumătate n-aveau în față nici un fel de preș, mi-au amintit de roțile de automobil fără apărătoare, iar jumătate erau împodobite cu un soi de cârpe jegoase, una mai neplăcută la vedere decât alta. La ce bun să te ștergi pe ceva mai murdar decât pantofii? Mi-au venit în cap câteva soluții ca să rezolv această primă problemă socială de care mă izbeam în 2004. Cea dintâi, cum se și cuvine, literară, era să lipesc pe ușă, jos, blestemele lui Arghezi pentru cel care ar mai atenta la prețul meu. Celelalte: să-i pun o alarmă, ca la mașinile scumpe; să-l lipesc cu Super Glue; să scriu pe dos Hoțule!

(Ioana Pârvulescu, *Prețul*)

1. Naratorul textului dat apare în ipostază ..., deoarece ... .
2. Întâmplarea prezentată se desfășoară în luna ..., iar spațiul acțiunii este ... .
3. Prezintă una dintre soluțiile la care se gândește personajul pentru a rezolva problema.
4. Consider că supărarea personajului **este/nu este** justificată, deoarece ... .
5. Demonstrează, într-un text de minimum 100 de cuvinte, că textul dat este epic.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 2

Textul liric

Azi am văzut, înfiripată, ființa ploii mlădioase:
Avea o haină cenușie și foșnitoare de mătase.

Purta pe umeri mii de lanțuri subțiri, până la brâu,
Dar le zvârlea pe rând, în treacăt, pe apa turbure din râu.

Și de inele fără număr îi erau mâinile-ncărcate,
Și le scotea, pe fiecare, și le zvârlea pe lac, pe toate.

Lângă răzoare, prin grădină, trecea foșnind de-atâtea ori!
Și răsturna cu poala rochii, pe brazdă, proaspetele flori...

Și-n toate inimile noastre, pe rând, trecând ca un paharnic,
Turna ca-n cupe fără număr, dintr-însul, plânsul cel zadarnic.

(Alice Călugăru, *Ploaia*)

1. Prezintă un sentiment/o emoție pe care o transmite poeta în textul dat.
2. Imaginea ploii este sugerată:
   - de epitetul ...
   - de metafora ...
   - de personificarea ...
   - de comparația ...
3. Rescrie din text o imagine vizuală și una auditivă.
4. Precizează tipul rimei și măsura poeziei.
5. Explică, în minimum 50 de cuvinte, sensul sintagmei subliniate în secvența „Lângă răzoare, prin grădină, trecea foșnind de-atâtea ori!”.
6. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, relația dintre sentimentele transmise și elementele cadrului natural.
7. Într-un text de minimum 100 de cuvinte, demonstrează că textul-suport este liric.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 3

Textul dramatic

ACTUL I

Teatrul reprezintă o odaie mobilată după moda veche în provincie: un pat lung, în stânga, cu perine la perete, și mai în fund o sobă; ușă în fund; altă ușă în stânga, care dă în odaia pitarului Damian; o a treia ușă în dreapta, care duce în sala de mâncare, și o fereastră alături.

SCENA I

DAMIAN (intrând în fund): *Să dai degrabă curcanii la bucătărie, să-i puie-n frigare... și să spui lui Gheorghe bucătarul ca să mi-i rumenească frumos, că i-oi da bacșiș bun...* (Venind în scenă.) *Ah!... ziua de astăzi este cea mai norocită pentru mine!... Astăzi vine Iorgu de la Sadagura, unde l-am trimis să-nvețe carte!... De doi ani nu l-am văzut, și când gândesc că poate peste-un ceas am să-l strâng în brațe... parcă-mi furnică ceva prin inimă... ochii mi se păinjenesc... și-mi vine sughiț...* (Cu dragoste și ștergându-și ochii.) ...

SCENA II

DAMIAN, IFTIMI

IFTIMI (intrând cu sfială pe ușa din fund): *Cucoane Enachi... cucoane Enachi...*

DAMIAN: Ce este, prostule?

IFTIMI: Cucoane!... am dat curcanii la bucătărie...

DAMIAN: Ș-ai spus bucătarului să-i rumenească bine?

IFTIMI: Ba nu...

DAMIAN: Ce fel, ba nu?

IFTIMI: D-apoi... n-are cu ce să-i rumenească.

(Vasile Alecsandri, *Iorgu de la Sadagura*)

1. Precizează două tipare textuale folosite în fragmentul dat și motivează-ți alegerea cu exemple din text.
2. Numește două mărci ale adresării directe, prezente în fragment.
3. Indică, în 40-70 de cuvinte, rolul didascaliilor în textul dramatic.
4. Numește o trăsătură de caracter a lui Iftimi, așa cum reiese din replicile sale.
5. Prezintă, într-un enunț, conflictul dramatic surprins în fragmentul dat.
6. Într-un text de minimum 100 de cuvinte, demonstrează că textul-suport este dramatic.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 4

Tipuri de texte literare

Textul literar în proză

Bietul tata, om de treabă, încerca să-și descrețească puțin fruntea. I-am sărutat mâna repede și el m-a mângâiat pe obraji:

— Să uităm necazul, băiatu-meu... Pe lumea asta ne aflăm ca să ispășim: așa-i viața... Dar, Dumnezeu vede...

După două zile de umblat pe un drum în sfârșit bun, ajunserăm la Călărași, unde Borcea se supără pe Dunăre și-o ia razna pe o sută cincizeci de kilometri, până la Hârșova, unde intră iar la matcă. Pentru prima dată la Călărași am aflat ce-i aia un oraș, cu drumuri pietruite, cu case zidite peste alte case și cu lume multă care se-nghesuia ca la bâlci. În curțile bogaților erau stive mari de lemne de fag sau de salcie, tăiat în stânjeni și, văzând asta, tata a cumpărat un ferăstrău și un topor, a făcut o capră și iată-ne strigând prin fața curților ăstora pline de lemne: „Tăietorii! Tăietorii!".

Am fost primiți bine peste tot și munceam pe oricât, totdeauna cu toptanul. Tata cerea de două ori cât făcea, pentru că, zicea el, bogații se tocmesc ca țiganii, dar pân' la urmă tot ajungeam la învoială. Și bietul tata asuda rău de tot, din zori și până-n noapte. Asudam și eu, că-l ajutam pe cât puteam. Și-am ajuns așa să câștigăm, una peste alta, cam până la zece franci pe zi, lucru nemaipomenit.

— Trebuie, băiatu-tatii, zicea el, trebuie s-aducem acasă suta de franci care zace-n Bărăgan acuma, că altfel moare maică-ta de supărare.

(Panait Istrati, *Ciulinii Bărăganului*)

1. Numește tipul de narator identificat în textul-suport și justifică-ți alegerea.
2. Rescrie două cuvinte/secvențe care constituie repere de timp și două care surprind spațiul acțiunii.
3. Ce descoperă naratorul când ajunge la Călărași?
4. Precizează motivul pentru care tatăl cumpără un fierăstrău.
5. Indică o trăsătură a copilului care reiese din fragmentul următor, motivându-ți alegerea: „Și bietul tata asuda rău de tot, din zori și până-n noapte. Asudam și eu, că-l ajutam pe cât puteam. Și-am ajuns așa să câștigăm, una peste alta, cam până la zece franci pe zi, lucru nemaipomenit".
6. Într-un text de 100-150 de cuvinte, prezintă o întâmplare în care ți-ai ajutat părintele aflat într-o situație dificilă.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 5

Textul literar în versuri

Elemente de prozodie și de expresivitate

a) *În grădina-n care scriu,*
Cerne aur argintiu
O tipsie ca de jar,
Spânzurată-ntr-un arțar.
(Tudor Arghezi, *Creion*)

b) *Somnul pulsează ca un ocean*
Și ritmic lovește în țărmul viu
Ce încă mai sunt, și mă surpă, și scriu
Cu spinii pleoapei plecate viclean;
(Ana Blandiana, *Țărm*)

c) *La fereastra robilor*
Cântă îngerii în cor
De cu seară până-n zori.
Au venit colindători
Îngerii nemuritori,
Încărcați cu dalbe flori.
(Valeriu Gafencu, *Colinde de Crăciun*)

d) *Cunosc oceanul cu vâltori enorme*
și vipia ce bântuie înaltul.
Argintul, zgura, sângele, cobaltul
le-mbrac în tot mai felurite forme.
(Ștefan Augustin Doinaș, *Metamorfozele*)

e) *Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios*
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se așează bolta cerului senină,
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.
(Vasile Alecsandri, *Miezul iernii*)

f) *Trăiesc mai mult cu roua câmpiilor, mai mult*
Ca pasărea pădurii și poate că mi-e bine:
Văd ridicată steauă de-al cărei semn ascult,
Văd risipită ora de plumb din care vine.
(A.E. Baconsky, *Transfigurare*)

1. Precizează tipul de rimă și măsura pentru fiecare dintre textele de mai sus.
2. Numește textele în care apar imaginile artistice menționate și transcrie câte un vers pentru a susține alegerea făcută:
   - imagini vizuale ...
   - imagini auditive ...
   - imagini dinamice ... .
3. Precizează ce figuri de stil sunt prezente în fiecare dintre textele date.
4. Alege, dintre textele date, o strofă care ți-a plăcut și explică în minimum 100 de cuvinte relația dintre sentimentele transmise și figurile de stil.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 6

Tipuri de texte nonliterare

Textul narativ nonliterar

Distracția într-un parc din Poiana Brașov a costat-o scump pe o turistă britanică! Tânăra de 17 ani a fost rănită grav pe pârtia de zorbing. Prietenii adolescentei acuză că nu au fost respectate instrucțiunile de siguranță de către angajații parcului de distracții.

Apoi, fata a fost băgată singură în bilă, deși era nevoie de două persoane, pentru echilibru, și nici nu a fost fixată foarte bine în chingi, motiv pentru care la jumătatea pistei, la o zdruncinătură, a scăpat din harnașament și s-a lovit la mâini.

Angajații parcului de distracții [...] au sunat la 112 și au așteptat să vină salvamontiștii și Ambulanța. [...] De la Brașov, tânăra a fost transferată la București, apoi a ajuns cu avionul la Londra, unde urmează să fie operată.

(ziaruldeiasi.ro/stiri)

1. Precizează, într-un enunț, ce naționalitate avea tânăra rănită.

2. Pe baza informațiilor din text, completează enunțul următor despre zorbing.

   • **Zorbing** este un sport distractiv care presupune introducerea unei persoane într-o ... transparentă și fixarea ei cu ... .

   • După ancorarea persoanei, ... este ... pe un teren în pantă.

3. Notează A (adevărat) sau F (fals) în dreptul următoarelor afirmații.

   • Tânăra a sunat la 112. ...

   • Fata rănită a fost transportată direct la Londra. ...

   • Turista urmează să fie operată la Londra. ...

4. Indică un argument care să susțină alegerea ta de a practica/de a nu practica sportul menționat în text.

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, un incident sportiv la care ai fost martor, respectând trăsăturile textului nonliterar.

6. Realizează un text de promovare a sportului prezentat în textul de mai sus.

7. Într-un text de minimum 70 de cuvinte, prezintă trăsăturile textului narativ nonliterar identificate în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 7

Textul descriptiv nonliterar

Disneyland Paris *este o stațiune de vacanță și de recreere în Marne-la-Vallée, un oraș nou aflat în zona de est a Parisului, Franța. Complexul este situat la 32 km (20 mile) distanță de centrul Parisului și se află în cea mai mare parte în comuna Chessy, Seine-et-Marne.*

Disneyland Paris cuprinde două parcuri tematice, un centru comercial, districtul de mese și de divertisment și șapte hoteluri aflate în proprietatea Disney. De la deschiderea sa din 12 aprilie 1992, acesta a fost al doilea parc care s-a deschis în afara Statelor Unite (după Tokyo Disney Resort) și primul care a fost deținut și operat de Disney.

Complexul a fost un subiect de controverse în timpul perioadelor de negociere și de construcție la sfârșitul anilor 1980 și începutul anilor '90, când un număr de personalități franceze și-au exprimat opoziția lor, iar protestele au fost organizate de către sindicatele franceze și altele. Ca urmare a introducerii anunțate de UE a monedei care urmează să fie numită euro, complexul a fost redenumit de la Euro Disney Resort la Disneyland Paris în 1995. În luna iulie a acelui an, compania a văzut prima de profit trimestrial.

Al doilea parc tematic, Walt Disney Studios Park, a fost deschis publicului pe 16 martie 2002.

(ro.wikipedia.org/wiki/Disneyland_Paris)

1. Formulează un enunț în care să precizezi numele orașului în care se află Disneyland Paris.

2. Completează enunțul:

   Complexul Disneyland Paris cuprinde: un ..., două ..., șapte ... .

3. Folosește două informații din text și redactează, în 30-50 de cuvinte, un text pentru a promova parcul Disneyland.

4. În 30-50 de cuvinte, promovează un obiectiv turistic din localitatea ta.

5. Dacă ai de ales să îți petreci ziua de naștere la unul dintre parcurile Disney din Statele Unite, Paris sau Tokyo, în care ți-ai organiza aniversarea? Justifică-ți alegerea cu două argumente.

6. Într-un text de minimum 70 de cuvinte, prezintă trăsăturile textului descriptiv nonliterar identificate în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 8

Textul explicativ

Cu Classroom *profesorii pot să-și eficientizeze timpul, să-și organizeze cursurile, precum și să comunice mai ușor cu studenții.*

Classroom *este un instrument nou din suita* Google Apps for Education *cu care profesorii pot să creeze și să organizeze rapid teme, să ofere eficient feedback, precum și să comunice ușor cu studenții. Cu aplicația* Classroom *studenții pot să-și organizeze temele în* Google Drive, *să le finalizeze, să le predea, precum și să comunice direct cu profesorii și cu colegii.*

Aplicația Classroom *funcționează cu* Documente Google, Drive *și* Gmail. *Astfel, profesorii pot să creeze și să strângă teme, fără ca acestea să fie pe hârtie. De asemenea, pot să vadă cine și-a terminat tema, precum și să ofere feedback direct și în timp real fiecărui student.*

(chrome.google.com/webstore/detail/google-classroom)

1. Numește un beneficiu al aplicației *Classroom*.
2. Precizează două informații utile pentru accesarea aplicației.
3. Notează A (adevărat) sau F (fals) în dreptul următoarelor afirmații.
   - Classroom eficientizează timpul profesorilor. ...
   - Aplicația face parte din suita Google Apps for Education. ...
   - Classroom este mai veche în Google Apps for Education. ...
   - Profesorii nu pot vedea cine și-a terminat tema. ...
4. Alege varianta potrivită și completează enunțul:
   - Aș folosi/nu aș folosi aplicația Classroom, deoarece ...
5. În 30-50 de cuvinte, prezintă o aplicație pe care vrei să o folosești la clasă.
6. Exprimă-ți opinia cu privire la învățământul online într-o compunere de minimum 100 de cuvinte.
7. Într-un text de minimum 70 de cuvinte, prezintă trăsăturile textului explicativ nonliterar identificate în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 9

Textul dialogat

Î: Ca să îți atingi obiectivele, ce crezi că are cea mai mare importanță: motivația, hotărârea, perseverența, strategia, planificarea sau adaptarea condițiilor din mers?
Nu este un singur lucru care te ajută să îți atingi obiectivele. Aici este vorba de un cumul de factori care lucrează împreună în așa fel încât să poți duce la capăt ceea ce ți-ai propus. Și, bineînțeles, trebuie să ai perseverență în ceea ce faci.

Î: Care erau activitățile tale preferate în copilărie? Crezi că hobbyurile din copilărie sunt indicatori către profesia cea mai potrivită?
În copilărie nici nu știam ce înseamnă hobby. Când am ajuns la vârsta adolescenței, eram pasionat de box și lupte de contact.

Î: Care este definiția ta pentru succesul profesional?
Ambiție, perseverență și multă muncă.

Î: Ești foarte motivat, de unde vine motivația asta? Care este factorul tău motivator cel mai puternic?
Dorința de a fi cel mai bun la ceea ce fac.

Î: Care este valoarea după care îți urmezi viața?
Modestia.

Î: Care este cea mai mare realizare pe care ți-o dorești în viața ta?
Să fiu liber, să fac ceea ce îmi place mereu.

Î: Hotărârea, voința de fier și perseverența sunt trei factori-cheie în succesul tău. Cum i-ai construit?
Prin trecutul meu și prin ceea ce am învățat eu din eșecuri.

Î: Cât de importantă este starea de prezență în viața ta? Găsești ușor momentul prezent sau durează până reușești să faci liniște în mintea ta?
Este importantă. Eu trăiesc în prezent prin ceea ce fac, deși mă folosesc de lucrurile din trecut și îmi place să mă văd în viitor. Găsesc ușor momentul prezent.

(Interviu cu Tibi Ușeriu, *succestraining.ro*)

1. Precizează, într-un enunț, numele personalității intervievate.
2. Care dintre întrebările reporterului ți se pare interesantă? Argumentează.
3. Alege dintre răspunsurile oferite pe acela care te reprezintă. Argumentează alegerea în 40-70 de cuvinte.
4. Cu siguranță există o persoană/o personalitate ale cărei calități te inspiră. Numește-o și prezintă patru calități ale sale.
5. Formulează patru întrebări pe care i le-ai adresa unei personalități pe care o admiri.
6. Într-un text de minimum 70 de cuvinte, prezintă trăsăturile textului dialogat.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 10

Textul argumentativ/ textul de exprimare a opiniei

E banal spus, dar destul de adevărat: literatura nu mai e regina balului. Dar nu pentru că trece în mediul electronic și pe suporturi de metal și sticlă. Ci pentru simplul motiv că baza ei, numărul de cititori, se restrânge continuu ca urmare a asaltului mediilor. Literatura e o formă rafinată și lentă de „entertainment", făcută pentru oameni complecși și bine educați. Chiar și literatura comercială e mult mai lentă și cere mult mai mult efort mental decât ce oferă mediile: jocurile video, filmele, clipurile, accesibile acum prin streaming tuturor, zi și noapte...

Cred că nimic nu te-mpiedică să te bucuri în același timp de un film de pe Netflix, de un joc de tip Battle Royale și de o carte lentă, întortochiată, nerezonabilă, care te lasă lat, dar și fericit. Nu e treaba mea dacă lumea mai citește sau nu. Un scriitor adevărat va scrie și dacă ar ști sigur că nimeni nu mai știe să citească, chiar și dacă rămâne singurul om de pe pământ. Și în acest caz, rămâne măcar un cititor: scriitorul însuși. Cred că literatura va continua să existe nu pentru că, așa cum se spune, „oamenii au nevoie de povești" (povestea e importantă, dar e baza literaturii, nu splendoarea din vârful ei, de unde vezi tot orașul), ci fiindcă oamenii au nevoie de magia și complexitatea vocii umane. O carte e spectacolul unei conștiințe, nu o poveste.

(Mircea Cărtărescu,
Iubesc artizanalul și lentoarea literaturii, litero-mania.com)

1. Ce justificare aduce Mircea Cărtărescu afirmației „literatura nu mai e regina balului"?

2. Scriitorul este de părere că poți îmbina cele două lumi virtuale: jocul online și cititul. Prezintă beneficiile și dezavantajele celor două tipuri de „entertainment".

3. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, ultima carte pe care ai citit-o.

4. Exprimă-ți opinia, într-un text de minimum 100 de cuvinte, despre dezinteresul unora față de lectură.
   În textul tău, trebuie:
   - să formulezi opinia;
   - să formulezi două argumente în sprijinul opiniei formulate;
   - să respecți structura specifică tipului de text și cerinței formulate;
   - să respecți precizarea privind numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 11

Textul multimodal

Cronică literară — *Umbra*, Booklet Fiction

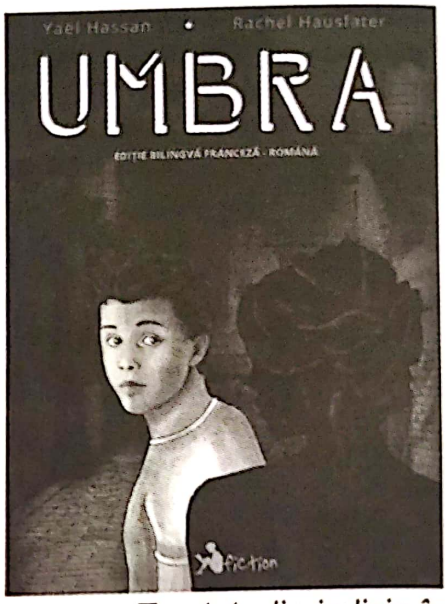

În Umbra, *subiectul este același ca în* Jurnalul Annei Frank, Băiatul cu pijamale în dungi, *romanul lui John Boyne, sau ca în* Friedrich, marele detectiv, *de Philip Kerr. Tonalitatea relatării este însă alta, mai duioasă, aproape tandră, consecință a narațiunii la persoana I și a faptului că protagoniștii sunt adolescenți cu fire romantică. Și iată că nu este imposibil să te îndrăgostești de o umbră.*

Tom observă că i se întâmplă ceva neobișnuit. Este urmărit în fiecare zi, în drum spre școală și înapoi, spre casă, de o umbră, care, sfioasă, nu-l urmează chiar pretutindeni, după indiciile unei hărți misterioase. Întâi, adolescentul de cincisprezece ani se sperie. Apoi, pentru că umbra este foarte frumoasă, o fată cu păr lung și chip melancolic, Tom încearcă să afle mai multe despre neobișnuita lui urmăritoare, invizibilă pentru ceilalți. Nu-i știe nici numele, este ultimul lucru pe care-l află Tom despre ea. Treptat, din indiciu în indiciu, căutând în vecini mărturii despre anii războiului, Tom își dă seama că fata făcea parte dintr-o familie de evrei care sfârșește tragic într-un lagăr nazist.

(bookhub.ro/umbra-in-preajma-supravietuitorilor)

1. Ce subiect tratează cartea prezentată?
2. În 30-50 de cuvinte, prezintă relația dintre titlul cărții și copertă.
3. Cum apreciezi atitudinea personajului Tom? Argumentează.
4. Precizează o informație pe care Tom o află despre fată.
5. Trimite-i un e-mail lui Tom în care să îți exprimi părerea despre acțiunile sale.
6. Prezintă pe scurt subiectul unei cărți care te-a impresionat, apoi realizează o copertă sugestivă.
7. Într-un text de minimum 70 de cuvinte, prezintă trăsăturile textului multimodal.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 12

REDACTARE

Planul de idei

Cei trei băieți păşeau repede pe nisip. Fluxul scăzuse, iar ierburile marine întăriseră o fâșie a plajei, făcând-o tare ca o șosea. Un fel de splendoare se răspândi asupra lor și asupra peisajului; îi pătrunse și se simțiră fericiți. Se întoarseră unul spre celălalt, râseră tare și vorbiră fără să se asculte. Văzduhul sclipea. Ralph, simțind nevoia de-a găsi o explicație, stătu în mâini și căzu. Când încetară să râdă, Simon îi mângâie timid brațul lui Ralph; trebuiră să râdă din nou.

— Hai, zise imediat Jack, suntem exploratori.

— Mergem până la capătul insulei și ne uităm după colț, zise Ralph.

— Dacă o fi într-adevăr o insulă...

Acum, aproape de sfârșitul după-amiezei, mirajele se mai domoleau. Găsiră capătul insulei, care apărea foarte deslușit, fără să-și fi pierdut, prin magia mirajelor, forma sau realitatea. O îngrămădire obișnuită de blocuri cubice, cu o stâncă imensă înălțându-se din lagună. Pe stâncă își aveau cuibul păsările marine.

— Parcă-i glazura de pe o prăjitură roz, zise Ralph.

— Nu-i nimic de văzut după colț, fiindcă nu există un colț, zise Jack. E o mică îndoitură – și, vă dați seama, stâncile sunt tot mai greu de urcat... Ralph își puse mâna streașină la ochi și urmări conturul zdrențuit al colților stâncoși ce înaintau spre munte. Această parte a plajei era mai aproape de munte decât toate celelalte.

— O să încercăm să ne cățărăm pe munte de aici, zise el. Cred că-i calea cea mai ușoară. E mai puțină vegetație de junglă și mai multă stâncă trandafirie. Haideți.

Cei trei băieți începură să se cațere. O forță necunoscută smulsese și sfărâmase aceste cuburi, astfel că zăceau strâmb, claie peste grămadă, ca o piramidă. ...Băieții reușiră să se strecoare de-a lungul lor cu fața la stâncă, pătrunzând adânc în universul plantelor.

— Cine-a făcut cărarea asta?

Jack se opri și își șterse fața de sudoare. Ralph rămase alături, gâfâind.

— Oamenii?

Jack clătină sceptic din cap.

— Animalele, zise el.

Ralph cercetă bezna de sub pomi. Pădurea vibra subtil.

— Haideți.

(William Golding, *Împăratul muștelor*)

1. Numește personajele care iau parte la acțiune.
2. Menționează, într-un enunț, dacă l-ai urma pe Ralph în explorarea insulei.
3. Recitește cu atenție textul și formulează două-patru idei principale.
4. Notează mai jos ideile secundare desprinse din text.
5. Imaginează-ți o continuare a întâmplării pe care să o redai prin patru idei principale.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 13

Rezumatul

...Duminicile, când rămâneam, de regulă, doar cu paznicii, care închideau ochii la toate năzbâtiile noastre, ba mai mult, cu anumite îndemnuri și comentarii, le încurajau, ne amuzam cu „jocul de duminică" pe care îl inventaseră cei din clasele superioare. Aceștia erau și cei mai duri dintre noi – pentru asta fiind și cei mai iubiți. De ei se temeau și profesorii.

Născociseră acest giumbușluc „pentru depistarea fricoșilor". Cel ales de ei urma să-și facă vânt și să sară cu ochii închiși de pe un bloc al școlii pe celălalt. Cine deschidea ochii în timpul saltului era pedepsit: lua câte un bobârnac de la toată băiețimea.

Jocul continua de câteva săptămâni.

Trecuse prin încercare aproape toată clasa noastră.

În acea duminică veni și rândul meu. Folosindu-mă de scara laterală, am urcat pe acoperișul plat, mi-am făcut vânt ca să ajung pe celălalt acoperiș, dar în zbor, involuntar, am deschis ochii. Lucru care a fost văzut imediat de arbitrii de jos: cei aproape 300 de colegi, care au huiduit solidar. Cu atât mai mult cu cât, atunci când a fost să aterizez, avântul n-a mai fost suficient de puternic și aproape că m-am prăbușit în golul dintre cele două blocuri, noroc că reușisem să mă agăț cu vârfurile degetelor sau, mai degrabă, cu unghiile, de cornișă, bălăbănindu-mă o vreme, spre distracția ortacilor mei, deasupra lor, la o înălțime de peste zece metri.

Eram gata să cad dintr-o clipă în alta. Dar nu mi-a întins nimeni, dintre cei de pe acoperiș, mâna. Asta e și una dintre condițiile jocurilor noastre: urmează să te descurci singur, orice ți s-ar întâmpla, ca un adevărat partizan...

(Nicolae Dabija, *Orfelinatul*)

1. Unde se petrec întâmplările prezentate în fragment?
2. Numește protagoniștii care participă la acțiune.
3. Care este distracția de duminică a copiilor?
4. Recitește cu atenție textul și formulează ideile principale și ideile secundare.
5. Realizează rezumatul fragmentului dat, respectând indicațiile de mai jos:
   - prezintă doar ceea ce este important pentru înțelegerea acțiunii;
   - evită detaliile nesemnificative;
   - folosește doar persoana a III-a;
   - folosește verbe la timpul prezent/perfect compus;
   - nu folosi regionalisme/arhaisme/figuri de stil prezente în text;
   - încadrează-te în 70-100 de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 14

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă

Puiu o cuprinse dintr-o ochire. Avea o singură fereastră largă și înaltă, cu gratii dese și groase. Un lavabou de fier, vopsit în alb. Patul de asemenea alb și de fier. Între fereastră și pat, lipită de perete, o masă învelită cu o față albă peste care era întinsă o mușama cu flori mici; pe masă o carafă de apă și două pahare. Câteva scaune de trestie. Un cuier cu picior în colțul de lângă fereastră...

— Asta ar fi, mă rog, camera de observație – zise doctorandul, uitându-se pe rând la toți ca și când ar fi vrut să ghicească pentru cine trebuiește camera.

Prefectul se învârti de ici-colo în odaie și, drept încheiere, strâmbă din nas:

— Nu prea e strălucită, dar în sfârșit...

Internul ridică din umeri:

— Regret, domnilor... Atâta avem, atâta putem oferi.

Faranga, încurcat și jenat, se uita împrejur, în vreme ce procurorul, în ușă, părea că cercetează mereu gratiile de la fereastră... Prefectul se apropie de domnul în halat alb:

— Ascultă, tinere... Mă cunoști? Eu sunt prefectul poliției, iar dumnealui e domnul Policarp Faranga, fostul ministru al justiției... Prin urmare, vă pun în vedere să aveți grijă ca de ochii din cap de clientul d-voastră, uite, dumnealui!

Arată pe Puiu cu un gest triumfal. Internul răspunse jignit:

— Noi aici ne facem datoria în toată conștiința, domnule prefect!

— Ce datorie, domnule! se încruntă prefectul. Datoria să v-o faceți cu clienții adunați de pe uliță! Acuma e vorba de chiar fiul domnului Faranga și deci trebuie să vă dați osteneala să se simtă la d-voastră ca acasă!

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

1. Precizează tiparul textual predominant în fragmentul dat.
2. Identifică în textul dat două mărci ale adresării directe.
3. Explică rolul semnelor de punctuație din ultima replică a fragmentului dat.
4. Transcrie al doilea alineat din text, care conține replica doctorandului.
5. Precizează ce fel de verb este „zise" și explică rolul acestuia.
6. Transformă ultimele trei replici în vorbire indirectă.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 15

Textul narativ

Casieria Castelului Corvinilor din Hunedoara a fost spartă de persoane rămase deocamdată necunoscute. Din primele estimări neoficiale, paguba se ridică la peste 170.000 de lei, bani rezultați din vânzarea biletelor în zilele libere ale minivacanței de 1 Mai.

Poliția a fost sesizată, marți dimineața, de furtul sumei de bani de către un agent de pază, care a observat că geamul de la intrarea în casierie era spart și că s-a intrat în incinta casei de bilete. [...]

Nu este exclusă varianta ca hoțul să fi rămas peste noapte în incinta castelului. De asemenea, se verifică și măsurile de siguranță care există la castel, în condițiile în care în casieria de la intrare nu există un seif pentru depozitarea banilor.

Numit și Castelul Hunedoarei sau al Huniazilor, Castelul Corvinilor este cetatea medievală a Hunedoarei, unul din cele mai importante monumente de arhitectură gotică din România.

Considerat unul dintre cele mai frumoase castele din lume, fiind situat în „top 10 destinații de basm din Europa", edificiul este, totodată, cea mai mare construcție medievală cu dublă funcționalitate (civilă și militară) din România aflată încă „în picioare".

(ziarulmetropolis.ro/jaf-la-castelul-corvinilor)

1. Notează trei idei principale din textul dat.

2. Cum crezi că a procedat hoțul? Scrie mai jos principalele sale acțiuni.

3. Redactează un text narativ, de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți întâmplarea petrecută la Castelul Corvinilor. Ai în vedere structura de mai jos.

INTRODUCERE - ideea generală despre situația dată - introducerea reperelor spațio-temporale	
CUPRINS - relatarea întâmplării, în succesiunea logică și cronologică - menționarea participanților - utilizarea limbajului expresiv	
ÎNCHEIERE - starea finală, raportată la faptele prezentate	

4. Relatează întâmplarea furtului, din perspectiva hoțului, respectând aceleași repere de la exercițiul anterior.

Fișă de lucru 16

Textul descriptiv - tablou și portret

Niciunul dintre ei nu observă că norii cei întunecați înghițiseră cerul. Nu băgară de seamă că valurile luaseră cu asalt barca. Nu observară vântul până când vela începu să fluture în bătaia lui și se întinse cu un pocnet.

— Așa trebuie să pocnească pânza? întrebă Manjiro, uitând să-și ceară scuze că se băga în treburile lor, deși fusese învățat să fie foarte politicos.

— Băiete, îi zise Jusuke, vezi-ți de treaba ta!

Dar nici nu termină bine de vorbit, că vântul și începu să hăulească amenințător ca un dragon. Pânza se umflă într-o clipită, făcând barca să se încline într-o parte și smulgând parâma din mâna lui Denzo. Eliberată, vela se zbătea ca aripa unei păsări rănite. Toraemon apucă vâslele și începu să lopăteze în timp ce Jusuke încerca să strângă pânza. Însă vântul o izbi de catarg până când o sfâșie. Ridică din mare munți imenși de apă. Smulse vâslele din mâinile oamenilor și le azvârli în larg. În cele din urmă, rupse catargul și smulse cârma.

Fără pânză, fără vâsle, fără cârmă, barca se zbătea pe marea zbuciumată. Deodată începu să cadă o ploaie rece, care se transformă în lapoviță. Pescarii se ghemuiră pe fundul bărcii în timp ce ploaia le acoperea luntrea, hainele și părul cu o pojghiță de gheață.

(Margi Preus, *Inimă de samurai*)

1. Numește tiparul textual care predomină în fragmentul dat.

2. Rescrie din text câte două cuvinte/sintagme care sugerează:

   • începutul furtunii, • dezlănțuirea naturii, • imaginea echipajului din barcă.

3. Identifică, în fragmentul dat, trei figuri de stil diferite.

4. Redactează un text descriptiv, de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți imaginea peisajului marin după furtună.

   • INTRODUCERE: - prezintă imaginea de ansamblu a peisajului pe care urmează să îl prezinți (locul/momentul zilei etc.); • CUPRINS: - stabilește detaliile pe care urmează să le surprinzi; - folosește figuri de stil; - încadrează detaliile peisajului într-un context; - surprinde perspectiva din care prezinți detaliile (plan depărtat/plan apropiat/în prim-plan/în planul secund etc.); • ÎNCHEIERE: -senzația/sentimentul/trăirea pe care le-ai experimentat în fața imaginii descrise.

5. Alege-ți un personaj din fragmentul dat și redactează un text descriptiv, de minimum 100 de cuvinte, în care să-l prezinți.

   • INTRODUCERE: - Prezintă imaginea de ansamblu a persoanei (cine este/ce te-a impresionat etc.); • CUPRINS: - stabilește detaliile fizice/morale pe care urmează să le surprinzi; - folosește figuri de stil; - încadrează detaliile persoanei într-un context; • ÎNCHEIERE: - ce trăsătură te-a impresionat/te reprezintă, dacă poate fi un model pentru tine.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 17

Textul narativ-descriptiv cu secvență dialogată

La acea epocă, Lucica Novleanu era numai ochi și păr. Un păr și niște ochi de Herodiadă. Gene zburlite, păr creț, slabă ca un greier de iarnă, o paloare caldă și un arzător clocot în ochii prea mari pentru trupul ei. Cotrobăia cu ochii, ca o țigancă cu mânile, tot ce vedea în jurul ei. Asta durase cât timp stătuse captivă pe scaunul din salon. Apoi venise fatalul: „Hai, Gabriela, arată fetiței jucăriile tale!".

Gabriela o luase de mâini să o distreze. Dar mânuța cu degete lungi îi scăpase din mâini ca o șopârlă.

— Cică, tu ai păpuși?

Le avea intacte în somnul lor de domnițe vrăjite. Lucica le mobilizase imediat, ducându-le la război în pas de defilare, cu trâmbițe în glas și armate dușmane în mâini.

Peste puțin timp, Gabriela aflase cu o adevărată groază că părinții micului ciclon cumpăraseră casa de alături. Și, câteva zile după mutare, Lucica apăruse singură la ei în ogradă – se strecurase, se vede, fără de știrea părinților – intrase în bucătărie și o descoperise pe Gabriela tot în odaia măcelului, unde îi pusese în brațe o păpușă gătită ca miresele, spunându-i cu un ton de protectoare dojană:

— Cică, să nu mai plângi la război.

Și fugise cum venise.

Lucica Novleanu era mai puțin ciclon decât părea la primul contact. Putea să asculte povești ceasuri de-a rândul, mult mai concentrată decât copiii cuminți. Le asculta, însă, fără lene, fără somnolență, fără „cap în poală", cu dinții încleștați, cu bărbia proiectată în afară, rezemându-și capul slab și palid în mânuța uscată cu degete prelungi. Atitudinea ei avea ceva primitiv oriental. Îți venea s-o îmbraci cu șalvari, punându-i mărgele albastre la gât, brățări în jurul gleznelor, și pe cap, basma de culoarea macului...

(Ionel Teodoreanu, *Lorelei*)

1. Încercuiește fragmentul în care este prezentat portretul fizic al Lucicăi.
2. Scrie trei trăsături ale Lucicăi, așa cum reies din fragment.
3. Găsește pasajele narative din text și precizează rolul lor.
4. Transcrie secvențele de dialog din textul dat.
5. Gândește-te la prietenul/prietena cea mai bună și scrie:
   • un moment amuzant pe care l-ați trăit împreună; • o trăsătură morală și o trăsătură fizică a acestuia/acesteia; •un schimb de replici în contradictoriu între voi.
6. Realizează un text narativ în care să inserezi o secvență descriptivă de minimum 30 de cuvinte și una dialogată de minimum patru replici, respectând indicațiile:
   - secvența narativă să aibă în vedere o întâmplare petrecută la un concert;
   - secvența dialogată să se desfășoare între personajele Anca și Petru;
   - secvența descriptivă să conțină detalierea atmosferei de la concert.

Fișă de lucru 18

Textul dialogat

Tic îl găsi, își băgă mâinile în buzunare și, tușind boierește, trecu de câteva ori prin fața lui. Dan era atât de cucerit de lectură, încât își uită obligațiile de gazdă. Prichindelul dădu însă altă interpretare purtării sale și se gândi imediat la răzbunare. Cu cel mai senin aer din lume, rosti ca pentru sine:

— Zău că era foarte simpatic, păcat de el. Zadarnic. Dan întoarse liniștit fila.

— Poate că n-o să-i taie piciorul. Sau poate c-o să i-l taie numai de la genunchi. Tot ar fi ceva. Imperturbabil, lectorul se întoarse pe partea cealaltă.

— Și totuși e cel mai bun frizer din oraș... De astă dată, Dan sări în sus ca un resort:

— Cine, mă? Ce s-a întâmplat? și azvârli cartea aiurea.

— A, aici erai? Nu te văzusem... Știi...

— Ce-i cu piciorul, mă? Care frizer? Ce s-a întâmplat?

— Care picior de frizer? întrebă Tic cu o uimire provocatoare.

— Păi n-ai spus că o să-i taie piciorul celui mai bun frizer din oraș. Îți bați joc de mine, mă cârnule?

— Eu? Am spus asta? Poate-ai visat, mă, necârnule. Eu mă gândeam la cățelușul lui Ifrim. Și-a rupt săracul piciorul, și, știi, era atât de simpatic, cățelușul.

— Și cu frizerul? N-ai spus tu că frizerul...? Când ți-oi trage un picior...

— Mai întâi – îl întrerupse Tic – încă nu s-a născut derbedeul care să-mi poată trage mie un picior. Și apoi, când am văzut că nici nu-ți pasă de sărmanul cățeluș, m-am întrebat: cum se poate ca un asemenea băiat nemilos să fie fiul celui mai bun frizer din oraș?... Eu cred că tu ai ceva cu mine dacă mereu îmi iei pe dos spusele și te răstești la mine de parcă... Și te-aș ruga să nu mă mai faci cârn...

(Constantin Chiriță, *Castelul fetei în alb)*

1. Numește personajele care discută în fragmentul dat.
2. Precizează, într-un enunț, subiectul discuției dintre cei doi copii.
3. Ce anume generează neînțelegerea dintre cei doi? Argumentează în 30-50 de cuvinte răspunsul tău.
4. Alege un personaj și adresează-i două întrebări despre discuția purtată.
5. Realizează un text în care să redai discuția purtată cu un coleg despre proiectul pe care îl aveți de realizat împreună la geografie.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 19

Caracterizarea personajului

Dis-de-dimineață o vezi pe drum, târându-și calul de căpăstru. Femeia e înaltă, uscată, cu obrajii stricați de vărsat, arși de soare și de vânt. Pășește larg, tropotind cu cizmele tari, pline de umflături uscate. Calul o urmează cu gâtul întins, scobițând din picioarele ciolănoase. Poartă pe spinarea adânc deșelată două coșărci desăgite. Sub coșărci, la fiecare legănare, se văd două petice mari, pământii. Calul e alb, dar, sub coșărci, i s-a ros părul tot, și pielea, de-atâta frecătură, e-o rană tăbăcită, tare ca potângul... Nici femeia nu-i are grija, ci pășește mereu înainte; doar în răstimpuri zice așa, ca pentru sine:

— Ghii, mă Bator!

Trec așa, amândoi, pe ulițele satului, urcă apoi pe cărarea dinspre Dealu-Băilor și se pierd în coborâșul repede de dincolo de deal. Pe acolo-i coastă pietroasă, și cărarea-i strâmtă, și femeia tot mereu ogoiește calul:

— Noa, mă Bator, mă! Numa-ncet, mă, că nu dau tătarii. Bator se zdrobește rău pe povârniș, și ciolanele așa de tare-i împung în piele, când ici, când colo, de parc-ar căuta un loc să iasă din trupul bătrân și ostenit...

Pe muiere-o cheamă Maria, dar oamenii, batjocoritori cum sunt, îi zic Fefeleaga. Tineretul mai mărunt din sat așa a pomenit-o: cu Bator de căpăstru aducând piatră la unii și la alții. Cât aur vor fi scos unii și alții din piatra adusă în spinare de Bator, Maria nu s-a gândit niciodată să socotească, dar, de multe ori, când Bator abia urca pe spinarea dealului, își zicea așa în gândul ei: „Din câtă piatră a purtat săracul, mai că s-ar putea face un deal ca acesta". Îi plăteau de-o povară zece cruceri. Și când era drumul bun, putea aduce cinci-șase poveri. Tot făcea pe săptămână vreo trei zloți. Și-și zicea în gând: „Tot putem trăi".

(Ion Agârbiceanu, *Fefeleaga*)

1. Numele personajului este ..., dar oamenii îi spun ....

2. Răspunde cerințelor de mai jos:
   - scrie o idee generală despre opera literară „Fefeleaga";
   - menționează rolul ocupat de personaj în cadrul operei și statutul social;
   - precizează două modalități de caracterizare a personajului prezente în textul-suport;
   - prezintă o trăsătură a personajului, completând schema:

Trăsătură	**Justificare**	**Citat**
.....	.....	.....

   - descrie relația femeii cu celelalte personaje;
   - notează o concluzie în legătură cu personajul.

3. Scrie un text de 100–150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul principal al fragmentului dat.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 20

Scrisoare. Cerere. E-mail

Demult, de fapt cu vreo douăzeci de ani în urmă, locuiam la cămin. Aveam optsprezece ani și tocmai intrasem la facultate. Până atunci nu știusem mai nimic despre Tokyo și era prima oară când stăteam fără părinți. Îngrijorați de soarta mea, părinții consideraseră că e mai bine pentru mine să locuiesc la cămin. Acolo aveam mesele asigurate, condiții bune de trai și se gândeau, probabil, că un tânăr neprihănit de optsprezece ani este mai în siguranță în felul acesta. Bineînțeles se pusese și problema banilor, pentru că era mult mai convenabil să stau la cămin decât să închiriez o cameră în oraș. Mobila era asigurată și singurele lucruri care mă priveau erau așternutul și veioza. Dacă ar fi fost după mine, eu aș fi preferat să locuiesc într-un apartament închiriat, care să mă fi scutit de aglomerația din cămin, dar știind cât cheltuiesc părinții mei cu taxele la acea universitate particulară, n-am obiectat câtuși de puțin când s-a pus problema căminului. De fapt, nici nu-mi păsa unde locuiesc.

(Haruki Murakami, *Pădurea norvegiană*)

1. Precizează un motiv pentru care personajul locuiește la cămin.
2. Scrie un e-mail prin care să ceri informații unui prieten mai mare decât tine despre regulile vieții de cămin.
3. Redactează o cerere adresată conducerii instituției de învățământ unde studiezi, pentru a solicita eliberarea unei adeverințe de elev, ca în modelul de mai jos.

Domnule Director,

Subsemnatul ... domiciliat în ... elev în clasa a VIII-a, la Școala ... vă rog ... .

Menționez că aceasta îmi este necesară ... .

Data Semnătura

Domnului/Doamnei ...

4. Imaginează-ți că tu ești personajul acestui text literar. Redactează, în minimum 100 de cuvinte, o scrisoare către părinții tăi, în care să le prezinți impresiile tale despre viața ta departe de ei.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 21

Jurnalul

Luni, 15 iunie 1942

Mi-am sărbătorit ziua de naștere duminică după-amiază. Rin-tin-tin le-a plăcut mult colegilor mei de clasă. Am primit două broșe, un semn de carte și două cărți. Acum o să spun mai întâi câte ceva despre clasă și școală și o să încep cu elevii.

Betty Bloemendaal pare un pic cam sărăcuță și cred că și este. Locuiește pe Jan Klasenstraat, în partea de vest a orașului, și nimeni dintre noi nu știe unde-i asta. [...]

Jacqueline van Maarsen trece drept cea mai bună prietenă a mea, dar până acum n-am avut încă o prietenă adevărată. La început am crezut că Jacque va fi, dar am fost profund decepționată.

D.Q. e un copil foarte nervos, care uită mereu câte ceva și încasează pedeapsă după pedeapsă. Este foarte blândă, mai ales cu G.Z.

E.S. pălăvrăgește atât de mult, că ți se face silă. Când te întreabă ceva, își bagă tot timpul degetele în părul tău sau te prinde de nasturi. Se spune că E. nu mă poate suferi, dar asta nu mă deranjează deloc, fiindcă nici ea nu mi-e prea simpatică mie...

(Jurnalul Annei Frank)

1. Prezintă două aspecte surprinse în fragmentul de jurnal.
2. Crezi că sunt sincere aprecierile despre colegi? Justifică răspunsul tău!
3. Alege un elev menționat în text, care se aseamănă cu un coleg de-ai tăi. Argumentează-ți alegerea.
4. Indică un eveniment despre care ai scrie în jurnalul tău.
5. Scrie trei întâmplări semnificative care au avut loc în ultimele trei zile de școală.
6. Asociază un sentiment fiecărei întâmplări din cele prezentate mai sus.
7. Redactează, în minimum 70 de cuvinte, o pagină de jurnal în care să prezinți unul dintre evenimentele menționate la exercițiul 4.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 22

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Ortoepie și ortografie

a) *Porni luceafărul. Creșteau*
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele. [...]

— „Hyperion, ce din genuni
Răsai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume;

(Mihai Eminescu, *Luceafărul)*

b) *La steaua care-a răsărit*
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

(Mihai Eminescu, *La steaua)*

1. Precizează tipul de sunete (C-consoană, V-vocală, Sv-semivocală) din cuvintele date: **atâtea, rătăcitor, luminii, abia.**
2. Rescrie cuvintele care conțin diftong din textul b).
3. Scrie grupurile de sunete (diftong/triftong/hiat) din cuvintele: **creșteau, răsai, i-au, trebuit.**
4. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: **luceafărul, treceau, fulger, luci, încet.**
5. Rescrie din fiecare text trei cuvinte monosilabice și trei cuvinte bisilabice.
6. Desparte în silabe cuvintele: **împrejur, izvorau, plesnetul, turbare, depărtări.**
7. Marchează silaba accentuată din cuvintele date: **clipe, fulger, urlă, zadar, luminii, depărtări.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 23

Vocabular

a) *Înțelepciune este să respiri <u>ușor</u>,*
și după lacrimi să zâmbești,
petalele ce cad din trandafiri
și nu s-aud când mor, să le iubești.

Privește pomii drepți din bătătură
ei cată <u>totdeauna</u> către cer,
și-n ruga lor cea verde parcă cer
mai multă ploaie, mai puțină ură.

Nu te gândi la mâine, nici la ieri.
Poate naintea spicelor să cazi,
stăpâni când nu suntem decât pe azi,
nu te gândi la mâine, nici la ieri.

(Magda Isanos, *Înțelepciune)*

b) *Mi-ar plăcea să mă fac <u>păstor</u> de fulgi,*
Să am în grijă turme mari de-omăt
Pe care să le port prin ceruri lungi
și să le-aduc mai albe <u>îndărăt</u>.

S-aștept să vină vara să-mi răpună
Mieii sortiți spre setea dulcii hume
Și-n transhumanța sfântă să curgem împreună
Mulți, fără de prihană, dar anume.

(Ana Blandiana, *Păstor de fulgi)*

1. Rescrie din fiecare text câte două cuvinte folosite cu sens figurat.
2. Precizează sinonimele potrivite pentru sensul din textele date al cuvintelor: **ușor, păstor, îndărăt, totdeauna.**
3. Precizează antonimele cuvintelor marcate în secvența: „S-aștept <u>să vină</u> vara să-mi răpună / Mieii sortiți spre setea <u>dulcii</u> hume / Și-n transhumanța sfântă să curgem <u>împreună</u>”.
4. Folosind prefixele potrivite, scrie antonimele următoarelor cuvinte: **real, a lega, uman, acord.**
5. Identifică în textul a) două cuvinte în relație de omonimie.
6. Alcătuiește enunțuri cu omonimele cuvintelor **port** și **mai**, selectate din textul b).
7. Identifică în textele a) și b) câte două cuvinte derivate și explică modul de formare.
8. Formează derivate de la următoarele cuvinte de bază, adăugând, după caz, sufixe, prefixe, sufixe și prefixe: **școală, pune, piatra.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 24

Morfologie

Verbul

Căzuseră cu toții de acord să nu discute nimic despre insulă. În schimb vorbeau, la întâmplare, despre diferite evenimente curente. Vești din străinătate, știri din viața sportivă, ultima reapariție a monstrului din Loch Ness. Apoi, după ce s-au strâns farfuriile, doctorul Armstrong își dădu puțin scaunul spre spate, își drese plin de importanță glasul și vorbi:

— Am crezut mai potrivit să aștept ca să mâncați înainte de a vă spune o veste tristă. Doamna Rogers a murit în timpul somnului. Se auziră exclamații de surpriză și groază.

— E îngrozitor! Doi morți pe insulă de când am sosit! exclamă Vera.

Judecătorul Wargrave, cu ochii mijiți, spuse cu vocea lui limpede și precisă:

— Hm... interesant! Și care a fost cauza decesului? Armstrong dădu din umeri:

— Imposibil de spus pentru moment….

— Conștiința! Cuvântul izbucni limpede, dur, din gura lui Emily Brent. Armstrong se întoarse spre ea:

— Ce înțelegi prin asta, domnișoară Brent? Cu o expresie severă, Emily Brent vorbi:

— Ați auzit cu toții. A fost acuzată că, împreună cu soțul ei, și-a omorât cu premeditare fosta stăpână – o femeie în vârstă.

— Și dumneata crezi?

— Cred că acuzația a fost întemeiată. Ați văzut-o cu toții aseară. Era complet dărâmată. A leșinat. Șocul produs în clipa când și-a auzit dezvăluită mișelia a fost prea puternic. Pur și simplu a murit de frică.

(Agatha Christie, *Zece negri mititei*)

1. Identifică în ultimul fragment un verb predicativ, un verb copulativ și un verb auxiliar.

2. Precizează conjugarea următoarelor verbe: **vorbeau, am crezut, am sosit, exclamă, a omorât, crezi.**

3. Rescrie din textul dat:
   • o construcție activă; • o construcție pasivă; • o construcție reflexivă.

4. Indică modul și timpul următoarelor verbe din text: **căzuseră, să nu discute, vorbeau, vorbi, se auziră, să mâncați, cred.**

5. Pune verbele de mai sus la toate formele verbale nepersonale (infinitiv, gerunziu, participiu, supin).

6. Numește forma verbală nepersonală a cuvintelor: **a (vă) spune, de spus, produs.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 25

Substantivul

De Sfântu Dumitru, unchiul cel atât de bogat și de avar a oferit o masă mare rudelor. Au fost celălalt frate al lui, cu nevasta și băiatul, mama, sora mea cea mare cu bărbatul ei, cea mai mică, nemăritată încă, și eu cu nevastă-mea. Cine ar fi putut să lipsească de la acest prânz anual, când speranțele moștenirii erau atât de întemeiate?

Unchiul Tache locuia pe strada Dionisie, într-o casă veche, mare cât o cazarmă, fără să primească pe nimeni, mai avar și mai ursuz, de când era atât de bolnav. Propriu-zis, nu locuia decât într-o cameră, care-i slujea și de birou, și de dormitor, și de sufragerie, ca astfel să nu mai cheltuiască cu lumina și încălzitul, căci era foarte friguros. Era îngrijit de bătrânul Gligore, a cărui nevastă, Tudora, era și jupânească, și bucătăreasă.

Masa era pusă acum în sufrageria cea mare și bogată, ca în zilele tinereții. Era un lux prăfuit și întunecat parcă, fiindcă mobila era lăcuită castaniu și se stacojise, iar scaunele, reci și înalte. Unchiul Tache, cu un șal pe umeri, sta în fruntea mesei, dar mai mult se uita la noi, căci nu mânca decât cartofi fără sare și macaroane la tavă. Deputatul era, firește, în vervă și într-adevăr era amuzant. Cred că mama nu putea să-l sufere și avea o părere proastă despre el, cu totul pe nedrept. E și adevărat că era foarte temut ca „gură rea", iar colegii lui spuneau despre el:

— Ascultă-mă pe mine, e mai bine să fii prieten cu Nae Gheorghidiu, decât dușman.

(Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*)

1. Alege variantele corecte:
   - *Sfântu Dumitru* – substantiv comun/propriu, simplu/compus
   - *frate* – substantiv comun/propriu, simplu/compus
   - *Dionisie* – substantiv comun/propriu, simplu/compus
   - *bucătăreasă* – substantiv comun/propriu, simplu/compus
   - *Nae Gheorghidiu* – substantiv comun/propriu, simplu/compus
2. Transcrie câte două substantive corespunzătoare fiecărui gen.
3. Precizează forma de plural pentru substantivele din text: **nevastă, sora, prânz, cazarmă, șal, deputat.**
4. Subliniază, în text, toate substantivele aflate în cazul nominativ.
5. Scrie patru substantive aflate în cazul acuzativ și indică funcția lor sintactică.
6. Alcătuiește enunțuri în care substantivele subliniate să fie în cazurile genitiv și dativ.

   <u>Unchiul</u> Tache, cu un șal pe umeri, sta în fruntea mesei, dar mai mult se uita la noi, căci nu mânca decât <u>cartofi</u> fără sare și macaroane la tavă.
7. Într-un dialog de 6-8 replici, folosește patru substantive în cazul vocativ.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 26

Pronumele și adjectivul pronominal

Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!

Așa eram eu la vârsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce-a zice.

Și, să nu-mi uit cuvântul! Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vreo câțiva băieți din sat să ne ducem cu plugul; căci eram și eu mărișor acum, din păcate. Și în ajunul Sfântului Vasile toată ziua am stat de capul tatei, să-mi facă și mie un buhai ...

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

1. Rescrie din textul-suport patru pronume personale, indicând și funcția lor sintactică.

2. Subliniază pronumele reflexive din enunțul următor: *de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!*

3. Indică valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din enunțurile:
   - Nu știu <u>alții</u> cum sunt
   - <u>de care</u> mă țineam
   - așa cred că au fost <u>toți</u> copiii
   - ne prindem noi <u>vreo</u> câțiva băieți
   - mă gândesc la locul nașterii <u>mele</u>
   - și la <u>alte</u> jocuri și jucării
   - de când îi lumea <u>asta</u>
   - să-mi facă și <u>mie</u> un buhai

4. Transcrie pronumele relative din textul dat și precizează cazul și funcția sintactică.

5. Alcătuiește enunțuri în care să apară:
   - pronume demonstrativ de depărtare, caz nominativ;
   - pronume posesiv, caz acuzativ;
   - pronume demonstrativ de diferențiere, caz acuzativ;
   - pronume posesiv, caz genitiv;
   - adjectiv pronominal de întărire;
   - adjectiv pronominal nehotărât, caz nominativ;
   - adjectiv pronominal posesiv, caz acuzativ.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 27

Adjectivul

Către sfârșitul lui aprilie, plecai la Mediaș. În aceeași zi sosiră și ceilalți invitați din toate părțile. Pe Leonte și pe pictorul Vlahu îi găsii la fermă. Marius venea el însuși cu perechea Stănculescu. Aron Stănculescu era inginer și profesor la Politehnică, soția sa Marioara era doctoriță. La Mediaș sosiseră de mai înainte soția lui Marius, cei doi copii și, cu ei, încă doi copii nemți, o fetiță cam de zece ani și un băiețel cam de șase. Acești doi copii erau rămășițele libere ale unei familii germane. Capul familiei, un sculptor neamț rătăcit prin Transilvania, a fost dus, odată cu deportarea sașilor din Transilvania, în Rusia în cursul iernii de după capitulare. Soția neamțului și copiii fură însă internați într-un lagăr de la noi. Marius i-a descoperit. El obținu autorizația să scoată copiii din lagăr și să-i aducă fără mamă la ferma sa, spre refacere. Copiii, încă foarte transparenți și palizi, aveau să se refacă repede în condițiile de abundență alimentară de la fermă. Cei doi copii nemți rămași fără îngrijire părintească au fost subiectul grijii noastre, a tuturor din această colectivitate umană ce se așeza pentru câtva timp la fermă, și îndeosebi din partea doctoriței Stănculescu Marioara, femeie de-o frumusețe izbitoare, de-o inteligență și mai izbitoare, plină de temperament, care ținea copiii subt ocrotirea ei. Afecțiunea ei se manifesta uneori subt forma unor înjurături de răsfăț: „O, bată-vă Dumnezeu să vă bată, nemților! Dracu' v-a pus să veniți pe-aici?!" (Lucian Blaga, *Luntrea lui Caron*)

1. Transcrie adjectivele participiale (provenite din verbe la participiu), precizând formele de infinitiv și de participiu de la care s-au format.

2. Indică adjectivele provenite din diferite tipuri de pronume și precizează funcția lor sintactică.
   În aceeași zi sosiră și ceilalți invitați din toate părțile. Pe Leonte și pe pictorul Vlahu îi găsii la fermă. Marius venea el însuși cu perechea Stănculescu. Aron Stănculescu era inginer și profesor la Politehnică, soția sa Marioara era doctoriță.

3. Precizează varianta corectă de răspuns. În enunțul *Acești doi copii erau rămășițele libere ale unei familii germane* sunt:
   a) două adjective; b) trei adjective; c) patru adjective.

4. Precizează gradul de comparație al adjectivelor subliniate, apoi alcătuiește enunțuri în care să le utilizezi la toate gradele de comparație studiate.

5. Formulează enunțuri în care adjectivele următoare să îndeplinească funcția de atribut adjectival, respectiv nume predicativ: **umană, transparenți, libere.**

6. Alcătuiește un text de 5-7 rânduri despre pasiunea ta, utilizând șase adjective la diferite grade de comparație.

Fișă de lucru 28

Numeralul

Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de virtute, dar slabi de minte... Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alături, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Tustrei feciorii babei umblau în cărăușie și câștigau mulți bani.

(Ion Creangă, *Soacra cu trei nurori*)

Doi oameni, cunoscuți unul cu altul, călătoreau odată, vara, pe un drum. Unul avea în traista sa trei pâni, și celălalt două pâni. De la o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei răchiți pletoase, lângă o fântână cu ciutură, scoate fiecare pânile ce le avea și se pun să mănânce împreună, ca să aibă mai mare poftă de mâncare.

Tocmai când scoaseră pânile din traiste, iaca un al treilea drumeț, necunoscut, îi ajunge din urmă și se oprește lângă dânșii, dându-le ziua bună.

(Ion Creangă, *Cinci pâni*)

1. Transcrie numeralele din textul dat, încadrându-le în coloana potrivită (cardinal sau ordinal).

2. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru numeralele marcate în text.

3. Alcătuiește enunțuri cu formele cerute ale numeralelor date. Marchează cu X acolo unde numeralul nu are valoarea cerută.

Numeral	Valoare substantivală	Valoare pronominală	Valoare adjectivală
doi			
șapte			
al treilea			
treizeci și doi			
prima			

4. Alege forma corectă:
   - La ora **doisprezece/douăsprezece** ne întâlnim în parc.
   - Jumătate dintre elevi **au plecat/a plecat** în excursie.
   - Fratele meu este în clasa **a doisprezecea/a douăsprezecea**.
   - În curând va împlini **șaptisprezece/șaptespezece** ani.

5. Precizează valoarea morfologică a lui „o" din enunțurile:
   - M-am întâlnit cu **o** prietenă.
   - Am văzut-**o** când a plecat.
   - A mâncat doar **o** felie de tort.
   - Vei rezolva **o** problemă și trei exerciții.
   - **O**, ce telefon interesant!

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 29

Adverbul

În apropierea cătunului, pe un pripor înalt deasupra râului, părintele Bunea avea o a doua grădină, subt o sprânceană de pădure, și în apropiere o căsuță de lemn cu pridvor, în care locuia numai rareori cineva, rude de-ale popii ce veneau uneori în vizită de aiurea. Cu ocazia unei plimbări, părintele îmi arătă grădina și căsuța. În mijlocul grădinii se răsfăța la soare un păr sălbatic cu coama tăiată în chip de umbrelă. Umbrela de verdeață se anunța impenetrabilă pentru ploaie și soare. „Ce folositoare ar fi subt păr o măsuță cu picioarele bătute în pământ și cu o bancă de scândură alături", îi zic așa, într-o doară, părintelui. „Aș putea să mă retrag aci, să lucrez la drama mea în liniște." Părintele nu răspunse nimic, dar a treia zi, sosind de undeva acasă, îmi spuse că pe pripor mă așteaptă, subt părul pădure, o măsuță de brad și o bancă. Hotărâi să nu mai lucrez la „misterul" meu decât acolo pe pripor.

(Lucian Blaga, *Luntrea lui Caron*)

1. Rescrie, din textul dat, adverbele de timp, de loc, de mod și precizează funcția lor sintactică.

2. Alcătuiește enunțuri în care să utilizezi adverbele/ locuțiunile adverbiale predicative date, cu funcția de predicat verbal: **Posibil, Firește, Poate, Cu siguranță.**

3. Formulează enunțuri în care adverbele să îndeplinească, pe rând, funcțiile sintactice de circumstanțial de mod și nume predicativ: **greu, frumos, dificil, greșit.**

Ex. • **greu**

circumstanțial de mod	*Merge greu după operație.*
nume predicativ	*Este greu să accepți înfrângerea.*

4. Numește adverbele relative din enunțurile următoare și indică funcția lor sintactică:

Și când mi se păru că palatul se șterge de pe fața pământului, o rupsei la fugă îndărăt.

În vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei azi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 30

Prepoziția

După ce rupseseră pânzele de păianjeni cu suluri făcute la repezeală din ziare vechi, încercaseră să scuture praful de pe capacul lăzii. Dar curând, Ieronim își dădu seama că praful se lipise ca un strat de noroi, neted și uscat, și zvârli sulul printre pachetele de lângă perete. Încredință lanterna lui Iconaru, și scoase din buzunar o verigă cu chei vechi. Începu să le încerce la nemereală, fără prea mare convingere. La răstimpuri, scutura cu putere lacătul, parcă ar fi vrut să verifice dacă era cu adevărat încuiat.

Scoase lacătul, îl așeză pe un pachet de jurnale și încercă ușor capacul. Făcu semn cu capul, și Iconaru, trecând lanterna în mâna stângă, îl ajută cu dreapta să deschidă lada. Scârțâia atât de strident, încât se opriră de mai multe ori, speriați de aceste țipete neașteptat de puternice, metalice, sinistre.

(Mircea Eliade, *Uniforme de general*)

1. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.

2. Subliniază forma corectă:

   Am transcris tema **după/de pe** telefon.
   Am căzut **din cauza/datorită** neatenției.
   Vom merge **la/în** Paris.
   Copiii s-au dat **de-a/dea** berbeleacul.

3. Transcrie patru substantive însoțite de prepoziții, aflate în cazul acuzativ.

4. Alcătuiește enunțuri în care să utilizezi prepozițiile/locuțiunile prepoziționale date și scrie, în paranteză, cazul cerut de fiecare prepoziție din cele de mai jos:
   - **lângă;**
   - **peste;**
   - **mulțumită;**
   - **asupra;**
   - **de la;**
   - **înaintea.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 31

Conjuncția

— Bine-ar face să-i tragă o sfântă de bătaie! Dar n-a spus cui să-i tragă și nimeni din casă nu l-a mai întrebat, căci se făcuse târziu și pe toți îi cuprinsese somnul, iar învățătorul chiar adormise îmbrăcat în timpul convorbirii. După ce s-a culcat toată familia, Titu s-a așezat să lucreze, pentru tatăl său, la niște registre de înscriere. A lucrat ce-a lucrat, pe urmă nu și-a mai putut opri nerăbdarea. Și, cum tutunul îi era pe isprăvite, și-a luat pălăria și s-a dus glonț la cârciumă.

Dădu mâna cu Avrum, cum obișnuia totdeauna când lua ceva pe datorie, ceru un tutun, îi spuse să-l treacă la cont și apoi, ca să mai poată zăbovi, vorbi cine știe ce cu ovreiul, trăgând cu ochiul spre mesele flăcăilor. Îl rodea să întrebe ce s-a mai întâmplat, dar se sfia. În sfârșit porni mângâindu-se cu gândul că nu se poate să fi fost nicio încăierare de seamă, altfel n-ar fi toți împreună.

— Fă bine, domnișorule, și închină cu noi un păhăruț! Titu se codi puțin, mai mult de ochii lumii, căci prilejul i se păru bun să afle câte ceva. Așteptă deci să stăruiască și ceilalți, și atunci luă paharul și-l ridică în sus în semn că vrea să închine.

(Liviu Rebreanu, *Ion*)

1. Completează tabelul, separând conjuncțiile subliniate.

Conjuncții coordonatoare	**Conjuncții subordonatoare**

2. Transcrie din enunțul următor propozițiile subordonate, marcând conjuncțiile:

Titu se codi puțin, mai mult de ochii lumii, căci prilejul i se păru bun să afle câte ceva.

3. Subliniază în text:

- cu roșu, propozițiile aflate în raport de coordonare copulativă;
- cu albastru, propozițiile aflate în raport de coordonare adversativă.

4. Construiește enunțuri în care să utilizezi următoarele conjuncții subordonatoare: **dacă, deși, fiindcă, ca să.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 32

Interjecția

— Hai și tu cu mine, dacă vrei, zise Harap-Alb; de-abia te-i mai încălzi mergând la drum, căci nu e bine când stai locului…

— Ei, apoi să nu bufnești de râs? zise Harap-Alb. Măi, măi, măi! că multe-ți mai văd ochii! Pesemne c-aista-i Flămânzilă, foametea, sac fără fund, de nu-l poate sătura nici pământul…

— Iacătă-oi, măi, colo, în vârful muntelui, după stânca ceea, zise Ochilă.

Păsărilă atunci se înalță puțin și începe a cotrobăi pe după stânci; și când să pună mâna pe dânsa, zbârrr! și de acolo și se duce de se ascunde tocmai după lună.

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

1. Transcrie interjecțiile din fragmentul dat și precizează felul lor.

2. Completează enunțurile:
   - Interjecția „Hai” din primul enunț îndeplinește funcția sintactică de ... .
   - Interjecția onomatopee din ultimul enunț este ... .

3. Scrie enunțuri în care următoarele interjecții să îndeplinească funcția sintactică menționată:
   - Iată – predicat verbal;
   - cioc-cioc – circumstanțial de mod;
   - poc – atribut interjecțional;
   - buf – subiect.

4. Notează interjecțiile onomatopeice indicate mai jos:
   - sunetul pe care îl produce un obiect greu care cade în apă;
   - sunetul produs de un urs;
   - sunetul produs de un om care strănută;
   - sunetul produs de bătaia vântului.

5. Alcătuiește un text în care să utilizezi:
   - două interjecții onomatopeice;
   - două interjecții de adresare;
   - două interjecții care exprimă stări.

   Subliniază-le!

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 33

Sintaxă

Predicatul

Băiețandrul purta pușca-n spate și torba la șold, așa cum băgase de samă că fac vânătorii cei bătrâni. Umbla harnic, cu ochii ațintiți spre licăriri de ape și spre zăvoaiele Siretului. Îi lucea soarele în ochi și i se răsfrângea în suflet. În bucuria aceasta a luminii s-a spațiului se amesteca o hotărâre nedeslușită să urmărească și să fulgere de departe vietățile sălbatice care fug de om.

Îl primiră până la distanța potrivită, care este totdeauna mai mare decât bătaia puștii. Lucrul acesta băiatul nu-l știa. Și rămase foarte emoționat, privindu-le cu ochii măriți, cum se înalță măcăind, cum descriu un arc spre marginea bălții, cum înclină iar către el, apoi trec și cad lângă canal, în locul unde a simțit cel întâi fior al apei. Își înclină iar zborul spre baltă. Fac un ocol prin dreapta, ca și cum ar vrea să-și deie bine samă cu cine au de-a face. Ocolesc și prin stânga. Și zborul lor fulgeră tremurat pe luciu. Apoi se ridică spre soare și trec în aburii de pe luncile Siretului.

(Mihail Sadoveanu, *Țara de dincolo de negură*)

1. Subliniază predicatele din textul dat.
2. În enunțul subliniat din text există:
   a) trei predicate; b) patru predicate; c) cinci predicate.
3. Precizează categoriile gramaticale (felul, conjugarea, modul, timpul) ale părții de vorbire cu funcție sintactică de predicat din enunțurile:

   Băiețandrul purta pușca-n spate și torba la șold.
   Îl primiră până la distanța potrivită.
   Apoi se ridică spre soare.
   La cârdurile acelea mari s-au alăturat și rațele de-aici.
   Acolo trebuia s-ajungă cât mai degrabă.
4. Identifică în textul-suport trei predicate verbale exprimate prin locuțiuni verbale.
5. Găsește două predicate nominale în text și scrie prin ce sunt exprimate.
6. Alcătuiește enunțuri în care verbele următoare să aibă valoare copulativă: a ieși, a părea, a ajunge, a se face, a însemna.

Fișă de lucru 34

Subiectul

Dacă s-ar fi gândit în toată liniștea, el ar fi dat cu socoteală că „Hanul Ciorilor" nu e la marginea drumului, ca alte hanuri, și că dincoace de han trebuie să mai fie vreo altă zidire care să acopere lumina când te apropii și pe care de dincolo, din cealaltă șosea, el n-o putuse vedea; te gândești însă în toată liniștea când stai tignit acasă, dar nu când crivățul te bate în câmp deschis.

Tașcă își luă dar inima în dinți când văzu că nu-i rămâne decât să se întoarcă și rămase încremenit când se pomeni că iar nu mai vede ferestrele luminate.

Acum însă se dezmetici și el, se întoarse puțin înapoi, ca să vadă iar lumina, apoi o luă peste arături drept spre ferestrele luminoase.

— Ce hanul păcatelor e ăsta, cale de două împușcături de la drum? grăi el după ce se văzu, în sfârșit, la scara casei mari, pe care în atâtea rânduri o văzuse din depărtare.

— Că n-a fost han, domnule, ci casă bisericească, îi răspunse sluga ce ieșise în auzul tropotului de copite. Au făcut-o han ca să nu mai stea pustie.

Tașcă se uită la casă și la cele din preajma ei.

Nu era casa cu două etaje pe care el o văzuse de pe șoseaua cealaltă; își dete însă în curând seamă că se afla în dosul zidirii, care aici avea un singur etaj. Ceva mai departe, spre șosea, erau grajduri și șoproane, zidirea ce-i acoperise lumina, iar printre amândouă zidurile trecea drumul pe care lumea venea din șosea.

(Ioan Slavici, *Hanul ciorilor*)

1. Subliniază subiectele din textul dat.

2. Transcrie din fragmentul dat un subiect multiplu.

3. În enunțul „își dete însă în curând seamă că se afla în dosul zidirii, care aici avea un singur etaj" există:
   a) un subiect inclus;
   b) două subiecte exprimate;
   c) subiect subînțeles.

4. Identifică în text un subiect exprimat prin substantiv și unul exprimat prin pronume și analizează-le.

5. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele date să fie subiecte:
   - **lumina;**
   - **șoseaua,**
   - **fiecare;**
   - **al nostru.**

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 35

Atributul

Jocul de-a votatul era aproape la fel de plăcut ca și cel cu cochilia. Jack încercă să protesteze, dar în hărmălaia iscată, dorința tuturor de a avea un șef se transformă în alegere, prin aclamarea lui Ralph. Niciunul dintre băieți n-ar fi putut găsi o justificare serioasă alegerii. Doar Piggy dăduse dovadă de bun simț, în vreme ce faptele îl desemnau clar pe Jack ca șef. Nemișcarea lui Ralph le atrăsese atenția: apoi înălțimea și aspectul lui plăcut; și, ca un element tainic, dar foarte puternic – cochilia. Cel care suflase în cochilie, cel care stătuse și îi așteptase pe platformă cu scoica delicată bălăbănindu-i-se pe genunchi, făcea o figură aparte.

— Pe cel cu scoica!

— Ralph! Ralph!

— Să-l alegem șef pe cel cu trompeta! Ralph ridică mâna, impunând tăcere.

— Foarte bine. Cine-l vrea pe Jack ca șef? Cu o supunere obosită, corul înalță mâinile.

(William Golding, *Împăratul muștelor*)

1. Subliniază atributele și transcrie-le în coloana potrivită:

Atribut substantival	Atribut adjectival	Atribut pronominal	Atribut verbal

2. Analizează atributele din enunțul: *Nemișcarea lui Ralph le atrăsese atenția: apoi înălțimea și aspectul lui plăcut.*

3. Alcătuiește enunțuri în care atributul să fie exprimat prin:

- adjectiv participial;
- substantiv în cazul genitiv;
- substantiv în cazul acuzativ;
- pronume demonstrativ;
- formă verbală nepersonală.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 36

Atributiva

În centrul Mexicului, pădurile de pin ale munților găzduiesc în fiecare iarnă milioanele de fluturi-monarh, porniți din nordul Statelor Unite într-o migrație fascinantă, neînțeleasă pe deplin de către cercetători. Strânși în ciorchini uriași pe crengile vânjoase ale pădurii înalte, fluturii se trezesc în căldura soarelui și pigmentează cu portocaliu cerul senin, apoi acoperă ca o pătură vie tufișurile și ierburile.

La sfârșitul lunii octombrie, fluturii-monarh ce trăiesc în estul Munților Stâncoși, lângă marile Lacuri și la sud de ele, își încep călătoria spre centrul Mexicului, pentru a-și petrece iarna în pădurile de pin din munții de aici (cu înălțimi până la 3000 m). De fapt, în timpul verii se nasc mai multe generații de fluturi, care trăiesc maxim două luni, însă la finele anotimpului apare o ultimă generație, care intră în așa-numita diapauză, perioada de încetinire a funcțiilor vitale, ce le va permite o durată de viață chiar și de șapte luni.

Acești fluturi zboară în zonele de iernare și nu se împerechează decât primăvara,în perioada când o pornesc dinspre Mexic înapoi spre nord, pentru a-și depune ouăle mai întâi în sud-estul S.U.A.

(*Spectacolul naturii – popasul fluturilor-monarh*, travel.descopera.ro)

1. Realizează expansiunea atributelor subliniate.
2. Subliniază atributivele din fragmentul dat și scrie pentru fiecare termenul regent și elementul de relație.
3. Adaugă atributive și subliniază elementul regent:

   Vom vizita locul ...
   Aș prefera pe acela ...
   Urmează prezentarea proiectului ...
   Mihai a venit cu scopul ...

4. Alcătuiește o frază în care atributiva să fie introdusă prin **unde**.
5. Desparte în propoziții frazele următoare și transcrie subordonatele atributive:

   Săpăturile ce se fac prin împrejurimi descoperă ziduri antice, răzlețe amintiri dintr-o lume de neasemănați viteji, cari-au adus ș-au împânzit în câmpiile Dunării lumina, graiul și falnica putere a celei mai mari și mai slăvite împărății din câte-au stat sub soare.

(Alexandru Vlahuță, *România pitorească*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 37

Complementul direct

Harry simți un nou val de fierbințeală și, ca să nu stea degeaba, mai bău niște whisky foc. În timpul acesta, se gândea la Ochi-Nebun, care îl judecase întotdeauna foarte aspru pe Dumbledore pentru felul în care avea mereu încredere în oameni.

— Bine spus, Harry, îl aprobă Fred dintr-odată.

— Da, o adevărată încântare pentru oricine are urechi să audă, spuse George, uitându-se cu coada ochiului la Fred, căruia i se mișcară un pic colțurile gurii.

Lupin se uită la Harry cu o expresie ciudată, părea că aproape îl compătimește.

— Crezi că sunt prost? întrebă Harry.

— Nu, spuse Lupin, cred că ești ca James, care considera că nu există nimic mai dezonorant decât să nu ai încredere în prieteni.

Harry știa la ce se referea Lupin: la faptul că tatăl său fusese trădat de către un prieten, Peter Pettigrew. Se simți deodată neobișnuit de mânios. Voia să se certe cu el, dar Lupin îi întorsese deja spatele, își pusese paharul pe o măsuță și îi spuse lui Bill:

— Avem ceva de făcut. Pot să-l întreb pe Kingsley dacă nu ar…

(J.K. Rowling, *Harry Potter și Talismanele Morții*)

1. Subliniază complementele directe din textul dat.

2. Analizează complementele directe din al doilea enunț al textului.

3. Scrie în dreptul părții de vorbire corespunzătoare complementul direct din enunțul următor: *Avem ceva de făcut. Pot să-l întreb pe Kingsley dacă nu ar…*
   - substantiv comun
   - substantiv propriu
   - pronume personal
   - pronume nehotărât
   - verb la supin

4. În ultima replică există:
   a) un complement direct;
   b) două complemente directe;
   c) trei complemente directe.

5. Formulează enunțuri în care subiectele de mai jos să îndeplinească funcția sintactică de complemente directe.
   Cuvintele sale fură urmate din nou de tăcere.
   Harry simți un nou val de fierbințeală.

6. Stabilește corespondențele corecte între cele două coloane:

• Am pus pe masă	exersa
• A scos la plimbare	pe Andrei
• L-ai cunoscut	cățelul
• Pot	cartea

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 38

Completiva directă

Oricât de multe citate sau postări motivaționale ai citi, dacă nu vei începe TU să înveți, nu se va întâmpla nimic.

Dacă nu știi cum să începi sau nu ai chef, încearcă să îți setezi o alarmă timp de 20-25 de minute. Faci o pauză. Și continui.

Personal, recomand să începi să înveți (cu ce e mai greu) acolo unde crezi că ai nevoie de mai mult studiu. Echilibrează timpul, nu dedica doar unor materii, să nu zici la final „nu am mai avut timp să învăț".

Scrie ce obiective ți-ai propus, recomand să te gândești chiar la notele pe care dorești să le ai la examen. Pune întotdeauna o notă mult mai mare decât așteptările tale.

Scrie pe listă toate motivele pentru care vrei să înveți, legate de succesul tău, admitere, viitorul tău, scrie cum te vei simți după, cât de mândru vei fi tu și familia/prietenii tăi.

(Mihai Copăceanu, *Cum să te motivezi pentru a învăța!*, în *Adevărul*)

1. Realizează expansiunea complementelor directe:
   - Faci o pauză
   - Scrie pe listă toate motivele

2. Transcrie completivele directe din enunțurile subliniate, precizând termenul regent.

3. Adaugă o subordonată completivă directă și subliniază elementul regent:

   Voi afla ...
   Nu știa ...
   Va înțelege la momentul potrivit ...
   Orice mamă poate ...

4. Alcătuiește o frază în care subordonatele completive directe să fie introduse prin **unde** și **că**.

5. Desparte în propoziții frazele următoare, transcrie subordonatele completive directe:

   Dintre toate câte-mi spui, domnu' negustor, eu înțeleg că vrei așa să mă mângâi, ca un om cu inimă bună. Să știi dumneata că eu am pornit după semne și după porunci. Mai ales dacă-i pierit, cată să-l găsesc ...

   (Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

   ...văzându-se dar față în față cu comisarul, el începu să tremure și să spună că el nu știe nimic, fiindcă are de lucru la grajd.

   (Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 39

Complementul indirect

— Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi, ziseră cei doi drumeți călătorului străin; căci mila Domnului! unde mănâncă doi mai poate mânca și al treilea.

Călătorul străin, flămând cum era, nemaiașteptând multă poftire, se așază jos lângă cei doi, și încep a mânca cu toții pâne goală și a be apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau...

După ce-au mântuit de mâncat, călătorul străin scoate cinci lei din pungă și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni, zicând:

— Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămită de la mine, pentru că mi-ați dat de mâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un pahar de vin sau veți face cu banii ce veți pofti. Nu sunt vrednic să vă mulțămesc de binele ce mi-ați făcut, căci nu vedeam lumea înaintea ochilor de flămând ce eram [...]

— Așadar, dumitale ți se cuvine numai un leu, fiindcă numai o bucată de pâne ai avut de întrecut, și aceasta ca și cum ai fi avut-o de vânzare, deoarece ați primit bani de la oaspetele dumneavoastră. Iar tovarășul dumitale i se cuvin patru lei, fiindcă patru bucăți de pâne a avut de întrecut. Acum, dară, fă bine de înapoiește un leu tovarășului dumitale.

(Ion Creangă, *Cinci pâni*)

1. Subliniază complementele indirecte din textul dat.
2. Precizează părțile de vorbire prin care se exprimă complementele indirecte din textul dat.
3. În enunțul „călătorul străin scoate cinci lei din pungă și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni" există:
   a) un complement indirect;
   b) două complemente indirecte;
   c) trei complemente indirecte.
4. Alcătuiește enunțuri în care următoarele cuvinte să îndeplinească funcția de complement indirect: **amândoi, ai tăi, Ioana, Mihai, soră.**
5. Realizează un text scurt, de 50-70 de cuvinte, în care să soliciți părerea prietenilor despre un cadou pe care vrei să i-l oferi lui Andrei. Folosește minimum cinci complemente indirecte.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 40

Completiva indirectă

Cui nu-i place dragostea,
Dumnezeu să nu i-o dea
Să mi-o deie numa' mie
C-o știu din copilărie.
(Folclor)

Zâmbind, tu rănile-ți ascunde,
Și-n stele sufletu-ți avântă;
Cui te lovește, nu-i răspunde...
Tu ești poet – deci cântă.
(A. Vlahuță, *Tu ești poet*)

1. Realizează expansiunea complementelor indirecte din textele date la subordonatele corespunzătoare.
2. Transcrie subordonatele completive indirecte din enunțurile date, precizând termenul regent.
3. Realizează contragerea completivelor indirecte.
4. Adaugă subordonate completive indirecte și subliniază elementul regent:
   I-a mai dat o șansă ...
   Voi spune adevărul ...
   Informația este folositoare ...
   Profesorul s-a adresat ...
5. Desparte în propoziții frazele următoare, transcrie subordonatele completive indirecte:

Cui nu-i place dragostea,
Dumnezeu să nu i-o dea
Să mi-o deie numa' mie
C-o știu din copilărie.
(Folclor)

Spune povestea ta oricui are vreme să te asculte pentru că poate fi de folos cui a trecut prin aceleași probleme.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 41

Complementul prepozițional

Când ne-am întors din colindul nostru era prânzul mare și acasă nu ne aștepta nimeni. Am ospătat noi pe Onișor cu merindele rămase de pe drum și l-am cinstit cu belșug de vin. Pe urmă, bine dispus, a luat parte cu cel mai mare interes la desfacerea cufărului. Onișor s-a minunat mult de mașina de făcut cafea care ardea cu spirt, a mângâiat lung sticlele cu rom și coniac, s-a amuzat cu lanterna electrică și a fost fericit când i s-a spus că la plecare îi lăsăm lui lampa cu petrol, lumânările și chibriturile. [...]

— Să vedeți, domnilor, cursa mea. N-o să vă pară rău de osteneală. O întind de patru ori din primăvară până în toamnă și mai totdeauna o scot plină.

Gândeam că e vorba de vreo plasă de pescuit nouă și inedită în domeniul etnografiei.

— Unde-i peștele? se uimi prietenul, cu carnetul gata.

— Apoi asta nu-i de pește. Asta-i doar capcană pentru altceva mai scump...

(Vasile Voiculescu, *Iubire magică*)

1. Găsește complementele prepoziționale din primul alineat, precizând partea de vorbire prin care se exprimă.

2. În ultimul enunț, complementul prepozițional este exprimat prin:
   a) substantiv comun;
   b) pronume personal;
   c) pronume nehotărât.

3. Completează spațiile libere cu complemente prepoziționale potrivite:
   Vom discuta ...
   Mă tem ...
   A cântat ...
   Se gândește ...

4. Alcătuiește enunțuri în care complementul prepozițional să fie însoțit de prepozițiile **pentru** și **despre**.

5. Construiește un enunț în care complementul prepozițional să fie exprimat prin numeral cardinal.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 42

Completiva prepozițională

Despre cine suntem, de unde venim și unde ne ducem, să nu se afle nimic.

(Mihail Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă)*

Eu vreau să mă conving că marfa îmi convine, că prețul nu se mai poate scădea.

(Mihail Sadoveanui, *Baltagul)*

El nu se mai îndoia că oamenii cu fețele acoperite, care îl călcaseră pe arândașul, nu erau alții decât Buză-Ruptă și Săilă Boarul. Erau doi oameni cu care nu avuse nicio daraveră mai nainte și pe care nu i-a văzut niciodată în viața sa; se temea ca nu cumva să se dovedească ceva asupra lui Lică. După ce intrară în Ineu, Ghiță începu să schimbe la fețe. Îi era greu că tocmai acum, după cele petrecute peste noapte la casa arândașului, oamenii îl vedeau în căruță cu un jandarm.

(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

1. Transcrie subordonatele completive prepoziționale din enunțurile date, precizând termenul regent.
2. Realizează contragerea completivelor prepoziționale.
3. Adaugă subordonate completive prepoziționale și subliniază elementul regent.
   Se uita cu atenție ...
   La întâlnirea cu scriitorul, vom discuta ...
   Nu se aștepta ...
   Noi n-am avut nevoie ...
4. Alcătuiește două fraze în care completivele prepoziționale să fie introduse prin **dacă** și **cum**.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 43

Circumstanțialul de loc

Ieșiră și din curtea aceea prin alt portal, urcară un șir lung de trepte și trecură apoi prin niște camere mari, care dădeau una în alta; locul era imens. Din când în când credeau că au ajuns la ieșire și c-au să vadă ce este în jurul palatului acela enorm. Numai că de fiecare dată intrau în altă curte. Curțile astea fuseseră cu siguranță minunate pe vremea când erau locuite. Într-una existase pe vremuri o fântână: un monstru imens, din piatră, cu aripile întinse, stătea cu gura larg deschisă și înăuntru se vedeau niște conducte prin care cursese pe vremuri apa. Sub el era un bazin mare din piatră, în care se aduna apa; dar acum era gol. În alte părți, de jur împrejurul stâlpilor, crescuse o plantă agățătoare care stricase și ea zidurile.

Dar se uscase de mult. Nu se zărea nici o furnică, nici un păianjen, nici o ființă pe care te-ai aștepta s-o vezi printre ruine; iar acolo unde se vedea pământul între pietrele crăpate, nu crescuse nici iarbă și nici mușchi.

Era atât de lugubru totul și atât de monoton, încât până și Digory se gândi c-ar fi mai bine să-și pună inelele galbene și să se întoarcă în pădurea caldă, verde și plină de viață de la Hotarul dintre Tărâmuri. Când, iată că ajunseră în fața a două uși imense, dintr-un metal care părea să fie aur. Una din ele era ușor întredeschisă. Și, bineînțeles, intrară. Făcură amândoi un pas înapoi și respirară adânc: aici era, în sfârșit, ceva ce merita văzut.

(C.S. Lewis, *Cronicile din Narnia*)

1. Subliniază toate circumstanțialele de loc prezente în text.

2. În enunțul „...iar acolo unde se vedea pământul între pietrele crăpate, nu crescuse nici iarbă și nici mușchi." există:
   a) un circumstanțial de loc;
   b) două circumstanțiale de loc;
   c) trei circumstanțiale de loc.

3. Analizează circumstanțialele subliniate în text.

4. Completează spațiile libere cu circumstanțialele de loc potrivite:
   Am așezat tabloul ...
   Mi-am prins piciorul ...
   ... se aude un zgomot ciudat.

5. Alcătuiește enunțuri în care **munte, ai mei, acela, București, acasă** să aibă funcția de circumstanțial de loc.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 44

Circumstanțialul de timp

Într-o toamnă aurie am auzit multe povești la Hanul Ancuței. Dar asta s-a întâmplat într-o depărtată vreme, demult, în anul când au căzut de Sânt Ilie ploi năprasnice și spuneau oamenii că ar fi văzut balaur negru în nouri, deasupra puhoaielor Moldovei. Iar niște paseri cum nu s-au mai pomenit s-au învolburat pe furtună, vâslind spre răsărit; și moș Leonte, cercetând în cartea lui de zodii și tălmăcind semnele lui Iraclie-împărat, a dovedit cum că acele paseri cu penele ca bruma s-au ridicat rătăcite din ostroavele de la marginea lumii și arată veste de război între împărați și bielșug la vița de vie.

La vremea de care vorbesc, era însă pace în țară și între oameni bună-voire. Iar după ce se cufunda soarele înspre tărâmul celălalt și toate ale depărtării se ștergeau și lunecau în tainice neguri, focurile luminau zidurile de piatră, gurile negre ale ușilor și ferestrelor zăbrelite. Contenea câte un răstimp viersul lăutarilor, și porneau poveștile.

Stătea stâlp acolo, în acele zile grase și vesele, un răzăș străin, care mie îmi era drag foarte, închina oala cătră toate obrazele.

(Mihail Sadoveanu, *Hanul Ancuței*)

1. Subliniază toate circumstanțialele de timp prezente în text.

2. Circumstanțialul de timp din ultimul enunț este:
   a) în acele;
   b) în... zile;
   c) în acele zile.

3. Rescrie, din al doilea fragment al textului dat, două circumstanțiale de timp exprimate prin părți de vorbire diferite. Numește-le!

4. Completează spațiile libere cu circumstanțialele de timp potrivite:
   Veți prezenta proiectul ...
   A intrat în clasă ...
   Acest document datează ...

5. Alcătuiește enunțuri în care **vacanță, ploaie, el, acela, mereu** să aibă funcția de circumstanțial de timp.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 45

Circumstanțialul de mod

Trenul se pune în mișcare în scârțâit de roți, zguduindu-se și scrâșnind strașnic, grămăjoara de haine se face nevăzută, iar noi ne îndreptăm spre Londra, mișcându-ne ușor, în ritmul susținut al unui alergător de cursă lungă. Cineva, în scaunul de alături, oftează neputincios; trenul de mică viteză de la Ashbury la Euston, cu plecare la ora 8:04, poate pune la încercare până și răbdarea unui navetist veteran. Călătoria ar trebui să dureze cam 54 de minute, dar rar se întâmplă așa: porțiunea aceasta de șine e veche de când lumea, prost întreținută, în multe locuri fără semnalizare corespunzătoare și presărată cu șantiere nesfârșite.

Îmi sprijin capul de fereastră și privesc casele care trec, în succesiune rapidă, pe lângă mine, ca într-o secvență de film trasă cu camera în mișcare; ceilalți nu le văd așa cum le văd eu; nici măcar proprietarii lor nu cred că le văd din această perspectivă.

Trenul înaintează, clătinându-se, legănându-se în curbă, încetinind în apropierea unui semafor roșu. Încerc să nu-mi ridic privirea, încerc să citesc ziarul gratuit pe care mi l-a întins cineva în drum spre gară, dar cuvintele se încețoșează și nimic nu-mi trezește interesul.

(Paula Hawkins, *Fata din tren*)

1. Subliniază toate circumstanțialele de mod prezente în text.

2. Rescrie patru circumstanțiale de mod din primul alineat și precizează partea de vorbire prin care se exprimă.

3. În al doilea alineat, circumstanțialele de mod sunt:
   a) în succesiune, rapidă, ca într-o secvență, așa, cum;
   b) în succesiune, ca într-o secvență, așa, cum, din perspectivă;
   c) în succesiune, ca într-o secvență, așa.

4. Completează spațiile libere cu circumstanțiale de mod potrivite:
   S-a întors de la piață ...
   De când ia lecții, desenează ...
   A vorbit ...
   Nu a înțeles ...

5. Alcătuiește enunțuri în care circumstanțiale de mod să fie exprimate prin:
   - substantiv comun;
   - pronume personal;
   - forma verbală nepersonală.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 46

Subordonatele circumstanțiale de loc, de timp și de mod

După ce umplu cu bagajele-i prețioase locurile libere de pe canapele, după ce scoase și pe coridor vreo două coșuri ce nu mai încăpuseră înăuntru, arendașul se ghemui cum putu pe o margine, lângă un geamantan, și se adresă direct tânărului, care privea pe fereastră, reluând firul convorbirii de adineaori [...]

(Liviu Rebreanu, *Răscoala*)

Iar în mijlocul secerătorilor i se ivea totdeauna Simina, fata crâsnicului de la Zimbru, și îndată ce i se ivea Simina, el trecea cu gândul de la seceriș la trier și de la trier la culesul viilor, fiindcă Simina nu a plecat decât abia pe la fiertul vinului. [...] Nu-i vorba, de câte ori se gândea la dânsa, el își făcea mustrări că n-a sărutat-o nici măcar o dată.

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

Și pe unde trecea, lumea din toate părțile îl înghesuia: pentru că piatra cea mare din capul cerbului strălucea de se părea că Harap-Alb soarele cu el îl ducea.

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

1. Transcrie din textele date:
   • o circumstanțială de loc; • o circumstanțială de timp; • o circumstanțială de mod.

2. Precizează felul subordonatelor din enunțurile următoare:

Cum ajung acasă, îți trimit mail.	Nu-și amintea când are test.	Toți au văzut unde ai pus foaia.
Cum îți vei așterne, așa vei dormi.	A trecut vremea când ne jucam.	Locul unde era pata a fost acoperit.
Am văzut cum se prepară ciocolata.	A trecut mult timp de când nu a mai dansat.	Deja ne-am gândit unde vom petrece vacanța.
Mă gândesc cum să scap de aici.	Au întrebat când ajunge coletul.	A pus steagul unde i-am spus.
Nu este corect modul cum ai procedat.	M-am speriat când ai trântit ușa.	I-am arătat unde a greșit.

3. Alcătuiește fraze în care verbul **a scrie** să fie regent pentru circumstanțialele indicate:
   CL: .....
   CT: .....
   CM: .....

4. Completează enunțurile cu subordonatele indicate în paranteză.
   Vei merge singur (CL) ...
   Voi veni și eu (CT) ...
   Am pregătit tortul (CM) ...

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 47

Circumstanțialul de cauză

Amu cică împăratul acela, aproape de bătrânețe, căzând la zăcare, a scris către frăține-său craiului, să-i trimită grabnic pe cel mai vrednic dintre nepoți, ca să-l lase împărat în locul său după moartea sa. Craiul, primind cartea, îndată chemă tustrei feciorii înaintea sa.

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Și de-aceea de-azi-nainte poți să nu mă mai întrebi
De ce ritmul nu m-abate cu ispită de la trebi,
De ce dorm îngrămădite între galbenele file
Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile…

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea II*)

Au tresărit toți și apoi au rămas încremeniți de nedumerire, ca și când din tavan s-ar fi desprins o cobră încolăcită și împăiată.

(Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*)

1. Identifică în fiecare dintre textele date circumstanțialele de cauză și precizează partea de vorbire prin care se exprimă.

2. Completează spațiile libere cu circumstanțialele de cauză potrivite:
   Am plâns toată ziua …
   S-a făcut alb ca varul …
   A obosit …
   Vei rămâne surprinsă …

3. Subliniază circumstanțialele de cauză din enunțurile următoare:
   De frică, s-a ascuns după ușă.
   A transpirat lucrând la renovarea dormitorului.
   Au fost pedepsiți toți pentru faptele săvârșite.
   Nu a mers la facultate din cauza împrejurărilor.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 48

Circumstanțialul de scop

Cu mult, cu puțin, părintele Trandafir fu trimis de la Butucani la Sărăceni – pentru buna înțelegere între credincioși. Și părintele Trandafir și într-asta era credincios către sfânta învățătură; el totdeauna a lucrat numai pentru povățuirea sufletească a poporenilor săi, așteptând ca aceștia, drept răsplată, să se îngrijească de traiul lui zilnic.
(Ioan Slavici, *Popa Tanda*)

Pentru aceea obștia ne-au trimis pre noi să-ți spunem că norodul nu te vrea, nici te iubește.
(Costache Negruzzi, *Alexandru Lăpușneanul*)

1. Identifică în fiecare dintre textele date circumstanțialele de scop și precizează partea de vorbire prin care se exprimă.

2. În enunțul „Am fost <u>la cules</u> de mere", cuvântul subliniat are funcția sintactică de:
   a) circumstanțial de loc;
   b) complement prepozițional;
   c) circumstanțial de scop.

3. Completează spațiile libere cu circumstanțialele de scop potrivite:
   Mă pregătesc intens ...
   Este nevoie de ambiție ...
   Faceți mișcare ...
   Mâine la ora 14, mergem ...

4. Subliniază circumstanțialele de scop din enunțurile:
   - Învață pentru bursa de merit.
   - A fost toată ziua după sponsori.
   - A adus apă pentru udatul florilor.
   - M-am pregătit de alergare.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 49

Subordonatele circumstanțiale de cauză și de scop

1. Subliniază cuvintele care au funcția sintactică de circumstanțial de cauză, respectiv circumstanțial de scop, și realizează expansiunea lor la subordonatele corespunzătoare.

Din neatenție, a spart geamul. .....

A greșit rezultatul de emoție. .....

Fiind foarte cald, a leșinat. .....

Pentru un efect optim, consumați multă apă. .....

Merge la sală pentru relaxare. .....

Seara merg la înot. .....

2. Completează tabelul cu subordonatele potrivite din textele date.

[...] boierii țării te-au ales ca să urmezi răposatului în domnie, și pe noi, supusele măriei-tale slugi, ne-au trimis ca să te rugăm, din partea tuturor îndeobște, să primești volnic și bucuros această sarcină. Deci fie-ți, Doamne, milă de moșie și nu o lăsa în prada hrăpitorilor, care de toate părțile pohtesc la dânsa ca să o strice și să o jăfuiască.

(Al. Odobescu, *Mihnea-Vodă cel Rău*)

Iar în mijlocul secerătorilor i se ivea totdeauna Simina, fata crâsnicului de la Zimbru, și îndată ce i se ivea Simina, el trecea cu gândul de la seceriș la trier și de la trier la culesul viilor, fiindcă Simina nu a plecat decât abia pe la fiertul vinului... Nu-i vorba, de câte ori se gândea la dânsa, el își făcea mustrări că n-a sărutat-o nici măcar o dată.

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

Subordonate circumstanțiale de cauză	Subordonate circumstanțiale de scop

3. Adaugă câte o circumstanțială de cauză, respectiv o circumstanțială de scop enunțurilor următoare:

A venit la mine ..... . (scop)

A venit la mine ..... . (cauză)

Vor ajunge ultimii ..... . (scop)

Vor ajunge ultimii ..... . (cauză)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 50

INTERCULTURALITATE

Noțiuni de interculturalitate

Fiul Babei Dochia, Dragobetele este echivalentul Sfântului Valentin și simbolizează sărbătoarea dragostei în tradițiile românești. Sărbătorit pe 24 februarie sau 1 martie, Dragobetele reprezintă un obicei românesc care marchează începutul primăverii. Astfel, sărbătoarea dragostei sau ziua îndrăgostiților la români era văzută ca fiind una de bun augur, deoarece se credea că aduce gospodarilor un an mai îmbelșugat, liniște, noroc în dragoste și prosperitate.

Modul de a sărbători Dragobetele este diferit de la o regiune a țării la alta: petreceri în aer liber, dansuri, jocuri, discuții în jurul focului, săruturi, logodne simbolice etc.

(Semnificația Dragobetelor sau Zilei Îndrăgostiților, în ziarul *Unirea)*

Ziua îndrăgostiților, numită, de asemenea, Ziua Sfântului Valentin sau Sărbătoarea Sfântului Valentin, este sărbătorită anual pe 14 februarie. Inițial a fost sărbătorită ca zi a creștinismului occidental care onorează unul sau doi sfinți timpurii pe nume Valentinus, Ziua îndrăgostiților este recunoscută ca o semnificație culturală, religioasă și comercială de dragoste și dragoste romantică în multe regiuni din întreaga lume, deși nu este o sărbătoare publică în orice țară. *(ro.wikipedia.org)*

1. Ce semnificație au sărbătorile prezentate?
2. Care dintre cele două sărbători este mai populară? Argumentează-ți răspunsul în 30-50 de cuvinte.
3. Trebuie să promovezi Dragobetele în cadrul unui proiect internațional. Realizează un material (poster, flyer, text literar etc.) în care să surprinzi rolul acestei sărbători în cultura românească.
4. Precizează ce diferențiază cele două sărbători, justificându-ți răspunsul cu două argumente.

Scanned with OKEN Scanner

Teste

Testul 1

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Gerilă atunci se ia cu Harap-Alb și pornesc împreună. Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare: o namilă de om mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.

— Ei, apoi să nu bufnești de râs? zise Harap-Alb. Măi, măi, măi! că multe-ți mai văd ochii! Pesemne c-aista-i Flămânzilă, foametea, sac fără fund sau cine mai știe ce pricopseală a fi, de nu-l poate sătura nici pământul.

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zice atunci Flămânzilă, dar, unde mergeți voi, fără mine n-aveți să puteți face nicio ispravă.

— Dacă-i așa, hai și tu cu noi, zise Harap-Alb, că doar n-am a te duce în spinare.

Flămânzilă atunci se ia după Harap-Alb și pornesc tustrei înainte. Și mai mergând ei o postată, numai iaca Harap-Alb vede altă minunăție și mai mare: o arătare de om băuse apa de la 24 de iazuri și o gârlă pe care umblau numai 500 de mori și tot atunci striga în gura mare că se usucă de sete.

— Măi, da' al dracului onanie de om e și acesta! zise Harap-Alb. Grozav burdăhan* și nesățios gâtlej, de nu pot să-i potolească setea nici izvoarele pământului; mare ghiol* de apă trebuie să fie în mațele lui! Se vede că acesta-i prăpădenia apelor, vestitul Setilă, fiul Secetei, născut în zodia rațelor și împodobit cu darul suptului.*

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zise atunci Setilă, căruia începu a-i țâșni apa pe nări și pe urechi, ca pe niște lăptoace de mori, dar, unde vă duceți voi, fără mine degeaba vă duceți.*

— Hai și tu cu noi, dacă vrei, zise Harap-Alb; de-abia nu te-ai mai linciuri atâta în cele ape, îi scăpa de blestemul broaștelor și-i da răgaz morilor să umble, că destul ți-ai făcut mendrele până acum. Ce, Doamne iartă-mă, îi face broaște în pântece de atâta apă!*

Setilă atunci se ia după Harap-Alb și pornesc tuspatru înainte. Și mai mergând ei o bucată, numai iaca ce vede Harap-Alb altă minunăție și mai minunată: o schimonositură de om avea în frunte numai un ochi, mare cât o sită și, când îl deschidea, nu vedea nimica; da chior peste ce apuca. Iară când îl ținea închis, dar fie zi, dar fie noapte, spunea că vede cu dânsul în măruntaiele pământului. […]

Harap-Alb atunci se bate cu mâna peste gură și zice: „Doamne ferește de omul nebun, că tare-i de jălit, sărmanul! Pe de-o parte îți vine a râde și pe de alta îți vine a-l plânge. Dar se vede că așa l-a lăsat Dumnezeu. Poate că acesta-i vestitul Ochilă, frate cu Orbilă, văr primar cu Chiorilă, nepot de soră lui Pândilă, din sat de la Chitilă, peste drum de Nimerilă. […] Mă rog, unu-i Ochilă pe fața pământului, care vede toate și pe toți altfel de cum vede lumea cealaltă; numai pe sine nu se vede cât e de frumușel. Parcă-i un boț, chilimboț botit, în frunte cu un ochi, numai să nu fie de deochi!*

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zise atunci Ochilă, uitându-se închiorchioșat, dar, unde te duci, fără de mine rău are să-ți cadă. Fata împăratului Roș nu se capătă așa de lesne cum crezi tu. Din gardul Oancei ți-a da-o* împăratul, dacă n-oi fi și eu pe-acolo.*

— Hai și tu cu noi, dacă vrei, zise Harap-Alb, că doar n-avem a te duce de mână, ca pe un orb.

Scanned with OKEN Scanner

Ochilă atunci se ia și el după Harap-Alb și pornesc tuscinci înainte. Și mai mergând ei o bucată, numai iaca ce vede Harap-Alb altă bâzdâganie și mai și: o pocitanie de om umbla cu arcul după vânat păsări. Ș-apoi, chitiți că numai în arc se încheia tot meșteșugul și puterea omului aceluia? Ți-ai găsit! Avea un meșteșug mai drăcos și o putere mai pe sus decât își poate dracul închipui: când voia, așa se lățea de tare, de cuprindea pământul în brațe. Și altă dată, așa se deșira și se lungea de grozav, de ajungea cu mâna la lună, la stele, la soare și cât voia de sus. Și dacă se întâmpla să nu nimerească păsările cu săgeata, ele tot nu scăpau de dânsul; ți le prindea cu mâna din zbor, le răsucea gâtul cu ciudă și apoi le mânca așa, crude, cu pene cu tot. […]*

Se vede că acesta-i vestitul Păsări-Lăți-Lungilă.

Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*

***onanie** – om slut, pocitanie.
***burdăhan** – stomac.
***ghiol** – lac, baltă.
***lăptoc** – jgheab.
***a (se) linciuri** – a se bălăci.
***chilimboț** – bucată de pâine necoaptă.
***închiorchioșat** – încruntat.
***a da din gardul Oancei** – a refuza pe cineva.
***bâzdâganie** – arătare, ciudățenie.

TEXTUL 2

Într-o sâmbătă seara junimiștii se pomeniră cu Eminescu ținând de braț un om gras, îmbrăcat în haine aspre de șiac* mânăstiresc, având înfățișare fumurie și vicleană de popă de țară, mai mult ironic în stânjeneala sa de țăran sastisit* decât realmente rușinat. Amândoi erau aprinși la față și zâmbeau extatici* din colțul ochilor împăienjeniți. […] Din seara aceea, în care intuiția ni-l înfățișează pe Creangă clătinând respectuos din cap la lecturi și pe junimiștii iubitori de anecdotă, […] soarta literară a lui Creangă era pecetluită și, odată cu ea, și prietenia dintre cei doi. […]*

Bojdeuca [lui Creangă] din mahalaua Țicăului, zisă și Valea Plângerii […] era o cocioabă de sat sărac, cu pălimar* de scânduri în față și alt cerdac de lemn în chip de uluci pe din dos. Ograda era năpădită de buruieni și flori de țară, cum ar fi busioc și rozmarin și, privind totul laolaltă, aveai sentimentul unui mușuroi de pământ, în care zăplazurile* de scânduri putrede și fumul de la coș sunt, ca pe șesurile triste de țară, străbătute în goana trenului, singurele semne de așezare omenească. Era, de altfel, o casă de țară depărtată de orice zarvă orășenească.*

Din cerdacul de din dos se vedeau dealurile Ciric și Aroneanu, pe care coborau din când în când turme de oi, și noaptea liniștea desăvârșită a marginii de oraș nu era turburată decât de lătratul sătesc al câinilor. Înlăuntru nu se aflau decât două odăițe despărțite printr-o mică tindă și (pe atunci) lipite pe jos cu lut. Asta trebuie să fi plăcut cu deosebire lui Creangă și, ca să încerce fiorul pământului galben, credem că pășea prin casă cu piciorul desculț, asemeni oricărui om de țară pentru care clisa*, iarba și răceala minerală constituie delicii ale membrelor inferioare. […]*

Organele enorme cu țesuturi mari ale lui Creangă cereau, de asemenea, o alimentație compactă, așa după cum vietatea sănătoasă așteaptă nerăbdătoare să-și cufunde capul și nările într-un nutreț adânc. „La masă, Creangă nu mânca mai mult decât o oală de găluște făcute cu păsat de mei și cu bucăți de slănină, o găină friptă pe țiglă de lemn și undită cu mujdei de usturoi, iar pe deasupra șindilea cu o strachină de plăcinte moldovenești, zise cu poale-n brâu, însă ca băutură el se mulțumea cu o cofiță de vin amestecat cu apă." Acest Gargantua* moldav era mai*

Scanned with OKEN Scanner

mult un fabulos Flămânzilă, și boul întreg în frigare, văzut de Eminescu la serbarea de la Putna, îi constituie o alimentație posibilă în închipuire. El avea înclinări pentru mâncările care aprind cerul gurii și-l îmbibă cu mirosuri tari, verbi gratia sarmale moldovenești, cu care îmbia într-o scrisoare pe Eminescu, pastramă de capră friptă pe spuză, vin crud dat de dușcă din oală, totul în cantități mari pentru ca simțul intern să prindă de veste. […]*

Cu Eminescu însă apropierea nu era numai de ordin alimentar. Creangă era un om plin de umor țărănesc […] gata să învăluie pe convorbitor cu un potop de locuțiuni populare, fie dintr-un spirit critic obișnuit unor țărani, fie din instinctul de a-și dezvălui astfel deșteptăciunea sa naturală în fața celor învățați. Iar Eminescu, mare iubitor de expresii neaoșe, adunător de producții populare și totodată sociolog al autenticității și sănătății ruralului față de pătura superpusă, nu putea fi decât răpit de acest geniu al bordeiului.

G. Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*

*__junimist__ – membru al Societății Culturale *Junimea*.
*__șiac__ – postav aspru din lână.
*__sastisit__ – zăpăcit, tulburat.
*__extatic__ – care este în extaz.
*__bojdeucă__ – casă țărănească mică, sărăcăcioasă.
*__pălimar__ – împrejmuire de scânduri la prispa unei case țărănești.
*__zăplaz__ – gard.
*__tindă__ – încăpere mică situată la intrarea caselor țărănești.
*__clisă__ – pământ argilos care în amestec cu apa formează o pastă cleioasă.
*__a șindili__ – a acoperi o clădire cu șindrilă.
*__Gargantua__ – personaj fabulous al celebrului roman *Gargantua și Patagruel*, de François Rabelais, care întruchipează un uriaș mâncăcios.
*__*verbi gratia*__ – de exemplu.

A.

1. Transcrie, din textul 2, două denumiri de mâncăruri. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
„Fiul Secetei, născut în zodia rațelor" este
a) Gerilă. **b)** Flămânzilă. **c)** Ochilă. **d)** Setilă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Ochilă are un singur ochi cu care vede până în adâncul pământului, când
a) îl deschide. **b)** se concentrează. **c)** vânează. **d)** îl închide.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Ion Creangă este comparat cu personajul
a) Flămânzilă. **c)** Gerilă.
b) Setilă. **d)** Păsări-Lăți-Lungilă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Harap-Alb mergea la împăratul Roș.		
Personajele fabuloase, întâlnite de-a lungul călătoriei, știau unde mergea Harap-Alb.		
Cel de-al cincilea personaj cu care se împrietenește Harap-Alb este Ochilă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Soarta literară a lui Creangă s-a decis într-o sâmbătă dimineață.		
Casa lui Creangă avea două camere.		
Creangă mânca foarte mult.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, tiparul textual identificat în fragmentul de mai jos și motivează-ți alegerea:

„Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare: o namilă de om mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.” **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că prietenia dintre doi oameni este importantă pentru dezvoltarea personală? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „mare ghiol de apă trebuie să fie în mațele lui" există
a) doi diftongi și un hiat.
b) trei diftongi și un hiat.
c) un triftong, doi diftongi și un hiat.
d) un triftong și trei diftongi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
S-au format prin compunere ambele cuvinte din seria
a) drăcărie, înainte.
b) numai, Flămânzilă.
c) Harap-Alb, deșira.
d) tustrei, tuscinci.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul subliniat are sens propriu secundar în enunțul
a) Îți <u>vine</u> a râde.
b) Copilul <u>vine</u> de la școală.
c) Mireasma de struguri <u>coboară</u> grăbită de pe dealuri.
d) Călătorii <u>coboară</u> din autobuz.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Secvența „striga în gura mare că se usucă de sete" conține
a) două expresii/locuțiuni.
b) o expresie/locuțiune.
c) o pereche de sinonime.
d) o pereche de antonime.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare cuvânt subliniat în enunțul: „Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare: o namilă de om mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.”. **6 puncte**

_____

_____

_____

6. Precizează funcția sintactică a cuvântului subliniat în secvența „Poate că acesta-i vestitul Ochilă” și alcătuiește un enunț negativ în care cuvântul să îndeplinească funcția sintactică de atribut. **6 puncte**

Funcția sintactică: _____

Enunțul: _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: „unu-i Ochilă pe fața pământului, care vede toate și pe toți altfel de cum vede lumea cealaltă.” **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează enunțurile următoare, reprezentând mesajul unui copil pasionat de basme, cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Basmele autorilor _____ (*nostru* – adjectiv pronominal) ne fascinează și suntem _____ (*mândru* – plural) că _____ (*a crea* – construcție pasivă) pentru noi. Discursul _____ (*susține* – participiu) la festivitate _____ (*a voi* – imperfect) să sublinieze importanța _____ (*lectură* – genitiv) în viața elevilor. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să descrii o ființă imaginară.

În redactarea descrierii, vei avea în vedere:

- precizarea a două date de identificare a ființei descrise (nume, vârstă, ocupație, origine etc.);
- numirea a două trăsături fizice și/sau morale ale ființei descrise;
- notarea unui pasiuni/unui aspect care fac ființa descrisă unică;
- menționarea relației dintre ființa descrisă și cei din jur.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2

10 puncte din oficiu

70 de puncte

Subiectul I

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Cum seamăn eu cu tine, mare,
La fel, mereu neliniștit,
Închis din patru părți de timpul,
Din care nu e de ieșit.

Mă zbat adânc, fără cruțare,
Mă trag în mine, mă-nvrăjbesc,
Dar oricât aș lovi de tare
Degeaba țărmii mi-i lovesc.

E-o luptă fără-asemănare,
Sunt malurile prea de fier.
Nici eu nu-s mulțumit, ca tine,
Doar cu bucata mea de cer.

Izbesc mereu, mereu mai aprig
Și fără să îngenunchez,
Dar nu pot, nu, ieși din vremea
În care-ncep să-nnegurez.

Mi-e dorul, inima și gândul
Tot răni, la zbatere proscris,
Dar încă lupt să nu stau numai
În țărmurile mele-nchis.

Izbesc, izbesc întotdeauna
Ca tine, tot mereu la fel.
Și mie timpul mi-a pus maluri
Și nu pot să mai ies din el.

Virgil Carianopol, *În fața mării*

TEXTUL 2

Dan Cristian Mihăilescu lucrează de 20 de ani în industria IT, dar recunoaște că acest domeniu nu îl mai reprezintă sau poate doar l-a obosit. Dacă îl întrebi de viitor îți va spune că următorii ani vor fi diferiți și speră că va ajunge să facă ceva mai aproape de cine este el și de ceea ce își dorește. Poate că numele lui nu-ți spune prea multe lucruri, dar sunt sigur că cel puțin o dată ai rămas fără cuvinte atunci când i-ai admirat fotografiile în care vânează răsăritul.

Rar mi-a fost dat să văd un om care aproape în fiecare dimineață caută cele mai bune cadre cu răsăritul. De unde această pasiune?

Nu chiar în fiecare dimineață, dar, daca aș putea, cu siguranță aș sta o viață la răsărit. Marea mi-a intrat în suflet de la o vârstă fragedă, iar apoi spre adolescență a ajuns să-mi fie tot mai prezentă și cred că am dezvoltat o dependență față de ea. Pasiunea a apărut natural și încerc, pe cât posibil, să o păstrez cât mai naturală. Fiind un autodidact, am înțeles tehnica fotografică cu timpul, cu multă practică și trecând de la era analogică la digital. Nu e nimic mai plăcut decât să descoperi singur secretele unei pasiuni și să încerci să dai ce e mai bun din tine, pentru a te îmbogăți sufletește și a face fericiți și pe mulți dintre cei care îți admiră Natura din fotografii. Există o energie frumoasă pe care o primesc de la oameni prin ceea ce fac, iar pentru mine aceasta este recompensa supremă.

Care este cel mai frumos loc de pe litoral din punctul tău de vedere și de ce?

Dacă îmi puneai întrebarea aceasta în urmă cu 10 ani, cu siguranță aș fi ales, ca element principal, ca plaja să fie cât mai sălbatică, un loc în care să simți libertatea și să respiri Natura, însă în ultimii ani aceste locuri aproape că au dispărut și devin tot

Scanned with OKEN Scanner

mai populate. Așa că am să mă refer strict din punct de vedere peisagist și de interes fotografic. Plaja Tuzla cu siguranță va rămâne în sufletul meu pentru totdeauna, indiferent de transformările negative din ultimii ani. De asemenea, Plaja Vadu este un loc unde Natura își arată toată splendoarea, în special în lunile de primăvară și de toamnă.

Imaginile fotografiate de tine pot fi adevărate campanii de promovare pentru litoralul românesc. Te consideri un ambasador al țării noastre?

Mulți mi-au spus fotograful Mării Negre, iar ambasador poate fi puțin cam exagerat, dar nu e ca și cum nu mi-aș dori. Aș prefera să mi se spună Omul Mării, pentru că mă simt devotat ei și aș fi onorat de o asemenea titulatură, oarecum modestă și care pentru unii ar fi sinonimă cu singurătatea și tristețea, însă pentru mine înseamnă bucuria sufletului și ceea ce sunt eu ca om, adică totul.

Adaptare după Adrian Gorpin, *Natura nu poate întotdeauna compensa ceea ce distruge omul*, funkytravel.ro

A.

1. Transcrie, din textul 2, două sentimente antitetice. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

În textul scris de Virgil Carianopol se prezintă

a) efemeritatea umană. **c)** o plajă.

b) un peisaj celest. **d)** un răsărit.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Dan Cristian Mihăilescu este pasionat de peisajul marin

a) din adolescență. **c)** de la maturitate.

b) de 10 ani. **d)** din copilărie.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Din punct de vedere peisagistic, artistul preferă

a) Plaja Tuzla. **c)** locurile populate.

b) Plaja Vadu. **d)** Plaja Tuzla și Plaja Vadu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Vocea poetică se aseamănă cu marea.		
Omul se luptă cu malurile mării.		
Ființa umană este nemulțumită.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Dan Cristian Mihăilescu fotografiază cu pasiune apusul soarelui.		
El este un autodidact.		
Fotograful intervievat preferă să i se spună ambasadorul țării noastre.		

6. Precizează, într-un enunț, felul rimei și măsura strofei a doua. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că frumusețea naturii poate fi redată mai bine prin intermediul poeziei sau cu ajutorul fotografiei? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând cele două texte-suport. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază poezia *În fața mării*, de Virgil Carianopol, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „închis" și „exagerat" au în ordine
a) 6 sunete, 9 sunete.
b) 5 sunete, 8 sunete.
c) 6 sunete, 8 sunete.
d) 5 sunete, 9 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
S-au format prin derivare ambele cuvinte din seria
a) „răsăritul", „sufletește".
b) „siguranță", „îmbogăți".
c) „fotografică", „autodidact".
d) „primăvară", „transformările".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin omografe enunțurile din seria
a) *Rochia din atlaz era superbă./Ea a cumpărat un atlas nou.*
b) *Copilul ale cărui răni se vindecaseră a fost externat./El răni o pasăre.*
c) *Mama bate ouăle pentru prăjitură./Mihai bate mingea în curtea școlii.*
d) *Malul mării a fost erodat./Fetele priveau răsăritul de pe țărm.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „sunt sigur că cel puțin o dată ai rămas fără cuvinte atunci când i-ai admirat <u>fotografiile</u> în care <u>vânează</u> răsăritul." sunt utilizate, în ordine, cu
a) sens figurat, sens figurat.
b) sens figurat, sens propriu.
c) sens propriu, sens figurat.
d) sens propriu, sens propriu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică în secvența următoare trei pronume diferite și precizează felul acestora: „Nu e nimic mai plăcut decât să descoperi singur secretele unei pasiuni și să încerci să dai ce e mai bun din tine, pentru a te îmbogăți sufletește.”. **6 puncte**

Pronumele identificat	Tipul pronumelui

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care substantivul „fotografie” să fie în cazul genitiv (1) și o propoziție afirmativă, în care adjectivul „neliniștit” să fie nume predicativ (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Aș prefera să mi se spună Omul Mării, pentru că mă simt devotat ei”. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează enunțurile următoare cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Mihai, _____ (*a fi* – imperativ, formă negativă, singular) îngândurat, _____ (*a fi* – imperativ, formă afirmativă, singular) bucuros, pentru că e minunat _____ (*a fi* – conjunctiv, prezent) copil și să alergi pe _____ (*plajă* – plural, articulat hotărât) _____ (*auriu* – feminin, plural) ale litoralului românesc, _____ (*care* – acuzativ) le adori de mic. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează un text de cel puțin 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare petrecută în mijlocul naturii, incluzând și o secvență descriptivă, de cel puțin 30 de cuvinte.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 3

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Bine, bine, bine.

Știu, știu, știu.

Nu m-am purtat frumos cu August Pullman!

Mare scofală. Nu-i sfârșitul lumii, oameni buni. Hai să nu mai facem din țânțar armăsar, da? Pământul e mare și nu-i toată lumea drăguță cu toată lumea. Așa merg lucrurile. Chiar nu vreți să treceți peste asta? Cred că e momentul să mergeți mai departe și să vă vedeți de viață, da?

Fir-ar să fie!

Nu înțeleg. Chiar nu înțeleg. Acum sunt cel mai popular băiat din clasa a cincea, iar peste un minut devin, nu știu… Altceva. Asta doare. Tot anul ăsta a durut. În primul rând aș vrea ca Auggie Pullman să nu fi venit niciodată la Școala Beecher! Aș vrea să-și fi ținut ascunsă undeva fețișoara de monstru, ca în Fantoma de la Operă. *Pune-ți o mască, Auggie! Ia-ți fața din fața mea, te rog. Totul ar fi mult mai ușor dacă pur și simplu ai dispărea.*

Cel puțin pentru mine. Apropo, nu vreau să spun că pentru el ar fi floare la ureche. Știu că n-are cum să-i fie ușor nici lui să se uite zilnic în oglindă sau să meargă pe stradă. Dar asta nu-i problema mea. Problema mea este că totul s-a schimbat de când a venit el la mine la școală. Copiii sunt altfel. Eu sunt altfel. Iar asta înseamnă o mare belea.

Aș vrea ca totul să fie așa cum era în clasa a patra. Mamă, ce ne mai distram pe-atunci! Jucam prinselea în curte și nu că mă laud, dar toată lumea mă voia pe mine în echipă, știți? Vă spun! Toată lumea voia să facă pereche cu mine la proiectele de studii sociale. Și absolut toată lumea râdea de fiecare dată când spuneam ceva nostim.

La prânz, stăteam întotdeauna cu tovarășii mei și eram *o gașcă. Adică, chiar* eram*! Henry. Miles. Amos. Jack. Gașcă adevărată! Și era marfă. Aveam atâtea chestii secrete! Semne cu mâinile pentru orice.*

Nu știu de ce a trebuit să se schimbe totul. Nu știu de ce toată lumea s-a prostit în legătură cu toate chestiile.

De fapt, știu *de ce: din cauza lui Auggie Pullman. Cum a apărut el, lucrurile au încetat să mai fie ce-au fost. Totul era cât se poate de obișnuit. Iar acum, totul este complet dat peste cap. Numai din cauza lui.*

Și a domnului Tushman. De fapt, într-un fel e numai vina domnului Tushman.

Îmi amintesc că mama a făcut mare caz de telefonul primit de la domnul Tushman. În seara aceea, la cină, a tot repetat ce mare onoare era chestia asta. Directorul gimnaziului sunase la noi acasă și o întrebase dacă mă lasă să fiu într-un fel de comitet de primire pentru un copil nou-venit la școală. Uau! Ce chestie! Mama se purta de parcă aș fi câștigat Oscarul sau așa ceva. A zis că treaba asta îi demonstra că școala recunoștea cu adevărat care erau elevii „speciali", ceea ce ei i

Scanned with OKEN Scanner

se părea grozav. Mama nu-l cunoscuse până atunci pe domnul Tushman, pentru că el era directorul gimnaziului, iar eu abia terminasem clasele primare, dar zicea întruna, încântată nevoie mare, cât de drăguț se arătase la telefon.

Mama a fost întotdeauna ceva important pe la școală. Face parte din Consiliul Școlar, ceea ce nu știu exact ce înseamnă, dar pare să fie mare scofală. Și mereu se oferă voluntară pentru tot soiul de chestii. Dintre toate mamele, numai ea a fost reprezentantul clasei mele, în toți anii pe care i-am terminat până acum la Beecher. De fiecare dată. Face o mulțime de lucruri pentru școala aia.

Așa că, în ziua în care trebuia să particip la comitetul de primire, m-a lăsat în fața gimnaziului. A vrut să mă ducă înăuntru, da' i-am zis:

— Mamă, nu mai sunt la școala primară! S-a prins și a plecat de-acolo cu mașina înainte să intru eu în clădire.

R.J. Palacio, *Cartea lui Julian*

TEXTUL 2

Dacă închid ochii pot să-mi văd dormitorul. Patul e nefăcut, pătura e aruncată grămadă, pentru că mă grăbesc să ajung la școală, am întârziat la un examen. Orarul meu stă deschis pe birou, la pagina cu data de 9 octombrie 2012. Uniforma mea școlară – shalwarul *meu alb și un* kamiz *albastru – stă atârnată într-un cuier de pe perete, așteptându-mă.*

Pot să aud copiii din cartier jucând crichet pe aleea din spatele casei. Aud zgomotele bazarului din apropiere. Și dacă ascult cu multă atenție, o aud pe Safina, prietena mea care stă chiar lângă mine, bătând în peretele comun camerelor noastre, pentru a-mi spune vreun secret.

Simt mirosul de orez din bucătărie, unde gătește mama. Îi aud pe frații mei mai mici certându-se pe telecomandă – programele care se tot schimbă între jocuri de wrestling și desene animate. În curând îl voi auzi pe tata strigându-mă, cu vocea lui adâncă.

— Jani, o să mă strige el, care în persană înseamnă „draga mea". Cum a fost azi la școală?

Mă întreba cum merg lucrurile la Școala Khushal pentru fete, o școală pe care chiar el o fondase și la care mă duceam și eu, numai că eu îi răspundeam de fiecare dată la propriu.

— Aba, îi spuneam eu, școala nu prea merge, se târăște!

Era felul meu de a-i spune că lucrurile ar putea să meargă mult mai bine.

Am plecat din casa mea din Pakistan într-o dimineață – plănuind să mă întorc în pat de îndată ce scăpăm de la școală – și-am ajuns la o lume depărtare.

Unii oameni cred că acum ar fi prea periculos să mă întorc. Că n-o să mă pot întoarce niciodată. Așa că, din când în când, mă duc acolo în gând.

Dar acum o altă familie locuiește în casă și poate altă fată doarme în acel dormitor – în timp ce eu sunt la mii de kilometri depărtare. [...] Când deschid ochii sunt în noul meu dormitor. E o casă trainică din cărămidă într-un oraș umed și răcoros, din Anglia, care se numește Birmingham. Aici toată lumea are apă rece sau caldă, după cum vrei. Nu e nevoie să cari buteliile de la piață ca să încălzești apa. Camerele sunt mari, cu podele lucioase de lemn, pline cu mobilă masivă și un televizor foarte, foarte mare.

Scanned with OKEN Scanner

Abia dacă se aude vreun zgomot în suburbia asta liniștită, plină de copaci. Nici râsete sau țipete de copii. Nici vreo femeie la parter care să taie legume pentru mâncare în timp ce stă cu mama la bârfă. Nici bărbați care să fumeze și să vorbească despre politică. Însă, câteodată, chiar și prin pereții ăștia groși, se aude cineva care plânge pentru că-i e dor de casă. Dar apoi intră tata pe ușa din față, strigând cu vocea lui tunătoare:

— Jani, cum a fost azi la școală?

Acum nu mai e niciun joc de cuvinte. Nu întreabă despre școala pe care o conducea el și la care obișnuiam să merg. Dar simt îngrijorarea din vocea lui, de parcă s-ar teme că n-o să mai fiu acolo să-i răspund. Pentru că n-a trecut mult timp de când mai-mai să fiu omorâtă – doar pentru că îndrăznisem să vorbesc despre dreptul meu de a merge la școală [...] Eu sunt Malala, o fată ca oricare alta, deși am și eu talentele mele.

Malala Yousafzai și Patricia McCormick, *Eu sunt Malala*

A.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *școlii.* **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Julian recunoaște că s-a purtat urât cu

a) August. **b)** Henry. **c)** Miles. **d)** Tushman.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

În ziua venirii lui August la noua școală, mama lui Julian

a) l-a dus până în clasă.
b) l-a dus până în școală.
c) l-a lăsat în fața școlii.
d) l-a lăsat să meargă singur la școală.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Din casa ei, din Anglia, Malala auzea

a) zgomotele bazarului.
b) bătăi în perete.
c) cum o femeie tăia legume.
d) puține zgomote.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Datorită lui Auggie, Julian e cel mai popular băiat din școală.		
Julian își dorește ca totul să fie din nou cum era în clasa a IV-a.		
În fiecare an, mama lui Julian a avut un rol important în școala Tushman.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Casa Malalei din Birmingham rămăsese doar în amintirea fetei.		
Malala se putea întoarce oricând în Pakistan.		
Fata s-a remarcat prin curajul de a-și spune punctul de vedere.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a mamei lui Julian, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Îmi amintesc că mama a făcut mare caz de telefonul primit de la domnul Tushman. În seara aceea, la cină, a tot repetat ce mare onoare era chestia asta. Directorul gimnaziului sunase la noi acasă și o întrebase dacă mă lasă să fiu într-un fel de comitet de primire pentru un copil nou-venit la școală. Uau! Ce chestie! Mama se purta de parcă aș fi câștigat Oscarul sau așa ceva."

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut.

6 puncte

8. Crezi că orice copil ar trebui să aibă dreptul de a merge la școală? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Cartea lui Julian* de R.J. Palacio cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În cuvintele „nevoie” și „ea”, sunetul „e” este, în ordine
a) vocală, semivocală, semivocală.
b) semivocală, semivocală, vocală.
c) vocală, vocală, semivocală.
d) semivocală, vocală, vocală.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Apostroful din secvența „A vrut să mă ducă înăuntru, da' i-am zis” este
a) un semn de ortografie care marchează căderea unui sunet.
b) un semn de punctuație care marchează căderea unui sunet.
c) un semn de ortografie care marchează pronunțarea într-o silabă a două părți de vorbire diferite.
d) un semn de punctuație care marchează căderea accidentală a două sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cei trei „i” din cuvântul „copiii” reprezintă în ordine
a) sunet din radical, desinență de plural, articol hotărât.
b) terminație de plural, parte a radicalului, articol nehotărât.
c) desinență zero, sunet din radical, articol hotărât.
d) terminație de singular, desinență de plural, articol hotărât.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul structurii subliniate în enunțul — *Hai <u>să nu</u> mai <u>facem din țânțar armăsar</u>, da?* este
a) să nu exagerăm.
b) să fim drăguți.
c) să exagerăm.
d) să nu ne liniștim.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: *Patul e nefăcut, pătura e aruncată grămadă de mine, pentru că mă grăbesc să ajung la școală.* **6 puncte**

Cuvântul	Valoarea morfologică

6. Alcătuiește un enunț exclamativ în care substantivul „școală" să fie în cazul genitiv, cu prepoziție/locuțiune prepozițională specifică acestui caz (1) și un enunț asertiv în care un pronume relativ să fie subiect (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Alcătuiește o frază cu două propoziții, în care adverbul relativ „unde" să introducă o subordonată atributivă. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește varianta corectă pentru fiecare dintre cuvintele scrise îngroșat în enunțul de mai jos.

Zglobiii/Zglobii copii/copiii se bucurau **într-una/întruna**, pentru că **înșiși/însuși/înșeși** profesorul lor le dăduse vestea că vor merge în **escursia/excursia** care le va **prii/pri/priii**. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează un e-mail, de minimum 150 de cuvinte, adresat prietenului tău Mihai, prin care să îl convingi să citească în timpul liber o carte recomandată de tine, integrând în mesaj o secvență narativă și una argumentativă. Adresa de e-mail a lui Mihai este mihai.14@abc.com, iar a ta este alexandru15@abc.com sau alexandra15@abc.com.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Într-o după-amiază, când Bruno se întoarse acasă de la școală, fu surprins să o găsească pe Maria, menajera familiei – care întotdeauna își ținea capul plecat și nu ridica niciodată privirea de pe covor în dormitorul lui, scoțându-i lucrurile din șifonier și împachetându-le în patru cufere mari de lemn, chiar și obiectele pe care le dosise el, care îi aparțineau în exclusivitate și care nu erau treaba nimănui altcuiva.

— Ce faci? o întrebă el cât putea de politicos, chiar dacă nu era deloc încântat să vină acasă și să găsească pe cineva umblându-i prin avut, dar mama îi spusese că trebuia să o trateze întotdeauna pe Maria cu respect și să nu imite modul în care vorbea tatăl lui cu ea. [...] Maria clătină din cap și arătă spre scara din spatele lui, unde tocmai apăruse mama. Era o femeie înaltă cu părul lung, roșcat, pe care îl ținea strâns la spate într-un fel de plasă. Mama își freca mâinile nervoasă, de parcă n-ar fi vrut să spună ceva sau nu i-ar fi venit să creadă ceva.

— Mamă, i se adresă Bruno, îndreptându-se spre ea, ce se întâmplă? De ce umblă Maria prin lucrurile mele?

— Le împachetează, explică mama.

— Le împachetează? mai întrebă el, derulând în minte evenimentele ultimelor câteva zile, să vadă dacă nu cumva fusese deosebit de neascultător sau folosise cu voce tare acele cuvinte pe care nu-i era permis să le folosească, iar acum era trimis de acasă din cauza asta. Totuși, nu-și putu aminti nimic. De fapt, în ultimele câteva zile, se purtase exemplar cu toată lumea și nu-și amintea să fi făcut vreo problemă.

— De ce? întrebă el iar. Ce-am făcut?

Dar mama plecase în dormitorul ei, unde se afla majordomul Lars, care împacheta și lucrurile ei. Ea oftă și ridică mâinile în sus frustrată, după care se îndreptă din nou spre scară, urmată de Bruno, care n-avea intenția să lase problema așa, fără nicio explicație.

— Mamă, insistă el. Ce se întâmplă? Ne mutăm? [...]

— Nu trebuie să fii îngrijorat, Bruno, spuse mama [...]. De fapt, totul e pe cale să devină o mare aventură.

— Ce anume? întrebă el. Sunt trimis de acasă?

— Nu, nu numai tu, răspunse ea, aproape zâmbind pentru o clipă. Plecăm toți. Tatăl tău și eu, Gretel și cu tine. Toți patru. Bruno reflectă la cele auzite și se încruntă. Nu l-ar fi deranjat în mod deosebit dacă Gretel ar fi fost trimisă de acasă, deoarece ea era un Caz fără Speranță și nu-i făcea decât neplăceri. Dar nu părea cinstit ca toți să trebuiască să plece odată cu ea.

— Unde? întrebă el. Unde mergem exact? De ce nu putem să rămânem aici?

— Serviciul tatălui tău, explică mama. Tu știi cât e de important, nu-i așa? [...] uneori, când cineva e foarte important, continuă mama, omul al cărui angajat este îi cere să se ducă în altă parte, unde există o treabă specială pe care el trebuie să o facă.

John Boyne, *Băiatul cu pijamale în dungi*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

Cartea lui John Boyne, Băiatul cu pijamale în dungi, trasează, prin fiecare cuvânt, contururile unei lumi superficiale, în care haina îl face pe om, gradul militar este mai presus de binele familiei și ordinele se impun în detrimentul conștiinței umane – o lume abrutizată sub auspiciile celui de-Al Doilea Război Mondial și bine delimitată de un gard de sârmă ghimpată.

Băiatul cu pijamale în dungi *este o carte ușor de citit, dar greu de acceptat, cu o poveste neobișnuită și devastatoare pentru sufletul omenesc, redată prin ochii unui copil.*

O prietenie prin... gard

Bruno are 9 ani și locuiește la Berlin, într-o casă cu cinci etaje, împreună cu familia sa. Existența băiatului este zguduită în momentul în care, din cauza avansării tatălui său, familia trebuie să părăsească Berlinul pentru a locui la Auschwitz, în proximitatea lagărului de concentrare. Contextul politic nu-i este explicat lui Bruno, toți din juru-i încercând să-l menajeze cu privire la atrocitățile locale. [...] Deși nu înțelege de ce pe strada lor nu există copii și nici măcar alte case, de ce un profesor vine regulat să le predea lecții lui și surorii sale și nici motivul pentru care sute de bărbați îmbrăcați în pijamale cu dungi se întrezăresc de la fereastra dormitorului său, Bruno încearcă să se conformeze noilor rigori ale familiei. Viața lui anostă capătă sens când, plecat să exploreze împrejurimile, îl întâlnește pe Schmuel, un băiat evreu. Bruno rămâne consternat de paloarea și tristețea care umbresc chipul micului evreu, neînțelegând cum poate acesta să fie posomorât într-un loc plin de copii.

Deși gardul de sârmă îi împiedică să se joace, cei doi băieți ajung să petreacă zilnic timp împreună, discutând și clădind o prietenie autentică. Întovărășirea lor evidențiază o serie de antiteze dureroase. Egoismul nevinovat al lui Bruno iese în evidență când acesta se lamentează în fața lui Schmuel din cauza casei foarte mici în care locuia familia lui, o casă cu doar *trei etaje. Băiatul se plânge că nu are prieteni și că este nevoit să învețe istorie și geografie, deși îi sunt pe plac literatura și artele. În contrast, suferința lui Schmuel, deținut în lagăr, este mai palpabilă și impune un simțământ al urgenței rezolvării ei. Cu toate acestea, Schmuel dă dovadă de empatie față de Bruno.*

În pofida respectului pe care-l are față de părinți, Bruno simte că există multe lucruri în neregulă în familia sa: mama este tristă în permanență, iar tatăl este deosebit de secretos și foarte strict. Bruno observă diferențe fundamentale între ceea ce îi spune tatăl său despre evrei și ceea ce îi povestește Schmuel.

Treptat, fiul comandantului își uită cei mai buni prieteni din Berlin, exersează zilnic diverse forme ale generozității față de Schmuel și, mai apoi, face gestul suprem: îmbracă pijamaua în dungi și pășește alături de prietenul lui dincolo de gardul de sârmă ghimpată, într-o lume pe care și-o imaginase... altfel.

Adaptare după Renata-Adelina Ionescu, *Inocență într-o lume a ignoranței. Băiatul cu pijamale în dungi*, respiro.ro/books/blog

A.

1. Transcrie, din textul 1, două repere temporale. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Familia lui Bruno are

a) trei membri.
b) patru membri.
c) șase membri.
d) doi membri.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Motivul pentru care familia lui Bruno trebuie să se mute este

a) imposibil de divulgat.
b) folosirea unor cuvinte nepotrivite față de Maria.
c) comportamentul lui Bruno.
d) un ordin de serviciu, primit de tatăl lui Bruno.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
În familia lui Bruno există

a) discriminări.
b) o bucurie inexplicabilă.
c) multe momente de fericire.
d) nereguli.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Maria era *o femeie înaltă cu părul lung, roșcat.*		
Tatăl o ajută pe mamă să facă bagajele.		
Gretel era „un Caz fără Speranță".		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Subiectul cărții este relatat de un copil.		
Bruno și Schmuel devin prieteni.		
Fiul comandantului îmbracă pijamaua în dungi, în semn de prietenie.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a lui Bruno, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„În pofida respectului pe care-l are față de părinți, Bruno simte că există multe lucruri în neregulă în familia sa: mama este tristă în permanență, iar tatăl este deosebit de secretos și foarte strict. Bruno observă diferențe fundamentale între ceea ce îi spune tatăl său despre evrei și ceea ce îi povestește Schmuel.". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este necesară o discuție între părinți și copii înainte de luarea unei decizii importante? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Băiatul cu pijamale în dungi*, de John Boyne, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 -100 de cuvinte, o trăsătură comună a personajelor, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt despărțite corect în silabe ambele cuvinte din seria
a) și-fo-nier, ex-is-te-nță.
b) exc-lu-si-vi-ta-te, e-xis-ten-ță.
c) geo-gra-fi-e, și-fo-nier.
d) și-fo-ni-er, ge-o-gra-fi-e.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvențele de mai jos s-au format, în ordine, prin „— Ce faci? o întrebă el cât putea de politicos"/„gradul militar este mai presus de binele familiei"
a) conversiune, conversiune.
b) derivare, conversiune.
c) conversiune, derivare.
d) compunere, derivare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există omofone în enunțurile din seria
a) *Pe lacul din fața casei se plimbau niște rățuște. Fata s-a schimbat la față, când a simțit mirosul de lac.*
b) *Mama sa s-a întors de la muncă. El ia o prăjitură.*
c) *Copila era veselă. Vesela nouă a mamei s-a spart.*
d) *Fata făcea numai probleme. Nu mai spune lucruri urâte despre sora ta.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul cuvântului subliniat în secvența *„Băiatul cu pijamale în dungi* este o carte ușor de citit, dar greu de acceptat, cu o poveste neobișnuită și devastatoare pentru sufletul omenesc." este
a) indestructibil.
b) nedistrugătoare.
c) distrugătoare.
d) distrugător.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valoarea morfologică și cazul cuvintelor subliniate în secvența „un profesor vine regulat să le predea lecții lui și surorii sale". **6 puncte**

6. Notează din enunțul următor două construcții sintactice diferite și precizează felul acestora: „Existența băiatului este zguduită în momentul în care, din cauza avansării tatălui său, familia trebuie să părăsească Berlinul". **6 puncte**

7. Transcrie trei propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: „uneori, când cineva e foarte important, continuă mama, omul al cărui angajat este îi cere să se ducă în altă parte, unde există o treabă specială”. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează enunțul următor, reprezentând mesajul unui copil către prietenul său, cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

_____ (*a ști* – conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular) că m-am gândit să ne vedem la ora _____ (*12* – cu litere) pentru a discuta despre cartea citită _____ (*care* – genitiv) întâmplări fascinante _____ (*a aprecia* – construcție pasivă) de către _____ (*copil* – plural, articulat) din întreaga lume.

6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează un text în care să prezinți o întâmplare emoționantă din viața ta, incluzând o secvență descriptivă.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 5

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

DON: Poftiți, e deschis… (Intră Jill Tanner, o fată la nouăsprezece ani. Părul ei lung îi cade peste umeri, pe spate. Este îmbrăcată foarte modern, poartă o bluză care se încheie la spate. Nasturii îi sunt descheiați.)

JILL: Bună, eu sunt Jill Tanner.

DON: (Se întoarce spre ea și îi întinde mâna.) Don Baker. (Jill îi întinde și ea mâna.)

JILL: Sper că nu vă supărați că m-am autoinvitat…(Se întoarce cu spatele spre el.) N-ați vrea să fiți drăguț să-mi închideți nasturii de la spate?! Eu nu ajung niciodată… (În timp ce Don se apropie de ea și îi încheie nasturii, pe figura lui apare o expresie de dezgust și de încurcătură.)

JILL: Camera dv. e mai mare ca a mea. De când v-ați mutat aici?

DON: De exact o lună.

JILL: Eu m-am mutat numai de două zile. Îmi dați voie să mă uit puțin prin încăperea dv.? (Nu așteaptă răspunsul lui Don, se duce în dormitor și-l examinează.)

JILL: Dormitorul meu e mai mare. Bine, dar știți că sunteți foarte ordonat? La dv. totul este pus la punct, nu mă îndoiesc că la școală ați avut numai zece la caligrafie…

DON: Nu-i prea greu pentru cineva să păstreze ordinea dacă are casa goală…

JILL: Nici eu n-am nimic în cameră, dar nimicul ăsta este împrăștiat prin toate colțurile. Adevăru-i că sunt groaznic de dezordonată! Cred că băieții sunt mai ordonați ca fetele…(Don toarnă cafea în ceașcă, apoi o pune pe masă.)

DON: Frișcă sau zahăr?

JILL: Excelentă… Am să mă revanșez și eu o dată… […]

JILL: De ce nu vreți ca mama dv. să vină pe aici?

DON: Dar de unde știți?

JILL: Dacă dv. auziți tot ce se petrece la mine, de ce n-aș auzi și eu ce se întâmplă la dumneavoastră?! Prin ușa asta se aude tot, încât mă întreb ce rost mai are…

DON: Locuința dv. și locuința mea au format cândva un singur apartament. Când l-au despărțit, au încuiat ușa în loc s-o zidească. Poate pentru ca odată și odată să poată face din nou un singur apartament…

JILL: Dar nu mi-ați răspuns la întrebare.

DON: Am uitat ce m-ați întrebat.

JILL: De ce nu vreți ca mama dv. să vină pe aici?

DON: Ar fi necesară o explicație prea lungă, deși foarte simplă. După părerea ei eu nu sunt în stare să-mi port singur de grijă. În cele din urmă am încheiat o convenție să mă lase să încerc două luni de zile, timp în care nu se va interesa câtuși de puțin de mine.

Scanned with OKEN Scanner

JILL: Așadar, mai aveți încă o lună de-acum încolo…

DON: Locul acesta îi este antipatic, nici măcar nu l-a văzut, dar îl urăște de mama focului. Dac-ar veni aici, primul lucru pe care l-ar spune ar fi: „Sunt distrusă!".

JILL: Plânge des?

DON: Nu, numai când vrea să mă sperie.

JILL: Dacă vreți s-o faceți să plângă de-a binelea, trimiteți-o să-mi vadă camera… La dv. e ordine, nu glumă… Eu cred că sunteți destul de copt ca să puteți trăi de unul singur, nu? Câți ani aveți?

DON: Aproape douăzeci și unu.

JILL: Eu am nouăsprezece…Douăzeci și unu de ani, după părerea mea, sunt suficienți pentru ca omu' să poată trăi pe picioarele lui, fără ca cineva să-i mai comande…

DON: Numai că mama își închipuie că am încă… unsprezece.

JILL: Extraordinar, avem două mame absolut identice. A mea ar fi cea mai fericită dacă aș rămâne toată viața un copil…Cică în felul acesta n-ar mai îmbătrâni!

Leonard Gershe, *Și fluturii sunt liberi*

TEXTUL 2

Vremurile, circumstanțele, ambiția, înrâuririle, toate se îmbină pentru a-i face pe copii să se deosebească de părinți; și apoi, adesea, mama uită, atunci când un copil o uimește sau o dezamăgește, că nu ea singură a plămădit acel copil. Într-un copil curg totdeauna două izvoare de sânge; un lung șir de străbuni – iluștri sau nu, aceasta nu importă – sunt părtași la făurirea copilului, pe care fiecare mamă din instinct îl crede numai al ei, fără doar și poate, căci nu l-a purtat ea nouă luni și, la urmă, nu i-a dat ea viață, cu prețul chinului ei?

Părinții mei mai aveau trei fiice. Victoria Melita, născută la Malta în 1876, Alexandra Victoria, născută la Coburg doi ani mai târziu și, în sfârșit, Beatrice, care se născu și dânsa la Eastwell în 1883. Ea era „copilul preferat" al familiei și se pricepea foarte bine să se întărească în această situație de invidiat. Copilăria noastră a fost o copilărie fericită și fără griji, copilăria unor copii bogați și sănătoși, feriți de loviturile și de asprele realități ale vieții.

Mama deținea în viața noastră un loc mai mare decât tata, – el fiind marinar, lipsea adesea dintre noi, ba chiar era întrucâtva un străin pentru noi, un străin oarecum minunat, frumos, pârlit de soare, cu ochi albaștri, și, după cât îmi amintesc, cu părul aproape negru, – cu toate că mai târziu am băgat de seamă, în portretele lui, că părul nu-i era atât de negru pe cât apărea ochilor mei de copil.

Aveam noi oarecare teamă de el? Poate că da, puțintel; orișicum, el era pentru noi ceva cu totul deosebit și zilele în cari ne băga în seamă erau zile de sărbătoare pentru noi; dar „Mama" era marea realitate a vieții noastre.

Mama era aceea care hotăra despre toate, mama era aceea la care alergam, mama, care venea să ne sărute la culcare, care ne lua la plimbare pe jos sau cu trăsura, care ne mustra sau ne lăuda, și care ne spunea ce trebuie să facem și ce nu.

Ne iubea cu patimă. Întreaga-i viață era dăruită copiilor ei: noi îi eram grija de căpetenie și însuși miezul existenței sale. Avea, însă, ideile ei proprii asupra severității și niciodată n-a admis vreun amestec între generații. N-a fost niciodată tovarășa

Scanned with OKEN Scanner

noastră, ci în mod foarte hotărât a rămas exclusiv mamă, aceea care întruchipează autoritatea și totodată dragostea – suverana, stăpână în căminul ei, aceea care ține sceptrul și te face să simți că puterea asupra binelui și a răului este a ei.

Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*

A.

1. Transcrie, din textul 2, două însușiri ale copiilor prezentați în text. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Don nu dorește ca mama sa să vină în vizită, deoarece

a) este prea sensibilă.
b) este bolnavă.
c) au încheiat o convenție.
d) nu este pregătit.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Don se mutase singur

a) de o lună.
b) de două luni.
c) de două zile.
d) de curând.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Regina Maria are

a) trei surori.
b) o soră.
c) trei frați.
d) o soră și un frate.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Jill Tanner are 21 de ani.		
Don este foarte ordonat.		
Mama lui Don plânge când dorește să îl sperie.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Copilul preferat al familiei este Beatrice.		
Mama întruchipează autoritatea.		
Tatăl are un rol important în educația copiilor.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, rolul indicațiilor scenice din textul dat, ilustrându-l cu o secvență. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că este importantă păstrarea ordinii în locuință? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Și fluturii sunt liberi* de Leonard Gershe cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul care conține sunetul „i” devocalizat/șoptit este
a) încheie. **c)** încheiat.
b) lui. **d)** străbuni.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține paronime este
a) *O dată importantă din viața mea este 27 mai./Odată cu mine a plecat și el.*
b) *Explicația este simplă./Rezolvarea problemei era facilă.*
c) *Au anulat călătoria, deoarece au o problemă familială./Discuția aceea îmi era familiară.*
d) *Trebuie să știi ordinea operațiilor./Păstrează ordinea în camera ta!*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul scris corect este
a) El are optisprezece ani.
b) Al cincilea copil a greșit.
c) Trei zeci și doi de copii au plecat în excursie.
d) La ora doisprezece vom merge la hotel.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul cuvântului „înrâuririle” din secvența „Vremurile, circumstanțele, ambiția, înrâuririle, toate se îmbină pentru a face pe copii să se deosebească de părinți” este
a) râurile. **c)** influențele.
b) influența. **d)** originile.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul următor: *<u>Poate</u> pentru că odată și odată să poată <u>face</u> din nou un singur apartament.* **6 puncte**

6. Precizează funcția sintactică a pronumelui din secvența „A mea ar fi cea mai fericită dacă aș rămâne toată viața un copil…” și alcătuiește un enunț în care acesta să fie în cazul acuzativ.
6 puncte

_____

_____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare și precizează felul lor: „mama uită, atunci când un copil o uimește sau o dezamăgește, că nu ea singură a plămădit acel copil”.
6 puncte

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Textul următor reprezintă mesajul unei fete către prietenele sale. Completează spațiile libere cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

_____ (*drag* – feminin, plural) mele prietene, mi-_____ (*a plăcea* – condițional-optativ, prezent) să știți că îmi este dor de orașul _____ (*care* – acuzativ) locuiți și _____ (*care* – genitiv) amintire o port în suflet. Abia aștept ziua revederii și vă urez mult spor _____ (*toate* – dativ)!
6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Crezi că amintirile unei copilării fericite au implicații benefice asupra existenței adultului?

Redactează un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea de mai sus prin două argumente, valorificând textul 2 și experiența personală/de lectură.

În scrierea textului, vei avea în vedere:
- formularea unei opinii;
- prezentarea a două argumente care să susțină opinia formulată;
- enunțarea unei concluzii;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 6

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Lasă-mi, toamnă, pomii verzi,
Uite, ochii mei ți-i dau.
Ieri spre seară-n vântul galben
Arborii-n genunchi plângeau.

Lasă-mi, toamnă, cerul lin.
Fulgeră-mi pe frunte mie.
Astă-noapte zarea-n iarbă
Încerca să se sfâșie.

Lasă, toamnă-n aer păsări,
Pașii mei alungă-mi-i.
Dimineața bolta scurse
Urlete de ciocârlii.

Lasă-mi, toamnă, iarba, lasă-mi
Fructele și lasă
Ursii neadormiți, berzele neduse,
Ora luminoasă.

Lasă-mi, toamnă, ziua, nu mai
Plânge-n soare fum.
Înserează-mă pe mine,
Mă-nserez oricum.

Ana Blandiana, *Cântec*

TEXTUL 2

Cuvintele sunt prea puține pentru a o defini pe Margareta Pâslaru. Când o asculți vorbind despre anotimpuri, despre ea, despre orice, îți vine să îmbrățișezi primul copac ieșit în cale și să șoptești la urechea scorburii: „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi!”.

Când vorbește, cuvintele ei parcă ne transpun în „ora luminoasă”, dându-ne strălucire nouă, celor care ne înserăm oricum.

Margareta Pâslaru mărturisește că primăvara și toamna sunt anotimpurile ei preferate: „Din punctul meu de vedere, chiar se aseamănă coloristic. Crengile dezgolite încă, purtând primii muguri învăluiți în ceață, apar în lumina crepusculară aidoma ramurilor autumnale. Frunzele sângerii amintesc de florile îmbobocite, în timp ce tristul asfințit cedează locul lunii noi, agățate pe un cer rece.”.

Tot de anotimpuri se leagă și o amintire cu tatăl ei: „În anul 1960, tatăl meu mi-a dăruit un album cu decupaje din presa vremii, fiind mândru de vocea mea. «Vino să-ți arăt ceva, ți-a apărut numele în ziar», îmi spune el. «Toamna îmi poartă noroc, zic, ce mai...». La care el adaugă: «Vara, și ea ți-a adus noroc, doar ai debutat la televiziune.»”.

În albumul magic al tatălui Margaretei Pâslaru figurează și un anunț autumnal: concertul de la Sala Radio – Toamna se numără... melodiile. „Cântam pentru prima dată pe scena aceea, în fața orchestrei Radio – 60 de instrumentiști, sub bagheta maestrului Sile Dinicu. Doamne, ce emoții...”.

Într-o carte autobiografică la care lucrează de câțiva ani, Margareta Pâslaru încearcă să rememoreze momentul Lasă-mi, toamnă, pomii verzi: *„În lungile turnee*

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază poezia *Cântec* de Ana Blandiana cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „genunchi" și „plângeau" au în ordine
a) 8 litere, 7 sunete; 8 litere, 7 sunete.
b) 8 litere, 6 sunete; 8 litere, 7 sunete.
c) 8 litere, 6 sunete; 8 litere, 6 sunete.
d) 8 litere, 8 sunete; 8 litere, 8 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „<u>Înserează</u>-mă pe mine, / Mă-nserez <u>oricum</u>" s-au format, în ordine, prin
a) conversiune, compunere.
b) derivare, compunere.
c) derivare, conversiune.
d) compunere, compunere.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Ieri spre <u>seară</u>-n vântul galben / Arborii-n genunchi <u>plângeau</u>." sunt utilizate, în ordine, cu
a) sens propriu de bază, sens propriu de bază.
b) sens figurat, sens figurat.
c) sens propriu de bază, sens figurat.
d) sens propriu secundar, sens figurat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul secvenței subliniate în enunțul „Poezia Anei Blandiana, sensibilitatea ei <u>au stârnit</u> în mine sentimente profunde" este
a) *au provocat.*
b) *au răscolit.*
c) *au dezvăluit.*
d) *au înflăcărat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează modul verbelor din secvența: „Vino să-ți arăt ceva, ți-a apărut numele în ziar”. **6 puncte**

_____

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț interogativ, în care substantivul „toamna” să fie nume predicativ (1) și un enunț asertiv, în care adjectivul „luminoasă” să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1) _____

(2) _____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare și precizează tipul raportului sintactic dintre acestea: „îți vine să îmbrățișezi primul copac ieșit în cale și să șoptești la urechea scorburii”. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul dat cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze.

Nu este nimic _____ (*frumos* – comparativ de superioritate) decât să admirăm imaginea _____ (*toamnă* – genitiv) și oferta generoasă de culori pe care _____ (*a trebui* – condițional-optativ, prezent) să o păstrăm în suflet. Sub ochii _____ (adjectiv pronominal posesiv, persoana I, mai mulți posesori, mai multe obiecte posedate), natura _____ (*a transforma* – construcție reflexivă) în artă, _____ (*a oferi* – gerunziu) un spectacol măreț. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului *Cântec* de Ana Blandiana.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, motivându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 7

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Dar binecuvântat era locul acesta mai ales de când veniseră cârciumarul cel nou cu nevasta lui tânără și cu soacră-sa cea bătrână, căci ei nu primeau pe drumeț ca pe un străin venit din lume, ci ca pe un prieten așteptat de multă vreme la casa lor. Abia trecuseră dar câteva luni după Sf. Gheorghe, și drumeții mai umblați nu mai ziceau că o să facă popas la Moara cu noroc, ci că se vor opri la Ghiță, și toată lumea știa cine e Ghiță și unde e Ghiță, iar acolo, în vale, între pripor și locurile cele rele, nu mai era Moara cu noroc, ci cârciuma lui Ghiță.*

Iară pentru Ghiță cârciuma era cu noroc. Patru zile pe săptămână, de marți seară până sâmbătă, era mereu plină, și toți se opreau la cârciuma lui Ghiță, și toți luau câte ceva, și toți plăteau cinstit.

Sâmbătă de cu seară locul se deșerta, și Ghiță, ajungând să mai răsufle, se punea cu Ana și cu bătrâna să numere banii, și atunci el privea la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iară bătrâna privea la câteșipatru și se simțea întreținută, căci avea un ginere harnic, o fată norocoasă, doi nepoți sprinteni, iară sporul era dat de la Dumnezeu, dintr-un câștig făcut cu bine.

Duminică dimineață Ghiță punea calul la teleagă și bătrâna se ducea la biserică, fiindcă bătrânul, fie iertat, fusese cojocar și cântăreț de strană, și așa, mergând la biserică, ea se ducea parcă să-l vadă pe el.*

Când bătrâna pleca la biserică, toate trebuiau să fie puse bine la cale, căci, altfel, ea odată cu capul nu ar fi plecat. Încă sâmbătă după-amiazăzi sluga trebuia să rânească grajdul, curtea și locul de dinaintea cârciumii, în vreme ce bătrâna și Ana găteau cârciuma pentru ziua de duminică. Duminică în zori bătrâna primenea* copiii, se gătea de sărbătoare, mai dădea o raită prin împrejur, ca să vadă dacă în adevăr toate sunt bine, apoi se urca în teleagă.*

Ana și Ghiță îi sărutau mâna, ea mai săruta o dată copilașii, apoi zicea: „Gând bun să ne dea Dumnezeu!", își făcea cruce și dădea semn de plecare.

Dar ea pleca totdeauna cu inima grea, căci trebuia să plece singură și să-i lase pe dânșii singuri la pustietatea aceea de cârciumă.

Dacă aruncai privirea împrejur, la dreapta și la stânga, vedeai drumul de țară șerpuind spre culme, iară la vale, de-a lungul râulețului, cât străbate ochiul, până la câmpia nesfârșită, afară de câțiva arini ce stăteau grămadă din jos pe podul de piatră, nu zăreai decât iarbă și mărăcini. La deal, valea se strâmtează din ce în ce mai mult; dar aici vederile sunt multe și deosebite: de-a lungul râulețului se întind două șiruri de sălcii și de răchite, care se îndeasă mereu, până se pierd în crângul din fundul văii; pe culmea dealului de la stânga, despre Ineu, se ivește pe ici, pe colo marginea unei păduri de stejar, iară pe dealul de la dreapta stau răzlețe rămășițele încă nestârpite ale unei alte păduri, cioate, rădăcini ieșite din pământ și, tocmai sus la culme, un trunchi înalt, pe jumătate ars, cu crengile uscate, loc de popas pentru corbii ce se lasă croncănind de la deal înspre câmpie. [...] Rămânând singur cu Ana

Scanned with OKEN Scanner

și cu copiii, Ghiță privește împrejurul său, se bucură de frumusețea locului și inima îi râde când Ana cea înțeleaptă și așezată deodată își pierde cumpătul și se aruncă răsfățată asupra lui, căci Ana era tânără și frumoasă, Ana era fragedă și subțirică, Ana era sprintenă și mlădioasă, iară el însuși, înalt și spătos, o purta ca pe o pană subțirică.

Ioan Slavici, *Moara cu noroc*

***pripor** – coastă de deal sau de munte, pantă abruptă.
***teleagă** – căruță mică (cu două roți).
***a râni** – a curăța un loc de stratul de murdărie depus.
***a primeni** – (aici) a (se) îmbrăca frumos, a (se) găti.

TEXTUL 2

Se pare că Ioan Slavici trăiește nu doar prin operele sale, ci și printr-o construcție.

Aceasta poartă denumirea de Moara cu noroc *și duce mai departe istoria nuvelei cu același nume. În acest fel rămâne veșnic în memoria tuturor celor care vin aici și află povestea cu pricina. Ovidiu, proprietarul hanului, e cel care își asumă rolul de a transmite mai departe, în mod indirect, această istorioară.*

A lucrat vreo șapte ani până să deschidă hanul Moara cu noroc și spune că mai are de trudit încă pe-atât până o va finaliza.

Am primit de veste să trag la un han vestit după ce cobor din munții Apuseni spre râul Crișul Alb. În drumul meu spre han, m-am oprit la un raft cu cărți și mi-am ales o carte. Cartea mi-a fost un partener de drum și ghid. Numele cărții este „Moara cu noroc", de Ioan Slavici.

M-a ținut cu sufletul la gură acțiunea nuvelei și eram nerăbdător să ajung chiar la... Moara cu noroc. Aveam o mulțime de întrebări pe care să i le adresez celui care drămăluiește activitatea morii.*

— Ziua bună! îl salut energic.

Îmi zâmbește cald și primitor.

— Bine ai venit la Moara cu noroc! mă întâmpină vocea calmă. Te așteptam. Am primit de veste din Țara Beiușului că vei veni. Sunt cel care drămăluiește activitatea morii. Te rog, simte-te ca acasă! Am auzit că bei ceai și am pregătit unul. Fii amabil, permite-mi să te servesc fiindcă vreau să discutăm.

Mi-a plăcut acest om de la început. Părul blond, ondulat și dat pe spate îi oferea aerul libertin pe care, ulterior, l-am observat și în conversație. Avea privirea și vocea caldă. Echilibrul său interior se putea citi din gesturile naturale ale corpului și ale feței sale.

Curiozitatea nu-mi dădea pace.

— Cu ce a greșit cizmarul?

— Cizmarul nu a înțeles ce înseamnă o afacere. O afacere este un copil. Cum o crești, așa o ai! Creșterea unui copil este o activitate complexă. Pentru unii pare un joc. Și, la fel ca orice joc, apar învinși și câștigători! mi-a răspuns franc și calm.

— Cizmarul a pierdut, remarc eu cu vocea stinsă și nedumerită totuși de răspunsul anterior.

Scanned with OKEN Scanner

— Cizmarul a pierdut fiindcă Ioan Slavici a dorit să transmită această lecție de afaceri mai departe. A creat o poveste cu tâlc. Realitatea este mult mai dură.

— Cizmarul a pierdut, dar Ioan Slavici a câștigat!

Adaptare după *Moara cu noroc – Povestea continuă!*, zigzagprinromania.com

***drămălui** – a măsura, a cântări, a socoti sau a împărți cu precizie, minuțios, un material, o substanță etc.

A.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte din câmpul lexical al *familiei.* **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

În fiecare duminică, la biserică mergea

a) soacra lui Ghiță.
b) Ghiță.
c) întreaga familie.
d) Ana.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Proprietarul *Morii cu noroc* este

a) Ghiță.
b) Slavici.
c) Ovidiu.
d) un cizmar.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Proprietarul mărturisește că va finaliza Moara cu noroc

a) peste 14 ani.
b) peste 7 ani.
c) în curând.
d) când va obține fonduri.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ghiță și Ana au doi copii.		
Moara cu noroc se află în mijlocul satului.		
Tatăl Anei încă trăia.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Proprietarul hanului este un om primitor.		
Slavici a deținut hanul.		
Cei doi vorbesc despre un personaj din *Moara cu noroc.*		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în unu – trei enunțuri, o trăsătură a tiparului descriptiv identificată în fragmentul de mai jos, ilustrând-o cu o secvență relevantă:

„pe dealul de la dreapta stau răzlețe rămășițele încă nestârpite ale unei alte păduri, cioate, rădăcini ieșite din pământ și, tocmai sus la culme, un trunchi înalt, pe jumătate ars, cu crengile uscate, loc de popas pentru corbii ce se lasă croncănind de la deal înspre câmpie.”. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că un om fericit are mai mult succes în carieră? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Moara cu noroc* de Ioan Slavici cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria în care toate cuvintele conțin triftong este
a) „ei", „primeau".
b) „ziceau", „opreau".
c) „luau", „erau".
d) „trebuiau", „ziua".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există doar cuvinte compuse în seria
a) „binecuvântat", „altfel".
b) „ceva", „întreținută".
c) „câteșipatru", „teleagă".
d) „totdeauna", „pustietatea".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvențele „ea odată cu capul nu ar fi plecat." și „ea mai săruta o dată copilașii" sunt
a) omonime.
b) omografe.
c) omofone.
d) sinonime.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul expresiei subliniate în secvența „Ana cea înțeleaptă și așezată deodată își pierde cumpătul" este
a) *a se bucura.*
b) *a se enerva.*
c) *a se dezechiliba.*
d) *a se ridica.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Transcrie din următorul enunț trei verbe aflate la moduri diferite, pe care le vei preciza: „Când bătrâna pleca la biserică, toate trebuiau să fie puse bine la cale, căci, altfel, ea odată cu capul nu ar fi plecat.". **6 puncte**

Verbul selectat	Modul

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „cizmar" să fie atribut (1) și un enunț interogativ, în care pronumele personal „el" să fie complement indirect (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul acestora: „toată lumea știa cine e Ghiță și unde e Ghiță". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează textul următor cu formele indicate între paranteze.

Dacă _____ (*a veni* – indicativ, prezent, persoana a II-a, singular) la hanul nostru, _____ (*a fi* – imperativ, singular) convins că vei avea parte de o experiență _____ (*interesant* – grad superlativ absolut de superioritate). Hanul, _____ (*care* – genitiv) poveste o cunoști din nuvela lui Slavici, _____ (pronume personal, persoana a II-a, singular, complement direct) așteaptă cu bucate alese și cu povești ale localnicilor. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a fragmentului selectat din *Moara cu noroc* de Ioan Slavici.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două idei/secvențe sugestive pentru mesajul transmis;
- vei identifica două trăsături ale personajului Ghiță, relevante pentru mesaj;
- vei menționa o emoție exprimată/o valoare morală/culturală transmisă, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 8

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Am să-ți povestesc niște lucruri petrecute prin anii 1960 sau '61, când eram încă o fetiță, nu aveam mai mult de doisprezece ani. Locuiam cu ai mei pe Moșilor, într-o casă din acelea ciudate, cu al doilea cat ieșit în afară, cu două coloane subțiri străjuind intrarea, cu tot soiul de măști grotești, de ipsos, atârnate peste tot. Sus, chiar deasupra intrării, atârna balconul, la baza căruia se afla o țeavă de scurgere care ieșea, ca la sifoanele vechi, din ciocul căscat al unui vultur de metal. Balconul era minuscul, și totuși vara el devenea locul meu de joacă, reședința mea aproape permanentă. Băteam acolo de pământ o minge mare și vărgată cu portocaliu, azuriu și roșu ca purpura sau mă uitam, minute în șir, printre zăbrelele acoperite de iederă, la capul vulturului, al cărui ochi, cioc cu nările umflate, precum și fiecare fulguleț care-i acoperea creștetul erau cizelate migălos în metalul ruginiu. Când, după ore de legănat păpuși și de cântat de una singură, în plin soare, intram în casă, păstrând încă în ochi reflexele scânteietoare ale iederei, camerele mi se păreau sumbre ca niște cavouri. După masa de seară ieșeam din nou să privesc stelele. Nu știu de ce, mi se pare că pe atunci erau mai multe stele pe cer decât poți vedea acum. De asemenea, erau mai multe eclipse, în fiecare săptămână aproape era câte o eclipsă de soare, pe care-o priveam prin cioburile afumate pregătite din timp. Îți amintești? Dar tu erai foarte mititel pe-atunci… […]

Foarte, foarte rar ieșeam din casă. Nu aveam prietene, și părinții mei erau foarte retrași. Mama, săraca, ieșea doar după cumpărături, iar tata doar până la slujba lui misterioasă, de unde ne veneau banii. Când se hotărau să mă scoată la plimbare eram fericită. N-o să uit niciodată când am fost cu tata la Orășelul Copiilor, în Piața Națiunii, aveam vreo patru sau cinci ani pe-atunci. Orășelul mi s-a părut imens, în mijloc se afla un brad până în ceruri, plin de becuri colorate, ghirlande de toate culorile, pachete mari de carton învelite în poleială aurie, purpurie, albastră, globuri cât un cap de om, beteală groasă ca mâna. În vârf, bradul avea o stea roșie în cinci colțuri care reușea să înroșească zăpada din tot Bucureștiul cu lumina ei. Pe alei se aflau oglinzi strâmbe și oameni înalți de vreo trei metri, făcuți din zăpadă artificială, în pieptul cărora se deschideau vitrine cu mașinării complicate. Se vindeau peste tot acadele răsucite, citronadă în sticluțe mate, frumos rotunjite. Erau cutii mari, având sub țiplă forme bizare din zahăr colorat, erau Moș-Crăciuni de turtă dulce și alții adevărați, adunând din loc în loc copiii și spunându-le basme. […] Dar cel mai frumos lucru din Orășelul Copiilor […] mi s-a părut racheta Vostok, în mărime naturală, în vârful căreia te puteai sui, ca într-un turn. Sus, într-o cabină, le vedeai pe cățelușele Strelka și Belka, făcute din pânză și lână creață. Apoi trebuia să cobori imediat pe partea cealaltă, căci veneau la rând și alți copii care voiau să vadă cățelușele, prinse în hamurile lor complicate, cu zeci de catarame. Tata îmi spunea că înaintea lor fusese în cosmos altă cățelușă, Laika, și că ea rămăsese pe Lună. Mă

Scanned with OKEN Scanner

uitam uneori la petele de pe cristalul fumuriu al lunii, când era senin, dar nu vedeam nimic acolo, oricât m-aș fi străduit. Mai încolo era și o lunetă pe trei picioare, mânjită în toate culorile. Tata a dat și acolo niște bani și m-am putut uita prin ea. Credeam că voi vedea stelele cu pădurile și florile și fetițele care se află pe ele, dar n-am văzut prin sticla rotundă decât mii de bucățele simetrice de sticlă colorată, care se aranjau în felurite imagini dacă roteai ușor țeava. Păreau niște fulgi de zăpadă mari, scânteietori.

Mircea Cărtărescu, *Nostalgia*

TEXTUL 2

Numeroase studii au arătat că timpul petrecut cu familia are multe beneficii, așa că data viitoare când o persoană dragă ție îți spune că ar vrea să petreacă mai mult timp cu cei din familie și cu tine, vei înțelege de ce trebuie să iei în serios dorința sa.

În zilele noastre, este o adevărată provocare să găsești o perioadă mai liberă pentru a petrece timp de calitate cu familia ta, însă nu este imposibil, mai ales dacă te gândești la beneficiile pe care le veți avea.

Un beneficiu extrem de important este resimțit de copiii tăi, atunci când petrec timp cu familia și participă la diferite activități alături de membrii acesteia. De la păstrarea ideii de tradiții în familie până la valorizarea experiențelor comune cu cei dragi, timpul în sânul familiei duce la o dezvoltare armonioasă și echilibrată a copilului tău.

Potrivit specialiștilor, copiii care petrec timp de calitate cu persoanele dragi din familie au încredere în sine. Acești copii sunt mai sociabili, deoarece micuții simt că părinții lor îi prețuiesc, îi consideră membrii valoroși ai familiei. Totodată, copiii cu o stimă de sine crescută vor pune cu mai multă ușurință bazele unor relații, pe viitor.

Faptul că petreci timp în familie mai are un beneficiu: întărește relațiile dintre membri, inclusiv dintre părinți și copii. Totodată, cei din familiile care au activități de grup vor dezvolta relații mai puternice și vor face față situațiilor stresante cu mai multă ușurință.

Un alt motiv pentru care este important să aloci un timp mai îndelungat activităților de familie este pentru a crea amintiri prețioase. Copiii vor fi mai tentați să îți împărtășească mai multe informații despre viața lor în aceste situații plăcute. Din ce în ce mai mult, tradițiile noastre familiale se reduc pe măsură ce ne îndreptăm către o societate mai izolată. Normele sociale par să se erodeze într-un ritm din ce în ce mai rapid. Câte familii mai mănâncă împreună, alegând în schimb să se uite la televizor sau să trimită mesaje text de pe telefoanele lor? Câte familii mai stau de vorbă la un prânz sau o cină?

Aceste lucruri tind să izoleze și să deconecteze membrii familiei unul de celălalt. Separarea emoțională poate duce la lipsa conexiunii. La rândul său, acest lucru poate duce la interiorizare. Apoi, când copiii cresc, iau modelul cu ei în propriile familii și această lipsă de legătură familială se normalizează în societate.

Adaptare după dr. Nadia Gorduza,
De ce este important să petreci timp cu familia,
www.doc.ro

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Notează, din textul 1, două secvențe care redau cum arătau casele considerate „ciudate”.
2 puncte

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Cel mai frumos lucru din Orășelul Copiilor este

a) bradul împodobit.
b) Moș-Crăciunii de turtă dulce.
c) Moș-Crăciunii adevărați.
d) racheta Vostok.

Răspunsul corect: ☐.
2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Potrivit specialiștilor, copiii care petrec timp de calitate cu familia

a) au încredere în sine.
b) sunt mai obraznici.
c) nu se descurcă singuri.
d) vor fi mai cuminți.

Răspunsul corect: ☐.
2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Tradițiile noastre familiale

a) se reduc.
b) continuă.
c) se adaptează vremurilor.
d) dispar.

Răspunsul corect: ☐.
2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.
6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Balconul în care se juca fetița era spațios.		
Părinții fetei erau foarte retrași.		
Bradul avea o stea roșie în vârf.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Timpul petrecut cu familia are multe beneficii.		
Copiii mai sociabili își petrec timpul exclusiv cu prietenii.		
Familiile de azi preferă să se uite la televizor.		

6. Precizează, în unu – trei enunțuri, o trăsătură a textului narativ identificată în fragmentul de mai jos, ilustrând-o cu o secvență relevantă:

„Când, după ore de legănat păpuși și de cântat de una singură, în plin soare, intram în casă, păstrând încă în ochi reflexele scânteietoare ale iederei, camerele mi se păreau sumbre ca niște cavouri. După masa de seară ieșeam din nou să privesc stelele.”.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că detaliile unor evenimente care ne-au fascinat în copilărie ocupă un loc important în memoria noastră mai târziu? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Nostalgia* de Mircea Cărtărescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un personaj asemănător, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Numărul de litere al fiecărui cuvânt este egal cu numărul de sunete în seria
a) „ciudate”, „chiar”.
b) „ciocul”, „ruginiu”.
c) „fericită”, „răsucite”.
d) „reflexe”, „cizelate”.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „când eram încă o fetiță, nu aveam mai mult de doisprezece ani.” s-au format prin
a) derivare, derivare.
b) derivare, compunere.
c) derivare, conversiune.
d) compunere, compunere.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „Balconul era minuscul, și totuși vara el devenea locul meu de joacă, reședința mea aproape permanentă” este
a) *sediu*.
b) *oraș*.
c) *cuib*.
d) *clădire*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în enunțurile „Locuiam cu ai mei pe Moșilor, într-o casă din acelea ciudate” și „Erau cutii mari, având sub țiplă forme bizare din zahăr colorat” sunt
a) sinonime.
b) antonime.
c) paronime.
d) polisemantice.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Transcrie, din fragmentul de mai jos, trei adjective diferite, precizând felul acestora:
„De la păstrarea ideii de tradiții în familie până la valorizarea experiențelor comune cu cei dragi, timpul în sânul familiei duce la o dezvoltare armonioasă și echilibrată a copilului tău.”. **6 puncte**

6. Rescrie enunțul următor, transformând construcția pasivă în construcție activă: „Un beneficiu extrem de important este resimțit de copiii tăi.”. **6 puncte**

_____

_____

7. Alcătuiește o frază care să includă două propoziții secundare, aflate în raport de coordonare copulativă. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește forma corectă a cuvintelor scrise îngroșat în mesajul următor:

Activitatea **care/pe care** am **desfășurat-o/desfășurato** la ora de dirigenție, **împreună/împreună** cu părinții a avut succes. Părinții **noștrii/noștri** au stat în bănci, au decupat și au lipit imagini **despre/de spre** copilărie, apoi au fost răsplătiți cu **ciocolate/ciocolăți** și bomboane. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Imaginează-ți că participi, împreună cu părinții tăi, la o activitate organizată de școală.

Scrie o pagină de jurnal, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o experiență petrecută în timpul activității, incluzând o secvență în care să descrii emoția trăită și o secvență explicativă, de minimum 30 de cuvinte. Data redactării jurnalului este 1 iunie 2024.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 9

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Rămas bun plimbărilor de pe calea Rivoli! A sosit vesela prietenă a copiilor, a sosit zăpada!

De ieri a început să cadă deasă, în fulgi mari și albi, ca florile de cireș.

Ce veseli eram dimineața la școală, când o vedeam cum se lipea de geamuri și se grămădea pe pervazurile ferestrelor! Chiar profesorul se uita bucuros la ea și își freca mâinile. Toți ne înveselim gândindu-ne ce de bulgări o să facem și cum o să ne batem cu ei. Ce-o să ne mai dăm pe gheață și ce dulce o să ni se pară, după aceea, căldura de acasă!

Numai lui Stardi nu-i păsa; stătea cu coatele pe bancă și cu fruntea între mâini, ascultând ca de obicei explicația profesorului.

Ce frumusețe! Ce veseli eram la ieșirea din școală! Toți dădurăm năvală pe uliță, strigând, băgându-ne picioarele unde era zăpada mai mare și sumețându-ne mânecile, ca să facem bulgări și să-i azvârlim unul într-altul.

Umbrelele părinților care așteptau pe afară se făcuseră albe. Ghiozdanele noastre se înălbiră într-o clipă. Toți eram nebuni de bucurie; vesel era însuși Precossi, fiul lăcătușului, băiatul acela palid, serios și trist; Robetti, băiețelul care scăpase pe un copil de sub roata omnibuzului, sărea și el sărăcuțul, cum putea cu cârjele la subțioară; Calabrezul, fiindcă nu mai văzuse zăpadă în viața lui, făcuse un bulgăre și mușcă din el ca dintr-o piersică. Crossi, băiatul precupeței, își umpluse ghiozdanul.

Zidărașul ne făcu să ne prăpădim de râs. Tatăl meu îl pofti să vină a doua zi pe la noi; în minutul acela era cu gura plină de zăpadă și necutezând nici s-o scuipe, nici s-o înghită, stătea îndopat cu ea și se uita la noi zăpăcit, fără ca să poată spune un cuvânt.

Chiar profesoarele râdeau și glumeau, când ieșeau din școală; până și biata doamnă Delcati alerga prin zăpadă tușind și acoperindu-și fața cu vălul ei cel verde.

Sute de fete de la școala vecină făceau gălăgie și alergau sprintene pe așternutul alb.

Profesorii, pedelii, ba chiar și gardistul strigau: Acasă băieți! Acasă! și înghițeau fulgii de zăpadă, care le încărunțeau mustățile și barba. Cu toate acestea se înveseleau și ei de bucuria gălăgioasă a copiilor la vederea iernii.

Vă înveseliți că vine iarna!... Dar, ia, gândindu-vă că sunt copii care n-au nici haine, nici încălțăminte, nici foc; că sunt mii de băieți, care se coboară de la colibele lor, din colinele singuratice pe o cărare lungă și obositoare cu o bucată de lemn în mâinile lor degerate ca să încălzească școala; că sunt sute de școli nemețite în zăpadă, goale și întunecoase ca niște peșteri, unde copiii sunt înecați de fum sau tremură de frig și se uită cu groază la fulgii cei albi, care cad nepăsători, grămădindu-se neîncetat pe colibele lor depărtate, amenințându-le cu troiene.

Edmondo De Amicis, *Cuore, inimă de copil*

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

De Crăciun, nu vreau să mă duc nicăieri. De foarte mulți ani, îmi păstrez această sărbătoare doar pentru mine. Vreau să fiu singură, să nu o împart cu nimeni, decât cu poza bărbatului meu, să simt că încă suntem împreună, ca pe vremuri. Nino e în continuare perechea mea. Tocmai de aceea, cu o săptămână înainte de Crăciun, îmi iau inima în dinți și, așa cum pot, clătinându-mă pe picioare, merg până la piață și-mi cumpăr o coroniță din crengi de brad. Când vine Crăciunul, o așez pe măsuța din cameră, aprind în mijlocul ei o lumânare mai groasă, pun pe masă două felii de cozonac și umplu două pahare de vin roșu. Exact ca într-un ritual pe care mi-l respect în fiecare an, dintr-o piesă care se joacă la fel, al cărei mașinist-șef sunt doar eu. Crăciunul meu interior e emoție, e necunoscut. Cu paharele pline, aștept starea aceea incertă, care cuprinde în ea și frica, și fascinația, și curiozitatea, și dorința năvalnică, voluptuoasă aproape. La miezul nopții, sting luminile, ciocnesc cele două pahare, mângâi poza lui Nino, beau paharul meu până la fund, apoi îl beau și pe al lui. Înjghebăm chiar o mică conversație, dar nu e prea impresionantă. Nino tace destul de mult. Mănânc felia mea de cozonac, apoi o mănânc și pe a lui. Și-n timpul ăsta gândul îmi fuge la baclavalele pline de nucă topită în miere ale bunicii, și caloriferul din spatele fotoliului meu pare, dintr-o dată, soba ei de teracotă, cu cahle calde, brun șocolatii. Deschid ușa și-n zdrențele jarului îmi apare Zmeul Zmeilor, care se repede să mă apuce.*

Da, aș vrea un Crăciun cu miros de baclava. Și dacă se poate, să și ningă un pic, cu fulgi mari, ca-n colinde. Nu înțeleg de ce, și la 90 de ani, când de fapt nu pot să sufăr iarna, de fiecare dată când văd cum plutesc primii fulgi de zăpadă, îmi vine să țip ca un copil și să-mi lipesc fruntea de geam: Ninge! Ninge!

Nora Iuga, *Lângă teracota cu cahle șocolatii*, www.formula-as.ro

***cahlă** – placă de teracotă sau de faianță folosită la construcția sobelor; (reg.) coșul sobei sau deschizătura prin care iese fumul în tinda caselor țărănești.

A.

1. Notează numele a două personaje, identificate în textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Singurul personaj care nu se bucură de ninsoare este

a) Precossi. **c)** Robetti.
b) Stardi. **d)** Crossi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Autoarea cumpără coronița din crengi de brad

a) în ziua de Crăciun. **c)** cu o săptămână înainte de Crăciun.
b) cu o zi înainte de Crăciun. **d)** la miezul nopții.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Crăciunul petrecut alături de bunică este asociat cu

a) baclavalele.
b) cozonacii.
c) colindele.
d) coronița din crengi de brad.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ninsoarea pune capăt plimbărilor de pe calea Rivoli.		
Profesoarele se bucură și ele de prima ninsoare.		
Fetele de la școala vecină se tem să alerge prin zăpadă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru Nora Iuga, Crăciunul este o emoție.		
Nora Iuga pregătește un adevărat festin culinar.		
Ritualul Crăciunului include și împodobirea bradului.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a Zidărașului, identificată în fragmentul de mai jos, precum și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Zidărașul ne făcu să ne prăpădim de râs. Tatăl meu îl pofti să vină a doua zi pe la noi; în minutul acela era cu gura plină de zăpadă și necutezând nici s-o scuipe, nici s-o înghită, stătea îndopat cu ea și se uita la noi zăpăcit, fără ca să poată spune un cuvânt".

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că există momente în care adulții se manifestă ca niște copii? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Cuore, inimă de copil* de Edmondo De Amicis cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „vesel era însuși Precossi, fiul lăcătușului, băiatul acela palid, serios și trist", există-

a) doi diftongi și două hiaturi.
b) trei diftongi și două hiaturi.
c) un diftong și trei hiaturi.
d) doar diftongi.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține derivate diminutivale este
a) „înveselim", „picioarele".
b) „băiețelul", „sărăcuțul".
c) „Zidărașul", „mustățile".
d) „singuratice", „îndopat".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în enunțul „Tatăl meu îl pofti să vină a doua zi pe la noi" este
a) *a numi.*
b) *a anunța.*
c) *a invita.*
d) *a tenta.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Omograful cuvântului subliniat în propoziția *Câteva umbrele se făcuseră albe de zăpadă.* se găsește în enunțul
a) *Înserarea aduce umbre înfricoșătoare.*
b) *A ajuns într-un con de umbră după eșec.*
c) *Toate umbrelele au fost rupte de furtună.*
d) *Nu a realizat corect umbrele în desen.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează trei pronume diferite din fragmentul următor, precizând felul acestora:
„Exact ca într-un ritual pe care mi-l respect în fiecare an, dintr-o piesă care se joacă la fel, al cărei mașinist-șef sunt doar eu.". **6 puncte**

Pronumele selectat	Tipul pronumelui

6. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat în următorul enunț: „merg până la piață și-mi cumpăr o coroniță din crengi de brad". Realizează un enunț în care același cuvânt să aibă o valoare morfologică diferită, pe care o vei preciza. **6 puncte**

_____

_____

_____

7. Rescrie enunțul următor, completându-l cu o propoziție subordonată circumstanțială de scop: „Cu paharele pline, aștept starea aceea incertă". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Transcrie mesajul următor, corectând greșelile de orice natură.

În fie care an, de crăciun, am parte de întânplări cu ghinion. De exemplu anul trecut eram să rămân fără cadoul pentru mama datorită întârzierilor firmei de curierat.

6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a fragmentului selectat din *Cuore, inimă de copil* de Edmondo De Amicis.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două idei/secvențe sugestive pentru mesajul transmis;
- vei identifica două emoții pe care le trăiesc copiii;
- vei menționa o valoare morală/culturală transmisă, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 10

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Pilgrim se găsea acum doar la vreo trei cabluri de epavă; nu mai încăpea nicio îndoială că vasul fusese părăsit de tot echipajul.

Dar în clipa aceea, Dick Sand făcu un gest care impunea tăcere.

— Ascultați! Ascultați! spuse el.

Ascultară toți, cu urechile ciulite.

— Parcă aud un lătrat! strigă Dick Sand.

Într-adevăr, un lătrat îndepărtat răsuna dinăuntrul epavei. Cu siguranță că se afla acolo un câine viu, poate încuiat în vreo încăpere, căci se putea ca ușile să fie ermetic închise. Dar deocamdată nu se știa încă nimic, deoarece puntea navei răsturnate nu se vedea din partea aceea. [...]

În clipa aceea, lătratul începu să se audă mai deslușit. Între cele două nave era o distanță de cel mult trei sute de picioare. Aproape în același timp, un dulău se ivi pe parapetul tribordului și se sprijini pe labele dinainte, lătrând mai deznădăjduit ca niciodată.

Pânzele lui Pilgrim fură imediat orientate în așa fel, încât nava rămase aproape nemișcată la mai puțin de o jumătate de cablu de epavă. Barca fu lăsată la apă.

Căpitanul Hull, Dick Sand și doi marinari se îmbarcară imediat. Câinele lătra mereu. Încerca să se țină de parapet, dar aluneca mereu pe punte. S-ar fi putut spune că lătratul nu se mai adresa celor care veneau spre el. Se adresa oare unor marinari sau pasageri închiși în nava naufragiată? [...]

După câteva lovituri de vâslă, barca de pe Pilgrim ajunse foarte aproape de corabia naufragiată. [...]

În partea din față a vasului, o spărtură largă arăta locul în care se produsese ciocnirea. În urma răsturnării, spărtura se ridicase cu vreo cinci – șase picioare deasupra apei; așa se explica de ce epava nu se scufundase încă. Pe puntea pe care căpitanul Hull o vedea acum în întregime nu era țipenie de om. Câinele părăsise parapetul: se lăsase să alunece în jos, până la bocaportul din mijlocul punții, care era deschis, și lătra când spre interiorul vasului, când în afară.*

— Animalul ăsta nu-i singur pe bord, zise Dick Sand.

— Nu, sigur că nu, răspunse căpitanul Hull.

— Dacă unii nefericiți vor mai fi supraviețuit ciocnirii, spuse căpitanul Hull, probabil că foamea sau setea i-a doborât, căci apa a pătruns cu siguranță în cambuză. De aceea cred că la bord nu mai pot fi decât cadavre.*

— Ba nu, strigă Dick Sand, nu! Atunci câinele n-ar mai lătra așa! Trebuie să fie acolo oameni în viață!

În clipa aceea, animalul, răspunzând chemării tânărului marinar, se aruncă în valuri și începu să înoate cu greu spre barcă, părând istovit. Când fu scos din apă, câinele se azvârli cu înfrigurare nu spre bucata de pâine pe care i-o întindea Dick Sand, ci spre o găleată în care se mai găsea puțină apă dulce.

Scanned with OKEN Scanner

— Bietul animal e mort de sete! strigă Dick Sand.

Vâslașii căutară un loc bun pentru a se apropia mai ușor de epavă; pentru aceasta, barca se îndepărtă puțin. Câinelui i se păru, desigur, că salvatorii lui nu mai aveau de gând să urce pe epavă, căci îl apucă cu colții de haină pe Dick Sand și începu din nou să scheaune jalnic. L-au înțeles. Privirea și lătrăturile câinelui erau atât de grăitoare, cum numai vorba omenească ar mai fi putut fi. Barca înaintă imediat spre vinciul ancorei babord. Acolo, cei doi marinari o amarară* temeinic, în timp ce căpitanul Hull și Dick Sand se urcară pe punte, cățărându-se nu fără greutate până la bocaportul deschis între cioturile celor două catarge. [...]*

Câinele, alergând spre ei, căută să-i ducă spre dunetă. Ei îl urmară. Acolo, în careul ofițerilor, cinci trupuri omenești [...] zăceau întinse pe podea.*

Jules Verne, *Căpitan la 15 ani*

***bocaport** – deschizătură pe punte, prin care se încarcă mărfurile în navă.
***cambuză** – magazie de provizii pe o navă.
***vinciu** – mecanism pentru ridicarea greutăților mari la înălțimi mici.
***a amara** – a lega o ambarcațiune cu un cablu de țărm sau de o altă navă.
***dunetă** – parte mai înaltă de la pupa unei nave.

TEXTUL 2

Câinii utilitari sunt animale de talie mare, care se remarcă prin inteligență și prin condiția fizică puternică, impunătoare. Astfel, aceștia sprijină oamenii în diferite scopuri. De exemplu, există rase de câini utilitari care sprijină persoanele cu dizabilități, dar și rase de câini utilitari care localizează persoanele pierdute.

În articolul de azi îți prezentăm unele dintre cele mai cunoscute rase de câini utilitari, în funcție de „misiunile" în care sunt implicați aceștia.

Câinii de salvare sprijină persoanele care se confruntă cu situații dificile, așa cum sunt cataclismele naturale. De exemplu, există câini utilitari care salvează persoanele aflate în pericol de înec.

Printre cele mai cunoscute rase de câini de salvare se numără:

- **Saint Bernard** – *datorită dimensiunilor impunătoare și a puterii fizice impresionante, câinii St. Bernard sunt cunoscuți drept excelenți câini de salvamont;*
- **Labrador** – *câinii din această rasă sunt capabili să acorde primul ajutor persoanelor aflate în pericol;*
- **Doberman** – *rezistența, agilitatea și inteligența sunt doar câteva dintre calitățile esențiale ale câinilor din rasa Doberman, calități care îi transformă pe aceștia în căutători excelenți ai persoanelor rătăcite în munți.*

Câinii ciobănești sunt, cu siguranță, cea mai cunoscută rasă de câini atunci când vine vorba de supravegherea turmelor de oi. Aceștia păzesc, alături de fermieri, atât turmele de oi, cât și cirezile de vaci.

Câinii însoțitori, cunoscuți și sub denumirea de câini-ghid, sunt de mare ajutor persoanelor care nu se pot deplasa. Iată câteva rase de câini utilitari care sprijină persoanele cu dizabilități:

- **Golden Retriever** – *inteligenți, sociabili și plini de afecțiune, câinii din rasa Golden Retriever sunt deja renumiți pentru sprijinul pe care îl acordă celor cu probleme motorii;*

Scanned with OKEN Scanner

- **Labrador** – *inteligenți și blânzi, câinii din rasa Labrador sunt foarte apreciați pentru ajutorul pe care îl acordă clipă de clipă persoanelor cu dizabilități;*
- **Ciobănesc german** – *perspicacitatea, condiția fizică și personalitatea plăcută transformă ciobăneștii germani nu doar în excelenți câini de poliție, ci și în câini însoțitori care sunt 100% dedicați persoanelor care au nevoie de sprijinul lor.*

Câini utilitari, www.purina.ro

A.

1. Notează numele a două personaje care se îmbarcă pentru a ajunge la nava naufragiată. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Dinăuntrul epavei se aude
a) un strigăt de ajutor.
b) lătratul unui câine.
c) bubuituri puternice.
d) acordurile unei melodii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Câinii din rasa Labrador sunt
a) câini de salvare.
b) câini de vânătoare.
c) animale de companie.
d) câini de pază.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Câinii însoțitori mai sunt numiți și
a) câini-ghid.
b) companioni.
c) câini de competiție.
d) câini de salvare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Pilgrim este numele epavei.		
Dick Sand îi dă cățelului mâncare.		
Pe epavă găsesc trupurile a cinci oameni.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Câinii utilitari sprijină oamenii în diferite scopuri.		
Ciobănescul german este complet dedicat persoanelor care au nevoie de sprijinul lor.		
Câinii ciobănești sunt câini de competiție.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Formulează două idei principale, așa cum reies din textul 1. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că animalele pot fi prieteni devotați? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Căpitan la 15 ani* de Jules Verne cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „Trebuie să fie acolo oameni în viață!" există
a) doi diftongi și două hiaturi.
b) trei diftongi și un hiat.
c) patru diftongi.
d) un diftong și trei hiaturi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt compuse toate cuvintele din seria
a) „încuiat", „deocamdată".
b) „niciodată", „deasupra".
c) „tribord", „deznădăjduit".
d) „Dick Sand", „siguranță".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „În clipa aceea, lătratul începu să se audă mai deslușit" este
a) *mai tare.*
b) *mai clar.*
c) *mai înfundat.*
d) *mai departe.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Omonimul cuvântului subliniat în secvența „Pânzele lui *Pilgrim* fură imediat orientate [...]" se află în enunțul
a) *Oamenii furau tot de pe câmp.*
b) *Nu știu dacă asta fu ură sau dispreț.*
c) *Vânzătorul mă fură la cântar.*
d) *Navele vor fi ancorate imediat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Transcrie, din fragmentul următor, trei pronume diferite, precizând felul acestora: „S-ar fi putut spune că lătratul nu se mai adresa celor care veneau spre el.". **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț imperativ, în care substantivul „navă" să fie complement direct (1) și un enunț interogativ, în care substantivul „marinar" să fie atribut (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează tipul raportului sintactic: „Câinii utilitari sunt animale de talie mare, care se remarcă prin inteligență și prin condiția fizică puternică, impunătoare.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

Adoptarea _____ (*câine* – genitiv, singular) presupune _____(*a fi* – conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular) conștient de responsabilitățile _____ (pronume relativ, complement direct) ți le asumi, dar și de multe _____ (*beneficiu* – plural). Câinii sunt _____ (*bun* – grad superlativ relativ de superioritate) prieteni, _____ (*a oferi* – gerunziu) afecțiune și loialitate.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 11

10 puncte din oficiu

70 de puncte

Subiectul I

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Coboară toamna-ncet din slavă,
Năframa galbenă-i răsare*
Și peste vârfuri de dumbravă
Îi flutură departe-n zare.

Atât de jalnic geme vântul,
Cum s-a pornit acum să zboare,
Pare c-a prins în drum cuvântul
Unei neveste care moare.

Pe urma lui un plâns se-mparte
Și-n taina codrului străbate,
Ca niște fluturi – soli de moarte –*
S-alungă foile uscate.

Lumina soarele și-o frânge,
De somn pleoapele i-s grele,
În jur de patul alb își strânge,
Mai des, cernitele perdele.*

Din geana lui abia o rază
Îmi mai alunecă pe frunte
Și tremurând îmi luminează
Argintul firelor cărunte…

Octavian Goga, *Coboară toamna…*

***năframă** – basma, batistă.
***sol** – mesager, vestitor.
***cernit** – negru, înnegrit, îndoliat; (fig) mohorât.

TEXTUL 2

Cred că prima călătorie pe care mi-o amintesc, dacă nu cumva chiar și prima călătorie pe care am făcut-o în viață, a fost când aveam patru sau cinci ani, la Mănăstirea Izbuc. Țin minte că am plecat nu numai cu Mama și cu Tata, ci cu mult mai multe persoane care formau un grup destul de mare ca să umple un întreg vagon de clasa a treia, atunci când ne-am urcat la Oradea în trenul pe care după câtva timp l-am schimbat cu unul mai mic, unde am ocupat mai multe vagoane. Iar după ce am coborât și din acesta, am continuat să mergem pe jos pe o cărare tot mai urcătoare, mai întâi printre pajiști, apoi prin păduri aurii, cu frunze și pe pământ, ca niște odăjdii. Era probabil un început de toamnă, pentru că frunzele căzute nu ne împiedicau să ne fie foarte cald și să urcăm tot mai transpirați, până când eu n-am mai putut și am fost luată de Tata în brațe, unde în scurt timp am și adormit.*

Când m-am trezit, eram întinsă pe o grămadă de haine în mijlocul unei mulțimi, din care la început nu am văzut decât nenumărate picioare, îmbrăcate în pantaloni sau în fuste aproape lungi, apoi, pentru că m-am ridicat speriată, cineva m-a luat în brațe și m-a înălțat mult deasupra capului ca să fiu văzută, dar și ca să văd eu însămi. Iar ceea ce am văzut nu mi s-a mai șters niciodată din minte.

Era o poiană sau poate o margine de pădure, în orice caz un loc foarte larg, mărginit departe de brazi, un spațiu acoperit absolut în întregime de oameni, mai precis – de la înălțimea de unde priveam – de capete, unul lângă altul, întoarse în aceeași direcție,

Scanned with OKEN Scanner

ceafă lângă ceafă, înghesuindu-se și încercând fiecare să se ridice mai sus, să poată vedea peste ceafa din față. Încercam să descopăr ce încercau să vadă și nu reușeam să identific pe direcția atenției lor decât un epicentru al aglomerării unde se afla un fel de cerc gol, ca o gaură neagră în mozaicul de capete sau ca o groapă pe marginea căreia rândurile din față se opriseră respectuoase sau înspăimântate. Și tocmai când privirea mea întârzia curioasă asupra golului misterios, deodată – într-un fel pe care nici cuvântul miraculos nu l-ar putea acoperi în întregime – din locul acela a țâșnit, s-a înălțat ar fi poate mai bine spus, un turn înalt de apă care, după câteva clipe, s-a dărâmat revărsându-se peste oameni.*

Ana Blandiana, *Soră lume*

***odăjdii** – veșminte purtate de preoți în timpul oficierii slujbei religioase sau în împrejurări solemne.

***epicentru** – (aici) locul unde este cea mai mare aglomerație.

A.

1. Notează două elemente ale cadrului natural identificate în textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Sentimentul predominant al poeziei *Coboară toamna…* de Octavian Goga este

a) tristețea. **c)** melancolia.
b) bucuria. **d)** dragostea.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
În călătoria sa cu trenul, Ana Blandiana a stat

a) într-un vagon de clasa întâi.
b) în vagonul restaurant.
c) într-un vagon de clasa a treia.
d) pe coridor.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Întâmplarea prezentată se desfășoară

a) vara. **c)** la sfârșitul toamnei.
b) la începutul toamnei. **d)** iarna.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Strofa a doua conține o imagine auditivă.		
Frunzele toamnei sunt comparate cu fluturii.		
Toamna este asociată cu trecerea timpului.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Prima călătorie a fost la Oradea.		
De oboseală, fata adoarme.		
Un turn de apă se revarsă peste oameni.		

6. Precizează, într-un enunț, două figuri de stil diferite din textul 1, pe care le vei numi. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că unele evenimente vor rămâne mereu în amintirea noastră? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază poezia *Coboară toamna…* de Octavian Goga cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o asemănare, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Aparțin aceluiași câmp lexical cuvintele din seria
a) „soarele”, „rază”.
b) „perdele”, „pleoapele”.
c) „vântul”, „cuvântul”.
d) „fluturi”, „firelor”.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în enunțul „[...] nu am văzut decât nenumărate picioare, îmbrăcate în pantaloni sau în fuste aproape lungi [...]” s-au format, în ordine, prin
a) derivare, compunere, derivare.
b) compunere, conversiune, conversiune.
c) compunere, derivare, conversiune.
d) subordonare, derivare, conversiune.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în versul „Atât de jalnic geme vântul” este
a) *sună*.
b) *bate*.
c) *aleargă*.
d) *plânge*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în versurile „Și-n taina codrului străbate” și „Și peste vârfuri de dumbravă” se află în relație de
a) omonimie.
b) sinonimie.
c) antonimie.
d) paronimie.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei verbe de conjugări diferite, pe care le vei preciza: „Încercam să descopăr ce încercau să vadă și nu reușeam să identific pe direcția atenției lor decât un epicentru al aglomerării”. **6 puncte**

Verbul	Conjugarea

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care substantivul „poiană" să fie circumstanțial de loc (1) și un enunț negativ în care pronumele nehotărât „fiecare" să aibă funcția de atribut (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul acestora: „cineva m-a luat în brațe și m-a înălțat mult deasupra capului ca să fiu văzută". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze. **6 puncte**

Sunt bucuros că te-ai gândit la _____ (pronume personal, persoana I, plural) și apreciem prietenia _____ (adjectiv pronominal posesiv, persoana a II-a, un singur posesor, un singur obiect posedat). _____ (*a fi* – condițional-optativ, timp prezent, persoana I, plural) încântați să participăm la _____ (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere) proiecte care ne fac _____ (*mândru*) de trecutul _____ (*popor* – caz genitiv).

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului *Coboară toamna...* de Octavian Goga.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 12

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Scena 7

IANKE, IONEL, ANA

ANA (se oprește, zâmbind la Ionel, apoi la Ianke): *Papa!*

IANKE (înlemnit): *Ce vorbești? Așa o surpriză… așa o surpriză… Ei, asta zău că se poate să-i zici o surpriză…* (e așa de emoționat, că nu poate să mai vorbească.)

ANA: *Ei! Papa… și nu mă săruți?*

IANKE: *Să te sărut? Cum să te sărut! Mi-i și rușine să te sărut, așa prost îmbrăcat cum sunt… așa o cucoană ca tine… mă duc să mă îmbrac… ca să am curaj…*

ANA: *Ei haide, lasă! Acu te iert! Te îmbraci după aceea… Hai, sărută-mă…*

IANKE: *Unde-i maică-ta să te vadă…*

ANA (înduioșată): *Papa!*

IANKE (lui Ionel): *Mă rog, sunt eu așa un dobitoc, sau e frumoasă de-a binelea?*

IONEL: *Îi frumoasă de-a binelea, nene Ianke.*

ANA: *Vai, Ionel! Înțeleg să-mi facă tata complimente, că nu m-a văzut de doi ani, dar tu…*

IANKE: *Ce vorbești? Ce complimente! Astea nu-s complimente… ești așa de frumoasă… ești mai frumoasă decât era maică-ta când eram eu logodit cu ea…*

ANA (înduioșată): *Papa!*

IANKE: *Frumoasă! Și ea era așa de frumoasă. Nu era alta mai frumoasă ca ea… și-așa un copil am eu?… O fată așa frumoasă… Spune! Tu ești a mea? A mea? Chiar a mea? Un ovrei* bătrân și urât ca mine are o fată așa de frumoasă? Un biet negustor, care vinde măsline într-o mahala, a făcut așa o frumusețe… așa o comoară?*

ANA (înduioșată la culme): *Papa!*

IANKE: *Așa o comoară? Apoi atunci ce milionar? Gata! Capra s-a făcut aeroplan. Aeroplan s-a făcut!* (și plânge și râde și-i sărută mâinile, stând istovit pe scaun.)

ANA (mângâindu-l): *Ce-i asta?* (Lui Ionel.) *Ce înseamnă asta?*

IONEL: *Vorbisem noi ceva, înainte…*

IANKE: *Ei, așa o bucurie face s-o împart și la alții… Hai, hai, să te vadă și păcătosul cela de Take, și Cadâr…*

Victor Ion Popa, *Take, Ianke și Cadâr*

***ovrei** – evreu.

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

Ce fel de mamă ați fost și sunteți? Ați spus povești copiilor dvs.?

Sunt o mamă hiperprotectoare…

… Se spune că nu e bine.

Păi nu e bine, dar acum ce să fac? Să ofer o imagine edulcorată? E bine să privim în noi și zonele mai puțin roz. În felul acesta devenim mai puțin vulnerabili. Asta sunt, atâta am putut. Și nu sunt puține atitudinile sau comportamentele chiar față de copiii mei pe care le regret.*

Ba am fost prea permisivă, ba am fost prea severă, ba pisăloagă, ba am căzut într-o mutenie semnificativă și plină de reproș… Atât am putut și așa am știut. Și da, am spus povești copiilor mei și marea provocare era să le inventez. Stăteam cu o fetiță pe o mână, cu cealaltă pe altă mână și le inventam povești. Și mai adormeam, și ele mă mai trezeau…

Talentul și pasiunea dvs. au fost moștenite de toți copiii dvs.?

Cred că da, dar ar trebui să-i întrebați pe ei. În orice caz, cu toții au studiat sau studiază arta actorului. [n.a. Isadora este studentă la UNATC, însă pasiunea ei ar fi psihologia.] Tudor Aaron Istodor este deja un actor consacrat, Cabiria a absolvit și ea cursul de arta actorului și a dat și o licență în pedagogie. Eu cred că ea este un geniu în pedagogie. Are metodă, are răbdare, știe să-i învețe pe alții și cred că asta este un lucru important. Pentru că, dacă pui cizma pe grumazul celui care ar vrea să încerce, care ar vrea să creeze, să „țeasă", atunci îți dovedești doar un soi de forță și dacă îți și tragi această forță din umilința celui pe care ar trebui de fapt să-l înveți, atunci deja devine grav…*

Mama avea un simț al umorului imbatabil și, când dezvoltam în adolescență vreo criză, ea reușea să mă facă să văd lucrurile și din altă perspectivă. Știu însă că simțul umorului i s-a terminat când învățam la matematică. Nu înțelegeam și basta.

Mi-am reluat studiile de matematică odată cu copiii mei. Că toate se plătesc pe lumea asta! Am făcut cu Tudor, apoi am uitat, am reînceput cu Cabiria, dar la ea a fost mai simplu, că-mi explica ea mie, pe urmă la Isadora m-au lăsat nervii și tot Cabiria i-a explicat și ei.

Adaptare după Cristina Stănciulescu, *Maia Morgenstern: „Sunt o mamă hiperprotectoare… Asta sunt, atât am putut!"*, republica.ro

***edulcorat** – atenuat, îndulcit.

***grumaz** – gât, ceafă.

A.

1. Notează, din textul 1, numele a doi prieteni ai lui Ianke. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Ianke este emoționat pentru că

a) nu e bine îmbrăcat.
b) s-a întors Ana.
c) a vorbit cu Ionel.
d) nu-i vede pe cei doi prieteni.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Pasiunea pentru teatru a fost moștenită de

a) Tudor Istodor. **b)** Cabiria. **c)** Isadora. **d)** toți cei trei copii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Marea provocare a Maiei Morgenstern a fost

a) să fie aspră.
b) să le citească povești.
c) să îi asculte.
d) să inventeze povești.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ianke se emoționează la apariția fetei.		
Ionel o consideră pe Ana urâtă.		
Ianke este frizer.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Tudor Aaron Istodor este regizor.		
Maia nu înțelegea matematica.		
Maia consideră că educația nu se face cu forța.		

6. Precizează, în unu – trei enunțuri, o trăsătură a personajului Ianke, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență relevantă:

„IANKE: Ei, așa o bucurie face s-o împart și la alții... Hai, hai, să te vadă și păcătosul cela de Take, și Cadâr...". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Consideri că educația copiilor se realizează după o regulă general valabilă? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin vocala „e" toate cuvintele din seria

a) „emoționat", „vorbească".
b) „rușine", „astea".
c) „complimente", „înseamnă".
d) „plânge", „bucurie".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în enunțul „Mi-<u>am reluat</u> studiile de matematică <u>odată</u> cu copiii mei" sunt obținute, în ordine, prin

a) derivare, conversiune.
b) derivare, compunere.
c) conversiune, conversiune.
d) compunere, compunere.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul potrivit pentru cuvântul subliniat în secvența „Cabiria <u>a absolvit</u> și ea cursul de arta actorului" este

a) *a început.*
b) *a abandonat.*
c) *a predat.*
d) *a terminat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele din seria

a) „Unde-<u>i</u> maică-ta să te vadă…". „Ce-i asta?".
b) „[…] dacă <u>pui</u> cizma pe grumazul […]". *Pisica vecinei are <u>pui</u>.*
c) „Ba am fost prea <u>permisivă</u>, ba am fost prea <u>severă</u> […]".
d) „Mama avea un <u>simț</u> al umorului imbatabil […]". *Bunul-<u>simț</u> se învață.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, două atribute exprimate prin părți de vorbire diferite, pe care le vei preciza: „Mama avea un simț al umorului imbatabil și, când dezvoltam în adolescență vreo criză, ea reușea să mă facă să văd lucrurile și din altă perspectivă.". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „actor" să fie complement indirect (1) și un enunț interogativ, în care substantivul „atitudine" să fie circumstanțial de cauză (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare și precizează felul acestora: „Știu însă că simțul umorului i s-a terminat când învățam la matematică.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Încercuiește varianta corectă pentru fiecare dintre cuvintele scrise îngroșat în mesajul următor. **6 puncte**

Dacă vrei **să fi/să fii** de ajutor, **devin-o/devino** voluntar în cadrul acestui proiect. Le vei **citi/citii** povești copiilor, le vei oferi **înghețăți/înghețate** și le vei împlini **visele/visurile** de a întâlni un erou din desenele animate **care/pe care** îl îndrăgesc.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a fragmentului selectat din *Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două idei/secvențe sugestive pentru mesajul transmis;
- vei identifica două trăsături ale personajului Ianke, relevante pentru mesaj;
- vei menționa o emoție exprimată sau o valoare morală/culturală transmisă, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 13

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Cu-o singură sforțare-ncordând vânjosu-i umăr
— Un uriaș urcându-și poverile ce-l strâng —
Pletosul deal, din vale sui cu vii și crâng
Ca să-și revadă țara cu sate fără număr,

Cu casele: mioare, și turlele: păstori,
Cu drumul ce-nsoțește înceata caravană
Ce-au coborât pe verdea câmpie argeșeană
De sălcii plângătoare și plopi pribegitori;*

Ținutul unde seara din lunci și din zăvoaie,*
Ca și argintul sprinten, viu apele sclipesc,
Și unde clarul cântec de clopot creștinesc
Apropie colina de-a cerului văpaie.*

O, vârf de deal! O, capăt liniștitor de drum!
Opresc aicea pasul și îmi dezleg privirea,
Când prin amurg se-nalță, visând nemărginirea,
Din fiecare casă un crin înalt de fum.

Ion Pillat, *Vârful dealului*

***pribegitor** – hoinar, rătăcitor.
***zăvoi** – pădurice pe malul unei ape.
***văpaie** – flacără mare.

TEXTUL 2

Dacă apartamentul din București îl reprezenta pe Ion Pillat în gusturile sale de iubitor al frumosului, locurile de vacanță de la Miorcani, Balcic și Izvorani revelează cadrul de natură, la care poetul era sensibil cu precădere.

Moșia de la Miorcani, așezată aproape de malul Prutului, în sudul județului Dorohoi, se găsea în posesia familiei Pillat de prin 1883, când tatăl poetului o cumpără de la un Șuțu. Conacul, o clădire joasă cu pridvor cu coloane, a fost preluat de atunci, însă nu și cu mobila, care avea să fie adusă abia mai târziu, de la Viena. [...]*

Parcul are o oarecare opulență vegetală, cu nuci și castani închizând cerul deasupra aleilor, cu ulmi crescuți cât niște plopi în mica pădure de mai în vale. În singurul luminiș de poiană, iarba grasă se găsește tăiată pe vară, pentru a servi ca teren la jocul de crochet*. În fața pridvorului de la conac, mâna grădinarului se cunoaște în rondurile de flori și în conturul de crinolină* al boschetelor de arțar. În fund, decupată pe cer, clopotnița bisericii din sat, dincolo de zidul care înconjură parcul.*

Peisajul moșiei este deschis până în zare, neavând nimic monoton în întinderea

Scanned with OKEN Scanner

sa. Spre nord-est, dincolo de planul imediat al satului împădurit, malul basarabean al Prutului dă mai bine iluzia de linie de val de ocean. Punctul de reper în plimbări îl constituie de obicei iazul cu coadă de stuf, pe care fâlfâie zborul metalic, sacadat al rațelor sălbatice și apune soarele arhaic somptuos. Deși își închipuia că trăiește acolo ca un personaj dintr-un roman de Turgheniev sau Tolstoi, Ion Pillat nu duce viața de țară a unui nobil rus. Nici vânătoare, nici pescuit, nici călărie, nici partide de cărți sau de șah cu vecini de moșie, la o ceașcă de ceai servită dintr-un samovar*. Aproape toată ziua, stă să scrie sau să citească.*

Miorcanii, desprinși din timp și pierduți în spațiu, ajung să fie un refugiu. Aici, coarda cea mai gravă a meditativului elegiac, din adâncul ființei poetului, intră în vibrație, ca nicăieri în altă parte. (A se vedea ciclul „Elegiilor"* din volumul Caietul verde, scris în 1932; apoi, întreg volumul Umbra timpului, scris în 1937; în sfârșit, singura încercare de jurnal personal, Dintr-un jurnal de vară, scris în 1942, în ultima vară petrecută la Miorcani.)*

Adaptare după Dinu Pillat, *Mozaic istorico-literar. Secolul al XX-lea*

***Șuțu** – familie de origine greacă, din care au provenit mai mulți domnitori ai Principatelor Dunărene (Alexandru Șuțu, Mihai Șuțu etc.).

***opulență** – belșug, bogăție.

***crochet** – joc de bile în aer liber.

***crinolină** – fustă lungă și foarte largă, în formă de clopot, susținută în interior de arcuri subțiri de oțel, la modă pe la mijlocul secolului XIX.

***Ivan Turgheniev, Lev Tolstoi** – scriitori de origine rusă.

***samovar** – vas de metal folosit la fiertul apei pentru ceai.

***elegiac** – jalnic, melancolic, nostalgic, trist.

***elegie** – specie a poeziei lirice în care sunt exprimate sentimente de melancolie, de tristețe, de jale.

A.

1. Notează denumirea a doi copaci din textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În textul lui Ion Pillat, este descris

a) un peisaj de munte.
b) un codru.
c) un peisaj de deal.
d) șesul.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
O locație de vacanță pentru Ion Pillat este

a) București. **b)** Prut. **c)** Șuțu. **d)** Miorcani.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Pe malul basarabean al Prutului, Ion Pillat

a) vânează.
b) pescuiește.
c) joacă șah.
d) scrie sau citește.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Un reper spațial din text este Argeș.		
Pe dealuri, se aude cântecul păsărilor.		
Vârful dealului este un capăt de drum.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Familia Pillat deținea un domeniu pe Valea Oltului.		
Plimbările lui Ion Pillat aveau, de obicei, ca punct de reper iazul.		
Ultima vară petrecută de scriitor la Miorcani a fost în anul 1932.		

6. Precizează, într-un enunț, felul rimei din primele patru versuri și măsura primelor două versuri din textul scris de Ion Pillat. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că satul este o destinație potrivită pentru o vacanță? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Mozaic istorico-literar. Secolul al XX-lea* de Dinu Pillat cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „verdea câmpie argeșeană”, există
a) un diftong și un hiat.
b) un diftong și două hiaturi.
c) doi diftongi și un hiat.
d) trei diftongi.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care cuprinde doar cuvinte derivate este
a) „argeșeană”, „încercând”;
b) „plângătoare”, „fiecare”;
c) „pletosul”, „singură”;
d) „creștinesc”, „liniștitor”.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în versurile „Ținutul unde seara din lunci și din zăvoaie, / Ca și argintul sprinten, viu apele sclipesc." sunt utilizate, în ordine, cu
a) sens propriu, sens figurat.
b) sens figurat, sens propriu.
c) sens figurat, sens figurat.
d) sens propriu, sens propriu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Structura subliniată în secvența „clarul cântec de clopot creștinesc / Apropie colina de-a cerului văpaie" se referă la
a) o flacără.
b) frumusețea cerului.
c) divinitate.
d) soare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Rescrie enunțul următor, trecând verbele la persoana a II-a, numărul singular, fără a le modifica timpul: „Opresc aicea pasul și îmi dezleg privirea". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care substantivul „natură" să fie în cazul genitiv (1) și o propoziție afirmativă, în care adjectivul „plângătoare" să fie nume predicativ (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „Punctul de reper în plimbări îl constituie de obicei iazul cu coadă de stuf, pe care fâlfâie zborul metalic, sacadat al rațelor sălbatice și apune soarele arhaic somptuos.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze. **6 puncte**

Templul somptuos _____ (*natură* – genitiv) _____ (*a se zări* – imperfect) de pe deal printre picăturile _____ (*argintiu* – plural) de ploaie, care _____ (*a crea* – imperfect) o perdea diafană, iar _____ (*membru* – plural) expediției _____ (*a găsi* – perfect compus) cu greu drumul către sat.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului *Vârful dealului* de Ion Pillat.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 14

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Într-o zi, pe aproape de Sânt-Ilie, se îngrămădise, ca mai totdeauna, o mulțime de trebi pe capul mamei. [...] Și mă scoală mama atunci mai dimineață decât alte dăți și-mi zice cu toată inima:

— Nică, dragul mamei! vezi că tată-tău e dus la coasă, căci se scutură ovăsul cela pe jos; și eu asemene nu-mi văd capul de trebi; tu mai lasă drumurile și stai lângă mămuca, de-i fă țevi și leagănă copilul. [...]*

— Bine, mamă! dar, în gândul meu, numai eu știam. Toate ca toatele, dar la cusut și sărăduit sumane* și mai ales la roată, mă întreceam cu fetele cele mari din tors; și din astă pricină, răutăcioasa de Măriuca Săvucului, care, drept să vă spun, nu-mi era urâtă, făcea adeseori în ciuda mea și-mi bătea din pumni, poreclindu-mă Ion Torcălău [...]. Însă pentru asta tot îmi era dragă, și torceam împreună cu dânsa, la umbra nucului lor, câte-o movilă de drugi de canură*, de mă săruta mama, când i le arătam seara acasă. Așa ne duceam băieții și fetele unii la alții cu lucrul, ca să ne luăm de urât, ceea ce la țară se cheamă șezătoare și se face mai mult noaptea, lucrând fiecare al său; cum torceam eu, de-a mai mare dragul pe întrecute cu Măriuca, și cum sfârâia fusul roții, așa-mi sfârâia inima-n mine de dragostea Măriucăi! Martor îmi este Dumnezeu! [...]*

Dar când auzeam de legănat copilul, nu știu cum îmi venea; căci tocmai pe mine căzuse păcatul să fiu mai mare între frați. Însă ce era să faci când te roagă mama? Dar în ziua aceea, în care mă rugase ea, era un senin pe cer și așa de frumos și de cald afară, că-ți venea să te scalzi pe uscat, ca găinile. Văzând eu o vreme ca asta, am șparlit-o la baltă, cu gând rău asupra mamei, cât îmi era de mamă și de necăjită. Adevăr spun, căci Dumnezeu e deasupra! De la o vreme, mama, crezând că-s prin livadă undeva, iese afară și începe a striga, de da duhul dintr-însa: Ioane! Ioane! Ioane! Ioane! și Ion, pace! Văzând ea că nu dau răspuns de nicăieri, lasă toate în pământ și se ia după mine la baltă, unde știa că mă duc; și, când colo, mă vede tologit, cu pielea goală pe nisip, cât mi ți-i gliganul*; apoi, în picioare, țiind la urechi câte-o lespejoară fierbinte de la soare, cu argint printr-însele și aci săream într-un picior, aci în celălalt, aci plecam capul în dreapta și în stânga, spunând cuvintele: Auraș, păcuraș, / Scoate apa din urechi, / Că ți-oi da parale vechi! [...]*

Toate acestea le privea biata mamă, uitată cu mâinile subsuoară, cum e omul necăjit, de după un dâmb din prund, aproape de mine. Dar eu n-o vedeam pe dânsa, căci eram în treabă. În totului tot, a fi trecut la mijloc vro jumătate de ceas, cât a zăbovit mama acolo, mai vro trei-patru de când fugisem de-acasă, ș-ar fi trebuit să înceapă a mi se pune soarele drept inimă, după cum se zice, căci era trecut de amiază. Însă eu, în starea în care mă aflam, fiind cuprins de fericire, uitasem că mai trăiesc pe lume! În sfârșit, mama, cât era ea de tare de cap, de la o vreme pierde răbdarea și vine tiptil, în vârful degetelor, pe la spatele mele, când mă uitam la fete, cum vă spun, îmi ia toate hainele frumușel de pe mal și mă lasă cu pielea goală în baltă, zicându-mi cu năduh:

— Îi veni tu acasă, coropcarule, dacă te-a răzbi foamea, ș-apoi atunci vom avea altă vorbă! Și se tot duce. Ei, ei! ce-i de făcut, Ioane? Fetele de la ghilit*, care văzură asta,*

Scanned with OKEN Scanner

numa-și dau ghiont una alteia și chicoteau pe socoteala mea, de răsuna prundul. Iară eu intram în pământ de rușine, și cât pe ce să mă înec, de ciudă ce-mi era. Și din dragostea cea mare de mai dinioarea, îmi venea acum să le strâng de gât, nu altăceva. Dar vorba ceea: Poți opri vântul, apa și gurile oamenilor? De-aceea le-am lăsat și eu pe fete să râdă, până li s-a duce gura la ureche, și pândind vreme pe când șed ele plecate și dau pânza în apă la ghilit, fac țușt! din baltă ș-o iau la sănătoasa; și așa fugeam de tare pe prund, de săreau pietrele, pe care le stârneam cu picioarele, cât mine de sus. Și fuga, și fuga, fără să mă uit în urmă, până ce dau între hudiți, pe drumul care ducea la noi acasă.

Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*

***țeavă** – tub cilindric sau conic, folosit în întreprinderile textile ca suport pentru înfășurarea firelor.

***a sărădui** – a împodobi.

***suman** – haină țărănească, lungă.

***canură** – fir scurt de lână.

***tologit** – tolănit.

***gligan** – lungan.

***coropcar** – hoinar.

***a ghili** – a înălbi o pânză.

TEXTUL 2

Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului. Urmele acelei tăceri inițiale le caut însă în zadar în amintire. [...]

S-a întâmplat să fiu în casa părintească al nouălea copil, și cel din urmă. Sora mea, Letiția, cea mai mare între frați, se căsătorise cu un tânăr din același sat, tocmai în timpul când, lepădându-mi veșmântul muiat în liniști de-nceput, mă integram cu atâtea ocoliri și amânări în regnul uman. Cea mai veche frază, de care îmi mai aduc precis aminte, s-a închegat în gura mea într-o împrejurare banală, într-o după-amiază de vară, nu mult după ce Letiția se măritase. Bătea un ceas canicular. Cumnatul meu și cu sora mea s-au refugiat în grădinița dinspre uliță, în umbra unor vițe sălbatice, ce săreau peste gard, din curte. Cumnatul meu, punând o mângâietoare dulceață în numele meu, mă chemă din curte, unde mă jucam în nisip; îmi dete un „zlot" și-mi zise să mă duc până la „boldă" (prăvălia satului), s-aduc o sticlă de bere sau, dacă nu se găsește bere, o sticlă de „sodă" (sifon). Am luat zlotul, i-am pipăit zimții, l-am învârtit în mâna mea umedă și am plecat.

Pe drum însă, ispitit de acel ceas de dogoare, aveam să-mi fac socotelile mele. Berea îmi făcea rău și nu înțelegeam slăbiciunea celor mari pentru astă amăreală. Hotărâi deci să nu mă încarc cu sticla de bere, chiar dacă s-ar fi găsit. Îmi plăcea însă siropul de zmeură cu sifon, și mă înțelesei cu mine însumi să nu aduc decât „sodă". După o jumătate de ceas mă întorceam fără bere și fără sifon la tânăra pereche din grădiniță. Le împărtășeam foarte calm rezultatul excursiei mele: — „Bere este, sodă nu-i și zlotu' l-am chiert (pierdut)". Uluire. Sora mea se uită lung la mine fără a scoate un cuvânt. Cumnatul meu se ridică, mă ia de mână: „Haide!" Stăruia să-i arăt întocmai pe unde am umblat pe drum, până la boldă și înapoi. Zlotul l-am găsit acoperit de praf în mijlocul uliței la calea jumătate. La întoarcere, sora mea m-a luat în brațe și m-a sărutat cu putere. După stupoarea de-o clipă, întâmplarea cu berea, soda și zlotul începuse să-i facă haz și să-i scuture diafragma.

Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Notează două îndeletniciri casnice numite în textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În fragmentul din textul lui Ion Creangă, se prezintă

a) o întâmplare de la șezătoare.
b) o peripeție din viața Măriucăi.
c) o întâlnire între prieteni.
d) o peripeție din copilăria lui Nică.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Lucian Blaga era

a) cel mai mare copil din familie.
b) copilul mijlociu.
c) cel mai mic copil.
d) al zecelea copil.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
„Excursia" copilului la magazin a durat

a) o jumătate de oră.
b) o oră.
c) câteva minute;
d) toată ziua.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „x" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Acțiunea se petrece vara.		
Mama îi ia hainele lui Nică, pentru ca acesta să rămână acasă.		
Șezătorile se desfășurau la amiază.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Letiția era sora mai mică a lui Lucian.		
Copilul a băut siropul cumpărat.		
Întâmplarea cu *zlotul* o amuza pe Letiția.		

6. Precizează, într-un enunț, tipul naratorului din textul scris de Ion Creangă. **6 puncte**

_____

_____

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că întâmplările din copilărie sunt importante pentru fiecare dintre noi? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „ghiont” și „ghilit” au, în ordine
a) 4 sunete, 5 sunete.
b) 6 sunete, 6 sunete.
c) 5 sunete, 4 sunete.
d) 5 sunete, 5 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte compuse este
a) „totdeauna”, „șezătoare”.
b) „văzând”, „căci”.
c) „frumușel”, „subsuoară”.
d) „adeseori”, „fiecare”.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul subliniat în secvența „Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului.” este utilizat cu
a) sens propriu de bază.
b) sens propriu secundar.
c) sens figurat.
d) sens conotativ.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul structurii subliniate în secvența „ș-ar fi trebuit să înceapă a mi se pune soarele drept inimă, după cum se zice, căci era trecut de amiază” este
a) *a mi se face foame.*
b) *a-mi fi suficient.*
c) *a se întuneca.*
d) *a intra soarele în nori.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Rescrie enunțul următor, punând verbele aflate la prezent la timpul perfect simplu: „vine tiptil, în vârful degetelor, pe la spatele mele, când mă uitam la fete, cum vă spun, îmi ia toate hainele frumușel de pe mal”. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „frică” să fie circumstanțial de cauză (1) și enunț interogativ, în care o formă verbală nepersonală să fie circumstanțial de scop (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „După stupoarea de-o clipă, întâmplarea cu berea, soda și zlotul începuse să-i facă haz și să-i scuture diafragma.”. **6 puncte**

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze: **6 puncte**

Noi _____ (*a voi* – imperfect) să vizionăm filmul _____ (*care* – genitiv) scenariu _____ (*a realiza* – construcție pasivă) după cartea scrisă de Ion Creangă, dar prietenii _____ (adjectiv pronominal posesiv, mai mulți posesori, mai multe obiecte posedate) nu _____ (*a agrea* – prezent) ideea de a-l vedea chiar azi.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează un dialog, de minimum 150 de cuvinte, între un copil pasionat de lectură și scriitorul său preferat, integrând o secvență de minimum 30 de cuvinte, în care să descrii o emoție/un sentiment.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 15

10 puncte din oficiu

Subiectul I — 70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

La circ în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,*
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.

— Cum se numea? — Apolodor.
— Și ce făcea? — Cânta la cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)

Grăsuț, curat, atrăgător
În fracul lui strălucitor
Așa era Apolodor.

Dar într-o zi Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor
A spus așa: — Sunt foarte trist!
Îmi place viața de corist
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador!
O, de-aș putea un ceas măcar
să stau cu ei pe un ghețar...
Apoi a plâns Apolodor...

Când l-a văzut pisoiul Tit
Plângând cu hohot și sughiț
I-a spus: — Prietene, aș da
Mustața și codița mea,
Aș da o litră de caimac,
Aș da orice să te împac.
Zău, nu mai plânge! Te implor...

Dar el plângea: Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador...

Și-au încercat să-l mai împace
Ariciul dăruindu-i ace,
Și ursul cu un pumn de mure
Atunci culese din pădure,
Și iepurele Buză-Lată
Cu fructe dulci și cu salată
(Colegi de-ai lui Apolodor,
maeștri-cântăreți la cor). [...]

Dar el plângea: — Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador...

Colegii lui Apolodor
S-au dus atunci la dirijor.

Maestrul Domilasolfa,
În haina lui de catifea
I-a ascultat și, gânditor,
S-a așezat pe-o canapea
Oftând: — Sărmanul meu tenor
Se poate prăpădi de dor!
Să plece, deci, spre Labrador...

Și a plecat Apolodor...

La început a fost ușor:
L-a dus spre nord, l-a dus în zbor
Un avion, un bimotor.
Și stând picior peste picior
Cânta, cânta Apolodor
Cânta cu glasu-i de tenor
Plimbându-se din nor în nor...
Dar, între timp, înflăcărându-l
Amețitorul peisaj
Sări pe-o aripă cu gândul
Să dea dovadă de curaj.

Apoi cu parașuta-n spate
Se zbengui Apolodor
Când agățându-se de roate,
Când stând călare pe motor.
Așa, cu zboru-i acrobatic,
Ar fi ajuns în Labrador,
Dar l-a izbit un nor zănatic

Scanned with OKEN Scanner

Și a căzut Apolodor...
La Capul Nord, la Capul Nord,
Adăpostit într-un fiord
Ședea pe țărm Apolodor
Posomorât și gânditor.

Ședea pe țărm tăcut și trist
Acest tenor, acest corist,
Ședea cu parașuta spartă,
Fără busolă, fără hartă.
În larg vuia clocotitor,
Întreg potopul apelor

Și se jelea Apolodor...

Gellu Naum, *Cartea lui Apolodor*

***răcitor** – instalație folosită pentru răcirea sau menținerea unei temperaturi scăzute.

TEXTUL 2

Pinguinii sunt un grup de păsări acvatice care nu zboară și care trăiec exclusiv în emisfera sudică, în principal în Antarctica. Aceste păsări își procură hrana înotând și prinzând în gură peștii pe care apoi îi devorează. Există mai multe specii de pinguini, precum pinguinul regal, pinguinul imperial și pinguinul Adélie. Pe uscat par lenți, abia mișcându-se, dar în apă sunt foarte rapizi, deoarece își folosesc aripile pentru înot. Au înălțimea de 40 și 90 cm și au picioarele scurte, situate la extremitatea posterioară a trunchiului, penele mici și foarte dese, iar aripile scurte, improprii pentru zbor, au rol de înotătoare. [...]

Pinguinii sunt singurele păsări care nu zboară, adaptate la scufundare, care se propulsează cu ajutorul aripilor. Pentru aceasta, de-a lungul evoluției, aripile s-au transformat în înotătoare puternice cu articulații rigide, care împiedică mișcările independente ale oaselor din alcătuire. Oasele pinguinilor sunt mai dense și mai dure, ceea ce le face mai rezistente la impactul cu apa și reduc flotabilitatea. Picioarele sunt situate mai în spate față de alte păsări, lucru ce le conferă o statură bipedă, dar care le îngreunează mersul pe uscat. În schimb, acestea îndeplinesc funcția de cârmă atunci când se află în apă. În apă, pinguinii pot ajunge la viteze de până la 36 km/h, dar viteza lor obișnuită este situată între 5 și 10 km/h. [...] Pinguinii au capacitatea de a menține temperatura corporală, fiind adaptați la condițiile de frig extrem din zonele în care trăiesc. Au un înveliș consistent de țesut gras sub piele, un sistem vascular specializat în aripi și picioare și un penaj alcătuit din trei straturi.*

Pinguin, wikipedia.org

***flotabilitate** – însușire a unui corp de a pluti la suprafața unui lichid sau la o anumită adâncime.

A.

1. Notează denumirea a două animale identificate în textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Apolodor este
a) acrobat. **b)** dansator. **c)** prezentator. **d)** tenor.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Viteza obișnuită a pinguinilor în apă este de
a) 36 km/h. **b)** 5 km/h. **c)** 5-10 km/h. **d)** 10 km/h.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Pinguinii sunt

a) animale exclusiv acvatice.
b) păsări care nu zboară.
c) viețuitoare care nu suportă frigul.
d) păsări fără pene.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Apolodor este trist, iar colegii de la circ se străduiesc să-l împace.		
Pinguinul Apolodor este personificat.		
Dirijorul Buză-Lată a hotărât ca pinguinul să plece spre Labrador.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pinguinii au aripi.		
Picioarele din spate ale pinguinilor pot îndeplini și funcția de cârmă.		
Învelișul de țesut gras de sub piele îi ajută să se adapteze la temperaturi ridicate.		

6. Precizează, într-un enunț, felul rimei și măsura primelor patru versuri din textul scris de Gellu Naum. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este important sprijinul celor apropiați în momentele grele ale vieții? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Cartea cu Apolodor* de Gellu Naum cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/ morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține cuvinte corect despărțite în silabe este
a) ac-va-ti-ce, ex-tre-mi-ta-te, func-ți-e.
b) a-cva-ti-ce, e-xtre-mi-ta-te, func-ți-e.
c) ac-va-ti-ce, ex-tre-mi-ta-te, fun-cți-e.
d) a-cva-ti-ce, ex-tre-mi-ta-te, fu-ncți-e.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte compuse este
a) „răcitor", „dansator".
b) „bimotor", „parașută".
c) „pisoiul", „Buză-Lată".
d) „Domilasolfa", „Târgul Moșilor".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul „devorează" este utilizat cu sens figurat în enunțul
a) *Pinguinii devorează pești.*
b) *Tristețea îl devorează în fiecare zi.*
c) *Băiatul înfometat a devorat două feluri de mâncare.*
d) *Omizile au devorat recolta.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Secvența subliniată în enunțul „Dar, între timp, înflăcărându-l / Amețitorul peisaj / Sări pe-o aripă cu gândul / Să dea dovadă de curaj." poate fi înlocuită cu
a) *arzându-l.*
b) *entuziasmându-l.*
c) *înroșindu-l.*
d) *îmbujorându-l.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Rescrie enunțul următor, trecând verbele predicative la persoana a II-a, numărul singular, fără a le modifica timpul: „Sărmanul meu tenor / Se poate prăpădi de dor! / Să plece, deci, spre Labrador...". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește o propoziție afirmativă, în care cuvântul „el" să fie complement indirect (1) și o propoziție negativă, în care cuvântul „pinguin" să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „Pinguinii sunt un grup de păsări acvatice care nu zboară și care trăiesc exclusiv în emisfera sudică, în principal în Antarctica.". **6 puncte**

_____

_____

_____

8. Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze **6 puncte**

_____ (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) oameni, _____ (*care* – acuzativ) i-a mai întâlnit la circ și _____ (*care* – genitiv) aplauze bucurau artiștii, au venit _____ (*a vedea* – conjunctiv prezent), reprezentația _____ (*pinguin* – genitiv, articulat hotărât) Apolodor.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a fragmentului selectat din *Cartea cu Apolodor* de Gellu Naum.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două trăsături ale personajului principal;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 16

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Era încă vacanță și, fiindcă afară era neobișnuit de cald pentru un oraș de munte, nu prea aveam ce face. [...] După ce ne-am tot foit căutând o idee bună de a petrece timpul, Doru, care aduna încă de pe-atunci povești de familie, ne-a întrebat dacă știm despre bătrânul nostru unchi, mă rog, să zicem unchi, de fapt o rudă mai îndepărtată, care ține un anticariat. [...]

Și cum nicăieri nu era umbră, am mers de-a lungul străzilor topite până la marginea de sus a orașului cu case vechi, unde, într-o curte interioară lunguiață, plină de iarbă și tufe, își avea bătrânul anticar intrarea în magazinul lui de comori. Ne-a primit de parcă ne cunoștea dintotdeauna și ne-am împrietenit imediat, deplin, cum, uneori, te împrietenești cu un om dintr-o carte. Numai că el era un om viu, dar, ce să vă spun, avea dreptate Doru, era un pic ciudat și semăna într-adevăr cu un personaj de roman.

Avea o barbă cât toate zilele, cred că ar fi încăput un cuib de pitulice acolo, o barbă cu fire albe și negre foarte crețe, iar deasupra ochilor, sprâncenele erau ca streșinile de la casa noastră. Din mijlocul bărbii apărea o gură mucalită, care-și ținea râsul prizonier în interior, iar ochii străluceau de luminițe cum rareori am văzut. Acum, că mă gândesc, era și foarte palid, dar asta se vedea greu, din cauza bărbii. În ce mai rămăsese din vacanța aia am trecut aproape în fiecare zi pe la el.*

Avea nenumărate obiecte de scamatorie la care eu, una, nu mă săturam să mă uit. Baghete magice ca niște tuburi din care ieșeau metri întregi de șaluri colorate, subțiri ca pânza de păianjen, sfere roșii, cu cavități ascunse, care se deschideau prin două locuri și-ți arătau mereu alt interior, din unul puteai să scoți o bilă mică, altul era gol, cărți de joc cu diverse trucuri și doi porumbei albi, care se lăsau mângâiați pe aripi. Omul ăsta singuratic nu obosea să inventeze ceva nou în jocurile noastre vechi, doar nu degeaba era el inventatorul pixului: ne punea, de exemplu, să facem un concurs de fugă. Desena o linie cu creta pe trotuar, în fața curții, și-n loc să spună: „Cine trece primul linia de sosire câștigă!", spunea invers:

— Câștigă cine ajunge ultimul!

Hmm, asta ne deruta pe toți [...]. Alteori, ne dădea bomboane cu stafide trase în ciocolată, o minunăție, dar ca să le primim trebuia să rezolvăm probleme de logică dintr-o carte a lui [...]: „Ești la un concurs de fugă. Îl depășești pe cel de pe poziția a doua, pe ce poziție ești?" Să nu spuneți prima, cum am spus eu. Sau încă: „Ești tot la un concurs de fugă, 100 de metri plat, să zicem, îl depășești pe cel de pe ultima poziție, pe ce poziție ești?" – vedeți bine că fugeam tot timpul, chiar și când stăteam pe scaun. Bate-ți tu capul, dacă vrei, mie îmi plăceau doar așa și râdeam când le auzeam. Dar ceilalți trei reușeau, când și când, să le dea de capăt. Erau, în orice caz, mai interesante decât cele de la școală. La asta, cu „îl depășești pe cel de pe ultima poziție", fratele meu a spus că e imposibilă și a primit ca premiu tot cornetul cu bomboane. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Ne distram grozav cu prietenul nostru, anticarul, și sunt sigură că și el cu noi. Doar că el stătea tot mai mult așezat și uneori părea, chiar și-așa, sleit de puteri, și-atunci ne ruga să plecăm acasă. Eu îi vorbeam cu „tu", că doar eram rude, iar pe-atunci toți oamenii erau „tu" pentru mine, fratele meu îi spunea când „tu", când „dumneavoastră", iar Dina și Doru îi ziceau numai „dumneavoastră". Și-ntr-o zi, Dina, care se gândea la toate ca un om mare, a hotărât că trebuie să-i facem și noi un cadou de ziua lui. Aveam cu toții bani puși deoparte și ne-am gândit să-i luăm un ceas „antiacvatic". Nu mă întreba la ce i-ar fi folosit, poate doar să facă baie în cadă, cu el, dar nouă ne plăcea cum sună: un antiacvatic pentru un anticar.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

***mucalit** – care știe să stârnească râsul, păstrând un aer misterios.

TEXTUL 2

Poate că inocența e vârsta la care ar fi trebuit să rămânem pentru a da un dram de decență speciei umane. Cartea aceasta, frumoasă ca un basm adevărat, este povestea unei lumi de copii în care „căderea" n-a avut încă loc. Citind-o, ne legănăm cu gândul că am fi putut fi altfel. E o bunătate în aceste pagini, care trezește în noi nostalgia unei lumi pierdute.

Părerea redactorului: Un oraș plin de istorie, o stradă plină de evenimente, o casă cu personalitate, o fetiță care află că totul poate să devină spectaculos pe lume. Și o scriitoare care o poate dovedi. Cu inocență.

Părerea autoarei: Un roman despre cum se poate înota în timp și în timpuri fără să te îneci. Ar fi bine să fie citit fără grija vârstei proprii. Și fără orice alte griji, de altminteri. Aceasta e o urare!

Părerea neoficială a PR-ului: Se citește cu încordare. Aș fi vrut să nu se mai termine.

Părerea mamei-mari, personaj principal: Totul e cu chin în viață.

Părerea bizară a anticarului, personaj secundar: Câștigă cine ajunge ultimul la linia de sosire.

Două viziuni asupra lumii: cea a unei fetițe care vede lucrurile într-un fel extrem de personal și cea a femeii care descoperă secretele înecate în trecut. Naivitatea comică a primei voci învinge melancolia celei de-a doua.

Casa de pe strada Maiakovski (fostă și viitoare Sfântul Ioan) din Brașov devine un surprinzător personaj cu memorie și conștiință. Inocenții *e al treilea roman publicat de Ioana Pârvulescu, după* Viața începe vineri *(2009) și* Viitorul începe luni *(2012).* Viața începe vineri *a obținut Premiul Uniunii Europene pentru Literatură; romanul este tradus în peste zece limbi europene.*

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*, libris.ro

A.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *cărții*. **2 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Anotimpul în care se desfășoară acțiunea este

a) primăvara.
b) vara.
c) toamna.
d) iarna.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Personajul Dina

a) se gândea la toate ca un om mare.
b) aduna încă de pe-atunci povești de familie.
c) avea nenumărate obiecte de scamatorie.
d) a primit ca premiu tot cornetul cu bomboane.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Romanul *Inocenții* prezintă

a) copilăria Ioanei Pârvulescu.
b) două viziuni asupra lumii.
c) o întâmplare cu învățăminte.
d) o poveste care se adresează doar copiilor.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doru îl cunoștea pe anticar, o rudă mai îndepărtată a copiilor.		
Copiii nu înțelegeau ce vrea anticarul să spună prin „Câștigă cine ajunge ultimul!".		
Pentru a primi dulciuri, copiii se străduiau să rezolve corect probleme de logică, compuse pe loc de anticar.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Strada Maiakovski se află în București.		
Naratoarea are o viziune melancolică asupra existenței, dublată de o naivitate comică.		
Romanul *Inocenții* a fost tradus în peste zece limbi europene.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a anticarului, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Avea o barbă cât toate zilele, cred că ar fi încăput un cuib de pitulice acolo, o barbă cu fire albe și negre foarte crețe, iar deasupra ochilor, sprâncenele erau ca streșinile de la casa noastră. Din mijlocul bărbii apărea o gură mucalită, care-și ținea râsul prizonier în interior, iar ochii străluceau de luminițe cum rareori am văzut.". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este important să le oferim un cadou celor pe care îi apreciem? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Inocenții* de Ioana Pârvulescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/ morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „ne dădea bomboane cu stafide trase în ciocolată, o minunăție, dar ca să le primim trebuia să rezolvăm probleme de logică", există
a) trei cuvinte care conțin diftong și un cuvânt cu vocale în hiat.
b) trei cuvinte care conțin diftong și două cuvinte cu vocale în hiat.
c) patru cuvinte care conțin diftong.
d) patru cuvinte care conțin diftong și un cuvânt cu vocale în hiat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte derivate este
a) „scamatorie", „alteori".
b) „luminițe", „minunăție".
c) „ceilalți", „dumneavoastră".
d) „anticar", „reușeau".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul „dram" este corect utilizat în enunțul
a) *Am cumpărat un dram de cartofi.*
b) *Mircea a aflat cât costă dramul de pepene.*
c) *Iulia a câștigat cu un dram de noroc.*
d) *Are bani pentru două sute de grame de cafea și pentru câteva drame de struguri.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul potrivit pentru locuțiunea adjectivală „cât toate zilele" și antonimul cuvântului „crește" din fragmentul „Avea o barbă cât toate zilele, cred că ar fi încăput un cuib de pitulice acolo, o barbă cu fire albe și negre foarte crețe." sunt
a) *mare, lucioase.*
b) *imens, cârlionațate.*
c) *imensă, drepte.*
d) *frumoasă, ondulate.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate în enunțul „Alteori, ne dădea bomboane cu stafide trase în ciocolată, o minunăție.". **6 puncte**

_____

_____

6. Indică funcția sintactică a unui adjectiv din enunțul „Erau, în orice caz, mai interesante decât cele de la școală." și alcătuiește o propoziție negativă în care acesta să îndeplinească o funcție sintactică diferită, pe care o vei preciza. **6 puncte**

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „fratele meu a spus că e imposibilă și a primit ca premiu tot cornetul cu bomboane". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează textul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze. **6 puncte**

„Eu _____ (*a crede* – indicativ, prezent) că fiecare om trebuie _____ (*a avea* – conjunctiv, prezent) un secret _____ (*el* – genitiv), ca _____ (*a fi* – conjunctiv, prezent, persoana a III-a) cu adevărat frumos. [...] Când îți pierzi un secret e ca și cum te-ai împuțina, ca și cum _____ (*a scădea* – condițional-optativ, prezent) în înălțime în loc _____ (*a crește* – conjunctiv, prezent)."

(Ioana Pârvulescu)

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe anticar, personajul din textul Ioanei Pârvulescu.

În redactarea caracterizării, vei avea în vedere:

- precizarea a două date de identificare a personajului (nume, vârstă, ocupație, origine, portret fizic etc.);
- numirea a două trăsături morale ale personajului;
- ilustrarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin câte o secvență comentată;
- corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 17

10 puncte din oficiu

70 de puncte

Subiectul I

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Azi e întâia zi de școală! Ca un vis au trecut la țară cele trei luni de vacanță! Mama m-a dus azi dimineață la școala Baretti, ca să mă înscrie în clasa a III-a primară; mi-era gândul tot la țară și mă duceam la școală cu inima rea. Pe toate ulițele mișunau copii; cele două librării erau pline de părinți care cumpărau: ghiozdane, caiete, condeie, și în fața școlii se grămădise atâta lume, încât portarul și polițistul abia puteau să țină orânduială la poartă. [...]

Pătrunserăm cu greu. Domni, doamne, femei din popor, meșteșugari, ofițeri, bunici, servitoare: fiecare cu câte un copil de mână și cu certificatele de promovare în cealaltă, umpleau sala și scara, făcând atâta zgomot, încât părea că intrau la teatru. Revăzui cu plăcere sala cea mare din etajul de jos, cu ușile celor șapte clase, unde-mi petrecusem cei dintâi trei ani de școală. [...]

Profesoarele nu mai știau unde le stătea capul. Pe frățiorul meu îl înscriseseră în clasa profesoarei Delcati, pe mine în aceea a profesorului Perboni, la etajul de sus. La ora zece eram cu toții în clasă: cincizeci și patru la număr, erau numai vreo cincisprezece sau șaisprezece din camarazii mei din clasa a II-a, între care Derossi, acela care ia întotdeauna premiul I. Ce mică și tristă mi se păru școala pe lângă pădurile și munții unde-mi petrecusem vara! [...]

Profesorul de acum e înalt și n-are barbă, părul îi e cărunt și lung, are o dungă adâncă pe frunte. Glasul îi este gros, se uită țintă la noi ca și cum ar vrea să ne ghicească gândurile. Nu râde niciodată! Eu îmi ziceam în mine: „Asta e abia ziua dintâi, mai sunt încă nouă luni! Ce de muncă! Câte examene la sfârșitul lunilor! Ce de osteneală!" Îmi păru bine că găsii pe mama la ușa școlii, căci simțeam nevoia de a mă arunca în brațele ei. Ea mi-a zis:

— N-ai grijă, Enrico, o să învățăm împreună. Mă întorsei acasă cu inima bună. [...]

De azi dimineață îmi place și profesorul nostru de acum. Pe când intram în clasă, unde el se și afla pe catedră, școlari de-ai lui, de acum un an, trecând pe la ușa clasei noastre, se opreau puțin, ca să-l salute.

— Bună ziua, domnule profesor!

— Bună ziua, domnule Perboni!

Unii chiar intrau, îi strângeau mâna și fugeau repede. Se vede că ei îl iubesc și că s-ar întoarce bucuroși la dânsul. El le răspundea:

— Bună ziua!

Strângea mâinile ce i se întindeau, dar nu se uita la nimeni, și rămânea serios după fiecare salutare; dunga de pe frunte i se adâncea și mai tare; sta întors spre fereastră, uitându-se la acoperișul casei din față; în loc de a se bucura de acele saluturi, părea că se simțea mâhnit.

După aceea se uită cu băgare de seamă la fiecare din noi. Se pogorî de pe catedră și ne dictă plimbându-se printre bănci. Văzând pe un copil roșu la față și cu

Scanned with OKEN Scanner

chipul plin de bubulițe, încetă îndată de a mai dicta, se opri, apucă obrazul băiatului cu mâinile, îl privi adânc, îl întrebă ce are și-i pipăi fruntea, ca să vadă dacă arde.

În timpul acesta, un băiat, care stătea la spatele lui, se ridică și începu să se strâmbe la el. El se întoarse fără de veste, băiatul se opri repede și-și plecă ușor capul, așteptându-și pedeapsa. Profesorul îi puse o mână pe cap și îi zise numai atât:

— Să nu mai faci așa!

Apoi se sui iar pe catedră și începu să dicteze. Când sfârși de dictat, se uită câtva timp la noi fără a vorbi și apoi ne zise încetinel cu glasul lui cel gros, dar blând:

— Ascultați, copii! O să petrecem un an împreună, să ne silim în toate chipurile, ca să-l petrecem bine. Învățați și fiți buni! Eu n-am familie! Voi sunteți familia mea! Acum un an trăia încă biata mea mamă: a murit și ea. Am rămas singur! Vă am numai pe voi pe lumea aceasta! Nu mai am altă dragoste, alt gând, decât al vostru! Fiți voi copiii mei! Eu vă iubesc; iubiți-mă și voi pe mine! N-aș dori să mă văd silit ca să pedepsesc nici măcar pe unul din voi. Arătați-mi că sunteți băieți de inimă. Școala noastră să fie o familie; voi să fiți mângâierea și fala mea. Nu vă cer să-mi făgăduiți acestea prin vorbe; sunt sigur că în inima voastră fiecare din voi a și răspuns „da"; de aceea vă și mulțumesc!

Tocmai atunci intră portarul, ca să sune sfârșitul orei. Ieșiră cu toții în liniște. Băiatul care se strâmbase la spatele profesorului se apropie de el și îi zise cu sfială:

— Iertați-mă, domnule profesor!

Profesorul îl sărută pe frunte și-i răspunse:

— Du-te, fătul meu!

Edmondo De Amicis, *Cuore, inimă de copil*

TEXTUL 2

Bunicii mei erau învățători și mă luau uneori cu ei, întotdeauna însoțită de Jeana, care avea grijă să nu mă mișc, să nu deschid gura. Noi stăteam în ultima bancă, având perspectivă largă asupra tuturor cefelor. Știam atât de puține lucruri pe-atunci, încât orice mi se părea un miracol – mișcarea capetelor și forma pantofilor mă fascinau, iar tabla neagră constituia o culme greu de atins.

Ziua de 15 septembrie era, desigur, un eveniment în familia noastră și-mi amintesc bine câteva lucruri. În primul rând, careul perfect din curtea școlii, făcut din copii îmbrăcați în uniforme albastre, deasupra căruia văd în minte cerul înalt și senin, care îmi aducea lacrimi în ochi pe tot parcursul festivității. Nu păstrez printre amintiri un început de școală ploios, deși cred c-au fost multe, ci doar cerul din care picura încă visul verii.

15 septembrie însemna sfârșitul zilelor libere, din care nu mai rămânea decât o fâșie albastră, reflex al unui timp intangibil. Tot din curte, țin minte liniștea care se lăsa de îndată ce apărea directorul școlii, poreclit „Pionierul" – devenit personaj în „Fantoma din moară". Era un tip înalt, cu dinți perfecți, încât astăzi nu-mi mai amintesc ce ochi avea, ori ce nuanțe se desfăceau din glasul lui, însă aș putea să-i descriu foarte bine dinții: lungi, impozanți. Peste careu se lăsa o liniște fără explicație, ceva electrizant și aproape magic, încât puteam să jur că toate inimile școlarilor erau doldora de furnici și viespi. Abia după aceea îmi vin în memorie clasele: dușumeaua proaspăt curățată, mirosind a petrol, sobele uriașe, de fontă, cu o pajură întipărită pe burți și, bineînțeles,

Scanned with OKEN Scanner

băncile, care arătau neatinse în prima zi. Erau bănci lungi, de patru locuri, formate dintr-o scândură simplă, pe care ne așezam, și un pupitru, cu loc special pentru călimară, cu scobitură pentru creioane. Pe la jumătatea lunii octombrie, aceleași bănci deveneau de-a dreptul posace. Dar chiar și-așa, mai păstrez cu plăcere amintirea primei mele bănci, o scândură de lemn lustruit, ca un săpun ajuns la final. Prin clasa a III-a ne-au adus bănci clămpănitoare, cu scăunel pliant, care făcea zgomot când te ridicai de pe el. Vechile bănci au fost puse pe foc.

Doina Ruști, *Careul perfect și școlarii cu inimi doldora de furnici și viespi*, adevarul.ro

A.

1. Transcrie, din textul 1, două mărci ale subiectivității. **2 puncte**

_____

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Profesorul clasei a III-a se numea

a) Perboni. **b)** Delcati. **c)** Derossi. **d)** Enrico.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Profesorul actual le mărturisește că

a) nu râdea niciodată.
b) voia să pedepsească elevii.
c) urma să plece din școală.
d) elevii erau familia sa.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Textul 2 prezintă amintiri din prima zi de școală, din perspectiva

a) naratoarei. **b)** autoarei. **c)** bunicilor. **d)** *Pionierilor.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Paznicul se străduia de unul singur să facă ordine la poarta școlii.		
Clasa a III-a avea 54 de elevi.		
Enrico a început să-și aprecieze profesorul.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În prima zi de școală, elevii erau îmbrăcați în uniforme negre.		
Școlarii aveau inima „doldora de furnici și viespi" din cauza fricii.		
15 septembrie marca finalul zilelor libere.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a băiatului, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Eu îmi ziceam în mine: «Asta e abia ziua dintâi, mai sunt încă nouă luni! Ce de muncă! Câte examene la sfârșitul lunilor! Ce de osteneală!» Îmi păru bine că găsii pe mama la ușa școlii, căci simțeam nevoia de a mă arunca în brațele ei.”. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că educația primită la școală este o comoară neprețuită? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Cuore, inimă de copil* de Edmondo De Amicis cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În cuvântul „domni", „i" este
a) vocală.
b) consoană.
c) sunet devocalizat.
d) semivocală.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Structura în care există un cuvânt format prin conversiune este
a) „[...] copii îmbrăcați în uniforme albastre".
b) „[...] orice mi se părea un miracol [...]".
c) „Erau bănci lungi [...]".
d) „Vechile bănci au fost puse pe foc.".

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul scris corect este
a) *Arămii copacii vegheau drumul spre școală.*
b) *Arămii copaci vegheau drumul spre școală.*
c) *Arămiii copaci veghiau drumul spre școală.*
d) *Arămiii copaci vegheau drumul spre școală.*

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Antonimul expresiei subliniate în enunțul „Arătați-mi că sunteți băieți <u>de inimă</u>." este
a) *rău.*
b) *răi.*
c) *leneși.*
d) *harnic.*

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat în enunțul „Apoi se sui iar pe catedră și începu să dicteze." și alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza. **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț imperativ, în care cuvântul subliniat în enunțul „De azi dimineață îmi place și profesorul nostru de acum." să îndeplinească altă funcție sintactică, pe care o vei preciza. **6 puncte**

7. Notează un tip de raport sintactic, identificat în fraza următoare: „Profesorul de acum e înalt și n-are barbă, părul îi e cărunt și lung, are o dungă adâncă pe frunte.". **6 puncte**

8. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

La ora doisprezece, băiatul a cărui profesor s-a schimbat și care programul școlar al anului acela îl speria a plecat acasă pentru a găsii soluția cea mai optimă.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează o scrisoare, de minimum 150 de cuvinte, adresată unui cadru didactic, în care să-i mulțumești pentru rolul său în formarea personalității tale, inserând în mesaj cel puțin o secvență narativă și una descriptivă. Data redactării scrisorii este 12 iunie 2023, iar numele tău este Mihai/Mihaela Georgescu.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 18

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Porniră cele trei corăbii…
Spre care țărm le-o duce vântul?…
Ce porturi tainice,
Ascunse cercetătoarelor priviri,
Le vor vedea sosind mânate de dorul tristei pribegiri?…
Ce valuri nemiloase,
Mâine,
Le vor deschide-n drum mormântul?…

Porniră cele trei corăbii, purtând în pântecele lor
Grămezi de aur,
Chihlimbare,
Smaralde verzi
Și-opale blonde;
Iar sus, pe bord,
Tristețea-acelor romanțe veșnic vagabonde,
Cântate,
Azi, în drum spre Poluri,
Iar mâine-n drum spre-Ecuator!…

Porniră cele trei corăbii…
Și-abia se mai zăresc –
Se-ngroapă
În golul zărilor pătate de violetul înserării;
Iar albul pânzelor întinse,
În cenușiul depărtării,
Zidește trei mausoleuri în care dorm cei duși pe apă.

Porniră cele trei corăbii…
Și-n urma lor rămase portul,
Mai trist ca muntele Golgotei însângerat de-un asfințit…

Ion Minulescu, *Romanța celor trei corăbii*

TEXTUL 2

Pe 23 mai, bricul Mircea a plecat în marșul anual de instruire practică, cu escale în 11 porturi din nouă țări cu deschidere la Marea Mediterană, la Marea Nordului, la Marea Baltică și la Oceanul Atlantic.

Căpitan-comandorul Mihai Egorov a scris un jurnal de bord al navei-școală, trimițându-ne impresii de călătorie. Vă redăm o parte din corespondența de la bordul bricului.

Scanned with OKEN Scanner

„La primele ore ale dimineții de duminică 4 iunie, în ziua în care creștinii ortodocși și catolicii, deopotrivă, sărbătoresc Sfânta Treime, N(ava) S(coală) Mircea a părăsit Portul Ajaccio din Insula Corsica, luând drum spre Portul Vigo, următoarea etapă din acest marș de instrucție. Escala din Ajaccio, capitala Corsicii, a fost una tehnică, de refacere a echipajului și a plinurilor navei.

Pentru tinerii cadeți de la bord, Ajaccio a fost o reîntâlnire cu istoria, limba și civilizația franceze, cărora poate le-au dat mai puțină importanță la orele din liceu. Fiind locul de naștere al lui Napoleon Bonaparte, Ajaccio emană esența spiritului corsican reprezentat de această personalitate istorică, iar orașul este, practic, împânzit de mărturiile prezenței sale aici. Nu ne-am lăsat, însă, nici noi mai prejos și Napoleon al nostru, locotenentul Nicolae Aurel Napoleon, a fost printre primii marinari români de pe bric ce au ajuns la Casa memorială a lui Napoleon Bonaparte. Și dincolo de ineditul numelui, am apreciat cunoștințele lui despre personalitatea ilustrului conducător.

Plimbându-se prin Casa memorială a lui Napoleon Bonaparte și prin Cetatea din Ajaccio, tinerii studenți și elevi de la bordul navei au uitat preț de câteva ore de Mircea, de răul de mare și de torsul zgomotos al motorului navei și au evadat în lumea sfârșitului de secol XVIII. Au făcut o plimbare imaginară prin saloanele societății franceze de atunci, printre baluri, intrigi, iubiri pasionale și războaie. Amestecul de cultură franceză și italiană dă un farmec aparte acestei părți de Corsica, iar capul de maur – care exprimă lupta pentru libertate și independență – se regăsește pe Pavilionul Corsicii, în sigla companiei de feriboturi și reprezintă un laitmotiv al zonei.

De altfel, Ajaccio a fost și locul unde ne-am convins încă o dată de frumusețea peisajului mediteraneean, de plajele frumoase și de pasiunea oamenilor pentru bărci și navigație. Și tot aici am ridicat pavilionul navei, ascultând deopotrivă Deșteaptă-te, române! *și* Marseilleza.

După trei zile în Ajaccio, micii corsicani de la bordul NS Mircea sunt pregătiți pentru o nouă etapă din acest marș de instrucție. Ne îndreptăm spre Vigo, unde programul escalei va include, printre altele, și vizitarea Academiei Navale Spaniole. Până atunci, însă, Mircea *se pregătește să-și întindă velele și să se folosească de forța vântului în drumul spre Gibraltar.”.*

Adaptare după Mariana Iancu, *Jurnal de bord al navei-școală Mircea, în Corsica, pe urmele lui Napoleon*

A.

1. Numește, din textul 1, două destinații ale celor trei corăbii. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Emoția transmisă de text este
a) admirație. **b)** bucurie. **c)** tristețe. **d)** nedumerire.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Bricul Mircea a părăsit portul Ajaccio în data de
a) 23 mai. **b)** 25 mai. **c)** 4 iunie. **d)** 7 iunie.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Nicolae Aurel Napoleon a fost

a) împărat al Franței.
b) amiral francez.
c) fiul lui Napoleon Bonaparte.
d) marinar pe bricul Mircea.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Prima strofă conține o personificare.		
Navele sunt încărcate cu aur și chihlimbar.		
Ultima strofă conține o imagine vizuală.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pe bricul „Mircea" tinerii învață să navigheze.		
Nava-școală nu părăsește Marea Neagră.		
Următoarea destinație a bricului „Mircea" este strâmtoarea Gibraltar.		

6. Transcrie două figuri de stil diferite din a doua strofă, precizând felul lor. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că tinerii pot fi impresionați de istoria unui loc? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază textul *Romanța celor trei corăbii* de Ion Minulescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un element comun, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt monosilabice toate cuvintele din seria
a) „spre”, „aur”. **b)** „te-o”, „drum”. **c)** „cele”, „mai”. **d)** „duși”, „mâine”.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „În golul zărilor pătate de violetul înserării; / Iar albul pânzelor întinse” sunt obținute prin conversiune
a) trei cuvinte. **b)** patru cuvinte. **c)** cinci cuvinte. **d)** șase cuvinte.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în enunțul: „Escala din Ajaccio, capitala Corsicii, a fost una tehnică [...]” este
a) *oprire*. **b)** *escapadă*. **c)** *pornire*. **d)** *vizită*.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conține un pleonasm enunțul
a) *Căpitanul a notat în jurnal impresii de călătorie.*
b) *Bricul Mircea este o navă de instruire practică.*
c) *În portul Ajaccio, marinarii au refăcut din nou plinul navei.*
d) *Au întins velele pentru o nouă destinație.*
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Rescrie enunțul „Căpitan-comandorul Mihai Egorov a scris un jurnal de bord al navei-școală", transformând construcția activă în construcție pasivă. **6 puncte**

_____

_____

_____

6. Alcătuiește o propoziție în care substantivul cu funcția de atribut din enunțul „Și tot aici am ridicat pavilionul navei ascultând deopotrivă *Deșteaptă-te, române!* și *Marseilleza*" să fie complement direct. **6 puncte**

Substantivul cu funcția sintactică de atribut: _____

Propoziția: _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza „De altfel, Ajaccio a fost și locul unde ne-am convins încă o dată de frumusețea peisajului mediteranean, de plajele frumoase și de pasiunea oamenilor pentru bărci și navigație", precizând felul lor. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Rescrie textul următor, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Dacă vă doriți să călătoriți cu vaporul eu pot îndeplini aceste vise. Face-ți rezervare, sunând la numărul de pe ecran! Decât primele persoane vor primi o reducere de 10% procente.

_____

_____

_____

_____

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Ca recompensă pentru rezultatele de la școală, ai primit în dar o plimbare cu bricul Mircea în apele Mării Negre.

Redactează o scrisoare, de minimum 150 de cuvinte, adresată prietenului tău Andrei, în care să prezinți impresia ta de la acest eveniment și în care să inserezi o secvență descriptivă și una argumentativă. Data redactării scrisorii este 12 august 2023.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 19

10 puncte din oficiu

Subiectul I — 70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Într-o zi, unchiul meu, filantropul, a venit să mă ia. Tata s-a făcut foc, dar mama, blândă și stăruitoare, l-a înduplecat: „Nu mai are culori în obraji, aerul de țară o să-i facă bine".

Am plecat cu inima strânsă, dar arzând de curiozitate să știu cum e o vie și mândră de importanța pe care o căpătam față de cei care rămâneau în urma mea acasă, și mai ales față de Nicu, care-mi dădea peste nas, în orice împrejurare, că el e mai mare și e băiat.

Mătușa mea era urâtă, măruntă, cu bărbia ascuțită și buzele vârâte în gură, de parcă îi lipseau dinții. Din discuțiile dintre mama și tata știam că a avut zestre mare și că-i tare zgârcită. S-a uitat la mine printr-un ochelar pe care îl ținea legat de gât cu un lanț lung de aur, și parcă voia cu tot dinadinsul să-mi găsească un cusur. O mai văzusem o dată, prin lumea multă care venea în casă la celălalt unchi, și m-am mirat atunci că nu m-a luat în brațe, că nu s-a minunat de buclele mele și n-a ținut să-mi vadă de aproape genele.

Via era într-o localitate care, pe cât îmi amintesc, se numea Cneajovo. Nume plin de farmec și pe care-l repetam cu plăcere. La Cneajovo mă jucam toată ziua. Și tot fără jucării. Aveam numai o minge. Verde ca iarba. Parcă o văd. Alergam după ea tot timpul, până ce, într-o bună zi, am pierdut-o în iarbă. Am căutat-o cu disperare. Am căutat-o. Zadarnic!

Îmi plăcea să fug cât mai departe de casă. Cel mai departe era până la sârma ghimpată care despărțea via de drum, adică tocmai până unde nu aveam voie să ajung. Dar grozav îmi plăcea când se aprindea cerul tare de tot, într-o parte, pe câmp. Abia atunci mă hotăram să mă întorc; dar se vede că era tare departe, fiindcă până acasă câmpul se umplea de întuneric, iar eu, înfricoșată și cu senzația chinuitoare că mă urmărește cineva, începeam să alerg nebunește.

Ziua cea mai frumoasă din Cneajovo a fost aceea în care am ieșit cu toții la câmp, ne-am urcat pe un deal și am privit soarele prin câte o bucată de sticlă înnegrită anume cu fum. Ce straniu mi s-a părut cuvântul „eclipsă"! Dar ziua cea mai tristă a fost aceea în care am găsit mingea. Era cu mult mai mică decât mi-o aminteam, cu mult mai neînsemnată decât mi-o închipuisem în răstimp. Nici nu-mi venea să cred că e aceeași.

Când, după trei luni de vară, m-am înapoiat acasă, m-am simțit străină printre ai mei. Toți se mirau că am crescut. Tata a adus o mulțime de pachete de la băcănie și un carton de prăjituri. Mama nu l-a certat, ca de obicei, că-i risipitor, că nu se gândește la chirie. Fiecare îmi punea întrebări. În seara aceea au stat cu mine acasă.

Îmi era veșnic dor de mama. Ziua spăla dușumele, gătea, se ocupa de Maricica și uneori spoia bucătăria. Seara ieșea cu tata în oraș. Duceam dorul acelei zile minunate în care, după ce mi-a pus termometrul și a oftat, a rămas cu mine acasă și

Scanned with OKEN Scanner

s-a culcat lângă mine devreme… Am vrut să fiu iar bolnavă; cu toată groaza pe care o aveam de întuneric, am ieșit într-o noapte pe coridor și am stat în beznă, cu picioarele goale pe ciment până s-au înapoiat din oraș. Au urmat apoi seri în care mama a stat lângă mine așa cum mi-am dorit, și tata îmi pipăia fruntea, îmi mângâia părul, adus de spate și îngrijorat, atât de îngrijorat că mi-a părut rău de isprava mea.

Cella Serghi, *Pânza de păianjen*

TEXTUL 2

Micul Enescu a avut, prin urmare, o copilărie răsfățată și fericită?

Eroare! „Dacă aș îndrăzni să mă plâng – îi mărturisea George Enescu lui Bernard Gavoty – aș face-o pentru a spune că nu am fost un copil răsfățat, ci un copil adorat până la exces, până la sufocare. […] Când mă gândesc la copilărie, simt încă în jurul meu vigilența înspăimântată în care am crescut. Eram ferit de cele mai mici pericole, la cea dintâi alarmă tremurau pentru mine. În această căldură de seră, sufocantă și tensionată, m-am maturizat prea repede. Și, dacă astăzi sunt un bărbat hipersensibil, un fel de jupuit de viu, explicația cred că trebuie căutată în copilăria mea.”. Cu nervii încordați la maximum, Maria Enescu a luat drumul bisericilor și a îndeplinit toate ritualurile, dar și toate obiceiurile băbești, ca noul copil să supraviețuiască… Toate hăinuțele cu care l-a îmbrăcat fuseseră mai înainte trecute pe sub altarul bisericii. Nu a dat voie nimănui să se atingă de leagănul copilului. Rudele îl admirau de afară, privindu-l prin ferestruică… În primii ani a fost lipsit de orice tovarăș de joacă și nu a cunoscut pe niciunul din verișorii lui. A avut o copilărie „de seră”, chinuită, dramatică. „Mama m-a îngrijit cu idolatrie – spune tot Enescu. Cea mai mică indispoziție a mea o prăbușea de durere și spaimă.”. Ba mai mult, tot mama s-a opus vehement înscrierii copilului la școală, având ideea fixă că George trebuie să urmeze cursuri la domiciliu.

Între timp, mărturiile despre viața lui ne-o arată pe familia Enescu mutată la Cracalia, în satul vecin. De ce a părăsit Livenii?

Atât de mult și-au dorit părinții ca acestui copil să-i poată oferi o educație de excepție, încât Costache s-a dedicat cu totul agriculturii, luând în arendă o moșie mai mare decât cea de la Liveni, adică cele 600 de fălci din Cracalia aparținând Institutului „N. Sofian” din Botoșani. Când George a împlinit trei ani, s-au mutat cu toții în satul acesta, într-o casă de zid, cu încăperi spațioase, pivnițe de vin și hambare solide. Costache nu s-a implicat doar în agricultură, ci și în bunul mers al obștei, ajungând chiar primar. Sătenii îl iubeau foarte mult. Era generos din fire. De Sfintele Sărbători dădea mese gratuite pentru văduve și săraci și trimitea ajutoare spitalelor și temnițelor din Dorohoi. Iar la strânsul grâului, după măcinat, oferea tuturor o masă îndestulată pe aleea salcâmilor bătrâni. Dovadă pentru cât de prețuit era stă faptul că, mai târziu, în timpul răscoalei de la 1907, când țăranii au pus stăpânire pe toate moșiile arendate, dându-le foc, singura de care nu s-au atins a fost a conului Costache.

Iar pe la trei ani, așa cum povestesc biografiile romanțate, și-a construit singur prima vioară.

Da, se spune că și-a construit singur prima vioară din șindrilă, de care a legat niște sârme. Bătrânii satului își aminteau că a încercat să facă una dintr-un strujan de porumb. Așa încât părinții s-au hotărât să-i cumpere o vioară mică de la oraș. Și iată-l pe Costache plecând la Dorohoi, cu patru cai mici și iuți legați la docar, spre librăria lui

Scanned with OKEN Scanner

Bercovici, de unde cumpără o vioară de jucărie. Ajuns cu ea acasă, mama se repede să caute soluția de dezinfectat. George i-o ia însă înainte și o aruncă în foc, supărat că „nu are sunet". De-abia atunci, hotărât, Costache pornește spre Iași, de unde, contra sumei de 16 lei, îi cumpără lui George prima vioară adevărată.

Dia Radu, *Copilăria dramatică a lui George Enescu*,
interviu cu muzicologul Viorel Cosma, memoria.ro

A.

1. Notează, din textul 2, două dintre activitățile pe care le desfășura mama. **2 puncte**

_____

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
La Cneajovo, îi plăcea
a) să culeagă via.
b) să discute cu mătușa.
c) să se joace cu mingea.
d) să se plimbe prin iarbă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
George Enescu a fost un copil
a) răsfățat.
b) adorat.
c) ignorat.
d) plictisit.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
George urmează cursuri
a) la școala din sat.
b) la Institutul „N. Sofian" din Botoșani.
c) la Dorohoi.
d) la domiciliu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Mătușa fetiței este darnică.		
Singura jucărie a fetiței este o minge verde.		
Vacanța la Cneajovo durează două luni.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Maria Enescu este extrem de grijulie.		
Costache Enescu ajunge primar în Cracalia.		
George primește prima vioară la 5 ani.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a personajului, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă:

„Mătușa mea era urâtă, măruntă, cu bărbia ascuțită și buzele vârâte în gură, de parcă îi lipseau dinții. Din discuțiile dintre mama și tata, știam că a avut zestre mare și că-i tare zgârcită. S-a uitat la mine printr-un ochelar pe care îl ținea legat de gât cu un lanț lung de aur, și parcă voia cu tot dinadinsul să-mi găsească un cusur.". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că atitudinea părinților în copilărie afectează viața viitorilor adulți? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Pânza de păianjen* de Cella Serghi cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt despărțite corect în silabe ambele cuvinte din seria
a) ghimp-ată, în-ne-grită.
b) ghim-pată, în-ne-gri-tă.
c) ghim-pa-tă, în-ne-gri-tă.
d) ghi-mpată, î-nne-gri-tă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care cuprinde doar cuvinte compuse este
a) „într-o", „fiindcă".
b) „cineva", „decât".
c) „fiecare", „neînsemnată".
d) „termometru", „minunate".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „[...] parcă voia cu tot dinadinsul să-mi găsească un cusur." este
a) *un ac.*
b) *un prieten.*
c) *un defect.*
d) *un talent.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul care conține un cuvânt folosit cu sens figurat este
a) *Rudele îl admirau de afară.*
b) *George trebuie să urmeze cursuri la domiciliu.*
c) *Țăranii au pus stăpânire pe toate moșiile.*
d) *A avut o copilărie de seră.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează din textul următor trei adjective diferite, precizând felul lor: „Cu nervii încordați la maximum, Maria Enescu a luat drumul bisericilor și a îndeplinit toate ritualurile, dar și toate obiceiurile băbești, ca noul copil să supraviețuiască.". **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț interogativ, în care substantivul „vioară" să aibă funcția de atribut (1), și un enunț asertiv, în care adjectivul „generos" să se afle în cazul acuzativ (2). **6 puncte**

(1) _____

(2) _____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Bătrânii satului își aminteau că a încercat să facă una dintr-un strujan de porumb.". **6 puncte**

8. Completează spațiile libere din enunțul de mai jos cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

Tu _____ (*a ști* – indicativ, prezent) cel mai bine să ascunzi privirile _____ (*care* – genitiv) tristețe ar aduce mâhnire în sufletele _____ (*nostru*).

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 20

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Florina... la optsprezece ani, fără o meditație, măcar, intrase la medicină, la douăzeci de candidați pe un loc. Făcuse un an de Facultate cu nicio notă sub nouă, dar, cum lupta de clasă nu dormea, după primul an fusese exmatriculată. Îi venise din nou rândul unchiului Gogu să se căciulească pentru ca Florina să fie admisă la o școală postliceală de tehnică dentară.

Florina fusese numită la o policlinică de ortodonție pentru copii, în centrul Bucureștilor. Tehnicieni dentari erau patru la acea policlinică, Florina fiind cea mai tânără. O altă aripă a policlinicii era pentru adulți. Aceea cu plată. Acolo lucra unul dintre stomatologii pe care-i avusese Florina profesori. Acesta apela mereu la serviciile Florinei, în special pentru lucrări complicate, care cereau mare pricepere și multă răbdare. Florina acceptase propunerea, muncind în afara programului, cu material furnizat de stomatolog.

Pacienții doctorului, foarte mulțumiți de tânăra tehniciană, o întrebau cât costa munca ei: „Vă rog să vorbiți cu domnul doctor". „De ce ești proastă și nu le iei banii?", o-ndemnase doctorul. „Partea ta este inclusă în cât le-am cerut eu, dar ție-ți strică un ban pe deasupra?". „Domnule doctor, mie mi-e frică și de umbra mea. De la părinții copiilor cărora le fac aparate nu primesc nici măcar un săpun sau un deodorant. Nu vreau să poată, la o adică, să mă-nvinuiască cineva de ceva". Corect, medicul îi dădea Florinei cât socotise de la-nceput munca tehnicianului.

Cei trei colegi ai Florinei, o femeie și doi bărbați, erau de vârstă matură. Când ieși din comun cu orice și contrazici obiceiuri împământenite, ești privit de cei din jur cu mirarea din care nu-și revine găina care-a clocit un ou de rață: puii ei stau cuminți pe uscat și scurmă pământul după viermișori, în timp ce pufulețul galben, care nu le seamănă, se bălăcește în apă și se-adună cu frații lui doar seara la culcare și la ultima păpică. Cei trei colegi ai Florinei știau că fata nu primea nimic de la nimeni...

Părinții modești și cei săraci o căutau pe Florina știind că, în afară de costul legal, nu era nevoie de „atenții"; ba, tehniciana le mai repara pe gratis și părinților și bunicilor, o lucrare, o proteză.

De când era salariată, singura ei realizare era frigiderul de cinci mii cinci sute de lei, luat în rate. „Florino, maică, la meseria ta ar trebui să te joci cu banii, că nu cred că vine cineva la tine să nu-ți bage măcar un pol în buzunar", îi spusese într-o zi coana Gina. „Tanti Gina, sigur că nu mi-ar sparge punga niște bani și orice-aș primi ar fi binevenit, numai că mie mi-e frică să primesc".

Florina socotea că în afară de ceea ce deprinsese de la instituțiile statului venite în ajutorul mamelor slujbașe, ea avusese regimul buruienilor, care cresc neplivite, neudate, la voia bunului Dumnezeu; ca și păsările cerului. E drept că se străduise, în prezența oricui, să observe și să deprindă ceea ce i se părea semn de educație și de bună purtare. Toată existența ei se afla sub semnul strădaniei. De când se îmbolnăvise Vetuța, își dădea silința să-i arate cât mai multă afecțiune, s-o

Scanned with OKEN Scanner

mângâie, în speranța de a-i face bine, ceea ce însă n-avea niciun efect. Florina se gândea cum s-o fi purtat mamă-sa cu taică-său, Adrian Diaconu…

Ileana Vulpescu, *Pe apa sâmbetei*

TEXTUL 2

Între '80 și '89, mulți oameni erau relocați și trimiși să muncească acolo unde statul avea nevoie de ei, în principal pentru industrializarea rapidă a țării. Perioada a rămas în memoria multora dintre cei care trăiau atunci și ca una a crizei economice, a lipsurilor de toate felurile, a frigului în case și a raționalizării alimentelor. În 1981, a început raționalizarea alimentelor – lapte, pâine, carne, zahăr și altele. Se vorbea de o „alimentație rațională". În timp, rațiile au scăzut din ce în ce mai mult. Chiar și pe cartelă, alimentele se procurau greu, după ore de stat la coadă. Tot atunci, a început și întreruperea electricității, pentru economie.

Repartițiile

Oricărui proaspăt absolvent îi tresărea inima la auzul unui simplu cuvânt: repartiția. *Repartiția era momentul care, de cele mai multe ori, te trimitea departe de casă. Mai departe sau mai aproape, cum îți erau norocul și media. Pilele interveneau mai târziu, la mutații.*

Te puteai trezi la sute de kilometri distanță de casă, într-un loc complet necunoscut. Sau, dacă aveai noroc și erai ceva mai aproape, făceai zi de zi naveta. Cu anumite excepții, repartiția se făcea la nivel de țară, pe profiluri.

Medicul care face naveta

La Medicină, în 1987, când Camelia a primit repartiție, situația era atipică – repartițiile se făceau zonal, nu național. De pildă, absolvenții din Craiova, unde a terminat ea, erau trimiși preponderent în zona Olteniei. „În ultimii ani de școală, mulți se transferau de la facultăți ca să prindă loc aproape de casă. Dacă cineva făcea facultatea la București, dar era din Olt, se transfera mai aproape", își aduce ea aminte. Repartiția soțului sau a soției avea valoare de buletin. Familia bătea media.

Soțul ei, inginer, a ales Târgu Jiu. Conform legii, a putut și ea să își aleagă la fel. Dacă el nu ar fi avut repartiție, ea nu ar fi putut alege Târgu Jiu, deși media mare de absolvire i-o permitea. Ea a ajuns la Spitalul Județean, el la Centrul de Calcul. „Spaima mea era că aș fi putut ajunge la țară", spune ea.

Deși, teoretic, instituția trebuia să le asigure locuință, nu s-a putut de la început. Pentru un timp, au făcut naveta zilnic de la Craiova la Târgu Jiu. Tren neîncălzit, neluminat, murdar. „Soseam acasă seara, ba nu era lumină, ba nu era căldură, ba nu era apă caldă. Nu le aveai niciodată pe toate.", își aduce aminte Camelia.

Cristina Foarfă, *Cum munceau românii până în 1989*, pressone.ro

A.

1. Notează, din textul 1, ce își achiziționează Florina cu banii din salariu. **2 puncte**

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Florina nu termină Facultatea de Medicină pentru că
a) are note mici.
b) a fost exmatriculată.
c) nu îi place medicina.
d) o convinge unchiul Gogu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Absolvenții de facultate primeau post
a) în localitatea de domiciliu.
b) în localitatea unde terminau facultatea.
c) unde își doreau.
d) unde erau repartizați de sistem.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Anii '80 – '89 au rămas în memoria oamenilor pentru
a) criza economică.
b) realizările industriale.
c) competența angajaților.
d) rata mare de absolvenți medicinești.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Florina ajunge tehnician dentar.		
Pe lângă salariu, Florina are și alte venituri.		
Florina are trei colegi tineri.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Alimentele se procurau mai ușor pe cartelă.		
Camelia obține post la Târgu Jiu.		
Amintirile Cameliei sunt neplăcute.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, tipul de narator identificat în fragmentul următor, justificându-ți opțiunea: „Florina fusese numită la o policlinică de ortodonție pentru copii, în centrul Bucureștilor. Tehnicieni dentari erau patru la acea policlinică, Florina fiind cea mai tânără. O altă aripă a policlinicii era pentru adulți.". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că într-o carieră de succes e nevoie de onestitate? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Pe apa sâmbetei* de Ileana Vulpescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă/o valoare morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în ambele cuvinte din seria
a) „exmatriculată", „orice".
b) „medicină", „tehnică".
c) „unchiul", „cineva".
d) „chiar", „bunicilor".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conține un cuvânt compus enunțul
a) „[...] la optsprezece ani [...] intrase la medicină.".
b) „De când era salariată, singura ei realizare era frigiderul.".
c) „Tehnicieni dentari erau patru.".
d) „[...] nu mi-ar sparge punga niște bani.".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul construcției subliniate în secvența „sigur că nu mi-ar sparge punga niște bani [...]" este
a) *ar prisosi.*
b) *ar scăpa.*
c) *ar găuri.*
d) *ar pierde.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele din seria
a) *Cei cu media mare primeau posturi bune. Spectacolul a fost difuzat în media din Brașov.*
b) *Ajungi cu greu un medic bun. Doctorul a făcut recomandări.*
c) *Pacientul este ascultat în cabinet. A ascultat muzică bună.*
d) *Pilulele de pe rețetă nu se găsesc. Bunica a uitat pastilele acasă.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei verbe aflate la moduri diferite, pe care le vei preciza: „Soțul ei, inginer, a ales Târgu Jiu. Conform legii, a putut și ea să își aleagă la fel. Dacă el nu ar fi avut repartiție, ea nu ar fi putut alege Târgu Jiu, deși media mare de absolvire i-o permitea.". **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „absolvent" să fie nume predicativ (1) și un enunț interogativ, în care pronumele personal „el" să fie complement prepozițional (2).

6 puncte

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Perioada a rămas în memoria multora dintre cei care trăiau atunci și ca una a crizei economice, a lipsurilor de toate felurile, a frigului în case și a raționalizării alimentelor [...]". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

8. Rescrie textul următor, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Mi-ar place să aleg o meserie care să îmi aducă succesuri dar mă pricep decât la muzică. Părinți mau sfătuit să aleg informatica.

_____

_____

_____

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul din textul *Pe apa sâmbetei* de Ileana Vulpescu.

În redactarea caracterizării, vei avea în vedere:

- precizarea a două date de identificare a personajului (nume, vârstă, ocupație, origine, portret fizic etc.);
- numirea a două trăsături morale ale personajului;
- ilustrarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin câte o secvență comentată;
- corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 21

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Cu lacrimi ți-aș scrie, bătrâna mea țară,
Un cântec făcut dintr-un lut absolut,
Copiii să-ți crească, dușmanii să-ți piară
Să fii viitor și prezent și trecut.

La tine eu vin înainte de luptă,
Și stau în genunchi și iertare îți cer
Și lancea îți jur să-mi rămână neruptă
Și dacă îmi ceri, pentru tine, să pier.

Ce ochi de lumină, ce ochi ai tu, MAMĂ,
Pe noi în lumină și milă ne crești,
Și vorbele tale curate ne cheamă,
Din toate străvechile Țări Românești.

Eu, MAMĂ, îți zic, dar aud că-ți spun, ȚARĂ,
Cu lacrima-ți scriu neștirbit jurământ:
Lumina din ochii tăi buni să mă doară,
Oricât s-o-ntâmpla să trăiesc pe pământ.

Și cum să te dau pentru alta pe lume?
Comerț cum să fac cu un deal de strămoși?
Al tău sunt eu ȚARĂ, cu fapte și nume,
Ca-n colț de batistă, pe steag, să mă coși.

Dă-mi pietre să car, dă-mi pe limbă țărână,
În oase, răstoarnă-mi fiertură de stea,
Acoperă-mi ochii și taie-mi o mână,
Al tău sunt de-a pururi, tu, MAMĂ a mea.
[...]

Iubire deplină și fără condiții,
Nu-ți dau dacă-mi dai, ci-s al tău fiindcă sunt,
Prin mine, datori îți sunt încă sciții,
MAMĂ, tu, ȚARĂ, CUVÂNTULE SFÂNT!

Adrian Păunescu, *Mamă țară*

TEXTUL 2

Până la urmă, lucrurile sunt simple: patriotismul este un sentiment de apartenență la o comunitate națională, la o patrie și la grupul de oameni care o compune sau care se consideră parte a aceleiași comunități sau a aceleiași patrii. [...]

Sunt născut la Alba Iulia într-o familie mixtă: tatăl meu era român dintr-un sat de lângă Alba Iulia, de pe malul Mureșului, mama provine din fosta Cehoslovacie, mai precis din Slovacia. Sunt pe jumătate român, pe jumătate slovac. Nu investighez mai adânc originile părinților mei, dar ele sunt foarte amestecate, cel puțin originile mamei. Ale tatălui sunt pe deplin românești, dar numele de familie nu este românesc, ci oriental – tătăresc sau persan. Dar asta nu înseamnă neapărat ceva. Am crescut într-o familie în care erau momente în care se vorbeau patru limbi deodată: română, slovacă, maghiară, germană. Am mers la școală la Alba Iulia, dar vacanțele de vară mi le petreceam în Slovacia (Cehoslovacia), la Trenčianske Teplice, o stațiune balneară, paradisul copilăriei mele. Încă de foarte mic, am călătorit o dată sau de două ori pe an (în funcție de bunăvoința tovarășilor de la Pașapoarte) pe ruta România – Ungaria – Cehoslovacia. Prima călătorie „în străinătate" și primul pașaport au fost la vârsta de trei luni (azi poate părea banal...). Am avut ocazia să văd oameni și locuri. Am simțit gustul amar al cotrobăitului samavolnic al vameșilor români prin bagaje, la plecare*

Scanned with OKEN Scanner

și la întoarcere, am simțit bucuria intrării în prima haltă din Ungaria, a plimbărilor pe marile bulevarde ale Budapestei, în preajma gărilor unde de multe ori trebuia schimbat trenul [...] Prima capitală de țară în care am fost vreodată – și am fost de repetate ori – a fost Budapesta. Pe vremea aceea, Bratislava încă nu era capitală. A doua capitală în care am fost a fost Praga, abia mai târziu ajungând și la București. Prima limbă pe care am vorbit-o a fost limba maternă, abia apoi limba paternă. [...]

Am insistat asupra acestor aspecte pentru că nu pot vorbi despre patria mea ignorându-le. [...]

O spun răspicat aici: patria mea este, conform definiției de mai sus și conform oricărei definiții, Transilvania. Este pământul care îmi este Acasă, în care mă simt bine și în care îmi place să trăiesc. Am vizitat multe părți ale Europei, de la Londra și până la Moscova și Roma și am vizitat toate provinciile României, de la Maramureș și până la Dobrogea, din Moldova și până în Banat, dar Transilvania este Acasă. Patria.

Acest teritoriu îl asociez cu patriotismul.

Adaptare după Radu Mârza, *Despre patriotism*,
www.contributors.ro/despre-patriotism/

***samavolnic** – (despre oameni) care procedează după bunul lui plac, nesocotind și încălcând voința și drepturile altora.

A.

1. Notează, din textul 1, un element al *identității naționale*. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În textul 1,
a) vocea poetică transmite, în mod direct, sentimente puternice față de țară.
b) poetul se adresează direct poporului român.
c) autorul prezintă informații despre țara noastră.
d) vocea poetică evidențiază sacralitatea limbii române.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Versul „Nu-ți dau dacă-mi dai, ci-s al tău fiindcă sunt" se referă la
a) așteptările omului de la țara sa.
b) imposibilitatea de a aparține altei țări.
c) oferirea condiționată a iubirii.
d) dragostea necondiționată față de patrie.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Pentru autor, patria este
a) România.
b) Alba Iulia.
c) Transilvania.
d) Slovacia.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Versul „Un cântec făcut dintr-un lut absolut” se referă la creația literară.		
Omul acceptă orice sacrificiu pentru patrie.		
Țara reprezintă trecutul, prezentul și viitorul fiecăruia.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Autorul s-a născut în Slovacia.		
Mama sa provine din România.		
Prima capitală vizitată de autor a fost Bucureștiul.		

6. Transcrie, din textul 1, două figuri de stil diferite și precizează felul lor. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că patriotismul trebuie exprimat public? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din poezia *Mamă țară* de Adrian Păunescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria în care fiecare cuvânt conține diftong este
a) cheamă, stau.
b) lancea, trăiesc.
c) ochii, Dobrogea.
d) steag, era.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Am simțit gustul amar al <u>cotrobăitului</u> samavolnic al vameșilor români prin bagaje, la plecare și la întoarcere, am simțit <u>bucuria</u> intrării în prima haltă din Ungaria" s-au format, în ordine, prin
a) derivare, conversiune.
b) conversiune, derivare.
c) conversiune, conversiune.
d) derivare, derivare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria în care cuvintele subliniate sunt polisemantice este
a) „Ca-n <u>colț</u> de batistă, pe steag, să mă coși."/*Ne-am întâlnit la <u>colțul</u> străzii.*
b) „Dă-mi pietre să <u>car</u>."/*Știe <u>c-ar</u> reuși, dacă ar munci mai mult.*
c) „Mama provine din fosta Cehoslovacie, <u>mai</u> precis din Slovacia."/*El este născut în <u>mai</u>.*
d) „Nu investighez mai adânc originile părinților mei, <u>dar</u> ele sunt foarte amestecate."/*A primit <u>cadou</u> un cățel.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Cu lacrimi ți-aș scrie, <u>bătrâna</u> mea țară, / Un cântec făcut dintr-un <u>lut</u> absolut" au în ordine

a) sens propriu, sens figurat.
b) sens figurat, sens propriu.
c) sens figurat, sens figurat.
d) sens propriu, sens propriu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: „am simțit bucuria intrării în <u>prima</u> haltă din Ungaria, a plimbărilor pe <u>marile</u> bulevarde ale Budapestei, în preajma gărilor unde de multe ori trebuia schimbat trenul". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care substantivul „patrie" să fie în cazul genitiv (1) și o propoziție afirmativă, în care un adverb să fie atribut (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Am insistat asupra acestor aspecte pentru că nu pot vorbi despre patria mea ignorându-le." **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește varianta corectă pentru fiecare dintre cuvintele scrise îngroșat în enunțul de mai jos.

Nu mi-ar **displace/displăcea** să dedic **aceiași/aceeași poezie/poiezie dragei/dragii** mele surori, **din cauza/datorită căreia/cărora** am învățat să citesc. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare desfășurată în cadrul unei activități extrașcolare aniversare și în care să incluzi o secvență descriptivă, de cel puțin 30 de cuvinte, și una dialogată, de cel puțin patru replici.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 22

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Există tot felul de războaie.

Povestea pe care v-o spun a început în urmă cu patru ani, odată cu vara anului 1939. Anglia se afla în pragul unui alt Mare Război, cel în mijlocul căruia suntem acum. Cei mai mulți oameni se temeau. Eu aveam zece ani (dar pe atunci nu-mi știam vârsta) și chiar dacă auzisem de Hitler – fragmente de discuții și vorbe rătăcite care zburau de pe străduță până la fereastra mea de la etajul trei – numele lui nu mă îngrijora deloc, la fel cum nu mă îngrijora niciun alt război între națiuni. Din ce v-am povestit până acum ați putea crede că eram în război cu mama, dar primul meu război, cel pe care îl purtam în acel iunie, se ducea între mine și fratele meu.

Jamie avea o claie mare de păr castaniu închis, ochi de înger și suflet de drăcușor. Mama zicea că are șase ani și că în toamnă urma să meargă la școală. Spre deosebire de mine, avea picioare sănătoase cu două labe mari. Le folosea ca să fugă de mine.

Apartamentul nostru era de fapt o cameră la etajul trei deasupra crâșmei în care muncea mama noaptea. Dimineața dormea până târziu și îmi revenea mie sarcina să-i dau lui Jamie ceva de mâncare și să-l țin ocupat, să nu facă gălăgie până când se gândea ea să se trezească. Pe urmă, mama ieșea la cumpărături sau ca să stea de vorbă cu femeile de pe străduța noastră; uneori îl lua cu ea și pe Jamie, dar de cele mai multe ori îl lăsa acasă. Seara, mama se ducea la lucru, iar eu îi dădeam lui Jamie ceai, îi cântam până adormea. Făceam asta de când mă știam, încă de când Jamie era în scutec, prea mic ca să stea pe oliță.

Ne jucam, cântam și urmăream lumea de la geam – vânzătorul de gheață cu căruciorul lui, negustorul de haine vechi cu mârțoaga flocoasă după el, bărbații care se întorceau seara acasă de la docuri și femeile care întindeau rufele proaspăt spălate și stăteau de vorbă din pridvor. Copiii săreau coarda pe stradă și se jucau de-a prinselea.

Aș fi putut coborî scările încă de pe atunci. Aș fi putut merge în patru labe sau m-aș fi putut târî pe fund. Nu eram neajutorată. [...] Aveam laba piciorului drept mai mică și răsucită, cu vârful întors spre cer și cu toate degetele în aer și atingeam pământul cu ce-ar fi trebuit să fie dosul labei. Bineînțeles că nici glezna nu-mi funcționa cum trebuie și mă durea de fiecare dată când mă sprijineam în ea, așa că de când mă știam nici nu prea pășeam pe piciorul acela. În schimb mă descurcam târându-mă în patru labe. N-am protestat că stăteam tot timpul în cameră, atâta vreme cât l-am avut și pe Jamie cu mine. Dar Jamie crescuse și voia să fie cu ceilalți copii, să se joace pe stradă.

— Cum să nu vrea? a zis mama. El e normal.

Iar lui Jamie i-a spus:

— Tu nu ești ca Ada. Tu poți să te duci unde-ți place.

— Nu poate, am zis eu. Trebuie să stea undeva să-l văd și eu.

Scanned with OKEN Scanner

La început așa a făcut, dar pe urmă s-a împrietenit cu o gașcă de băieți și o ștergea de sub ochii mei cât era ziua de lungă. Se întorcea acasă cu povești despre docurile de pe Tamisa, unde vapoare uriașe descărcau marfă adusă din toată lumea. Mi-a povestit despre trenuri și depozite mai mari decât tot blocul nostru de apartamente. Văzuse St. Mary, biserica după ale cărei clopote țineam socoteala timpului. Vara, când se mărea ziua, rămânea afară tot mai târziu, până când a început să vină la mult timp după ce pleca mama. Era mai mereu plecat, dar mamei nu-i păsa.

Camera în care eu rămâneam era o închisoare. Abia puteam îndura zăpușeala, liniștea și pustiul.

Kimberly Brubaker Bradley, *Războiul care mi-a salvat viața*

TEXTUL 2

Nu știi ce este războiul.

Este un titlu bun, o declarație, o provocare – cuvinte spuse din inima cuiva care știe. Citește această carte și vei auzi vocea Yevei, puternică și limpede, spunându-ne adevărul. După ce vom fi citit-o, probabil că tot nu vom ști ce este războiul, dar vom înțelege mult mai bine cum este pentru acei tineri și bătrâni, pentru familiile și comunitățile care au trăit războiul și încă îl trăiesc și astăzi. Odată ce vom fi citit, îl vom fi trăit împreună cu ea, prin cuvintele ei. Odată ce vom fi citit, nu vom uita. Povestea absolut captivantă a Yevei ne rămâne în minte. Este povestea coborârii unei tinere scriitoare din viața de zi cu zi în iad și, în cele din urmă, a salvării ei. [...] M-am născut în 1943. Am fost evacuat, am fost și eu un fel de refugiat, dar nu am nicio amintire despre asta. Am crescut în Londra postbelică, și îmi amintesc asta. Eram înconjurat de ruinele războiului, lângă casa noastră era o zonă care fusese bombardată și unde ne jucam – mai ales jocuri de război. Pe chipul mamei mele se citea durerea când vorbea despre fratele ei Pieter, care era un tânăr actor minunat, ucis la 21 de ani în timp ce activa în Forțele Aeriene Britanice. Fotografia lui mă privea mereu de pe polița de deasupra șemineului nostru. Nu l-am cunoscut niciodată. Dar îi cunosc chipul și mi-l amintesc mai bine decât pe cel al oricărei alte rude. A rămas la fel, nu a îmbătrânit niciodată.

Și apoi, mai era soldatul rănit pe care îl vedeam în drum spre școală, așezat pe trotuar în fața magazinului, cu medaliile prinse pe jachetă, cu câinele său ghemuit lângă el. Înainte de a ajunge în dreptul lui, de multe ori traversam strada, pe de o parte pentru a evita câinele, dar mai ales pentru a nu fi nevoit să mă uit din nou la unul dintre cracii pantalonilor lui, gol și împăturit cu grijă, și să îmi amintesc iarăși ce face războiul din corpul uman.

Întreaga mea familie a fost divizată de război. Tatăl meu a supraviețuit, dar nu și căsnicia lui cu mama. Am descoperit că războiul persistă într-un fel sau altul și continuă să distrugă vieți chiar și la mult timp după ce luptele încetează. Așa că nu este deloc surprinzător că am scris adesea despre război și despre dorința noastră de a-i pune capăt, de a obține reconcilierea și pacea.

Nu este surprinzător nici faptul că această carte unică a Yevei m-a impresionat atât de mult.

Michael Morpurgo, *Cuvânt-înainte, Războiul prin ochii unui copil. Jurnalul micuței supraviețuitoare din Ucraina*, de Yeva Skalietska

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *războiului.* **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Ada este

a) mama lui Jamie.

b) o fată care fugea de fratele ei.

c) un copil care se juca toată ziua cu prietenii.

d) un copil cu dizabilități.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Deși își desfășoară existența într-un spațiu restrâns, fata

a) nu se plânge.

b) poate „evada" din casă din când în când.

c) se află permanent în compania unui copil.

d) este alinată de mama sa.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Autorul își amintește durerea mamei

a) când vorbea despre Yeva.

b) la moartea soțului ei.

c) la începerea războiului.

d) când vorbea despre Pieter.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În 1943, Anglia se afla în război.		
Primul război dus de Ada era cel cu fratele ei.		
Camera Adei era ca o închisoare.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Yeva Skalietska a consemnat experiențele trăite în timpul războiului.		
Michael Morpurgo s-a născut în Londra postbelică.		
În copilărie, el fusese impresionat de imaginea unui veteran de război.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a textului narativ identificată în textul 1, ilustrând-o cu o secvență. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este utilă consemnarea evenimentelor importante într-un jurnal? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Războiul care mi-a salvat viața*, de Kimberly Brubaker Bradley, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „reconcilierea” și „pacea” conțin în ordine
a) 13 sunete, 5 sunete.
b) 12 sunete, 4 sunete.
c) 13 sunete, 4 sunete.
d) 12 sunete, 5 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul subliniat în secvența „Dimineața dormea până târziu” s-a format prin
a) compunere.
b) derivare.
c) substantivizare.
d) conversiune.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Verbul *a ști* are doi „i”
a) la persoana a II-a, singular, indicativ prezent și conjunctiv prezent, forma afirmativă și forma negativă.
b) la persoana a II-a, indicativ prezent și conjunctiv prezent, forma afirmativă.
c) la persoana a II-a, singular, indicativ prezent.
d) la persoana a II-a, singular, conjunctiv prezent, forma afirmativă și forma negativă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Antonimul cuvântului „zăpușeala” și sinonimul cuvântului „pustiul” din secvența „Abia puteam îndura zăpușeala, liniștea și pustiul.” sunt
a) frigul, necazurile.
b) pâcla, deșertul.
c) plictiseala, părăsirea.
d) gerul, singurătatea.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: „Apartamentul nostru era de fapt o cameră la etajul trei deasupra crâșmei în care muncea mama noaptea.”.
6 puncte

6. Precizează tipul de construcție sintactică din fiecare dintre enunțurile de mai jos.
a) *Nu eram neajutorată.*
b) *Întreaga mea familie a fost divizată de război.* **6 puncte**

_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: „îmi revenea mie sarcina să-i dau lui Jamie ceva de mâncare și să-l țin ocupat, să nu facă gălăgie până când se gândea ea să se trezească.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează textul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Andra, _____ (*a se bucura* – condițional-optativ, prezent) pentru tine, dacă _____ (*a ști* – condițional-optativ, prezent) că această pasiune a ta pentru lectură poate _____ (*a se transforma* – conjunctiv, prezent) într-o meserie pentru viitor. În curând, venim la Brașov împreună cu părinții _____ (*nostru* – plural) și discutăm despre _____ (*ultima* – plural) cărți _____ (*care* – acuzativ) le-ai citit.

6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 23

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințel formulate.

TEXTUL 1

Vezi înaintea ochilor un șir de case ca și cum le-ai privi din stradă. Sunt acolo trei prăvălii modeste, de târgușor provincial. Întâia este a lui Take, a doua este a lui Ianke și cea din urmă și micuță de tot a lui Cadâr. Casa lui Take și a lui Ianke sunt construite absolut la fel, numai că sunt cu totul altfel zugrăvite. De pildă, zidurile casei lui Take sunt roșii, iar tabla de pe acoperiș albă, pe când casa lui Ianke are zidurile albastre și tabla de pe acoperiș roșie. Firma lui Take, pe care-i scris doar: „La Take", e neagră cu litere galbene, iar a lui Ianke e galbenă cu litere negre. Căsuța micuță a lui Cadâr și firma lui au luat de la fiecare câte o culoare. Așa de pildă, zidurile sunt roșii, tabla neagră, firma galbenă cu litere albe. Take și Ianke țin mărfuri la fel, coloniale, un pic de fierărie și mărunțișuri de marchitănie. Numai Cadâr are specialitatea nației lui: cafea, rahat și tot felul de dulciuri. E vreme de vară. Toate cele trei prăvălii au perdele în față, cât ține micul trotuar provincial – firește și ele deosebit colorate. E cald și zăpușeală. Ghicești apropierea serii – dar vipia nămezii s-a prelungit până aici. Poate să fie ora cinci. Ulița e pustie și nu se aude decât foarte departe – undeva – cântecul trist al unei flașnete. Toți trei negustorii, ușor și comod îmbrăcați de vară, dormitează pe scaune înadins puse în față, fiecare la prăvălia lui.*

SCENA 1
TAKE, IANKE și CADÂR

TAKE (somnoros și lehămetit* de căldură, își șterge nădușeala, oftând): *Ooof, cald e!*

IANKE: *Și ce-mi spui asta mie?*

TAKE: *Dar cui să i-o spui?*

IANKE: *Ce mă interesează pe mine că ți-i cald? Dacă ți-i cald, du-te în casă și te răcorește! Ce? Eu pot să te răcoresc?*

TAKE: *Dar ce, te-am rugat eu să mă răcorești? Lasă-mă-n plata Domnului!*

IANKE: *Ei poftim! Acum eu nu-l las!*

TAKE: *Mă rog, ție nu ți-i lene să vorbești atâta?*

IANKE: *Și ce te privește pe tine dacă mi-i lene ori nu mi-i lene?*

TAKE: *Dacă ți-ar fi lene, ai dormi.*

(Pauză; se aude caterinca*.)

IANKE: *Uuf! Mare căldură! Așa o căldură n-am avut toată vara!*

TAKE: *Și acum ce-mi spui mie asta?*

IANKE: *Dar ce, ție-ți spui?*

TAKE: *Atunci cu cine vorbești?*

IANKE: *Ce te privește pe tine cu cine vorbesc? Vorbesc cu Dumnezeu!*

(Iarăși pauză și iarăși se aude caterinca, tare.)

TAKE: *Ia te uită, pe căldura asta, lui îi arde de cântat...*

IANKE: *Ei și ce, parcă el cântă? Cântă mașina.*

TAKE: *Da, dar el dă din mână.*

Scanned with OKEN Scanner

IANKE: *Ce ești dobitoc? El dă din mână încet și mașina cântă tare.* (Iar mică pauză. Cadâr sforăie.) *Nu sforăi că nu pot să dorm.*

TAKE: *Nu sforăi eu, turcu sforăie.*

IANKE: *Spune-i să tacă.*

TAKE: *Nu pot, că-l trezesc.*

IANKE: *Da, dar el de ce mă trezește pe mine? Ei, Cadâr! Acuși îi dau în cap cu un calup de săpun! Cadâr! Ce-ai luat-o așa turcește? Cadâr! Aista-i surd de tot când doarme. Du-te de-l trezește!*

TAKE: *Nu mă mișc de-aici nici mort.*

IANKE: *Dar ce, crezi că eu mă mișc? Mai bine stric un calup de săpun. I-auzi, domnule, cum sforăie! Aista nu mai este turc, aista-i curat harmăsar persan! Cadâr!* (Ia o bucată de săpun și o zvârle în Cadâr. Cadâr, lovit, crapă un ochi, murmură ceva neînțeles, se răsucește puțin în scaun, apoi se așază zdravăn și adoarme iar. Nu mai sforăie.)

IANKE: *Ei așa! Dai un ban, dar face!* (Cadâr începe să sforăie iar.)

TAKE (râde): *Mai zvârle un calup!*

IANKE: *Dar ce, crezi că eu am fabrică de săpun? Spune-i că i-a venit un muștеriu, că pe mine nu mă crede.*

TAKE: *Fă-te repede că dormi că vine baba Safta să cumpere ceva!*

IANKE: *Și ce-mi pasă mie? Ea nu cumpără de la ovrei*. Fă-te tu că dormi.* (Dar și el închide ochii.)

Victor Ion Popa, *Take, Ianke și Cadâr*

***marchitănie** – mărfuri metalice mărunte și variate, de uz casnic.
***lehămetit** – sătul.
***caterincă** – flașnetă, minavet.
***ovrei** – evreu.

TEXTUL 2

De origine macedoneană, dar bucureștean din tată-n fiu, Ștefan Capșa s-a născut la 20 septembrie 1822, la Brașov. […] La venirea sa în lume, în Valahia tocmai se petrecuse revoluția lui Tudor Vladimirescu, iar Grigore Dimitrie Ghica (1822-1828), numit domn de Sublima Poartă, își începuse domnia. […]

Dumitru Capșa, bunicul dinspre tată al doctorului [Ștefan Capșa], era originar din Moscopole și imigrase la Brașov, în Transilvania, pe vremea domniei lui Iosif al II-lea. Aici s-a căsătorit cu Zamfira Cernovodaly (Cernovodeanu), fiica unui prosper și distins negustor ungur, și a avut patru copii. Câțiva ani mai târziu, Dumitru Capșa se mută la București. Pentru început „pune pe picioare" o tăbăcărie în piața Sfântul Anton, în apropierea Hanului lui Manuc. În anii 1820 afacerea prosperă, negoțul cu piei și blănuri „argăsite"* îi aduce sume semnificative. Capitalul adunat îl investește în deschiderea unui atelier de tăbăcărie specializat în confecționarea de articole destul de variate, de la căciuli și cojoace de blană până la brâie și curele.*

Dintre cei patru fii ai tăbăcarului Dumitru Capșa, doar Constantin Capșa, tatăl lui Ștefan Capșa, va ajunge cojocar de profesie. Erijându-se în păstrătorul tradiției, Constantin și-a petrecut anii de tinerețe în tăbăcăria tatălui său. În anul 1818 s-a căsătorit cu Ana, născută Vasiliu, fiica unui negustor înstărit din Ploiești. La vârsta de patruzeci de ani, Constantin Capșa era un blănar respectat în breaslă, cu nouă copii de crescut și educat. Pe la 1830, consideră că a sosit vremea să-și extindă afacerea și cumpără un „local de prăvălie" de la Elenca Capșa, nepoata din partea fratelui mai mare. Prăvălia,

Scanned with OKEN Scanner

deschisă în zona „Hanul lui Zamfir" din București, va fi destinată comercializării mărfurilor de tăbăcărie finită. Ea îl va ajuta să se integreze mai bine în comerțul intern și extern cu produse din piele și blană. Orgolios, drămuind fiecare bănuț, spera să asigure copiilor un viitor prosper. N-a fost să-i vadă pe toți „așezați", întrucât trece în lumea celor drepți la numai cincizeci și unu de ani, lăsând în urmă o mică avere, pe care Ștefan și frații săi aveau să o împartă „voluntar" în anul 1875, după moartea Anei Capșa.

Cât despre urmașii „blănarului", patru din cei opt băieți Capșa vor absolvi școli înalte în străinătate: Nicolae avea să studieze matematica la Paris, devenind, potrivit lui George Potra, întâiul valah cu doctorat în matematică; Dumitru a luat drumul Franței pentru a studia teologia. Ion obține diploma de inginer la Viena, iar Ștefan pe cea de „doctor în medicină și chirurgie", tot la Viena. Ceilalți patru: Constantin, Anton, Vasile și Grigore preferă comerțul cu „cofeturi". Împreună vor întemeia cofetăria și „Casa Capșa".*

Dr. Lidia Trăușan-Matu, *De veghe în sistemul sanitar al României moderne: doctorul Ștefan Capșa (1822-1885)*, bmim.muzeulbucurestiului.ro

***tăbăcărie** – atelierul tăbăcarului sau secție industrială în care se argăsesc pieile.
***argăsit** – (despre piei, blănuri) prelucrat pentru a deveni trainic și impermeabil.
***cofeturi** – diverse sortimente de bomboane, de zaharicale etc.

A.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *familiei*. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Prăvălia lui Cadâr
a) este cea mai mare.
b) este roșie cu acoperiș alb.
c) este albastră cu acoperiș roșu.
d) a preluat culori de la celelalte două prăvălii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În prima scenă a piesei, personajul care doarme este
a) Cadâr. **b)** Take. **c)** Ianke. **d)** Safta.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Dumitru Capșa a fost
a) medic. **b)** doctor în Medicină. **c)** cârciumar. **d)** negustor.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Anotimpul în care se petrece acțiunea este vara.		
Ianke a aruncat de trei ori cu săpun în Cadâr, pentru a-l trezi.		
Ianke și Take erau nemulțumiți că nu aveau clienți.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Ștefan Capșa s-a născut la București.		
Tăbăcăria lui Dumitru Capșa se afla în București, în apropiere de Hanul lui Manuc.		
Constantin, Anton, Vasile și Grigore Capșa au deschis o cofetărie.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a personajului Ianke, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„TAKE (somnoros și lehămetit de căldură, își șterge nădușeala, oftând): Ooof, cald e!

IANKE: Și ce-mi spui asta mie?

TAKE: Dar cui să i-o spui?

IANKE: Ce mă interesează pe mine că ți-i cald? Dacă ți-i cald, du-te în casă și te răcorește! Ce? Eu pot să te răcoresc?

TAKE: Dar ce, te-am rugat eu să mă răcorești? Lasă-mă-n plata Domnului!".

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că un comerciant de succes trebuie să fie întotdeauna pregătit să-și întâmpine clienții? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un element comun de conținut, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „Nu sforăi eu, turcu sforăie" se regăsesc
a) doi diftongi.
b) doi diftongi și un triftong.
c) doi diftongi și un hiat.
d) trei diftongi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține cuvinte derivate este
a) „câțiva", „sforăi".
b) „somnoros, „fiecare".
c) „căsuța, „undeva".
d) „străinătate, „acoperiș".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul scris corect este
a) El învestește banii câștigați.
b) Premierul a fost investit în funcție.
c) Au învestit ieri directorul de marcheting.
d) Într-un sat din România se vor investi mulți bani în reabilitarea școlii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul structurii subliniate în secvența „Pentru început <u>pune pe picioare</u> o tăbăcărie" este
a) *vindecă*. **b)** *începe*. **c)** *deschide*. **d)** *redresează*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie verbele din secvențele următoare și precizează timpul lor: „La venirea sa în lume, în Valahia tocmai se petrecuse revoluția lui Tudor Vladimirescu."; „patru din cei opt băieți Capșa vor absolvi școli înalte în străinătate.". **6 puncte**

6. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: „Sunt acolo trei prăvălii modeste, de târgușor provincial.". **6 puncte**

7. Notează două tipuri de raport sintactic, identificate în fraza următoare: „Firma lui Take, pe care-i scris doar: «La Take», e neagră cu litere galbene, iar a lui Ianke e galbenă cu litere negre.". **6 puncte**

8. Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Nu se auzea _____ (*doar/decât*) cântecul viorii _____ (*care* – genitiv) sunete îl _____ (*înduioșa/înduioșau*) și fiecare om din clădirile învecinate _____ (*a dori* – indicativ, imperfect) să asculte încă o melodie compusă de _____ (*același* – plural) artiști. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Crezi că sprijinul familiei este important în alegerea profesiei?

Redactează un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea de mai sus prin două argumente, valorificând textul 2 și experiența personală/de lectură.

În scrierea textului, vei avea în vedere:
- formularea unei opinii;
- prezentarea a două argumente care să susțină opinia formulată;
- enunțarea unei concluzii;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 24

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Când am ajuns în pod, Sergiulică, nu-mi venea să cred ce vraiște! Sigur nici tata nu s-ar fi descurcat printre atâtea cutii și vechituri! Cred că Bunucul și le pusese în vreo ordine, dar între timp, cu borcanele mamei, cu sacii de plastic în care tot îndesaseră hainele nepurtate cu gândul de a le da la săraci, cu jucăriile rămase de la mine și de la hăbăucul de Filip, frati-miu (sper să mai crească puțin și să se coacă, pentru că mă înnebunește cât e de țâcă*) și cu alte și altele, era o harababură de nedescris. Dar știam sigur că trebuie să fie pe acolo pe undeva și era PEEERFECT momentul; acum cât erau ai noștri plecați puteam cotrobăi în voie. Mă cam enerva țâcă, se smiorcăia întruna lângă scară, pentru că îi interzisesem ferm să urce și el; asta mi-ar mai fi lipsit, să pățesc vreun pocinog*!*

Ei, și m-am pus în grabă să răstorn saci, să mă uit în dreapta și în stânga, mi-am zis că ar trebui să mă uit în lada unei canapele vechi – sigur era de pe vremea bunicului Bunucului! –, m-am chinuit să-i ridic partea aia de lemn cu tapițerie pe care stai – habar n-am cum îi zice – de era să mi-o scap pe picior, dar nu era nimic în ea și abia apoi [...] mi-a trecut prin gând că ar trebui să mă uit mai întâi pe rafturile de sus, care urcau pe perete până hăt! la tavan! Yes!, *am găsit acolo cutia de care-mi zicea Bunucul, erau în ea vreo 10-15 caiete cred, poate și alte chestii, nu m-am uitat prea atent la început, m-am pus pe canapeaua aia veche, de s-a și ridicat un nor de praf din ea, și am început să le răsfoiesc. Deci fii atent, că nu știu cum să-ți zic să mă înțelegi și să mă crezi, Bunucul se pare că la școală SCRIA (!) în caiete ceea ce îi spunea profesorul! Ascultă-mă bine, că nu sunt basme, n-ai decât să crezi că inventez! În primul caiet erau tot felul de formule de matematică, cred că învățau ceva teoreme vechi de când lumea, de-ăsta m-am plictisit după vreo două pagini. Al doilea era de istorie! Buuuuun! Imaginează-ți, ISTORIE scria clar pe caiet, iar înăuntru despre tot felul de chestii care claaaaar erau din trecut! Că nu cred că inventa! Așa! Hmmm... nu știu cum să îți explic, parcă erau niște lucruri întâmplate cândva și pe care le învățau cică să nu uite trecutul și să înțeleagă cum s-a ajuns în prezent! HAAA HAAAHAAA! M-am distrat la faza asta, dar a trebuit să fug să arunc o privire la parter, pentru că țâcă începuse să se smiorcăie tare lângă scară. I-am zis să mai aibă răbdare puțin, că apoi cobor și îl las să se joace cu consola wi-ki cea nouă pe care mi-a luat-o tata săptămâna trecută, de ziua mea.*

M-am întors repede la cutie, mă temeam să nu vină ai mei să mă găsească cocoțat în pod, plus că nu eram sigur că nu s-ar enerva și pentru că răscoleam printre lucrurile Bunucului. Săracul Bunucul, eram sigur că doar mie îmi spusese despre caietele acelea și mi s-a făcut așa dor de el dintr-odată, uite că-s trei ani de când s-a dus. Iar eu numai acum am reușit să pun mâna pe ele! [...]

Ei, în caietul acela, unde îl deschisesem, era vorba despre un tip viteaz, așa zicea Bunucul, Mihai îl chema. Cred că Bunucul era foarte impresionat de el sau avea probleme cu ortografia, pentru că mereu scria Mihai Viteazul, de parcă vitejia ar fi putut fi numele lui!

Scanned with OKEN Scanner

Tipul ăsta cică ar fi trăit cândva, între 1558 și 1601! Îți dai seama? Nici nu cred că aș putea să număr în sens invers anii de acum până atunci! În fine, se pare că ar fi fost un fel de președinte! Bunucul îi zicea voievod *al unei bucăți din România, care se numea Țara Românească. Și-apoi, în anul morții lui Mihai, Bunucul scria că a condus încă două bucăți, Transilvania și Moldova (ai mai auzit de ele? Mă tot minunez!). Eram năuc, nu prea pricepeam cum adică, țâcă iar începuse să se smiorcăie și mă amenința că mă spune la tata, dar mă preocupa gândul că țara era împărțită așa pe bucăți, și îmi plăcea de tipul ăsta, Mihai Viteazul, cum îi zicea Bunucul, pentru că reușise să lipească mai multe bucăți la un loc (ca un fel de puzzle, îmi imaginez). […]*

Paaaaaa, Sergiu,

Te salută prietenul tău, Răzvan!
Horia Corcheș, *Istoria lui Răzvan*

***hăbăuc** – amețit, buimac, zăpăcit.*
***țâcă** – apelativ pentru un copil mic.*
***pocinog** – necaz.*

TEXTUL 2

În august 1595, sub comanda marelui vizir Sinan Pașa, o armată puternică a trecut la nord de Dunăre și s-a îndreptat spre București, având ca prim obiectiv ocuparea Valahiei și transformarea ei în pașalâc. Nu avem informații exacte nici despre numărul turcilor, nici despre înaintarea lor spre capitala Țării Românești. Variantele diferă de la istoric la istoric, fiecare luându-și o marjă largă de interpretare a realităților de atunci. Dar, în general, se susține că Mihai Viteazul i-a atras în mlaștina de la Călugăreni și i-a înfruntat acolo. […]*

Știm că în noaptea de 22/23 august 1595, Mihai – fiind în tabăra sa de pe malul de nord al Argeșului – a aflat că turcii au ajuns la Neajlov, venind pe Drumul olacului, și că akingii* l-au traversat, ocupând satul Călugăreni. Era o greșeală! Trupele de cavalerie ușoară, fără sprijin de infanterie, erau o pradă tentantă. Ori Sinan voia să-i atragă pe români într-o capcană, ori nu se aștepta ca ei să fie în apropiere. Dată fiind desfășurarea ulterioară a ostilităților, înclinăm către cea de-a doua ipoteză. În plus, putem trage concluzia că voievodul muntean avea trupe de cavalerie ușoară la contact cu inamicul și de aceea avea informații proaspete, la zi. Și tot de la cercetașii săi a aflat – deducem – că o a doua coloană era încă departe.*

Așa se explică faptul că a părăsit malul relativ sigur al Argeșului, fără teama de a fi lovit dinspre Singureni, pe care îl lăsa în urmă, spre dreapta. Totuși, pentru orice eventualitate, a trimis la Singureni – locul unde drumul principal București-Giurgiu se intersecta cu Neajlovul – corpul de oaste transilvănean condus de Albert Király. […] Intenția de a nu permite otomanilor trecerea la nord de Neajlov, pe un alt drum, în timp ce românii luptau la 7-8 km către sud-est, în Vadul Călugărenilor, ar fi fost motivul plasării transilvănenilor atât de departe, la Singureni. Ei puteau să-i întârzie suficient de mult pe turci – dacă aceștia apăreau – pentru ca Mihai și oastea sa să revină în tabăra de pe Argeș.

Bătălia a ținut o zi întreagă, de dimineața și până la lăsarea întunericului. În zori, Mihai i-a atacat pe akingii care au trecut Neajlovul și i-a măcelărit. Apoi, luptele au continuat pe ambele maluri ale râului, cu rezultate indecise mult timp. După prânz, Mihai începe să piardă și se retrage în ordine, către Argeș. Solicită și primește sprijinul lui Albert Király, care îi lovește pe turci din flanc. Situația se restabilește în favoarea creștinilor și este rândul turcilor să se retragă. Din nou, oastea lui Mihai ajunge la

Scanned with OKEN Scanner

Neajlov și acum – spre seară – a avut loc celebra înfruntare de pe pod [...], când se spune că Sinan Pașa a fost trântit în apă și și-a pierdut ultimii doi dinți (nu e clar dacă era pe pod sau undeva în zonă).

Creștinii au trecut masiv Neajlovul, urmărindu-i pe turci, care se retrăgeau în dezordine, fără să poată închega o linie de rezistență. Victoria lor nu a putut fi însă fructificată pentru că atunci au apărut, în spatele oștii lui Mihai, venind dinspre vest, trupe proaspete otomane conduse de Hasan Pașa, beglerbegul Rumeliei. Mihai încetează urmărirea lui Sinan și se întoarce spre Hasan, pe care îl pune pe fugă.*

Sorin Turturică, *Bătălia de la Călugăreni*, historia.ro

***vizir** – nume dat miniștrilor (sau înalților dregători) din țările musulmane.

***olac** – serviciu de transport pentru călători și pentru corespondență, folosit înainte de introducerea căilor ferate.

***akingi** – trupe ale Imperiului Otoman, care luptau în unitățile de cavalerie ușoară, cercetași și avangardă.

***beglerbeg** – guvernator general al unei provincii din Imperiul Otoman.

A.

1. Transcrie, din textul 1, doi termeni din câmpul lexical al *istoriei*. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Răzvan îi relatează o întâmplare din viața sa
a) lui Filip. **b)** lui Sergiu. **c)** tatălui. **d)** bunicului.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Băiatul află că, la finalul vieții, Mihai Viteazul a condus
a) Moldova și Transilvania.
b) Țara Românească și Moldova.
c) Țara Românească, Transilvania și Moldova.
d) România.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Bătălia dintre oastea lui Mihai Viteazul și cea a turcilor a ținut
a) de seara până dimineața.
b) două zile.
c) de dimineața până seara.
d) o perioadă neprecizată exact în text.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Primul caiet găsit de Răzvan în pod era de istorie.		
Răzvan aflase de existența caietelor de la bunicul său.		
Unirea provinciilor românești este comparată de Răzvan cu rezolvarea unui puzzle.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Armata lui Sinan Pașa dorea cucerirea Valahiei.		
Pentru a le permite otomanilor trecerea la nord de Neajlov, pe un alt drum, Mihai plasează o oaste transilvăneană la Singureni.		
Mihai Viteazul i-a înfruntat pe turci în mlaștina de la Călugăreni.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a personajului Răzvan, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Ei, și m-am pus în grabă să răstorn saci, să mă uit în dreapta și în stânga, mi-am zis că ar trebui să mă uit în lada unei canapele vechi – sigur era de pe vremea bunicului Bunucului! –, m-am chinuit să-i ridic partea aia de lemn cu tapițerie pe care stai – habar n-am cum îi zice – de era să mi-o scap pe picior, dar nu era nimic în ea și abia apoi [...] mi-a trecut prin gând că ar trebui să mă uit mai întâi pe rafturile de sus, care urcau pe perete până hăt! la tavan!" **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este important să cunoaștem istoria patriei de la vârste fragede? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Istoria lui Răzvan* de Horia Corcheș cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Secvența „acum cât erau ai noștri plecați puteam cotrobăi în voie" conține
a) șase diftongi.
b) patru diftongi și un hiat.
c) cinci diftongi și două hiaturi.
d) cinci diftongi și un hiat.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Creștinii au trecut masiv Neajlovul, urmărindu-i pe turci, care se retrăgeau în dezordine" s-au format, în ordine, prin
a) conversiune, conversiune.
b) derivare, conversiune.
c) conversiune, compunere.
d) conversiune, derivare.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul „săracul" din secvența „Săracul Bunucul, eram sigur că doar mie îmi spusese despre caietele acelea" are
a) sens propriu de bază.
b) sens propriu secundar.
c) sens figurat.
d) sens propriu.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul „marjă" din secvența „Variantele diferă de la istoric la istoric, fiecare luându-și o marjă largă de interpretare a realităților de atunci." semnifică
a) bord, margine.
b) valoarea maximă sau minimă pe care o atinge un preț înainte de încheierea unei tranzacții comerciale.
c) spațiu alb la marginea unei pagini.
d) rezervă de care se poate dispune între anumite limite.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează timpul verbelor subliniate în secvența: „Mă cam enerva țâcă, se smiorcăia întruna lângă scară, pentru că îi interzisesem ferm să urce și el; asta mi-ar mai fi lipsit, să pățesc vreun pocinog!". **6 puncte**

_____

_____

_____

6. Precizează cazul pentru două pronume din secvența „Cred că Bunucul și le pusese în vreo ordine". **6 puncte**

_____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare și precizează felul lor: „Cred că Bunucul era foarte impresionat de el sau avea probleme cu ortografia, pentru că mereu scria Mihai Viteazul". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează textul următor, reprezentând mesajul unui copil pasionat de istorie, cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Mircea, mi-_____ (*a dori* – condițional-optativ, prezent) ca tu _____ (*a veni* – conjunctiv, prezent) mâine la cinematograf, ca să ne uităm împreună la filmul „Mihai Viteazul". De asemenea, transmite invitația _____ (*cine* – dativ) consideri că vrea _____ (*a participa* – conjunctiv, prezent). Cred că _____ (*toți* – adjectiv pronominal nehotărât) colegilor le-_____ (*a plăcea* – condițional-optativ, prezent) să-l vizioneze. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 25

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Din asfințit, de peste munte,
Răsfrângeri roșii de amurg
Se sfarmă-n licăriri mărunte
Și-n Dunărea umbrită curg.

Dar unda tulbure le-ngroapă
Când, subt răchitele din vale,
De-abia mai tremură pe apă
Ca niște coji de portocale.

Acolo jos, peste cununa
Întunecatului boschet,
Sclipește-n aer semiluna
Din vârful unui minaret.*

Și parcă zugrăvit anume,
Își culcă umbra până-n mal
Ostrovul izolat de lume*
Ca un castel medieval.

El pare-o navă fermecată
Ce-a ancorat aici, subt munte,
Minune îndelung visată
De valul Dunării cărunte!

A așteptat în nopți senine
Strălucitoarea dimineață,
Când din adâncul apei line
S-a ridicat la suprafață

Ca o grădină plutitoare
Cu pomi și păsări împreună,
Cu florile-i ce râd în soare
Și noaptea tremură subt lună.

George Topîrceanu, *Pastel*

***minaret** – turn înalt anexă a unei moschei, de unde sunt chemați credincioșii mahomedani la rugăciune.

***ostrov** – insulă mai mare.

TEXTUL 2

Din regiunile Alpilor, Carpaților și Balcanilor își colectează resursele de apă unul dintre cele mai mari fluvii ale Europei – Dunărea. Cu cei 2857 km lungime, Dunărea este al doilea fluviu al Europei, după Volga, și al treilea ca importanță economică, după Rin și Volga. […]

Dunărea izvorăște din Munții Pădurea Neagră (Germania), de unde culege doi afluenți, Brege și Brigach, care emerg de sub vârful Kandel (1241 m) și se unesc la Donaueschingen (678 m), în curtea castelului Fürstenberg. […]

Pentru multe popoare ale Europei, fluviul Dunărea este leagănul existenței, trecutul și viitorul, 80 de milioane de locuitori ai continentului folosind resursele de apă ale Dunării. Proslăvit și cântat în operele marilor istorici, compozitori, poeți și pictori, în ultimele decenii el a devenit pentru majoritatea europenilor nu numai un simbol al unirii, dar și un criteriu de înțelegere a responsabilității și securității ecologice pentru fiecare din noi și pentru generațiile viitoare.

Dunărea și afluenții ei constituie un sistem ecologic unic, un complex prețios de teritorii naturale. Fluviul servește ca sursă de apă potabilă, în agricultură, industrie, pentru producerea energiei electrice și în scopuri recreative.

Scanned with OKEN Scanner

În ultimul deceniu al secolului trecut a fost constatată degradarea calitativă a apei în fluviul Dunărea. Pe măsura creșterii aportului de poluanți, starea ecologică a fluviului s-a înrăutățit treptat în cursul lui mijlociu și inferior.

Astfel, în scopul protecției mediului ambiant în bazinul Dunării, pe 29 iunie 1994, la Sofia, Bulgaria, a fost adoptată Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea, ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 323-XIV din 17 martie 1999. Rolul de organ internațional constituit în scopul asigurării activității efective a Convenției îi revine Comisiei Internaționale pentru ocrotirea Dunării (ICPDR), care ulterior a declarat data de 29 iunie drept Ziua Dunării.

Prin intermediul Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea și al programelor ei a fost facilitată dezvoltarea colaborării bilaterale și multilaterale în domeniul protecției resurselor de apă, teritoriilor înmlăștinite și diversității hidrologice a Dunării și a regiunii Mării Negre.

Veaceslav Gherghelegiu, *29 iunie – Ziua Dunării,* old.meteo.md

A.

1. Notează, din textul 1, două elemente de peisaj. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Versurile din prima strofă se referă la
a) apus. **b)** răsărit. **c)** malurile fluviului. **d)** curgerea apei.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Ostrovul este comparat cu
a) amurgul. **b)** luna. **c)** un minaret. **d)** o grădină.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Ca lungime, Dunărea este
a) primul fluviu din lume.
b) primul fluviu din Europa.
c) al doilea fluviu din Europa.
d) al treilea fluviu din lume.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Textul prezintă un tablou din natură.		
Minaretul este poziționat într-o vale.		
Vocea poetică este fascinată de o insulă mare, de pe Dunăre.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
17 martie este declarată Ziua Dunării.		
Dunărea este o sursă de apă potabilă.		
În ultimul deceniu al secolului trecut, s-a constatat o îmbunătățire a calității apei din Dunăre.		

6. Identifică, în textul 1, două figuri de stil diferite și precizează felul lor. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că omul poate preveni degradarea calitativă a apei Dunării? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază opera literară *Pastel* de George Topîrceanu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Pentru multe popoare ale Europei fluviul Dunărea este leagănul existenței" conțin

a) hiat, diftong, respectiv diftong.
b) diftong, hiat, diftong, respectiv diftong.
c) triftong, diftong, respectiv diftong.
d) hiat, diftong, respectiv hiat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt formate prin compunere cuvintele din seria

a) „fiecare", „bazinul Dunării".
b) „calitativă", „Pădurea Neagră".
c) „înmlăștinite", „hidrologice".
d) „Marea Neagră", „ICPDR".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține paronime este

a) „Și noaptea tremură subt lună."/*A și trecut o lună de primăvară.*
b) „El pare-o navă fermecată."/*Na-vă un răspuns favorabil.*
c) „De-abia mai tremură pe apă."/*M-ai sunat ieri?*
d) *La Sofia, în Bulgaria, a fost adoptată o convenție./Viteza a fost adaptată condițiilor de trafic.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Versul „Și noaptea tremură subt lună." se referă la

a) lumina produsă de razele lunii.
b) frica de întuneric.
c) lumina soarelui la apus.
d) razele lunii care se observă într-o grădină.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Identifică în secvența „Pentru multe popoare ale Europei fluviul Dunărea este leagănul existenței, trecutul și viitorul." trei substantive în cazuri diferite, pe care le vei preciza.

6 puncte

Substantivul selectat	Cazul

6. Precizează funcția sintactică a structurii subliniate în secvența: „Prin intermediul Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea și al programelor ei a fost facilitată dezvoltarea colaborării bilaterale și multilaterale.”.

6 puncte

7. Notează două tipuri de raport sintactic, identificate în fraza următoare: „Dunărea izvorăște din Munții Pădurea Neagră (Germania), de unde culege doi afluenți, Brege și Brigach, care emerg de sub vârful Kandel (1241 m) și se unesc la Donaueschingen (678 m), în curtea castelului Fürstenberg”.

6 puncte

8. Rescrie corect enunțul de mai jos, care reprezintă mesajul unui tânăr ecologist.

Mi-ar place ca semeni să aibe respectul cuvenit pentru natură, pentru că neglijearea acestuia are niște repercursiuni devastatoare.

6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului *Pastel*, scris de George Topîrceanu.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 26

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Se uită soarele-napoi…
O fi pierdut ceva,
Sau, poate,
Așteaptă-n deal vreun car cu boi,
Să-l plimbe și prin alte sate
Cu gospodari și holde mai bogate?…
[…]
Și-azi casele – atâta cât mai sunt –
Par jucării
Pentru copii,
Iar plopii – coșuri negre de mașini
Ce-au treierat
Bucatele din sate
Pentru străini…

[…]
Dar unde-i soarele din deal? …
Parcă-așteapta
Pe cineva…
Pesemne că, gonit de lună,
Și-a dat cu popa „noapte bună”
Și-a scăpătat…

Ion Minulescu, *Seară rurală*

TEXTUL 2

De mult timp îmi propusesem să revăd casa bunicilor dinspre mamă, situată în satul vecin cu cel natal. După plecarea lor în lumea drepților, frumoasa și imensa lor grădină (așa mi se părea prin comparație cu ce aveau părinții) a fost lucrată ani buni de frații mamei care, la un moment dat, odată cu ivirea greutățile vârstei, dar și din cauza distanței mari față de oraș, au hotărât, prin consens, să înstrăineze locul cu pricina. Mergeam des vara pe acele meleaguri, și cum nu prea aveam posibilități să plec la mare sau la munte, escapadele la bunici, într-un perimetru de desfătări și de situații noi, mai estompau din monotonia vacanțelor lungi de vară.

În urmă cu câteva duminici m-am învrednicit să mă dedau unei curajoase întoarceri în timp pentru a regăsi ceea ce gândeam că mai există încă. M-am avântat înspre acest experiment regresiv, fără să mă gândesc la toate consecințele. Întâi de toate, mersul spre acel sălaș nu s-a mai făcut pe aceeași cale (adică pe jos, peste deal), ci pe un alt traseu – mai modern și sofisticat (cu mașina, pe un drum ocolitor amenajat recent prin fonduri europene). […]

Casa bunicilor este situată la marginea opusă intrării în sat, așa încât sunt nevoit să străbat toată localitatea, luând aminte de una, de alta. Multe schimbări – în bine,

Scanned with OKEN Scanner

dar mai mult în rău. Pe ici, pe colo câte o casă mai răsărită, de tip nou, făcută de unii ce pesemne lucrează în străinătate, cele vechi fiind degradate vizibil sau dărăpănate; câte un butic la încrucișare de ulițe, câțiva oameni la o bere așteptând să treacă timpul, câini leneviți de căldură pe după garduri, câte o bătrânică mergând agale spre centrul satului. Ulița strâmtă și adâncită spre casa bunicilor e tot din pământ, ca pe vremuri; îmi și imaginez cum se transformă ea în pârâu pe timp de ploaie. […]
Unde sunt pomii cei feluriți și bine îngrijiți? Unde-i fântâna, din jumătatea grădinii de peste pârâu, cu budăiul cel dăltuit în piatră, vechi de sute de ani? Unde-s tufele de vie, ca din poze, înșirate pe araci, din care bunicul îi aducea nepotului – celui harnic și deștept (așa mă gratula) –, cu bucurie și oarece fală, cei mai gustoși struguri de pe lume? Unde-i parcela, ca la carte, cu ceapă, ardei grași, vinete și câte or mai fi fost, din care bunica prepara cele mai gustoase mâncăruri de post? Dar unde-i grădina plină cu flori? Nimic din toate acestea…

De pildă, în grădina bunicilor de aici florile își aveau sălașul lor în fața casei, pe spații întinse, generoase. Erau flori mirositoare, cu parfum puternic, mai ales înspre seară și dimineață (bujor, crin, regina nopții, petunii, dalii, hortensii…), iar mireasma lor se amesteca, deseori, cu aroma de dude negre, mari, savuroase, din pomul din stânga casei (am constat acum că nu mai este) sau cu cea de pere mustoase, văratece… Mai interfera acest parfum cu mirosul jumărilor și al omletei celei de dimineață, pregătită de bunica la plita cea „hrănită" cu vreascuri din bucătăria improvizată pentru vară…

Amintiri, amintiri, amintiri… Caut o realitate care nu mai dăinuie decât în memoria mea.

Constantin Cucoș, *Întoarcere la casa bunicilor…*,
constantincucos.ro

A.

1. Notează, din textul 1, două elemente ale planului cosmic. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În textul 1, poetul prezintă
a) o pictură celebră.
b) apusul soarelui.
c) luna plină.
d) o seară de iarnă.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Casa bunicilor a fost îngrijită o perioadă
a) de frații mamei.
b) de surorile mamei.
c) de vecini.
d) de rude îndepărtate.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Parfumul florilor din grădina bunicii interfera cu
a) mirosul de cozonaci.
b) mirosul de tei.
c) mirosul jumărilor și al omletei.
d) mirosul sarmalelor.
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În prima strofă se prezintă un răsărit de soare.		
Atmosfera sugerată este una de liniște.		
Ultima strofă conține imagini auditive.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Escapadele la bunici estompau din monotonia vacanțelor de vară.		
Casa bunicilor este situată în mijlocul satului.		
Ulița spre casa bunicilor este asfaltată acum.		

6. Extrage, din textul 1, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că locurile copilăriei le pot stârni emoții puternice adulților? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Seară rurală* de Ion Minulescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria
a) pier-dut, gos-po-dari, hol-de.
b) pier-dut, go-spo-dari, hol-de.
c) pier-dut, go-spodari, ho-lde.
d) pie-rdut, gos-po-dari, ho-lde.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „De mult timp îmi propusesem să revăd casa bunicilor dinspre mamă", sunt monosilabice
a) trei cuvinte.
b) patru cuvinte.
c) cinci cuvinte.
d) șase cuvinte.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în versul „Se uită soarele-napoi" sunt utilizate, în ordine, cu
a) sens figurat, sens propriu.
b) sens figurat, sens figurat.
c) sens propriu, sens figurat.
d) sens propriu, sens propriu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Versul subliniat în secvența „Pesemne că, gonit de lună, / Și-a dat cu popa „noapte bună" / Și-a scăpătat..." se referă la
a) *venirea nopții.*
b) *răsăritul soarelui.*
c) *o rugăciune.*
d) *eclipsa de soare.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie din următorul enunț trei atribute exprimate prin părți de vorbire diferite, pe care le vei preciza: „De pildă, în grădina bunicilor de aici florile își aveau sălașul lor în fața casei, pe spații întinse, generoase.”. **6 puncte**

Atributul selectat	Partea de vorbire prin care este exprimat

6. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat în următorul enunț: „Mergeam des vara pe acele meleaguri”. Realizează apoi un enunț în care același cuvânt să aibă o valoare morfologică diferită, pe care o vei preciza. **6 puncte**

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „M-am avântat înspre acest experiment regresiv, fără să mă gândesc la toate consecințele”. **6 puncte**

8. Încercuiește varianta corectă a cuvintelor scrise îngroșat în mesajul de mai jos.

Ar fi/ar fii minunat dacă ai acorda **un pic/umpic** de timp cititului unei cărți de aventuri **care/pe care** să te poarte într-o lume nouă. Astfel **ai descoperii/ai descoperi** un univers imaginar fascinant din care **vor dispare/vor dispărea** toate **celelalte/celalante** probleme.

6 puncte

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului *Seară rurală* de Ion Minulescu.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, motivându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 27

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic,
Rumenind străvechii codri și castelul singuratic
Ș-ale râurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot;
De departe-n văi coboară tânguiosul glas de clopot.
Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuie.
Agățat de pietre sure un voinic cu greu le suie;
Așezând genunchi și mână când pe-un colț, când pe alt colț
Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolți
Și pe-a degetelor vârfuri în ietacul tăinuit
Intră, unde zidul negru într-un arc a-ncremenit.
Ci prin flori întrețesute, printre gratii luna moale,
Sfiicioasă și smerită și-au vărsat razele sale;
Unde-ajung par văruite zid, podele, ca de cridă,*
Pe-unde nu – părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
Iar de sus pân-în podele un painjăn prins de vrajă,
A țesut subțire pânză străvezie ca o mreajă;
Tremurând ea licurește și se pare a se rumpe,
Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
După pânza de painjăn doarme fata de-mpărat;
Înecată de lumină e întinsă în crivat.*
Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu-l măsuri
Prin ușoara-nvinețire a subțirilor mătăsuri;

Mihai Eminescu, *Călin (file din poveste)*

***cridă** – cretă.
***crivat** – pat.

TEXTUL 2

Luna este cel mai apropiat corp ceresc de Terra, distanța medie fiind de 384.400 km, cu variații nu foarte mari (între 363.300 km și 405.500 km). Așadar, chiar și când Luna este cel mai aproape, tot foarte departe este, fiindcă distanța este cu 5% mai mică decât media și cu 10% față de momentul când Luna este cel mai departe (apogeu).

Presa mondială a scris în fiecare lună din martie încoace despre așa-numitele „supermoon", super-Lunile, adică zilele când Luna este mai aproape de Terra. Însă este ceva excepțional din punct de vedere astronomic?

„Din punct de vedere astronomic nu se întâmplă decât un singur lucru: Luna este la perigeu, adică este mai apropiată de Pământ decât în restul zilelor lunii calendaristice respective. Mai este ceva important de precizat: când se uită la Lună, oamenii se uită când răsare, iar în acele momente este deformată și mai mare decât

Scanned with OKEN Scanner

de obicei, la fel cum este și Soarele care, când răsare, pare foarte mare față de când este sus pe cer. Luna este oricum mărită de atmosferă și de iluziile optice produse în creierul nostru, iar oamenii pot confunda faptul că Luna este mare cu faptul că este aproape, însă această percepție este greșită. La fiecare răsărit și apus, Luna ne pare mai mare decât în restul zilei.", spune astronomul Adrian Șonka.

Când este la perigeu, Luna ne apare cu doar 13% mai mare decât când este la apogeu (momentul când este cel mai departe), iar diferența de 13% nu este mult când privești un obiect ceresc îndepărtat și nu foarte mare.

Termenul colocvial „supermoon" a fost folosit în premieră în 1979 de un astrolog american pe nume Richard Nolle care a prezis, în mod nefondat, că evenimentul va cauza catastrofe (vreme severă și cutremure).

Americanii au numit „supermoon" patru fenomene de lună plină în acest an, conform NASA: Strawberry Moon – 24 iunie, Flower Moon – 26 mai, Pink Moon – 27 aprilie, Worm Moon – 28 martie. Aceste luni nu au culoarea roșie sau roz, cum ar sugera numele date.

„Este imposibil ca Luna să-și schimbe culoarea pentru că Luna este un corp ceresc imens și reflectă lumina Soarelui: ori își schimbă Soarele culoarea, ceea ce nu este bine, ori își schimbă Luna tipul de suprafață, ceea ce este imposibil. Culoarea pe care o vedem pe Lună este dată de cum absoarbe suprafața lumina Soarelui și ce reflectă", explică Adrian Șonka.

Merită să facem o mențiune aici: Luna se vede portocalie doar la apus și la răsărit, atunci când se vede la orizont. Când ne uităm înspre orizont vedem Luna printr-un strat foarte gros de aer, care împrăștie lumina Lunii.

Adaptare după Vlad Barza, *Adevărul despre Super Lună*, science.hotnews.ro

A.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte din câmpul lexical al *naturii*. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
În primul vers există
a) o metaforă.
b) o comparație.
c) o enumerație.
d) o personificare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Când este la perigeu, Luna ne apare
a) cu 5% mai mică.
b) cu 10% mai mare.
c) cu 13% mai mare.
d) neschimbată.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Conform lui Adrian Șonka
a) Luna își schimbă culoarea.
b) Luna reflectă lumina Soarelui.
c) Luna este mare pentru că este mai aproape.
d) Luna ne influențează stările.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Imaginea lunii domină peisajul.		
Cetățuia se află deasupra unei prăpastii.		
Voinicul urcă pe munte.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Luna este cel mai apropiat corp ceresc de Terra.		
Richard Nolle este un astronom renumit pentru studiile sale.		
Termenul „supermoon” denumește un proiect astronomic.		

6. Precizează, într-un enunț, felul rimei și măsura primelor patru versuri din textul eminescian. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că descrierea unui peisaj poate reda trăirile poetului? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Călin (file din poveste)* de Mihai Eminescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin diftong toate cuvintele din seria
a) „deal", „pe-un".
b) „râuri", „coboară".
c) „ei", „tăinuit".
d) „și-au", „mreajă".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care cuprinde doar cuvinte derivate este
a) „singuratic", „deasupra".
b) „degetelor", „tânguiosul".
c) „străvechii", „sfiicioasă".
d) „străvezie", „înecată".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul din context al cuvântului subliniat în secvența „părea că umbra cu cărbune-i <u>zugrăvită</u>" este
a) *văruită*. **b)** *desenată*. **c)** *ștearsă*. **d)** *colorată*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Versul subliniat în secvența „Ci prin flori întrețesute, printre gratii luna moale / <u>Sfiicioasă și smerită și-au vărsat razele sale</u>" surprinde
a) întunericul nopții.
b) lumina lunii.
c) apusul soarelui.
d) cerul înnorat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică în enunțul următor trei adjective aflate la grade de comparație diferite, pe care le vei preciza: „Luna este cel mai apropiat corp ceresc de Terra, distanța medie fiind de 384.400 km, cu variații nu foarte mari (între 363.300 km și 405.500 km).”. **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care pronumele „fiecare” să fie atribut (1) și un enunț interogativ, în care substantivul „lună” să fie complement prepozițional (2). **6 puncte**

(1)

(2)

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „Când ne uităm înspre orizont vedem Luna printr-un strat foarte gros de aer, care împrăștie lumina Lunii”. **6 puncte**

8. Rescrie textul următor, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Lumina lunei poate fii sursă de inspirație și pentru artiștii plastici nu doar pentru poieți. Vin-o pregătit să realizăm cel m-ai frumos tablou din expoziție!

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Imaginează-ți că ești în tabăra de astronomie, organizată în Deva.
Scrie un e-mail părinților tăi, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți activitatea desfășurată în timpul eclipsei de lună, pe care ați observat-o în perioada petrecută în tabără, incluzând o secvență descriptivă, de minimum 30 de cuvinte, și o secvență explicativă. Adresa ta de e-mail este andreea.00@abc.com sau andrei.00@abc.com, iar adresele părinților tăi sunt miruna.51@abc.com și damian.75@abc.com.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 28

10 puncte din oficiu

Subiectul I — 70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Actul III, Scena 13

Dacia: (zărindu-l) *Ce ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?*

Spirache: (îi privește pe toți, la rând. Toți sunt ostili. Numai Gena nu este) *Ce să fac? Ți-am făcut gustul și am ținut un discurs… Și nu așa, fitecui. La peste o mie de alegători… Ah! Ce să spui? E admirabil să te vezi ascultat de o mulțime așa de impunătoare… să-ți dai seama că vorbele tale pătrund dintr-odată în atâtea urechi, în atâția creieri… și poate, în atâtea inimi…*

Chiriachița (vorbește ea, fiindcă Dacia nu mai are glas): *Mă mir că nu s-au tăvălit pe jos de râs.*

Spirache: *De ce să se tăvălească? Pentru că le-am vorbit sincer… cinstit… omenește?…*

Dacia (explodează): *Nu pentru asta. Pentru că ai fost ridicol… pentru că ai făcut ceea ce nimeni, niciun candidat de pe lume, n-a îndrăznit să facă până acuma. Fii pe pace… Nici n-au să te voteze… te-ai șters pe bot de deputăție… Nu-nțelegi fiindcă nu mai ești în toate mințile… tu nu vezi? Cu un gest nesocotit ai distrus atâtea planuri, atâtea speranțe, atâtea visuri…*

Spirache *(încruntat oarecum): Ale cui visuri, ale cui speranțe, ale cui planuri, mă rog?*

(Gest al mâinilor, ca și cum ar întreba cu ele.)

Dacia: *Ale mele… ale lor… ale noastre…* (Gesturi succesive)

Spirache: *Da… dar am și eu planurile mele, visurile mele, speranțele mele! Îmi pare rău că nu se potrivesc cu ale voastre… Am fi fost atât de fericiți…*

Dacia: *Știu eu visurile tale… Le cunosc… Știu că vrei să rămâi aici, în provincie… să creștem pui de găină… s-avem stupi de albine și cotețe de porumbei…*

Spirache: *Și ce, n-ar fi bine? Ce poate fi mai frumos și mai bun în viață decât o familie unită… cu soacră, cu copii, cu gineri și cu nepoți… trăind într-un colț de lume numai cu bucuriile ei mici, așa cum sunt ele, fără să râvnească lucruri care n-ar face decât s-o zbuciume și s-o fărâmițeze… Eu așa judec… Familia și liniștea în casă sunt cele mai bune lucruri pe care le-a dat Dumnezeu pe pământ… Și voi să mă iertați* (tuturor) *că n-am vrut să fiu deputat… nu e o meserie potrivită pentru un om ca mine…*

Chiriachița: *Mă, Spirică! Tu ai fi fost bun de apostol… mă!*

Spirache: *Mă flatezi… mamă-soacră… și este pentru prima dată, de când ne cunoaștem…*

Tudor Mușatescu, *Titanic Vals*

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

Tocmai ce ai fost sunat pentru un interviu, chiar pentru acel job pe care ți-l dorești. Starea de bucurie, firească momentului, se poate transforma însă în emoții pe măsură ce interviul se apropie. Și poate conduce la exagerarea unor abilități pe parcursul interviului. Iată cât de important este să fii sincer!

Două sondaje efectuate de London Business School și Universitatea din Carolina de Nord au prezentat declarațiile unor participanți la studiu, printre care și aceasta: „Este important ca un angajator să mă vadă așa cum sunt, chiar dacă înseamnă să-mi recunosc limitările". Studiile au descoperit că angajații care au evoluat la joburile lor au fost cei care și-au prezentat cu onestitate abilitățile și interesele la interviu. Candidații cinstiți au avut un dublu avantaj: au ajuns la joburile și companiile potrivite abilităților lor și nu au fost nevoiți să piardă timp și energie „încadrându-se" pentru un anumit job. În acest context, să fii sincer este o calitate apreciată și îți poate aduce numeroase avantaje. Iată de ce merită să ai o atitudine onestă atât în CV, cât și la interviu.

Arăți că ești un candidat de încredere

O atitudine lipsită de sinceritate poate fi ușor observată la interviu, prin comportamentul nonverbal. Privirea, dar și limbajul corpului sunt indicii în funcție de care un recrutor evaluează onestitatea candidatului. Și chiar dacă reușești să impresionezi cu un discurs bine pus la punct, în care poate îți supraevaluezi abilitățile, riști să fii deconspirat în timpul unei evaluări sau chiar în prima săptămână la job.

Îți crești șansele de succes

Să luăm un exemplu. Îți dorești să îți începi cariera în vânzări. Ai identificat un anunț de job în care se cer și cunoștințe avansate de limba engleză. Însă nivelul tău este conversațional. Este important să precizezi acest aspect atât în CV, cât și la interviu și să arăți că ești implicat în dezvoltarea cunoștințelor tale, prin cursuri. Sau poți menționa că ești interesat de cursurile oferite de companie. Este o abordare apreciată de recrutori care precizează că sunt dispuși să angajeze persoane fără experiență, pe care să le formeze intern.

A fi cinstit într-un interviu înseamnă a fi sincer în privința calificărilor tale, a experienței tale și, cel mai important, a aptitudinilor tale. Ești mult mai apreciat când ești sincer și menționezi ce știi să faci și faptul că ți-ar plăcea să-ți dezvolți cunoștințele în cadrul companiei.

Adaptare după *Ce avantaje ai când ești sincer la interviu*, cariera.ejobs.ro

A.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte din câmpul lexical al *familiei*. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Spirache candidează pentru funcția de

a) președinte.
b) deputat.
c) consul.
d) primar.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
O atitudine lipsită de sinceritate poate fi observată
a) citind CV-ul.
b) discutând cu candidatul.
c) prin limbajul nonverbal.
d) studiindu-i profilul de pe rețelele de socializare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Studiile au descoperit
a) că angajații sinceri au evoluat la joburile lor.
b) cum se realizează un CV foarte bun.
c) că poți minți prin omisiune.
d) că oricine poate fi agent de vânzări.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Chiriachița este soția lui Spirache.		
Spirache este un om modest și onest.		
Familia susține visurile lui Spirache.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Privirea este un indice de evaluare a onestității.		
Unii angajatori preferă persoane fără experiență.		
Ești mult mai apreciat când ești sincer.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, două trăsături ale textului dramatic, identificate în fragmentul de mai jos:
„**Spirache** *(încruntat oarecum):* Al cui visuri, ale cui speranțe, ale cui planuri, mă rog?
(Gest al mâinilor, ca și cum ar întreba cu ele.)
Dacia: Ale mele… ale lor… ale noastre… *(Gesturi succesive)*". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că ai nevoie de sprijinul familiei ca să îți îndeplinești un vis? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Titanic vals* de Tudor Mușatescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „Familia și liniștea în casă sunt cele mai bune lucruri pe care le-a dat Dumnezeu pe pământ” sunt

a) cinci diftongi.
b) patru diftongi.
c) trei diftongi.
d) doi diftongi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte compuse este

a) „ceea ce”, „fiindcă”.
b) „nesocotit”, „numai”.
c) „Dumnezeu”, „te-ai”.
d) „mamă-soacră”, „provincie”.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „Ți-am făcut gustul și am ținut un discurs” este

a) *plăcere*.
b) *desert*.
c) *plan*.
d) *ofertă*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În secvența „Cu un gest nesocotit ai distrus atâtea planuri, atâtea speranțe, atâtea visuri…” există

a) sinonime.
b) antonime.
c) omonime.
d) paronime.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Rescrie enunțul următor, trecând verbele de la perfect compus la perfect simplu: „angajații care au evoluat la joburile lor au fost cei care și-au prezentat cu onestitate abilitățile și interesele la interviu”. **6 puncte**

6. Precizează valoarea verbului „a fi” din enunțul „nivelul tău este conversațional.” și alcătuiește o propoziție în care acest verb să aibă altă valoare, pe care o vei preciza. **6 puncte**

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „Este o abordare apreciată de recrutori care precizează că sunt dispuși să angajeze persoane fără experiență”. **6 puncte**

8. Subliniază forma corectă a cuvintelor scrise îngroșat din mesajul următor:

Chiar dacă **știi/știi** cum să redactezi un CV, mi-ar **plăcea/place** să te ajut cu **câte va/câteva** sfaturi pe care le consider **inportante/importante**: **nu fi/nu fii** modest, dar prezintă **informații/informați** reale. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Crezi că onestitatea este o calitate care te ajută în relația cu ceilalți?

Scrie un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea de mai sus prin două argumente, valorificând textul 2 și experiența personală/de lectură.

În scrierea textului, vei avea în vedere:

- formularea unei opinii;
- prezentarea a două argumente care să susțină opinia formulată;
- enunțarea unei concluzii;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 29

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Amin are în toată făptura lui ceva de mare amfibie. Înalt, șui, cu pieptul mare, ieșit înainte și umflat pe lături, un piept larg cuprinzător, cu albia pântecului când suptă, când înborțoșată cu aer, cu brațe lungi și palme late ca niște lopecioare, cu coapse și picioare așijderi deșirate, el se scurtează și se lungește în apă, zvâcnind ca broasca din arcurile încheieturilor de la toate mădularele. Pielea pe el, lunecoasă, nu are fir de păr, moștenire din moși-strămoși a neamului Aminilor, care se zice că s-ar fi trăgând din pești. Când iese din gârlă, el nu rămâne leoarcă: se zvântă într-o clipă. Tăbăcit de vânt și soare, e incrustat ca de niște solzișori, locurile porilor sunt astupate de mâl și de mâzga peștilor, cu care necontenit se freacă în bulboană. Se poartă tuns mărunt și-și rade barba, ca atunci când se ridică din străfunduri să poată căsca ochii mari. Să nu-l orbească șiroaiele din părul căzut pe față. Din cel mai mare pescar al meleagului, stăpân din moși-strămoși, peste mai bine de trei sferturi din trupul bălții, cu valurile, acareturile și cherhanalele ei, pe Amin noua rânduială a dreptății averilor l-a pus paznic al gardurilor Pocioveliștii. El s-a mulțumit și cu atât, bucuros că-l îngăduie să aibă de-a face cu apa și peștii. […]

Numaidecât o undă de pești din soiul celor ce stau lipiți pe funduri se ridicară speriați și se risipiră în toate părțile. „Un somn uriaș", își spuse Amin. I se mai întâmplase în viața lui de pescar. O fi poate cel care de câțiva ani bântuie balta, nărăvit la prădăciuni și spaima copiilor la scaldă. Și se bucură. Are să se lupte cu namila, să o prinză. Numai de nu i-ar dărâma capcana în asalturile lui asupra gardurilor. Dihania nu stă liniștită. Alte stoluri de pești stârniți din fund se ridică și se lasă, mutându-se de colo-colo.

„E bătăios", își zicea pescarul.

Gardul din spate se cutremură iarăși de câteva ori; apoi se zgâlțâi cel din față. Inima lui Amin, o clipă, încremeni… Pe urmă, liniște în toată bulboana… Jigadina nu mai dete niciun semn. Asta îl neliniștea și mai rău pe paznic. Ce face acolo în fund diavolul? Ce uneltește? Unde scormone? Și nu mai avu tihnă. De zeci de ori pe zi și tot de atâtea ori pe noapte se cufunda. La început pe dinafara capcanei, de teamă să nu-l plesnească năprasna* cu coada, să-i frângă șalele ori să-i înhațe vreun mădular. Și veghea temeliile prinzătorii numai din părțile de către gârlă. Le căptușea cu bolovani, le întărea cu proptele. Și iar se întorcea sus pe punte să spioneze mișcările fiarei. Nu izbutea însă s-o dibuie, se ținea numai la fund. Nu țâșnea lacom în fugăreala prăzii.*

„E sătul, își spunea Amin. Ori poate e prea bătrân. Îi place să doarmă. Mai bine!" Și se încumetă să se cufunde iar în ghiolul capcanei. Acolo căsca ochii mari prin adâncuri să-i zărească năluca: nu aluneca nicio umbră uriașă prin străvezimile întunecate. Se tulbura totuși de avuțiile vânatului, călca pe pardoseli de pești în stive*.*

La al doilea gard îi găsea grămădiți troian, dacă n-ar fi fost proptit pe dinafară, zăgazul s-ar fi năruit. Jos ședeau crapii cei mari, mai pașnici; peste ei, somnii, mereu aprigi, hrăpăreți; mai sus, somoteii* tineri; deasupra, peștele mic, sprinten și aprins.*

Scanned with OKEN Scanner

Și peste ei toți, teancuri de plătici, năvârlioase. Sprijinite cu coada în straturile de dedesubt, ele se încordează, arcuindu-se, își fac vânt și cad, plescăind, înapoi. Uneori, când apele urcă, ele saltă așa de sus, că izbutesc să sară afară.*

Amin se străduia zi-noapte în încercări, se morfolea în planuri, cum să facă să prindă el singur, fruntea vânatului, fiara bălții, dovedindu-și lui însuși vitejia și iscusința de prea multă vreme nemaipuse la probă. Știa bine că se frământă zadarnic, n-avea nici de unele, doar mâinile goale. Dar mai știi ce poate aduce stăruința? Și nădăjduia.

Vasile Voiculescu, *Pescarul Amin*

***jigadină** – (cuvânt obținut prin combinarea lui *jiganie* cu *gadină*) lighioană.
***năprasna** – întâmplare nefericită, groaznică.
***ghiol** – lac sau baltă (mare) cu fundul plin de mâl.
***stivă** – grămadă de obiecte ordonate.
***zăgaz** – baraj de dimensiuni mici.
***somotei** – pui de somn.
***năvârlios** – furios, năbădăios, arțăgos.

TEXTUL 2

Pescarii din Delta Dunării *propun un nou concept pentru a atrage turiștii: pescaturismul. Vizitatorii vor experimenta viața de pescar într-o gospodărie tradițională. Proiectul este finanțat de fundația fostului campion Ivan Patzaichin, iar primii turiști vor ajunge în Delta Dunării în luna octombrie.*

Vacanța turiștilor pescari va începe din Tulcea, unde vor fi îmbarcați în șalupe rapide cu destinația Mila 23. Acolo vor fi întâmpinați de săteni, care îi vor plimba cu lotcile pe canalele Deltei. Împreună vor scoate peștele din plasele pescărești montate dimineața de oamenii locului.

O incursiune de trei ore și jumătate costă 150 de lei și include o plimbare cu barca, demonstrație de pescuit și o vizită la un adăpost pescăresc unde turiștii sunt întâmpinați cu muzică și borș de pește tradițional.

După cele câteva ore petrecute în refugiul din inima Deltei, turiștii vor înnopta în colibele pescarilor sau în pensiuni. În curând vor fi ridicate alte două construcții pentru cazarea vizitatorilor, în comuna Mila 23. Proiectul realizat de fundația fostului campion olimpic Ivan Patzaichin a costat 30.000 de euro.

Adaptare după *Pescaturismul – concept de vacanță în Delta Dunării*, blog.infoghidromania.com

A.

1. Notează, din textul 1, denumirea a două specii de pește. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Despre strămoșii lui Amin, se zice că
a) erau pescari buni.
b) descurajau pescuitul.
c) se trăgeau din pești.
d) înotau foarte bine.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Pescaturismul înseamnă

a) organizarea unor partide de pescuit pentru turiști.
b) experiența vieții de pescar într-o gospodărie tradițională.
c) plimbarea cu barca pe canalele Dunării.
d) demonstrație de pescuit.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Traseul turiștilor va începe din

a) Tulcea.
b) Mila 23.
c) izvoarele Dunării.
d) inima Deltei.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Amin este paznic al gardurilor Pocioveliștii.		
Amin dorește să prindă un somn uriaș.		
Peștele uriaș iese la suprafață.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pescaturismul este inițiativa lui Ivan Patzaichin.		
Turiștii vor pescui alături de săteni.		
Turiștii vor înnopta în colibele pescarilor.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a personajului, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Amin se străduia zi-noapte în încercări, se morfolea în planuri, cum să facă să prindă el singur, fruntea vânatului, fiara bălții, dovedindu-și lui însuși vitejia și iscusința de prea multă vreme nemaipuse la probă.". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Consideri că perseverența este importantă în împlinirea unei dorințe? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Pescarul Amin* de Vasile Voiculescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/ culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria în care fiecare cuvânt conține vocale în hiat este

a) „amfibie", „dihania".
b) „piept", „albia".
c) „încheieturilor", „să-i".
d) „speriați", „viața".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care cuprinde doar cuvinte derivate este

a) „numaidecât", „incrustat".
b) „cuprinzător", „locurile".
c) „neliniștea", „solzișori".
d) „averilor", „deasupra".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul sintagmei subliniate în secvența „Și se încumetă să se cufunde iar în ghiolul capcanei." este

a) *a îndrăzni.*
b) *a se supăra.*
c) *a se agita.*
d) *a porni.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul folosit cu sens figurat în secvența „stăpân din moși-strămoși, peste mai bine de trei sferturi din trupul bălții" este:

a) „stăpân".
b) „strămoși".
c) „trup".
d) „baltă".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Rescrie enunțul următor, transformând construcția pasivă într-o construcție reflexivă:
„Vacanța turiștilor pescari va începe din Tulcea, unde vor fi îmbarcați în șalupe rapide cu destinația Mila 23.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

6. Alcătuiește o propoziție asertivă, în care substantivul „pescari" să fie atribut (1) și o propoziție imperativă, în care substantivul „pește" să fie complement direct (2). **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Acolo vor fi întâmpinați de săteni, care îi vor plimba cu lotcile pe canalele Deltei.". **6 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

_____

_____

_____

_____

8. Completează textul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

Dacă vrei _____ (*a fi* – conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular) pescar autentic, _____ (*a face* – imperativ, însoțit de clitic pronominal reflexiv) curaj și vino alături de noi! Vei trăi _____ (*frumos* – grad superlativ relativ de superioritate) experiențe _____ (*a vizita* – gerunziu) gospodăriile localnicilor, ascultând poveștile _____ (pronume personal, persoana a III-a, genitiv) și pregătind tu _____ (adjectiv pronominal de întărire, masculin) peștele prins. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte;
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct; încadrarea în limita de cuvinte – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Testul 30

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Într-o clipă, uitai tot dezgustul de maidanul Comorofcei. Luând-o pe una din aceste poteci, alergai vesel, cu brațele deschise, strigând:

— Ce frumos e aici!

În momentul acela, auzii că cineva mă fluieră din spate. Mă întorsei: un om întins pe iarbă îmi făcea semn să mă apropii. Mă dusei la el. Era un mahalagiu cam de vreo treizeci de ani, gătit în straie de sărbătoare, luxos chiar, aș putea spune, un lux baroc și popular.

De statură atletică și cu o înfățișare impunătoare, omul stătea rezemat într-un cot și îmi surâdea binevoitor. Fața lui, deformată din pricina obrajilor prea mușchiuloși, avea o mulțime de urme de tăieturi lăsate de brici, sângerânde încă și pansate cu foițe de țigară. Mustața o avea neagră și tare răsucită: părul soios de unsoare parfumată și pieptănat mitocănește. Rămas în jiletcă, după ce-și aruncase haina în iarbă, părea mândru de pieptarul și mânșetele vărgate cu galben și alb, precum și de vesta și pantofii lui brodați cu fir și lână multicoloră. Sub toraxul său herculean, era încins cu un brâu lat, de lână albă, din care ieșea mânerul unui cuțit vârât în teacă. Lângă el, o pălărie nouă și un ciomag noduros, de corn afumat.*

Dacă n-ar fi avut niște ochi atât de cruzi și o talie de bătăuș, neobișnuită, aș fi zis că aveam în fața mea unul din acei numeroși muncitori din port, cărora li se spunea „vagonari" – crai, bețivani și zurbagii, în toate zilele de sărbătoare.

Nu știu pentru ce, cu toată aversiunea pe care o aveam de viața lor plină de ticăloșii, mă temeam mai puțin de oamenii aceștia, decât de câte-o pușlama care zvârlea bine cu piatra – și mă simțeam atras de taina existenței lor zbuciumate, fără ca până atunci să mă fi apropiat de ei.

Mersei cu curaj spre omul care mă chema și-mi scosei pălăria.

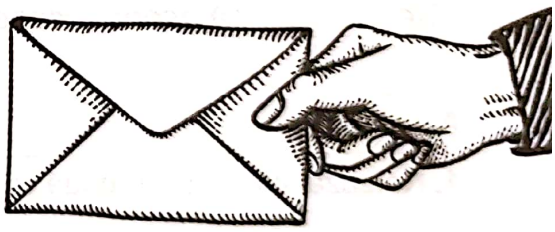

— Spune-mi, piciule, o să fii așa de drăguț, să-mi duci biletul ăsta la casa de colo? Și fără să aștepte răspunsul meu, îmi arătă: Acolo, la stânga, a treia casă după colț: întrebi de Irina și aștepți să citească și să răspundă: da sau nu. Atâta tot. Hai, du-te, băiatule, șterge-o!

Alergai cu plăcere. [...]

Scoase din buzunar o pungă de canava cu ciucuri și cu mărgele, din acele pe care le lucrează deținuții, și-mi întinse un ban de aramă.*

— Mulțumesc, domnule, spusei eu, nu primesc.

Mirat peste măsură, lăsă să-i cadă mâna cu gologanul.

— Nu primești? De ce?

— Fiindcă mama mi-a spus că nu trebuie să primești nimic, atunci când faci un serviciu cuiva.

Scanned with OKEN Scanner

— I-auzi d-ta! Asta e ceva nou pentru mine! Se așeză în capul oaselor. Ia spune-mi, micule, nu te-ai rătăcit cumva prin Comorofca? Cine e mama ta? Unde stați? Cum te cheamă?

Panait Istrati, *Codin*

***jiletcă** – vestă.
***canava** – țesătură rară din fire groase de bumbac.

TEXTUL 2

Trecusem acum în clasa a II-a primară, la școala din strada Mântuleasa. Era o clădire mare, robustă, străjuită de castani, cu o curte vastă în spate, în care ne jucam în timpul recreațiilor. Directorul avea un băiat cocoșat, student la medicină, cu care ne întâlneam adesea pe drum. El a observat cel dintâi că eram destul de miop și a încercat să mă învețe cum să citesc fără să-mi obosesc ochii. Citeam și acum ce-mi cădea sub mână, pentru că biblioteca tatei îmi era interzisă. Dar, pe nesimțite, mă desprindeam de patima cititului. Aveam atâtea alte lucruri la îndemână. Prin fața casei, trecea tramvaiul cu cai. Venea de la statuia Rosetti și chiar în dreptul casei noastre își încetinea mersul ca să cotească spre strada Călărași. Împreună cu Nicu, iar mai târziu cu câțiva prieteni de seama mea, îl așteptam cuminți în fața porții, prefăcându-ne că stăm de vorbă. Dar îndată ce tramvaiul făcea cotul, alergam după el și ne agățam, pitindu-ne ca să nu ne observe taxatorul. Aveam de altfel grijă să fim întotdeauna cu capul gol, nu cumva să ne poată confisca taxatorul șepcile.

Ani de zile, jocul acesta m-a fascinat. Ajunsesem mare meșter și începeam să învăț cum să mă cațăr, din mers, chiar de tramvaiul electric nr. 14. Mă plimbam așa agățat, de la statuia Rosetti până la Brătianu și înapoi. Uneori, mă prindea taxatorul și mă trăgea de urechi, dar acceptam cu mândrie riscul acesta. O singură dată m-am simțit vinovat și umilit, când mama s-a întors acasă tristă, abătută, și ne-a spus: „Erau doi domni lângă mine, în tramvai, și, când v-au zărit, unul din ei a spus: iată și haimanalele Căpitanului!... Mai mare rușinea!" a adăugat ea, oftând.

Asta se petrecea mai târziu, când tata se retrăsese cu regimentul în Moldova. Îmi aduc aminte cât am fost de tulburat. Aș fi preferat orice altfel de pedeapsă. Dar, câteva zile după aceea, uitasem – și mă întorceam la jocul meu favorit.

Mircea Eliade, *Memorii*

A.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte/grupuri de cuvinte care reprezintă repere de spațiu.

2 puncte

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Muncitorilor din port li se spunea

a) mahalagii.
b) vagonari.
c) vagabonzi.
d) cărăuși.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Tramvaiul cu cai venea

a) de pe strada Mântuleasa.
b) de la statuia Rosetti.
c) de pe strada Călărași.
d) de pe strada Brătianu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Copilul împărtășea jocul cu tramvaiul

a) cu Nicu și câțiva prieteni.
b) cu băiatul directorului.
c) cu colegii de clasă.
d) cu vecinii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Bărbatul are multe tăieturi pe față.		
Băiatul crede că bărbatul lucrează în port.		
Băiatul nu acceptă recompensa.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Școala se află pe strada Mântuleasa.		
Directorul observă că băiatul este miop.		
Nicu nu ia parte la jocul celorlalți.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a adresării directe, identificată în fragmentul de mai jos, ilustrând-o cu o secvență:

„— I-auzi d-ta! Asta e ceva nou pentru mine! Se așează în capul oaselor. Ia spune-mi, micule, nu te-ai rătăcit cumva prin Comorofca? Cine e mama ta? Unde stați? Cum te cheamă?". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Consideri că reputația unei persoane poate stârni interesul celorlalți? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Codin* de Panait Istrati cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „Era un mahalagiu cam de vreo treizeci de ani, gătit în straie de sărbătoare, luxos chiar, aș putea spune" conțin diftong

a) opt cuvinte.
b) cinci cuvinte.
c) șase cuvinte.
d) șapte cuvinte.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există doar cuvinte derivate în seria

a) „treizeci", „sărbătoare".
b) „luxos", „tăieturi".
c) „binevoitor", „bătăuș".
d) „pantofii", „mitocănește".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „Sub toraxul său herculean, era <u>încins</u> cu un brâu lat, de lână albă" este

a) *înfășurat.*
b) *înfierbântat.*
c) *aruncat.*
d) *agățat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul care conține omofonul cuvântului subliniat în secvența „mă simțeam <u>atras</u> de taina existenței lor zbuciumate" este

a) *A atras numai necazuri.*
b) *A tras spre animal, dar nu l-a rănit.*
c) *Activitatea părea atractivă.*
d) *Era atras spre zid de funia groasă.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Identifică în enunțul următor trei adjective diferite, precizând felul lor: „Fața lui, deformată din pricina obrajilor prea mușchiuloși, avea o mulțime de urme de tăieturi lăsate de brici, sângerânde încă și pansate cu foițe de țigară.". **6 puncte**

Adjectivul selectat	Tipul adjectivului

6. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat în următorul enunț: „Ani de zile, jocul <u>acesta</u> m-a fascinat". Realizează apoi un enunț în care același cuvânt să aibă o valoare morfologică diferită, pe care o vei preciza. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Formulează o frază despre jocul copiilor, în care să existe două atributive coordonate printr-o conjuncție copulativă. **6 puncte**

8. Rescrie textul de mai jos, corectând greșelile de orice natură.

Problema cu tranvaiele trase de cai era că animalele puteau lucra decât un număr limitat de ore întro anumită zi. Mai mult decât atât, nu puteau fii îngrijite permanent iar cantitățile de resturi care le produceau erau foarte mari. **6 puncte**

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul din fragmentul *Codin* de Panait Istrati.

În redactarea caracterizării, vei avea în vedere:

- precizarea a două date de identificare a personajului (nume, vârstă, ocupație, origine, portret fizic etc.);
- numirea a două trăsături morale ale personajului;
- ilustrarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin câte o secvență comentată;
- corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 31

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Domnul și doamna Dursley, de pe Aleea Boschetelor, numărul 4, erau foarte mândri că erau complet normali, slavă Domnului! Erau ultimii oameni de la care te-ai fi așteptat să fie amestecați în ceva straniu sau misterios, fiindcă, pur și simplu, nu credeau în astfel de aiureli!

Domnul Dursley era directorul unei firme, numite Grunnings, care făcea burghie. Era un bărbat înalt, mătăhălos, aproape fără gât, dar avea o mustață foarte bogată. Doamna Dursley era blondă, foarte slabă, și avea un gât, cam de două ori lungimea normală, ceea ce îi era de mare folos, deoarece își petrecea majoritatea timpului uitându-se peste gard, în curțile vecinilor, iscodind tot ce se putea. Cei doi aveau un fiu, pe nume Dudley, care, după părerea lor, era cel mai reușit copil din lume.

Familia Dursley avea tot ce și-ar fi putut dori, dar mai avea și un secret, pe care nu voiau în ruptul capului să-l descopere cineva! Le era insuportabil chiar și gândul că cineva ar fi putut afla vreodată despre familia Potter. Doamna Potter era sora doamnei Dursley, dar nu se mai văzuseră de câțiva ani buni. De fapt, doamna Dursley pretindea chiar că nu are nicio soră, deoarece doamna Potter și dragul ei soț bun-de-nimic erau complet opuși felului ei de a fi. Familia Dursley se cutremura numai la gândul că vecinii lor le-ar fi putut vedea vreodată rudele. Familia Potter avea și ea un fiu, dar domnul și doamna Dursley nu-l văzuseră niciodată și nici nu doreau așa ceva. Copilul era alt motiv care îi ținea la distanță. Cum să se joace micul lor Dudley cu un astfel de copil?!?

Când domnul și doamna Dursley se treziră în acea zi de marți, mohorâtă și tristă, în care începe povestea noastră, în afară de cerul întunecat, nimic nu prevestea lucrurile stranii și misterioase care urmau să se petreacă în întreaga țară. Domnul Dursley fredona ceva, în timp ce își lua din șifonier cea mai anostă cravată, bună pentru o zi de muncă, desigur! Doamna Dursley trăncănea veselă, în timp ce se străduia să-l potolească pe micuțul Dudley, care nu mai contenea cu țipetele.

Niciunul nu observă bufnița mare și pământie, care zbura prin fața ferestrei.

La opt și jumătate fix, domnul Dursley își luă servieta, o ciupi ușor de obraz pe doamna Dursley și încercă să-l sărute pe Dudley, dar rată momentul, fiindcă pe băiat îl apucară năbădăile și începu să împroaște peste tot cu lapte și biscuiți.

— Mare zvăpăiat! zâmbi domnul Dursley și ieși din casă. Se urcă în mașină și plecă.

La colțul străzii, observă primul semn ciudat: un motan care studia o hartă! Preț de o secundă nu își dădu seama de grozăvia situației, apoi întoarse brusc capul, să vadă dacă nu se înșelase. Da, era un motan vărgat, dar nici urmă de hartă! Cum de se gândise, măcar, la așa ceva? Probabil că lumina îi jucase o festă. Domnul Dursley clipi și se uită fix la motan.

Scanned with OKEN Scanner

Acesta îi întoarse privirea. În timp ce mergea mai departe, domnul Dursley continua să privească motanul prin oglinda retrovizoare. Acum, jivina citea numele străzii, adică se uita la plăcuța străzii. Cine a mai văzut pisică, care să citească plăcuțele străzilor sau să se orienteze pe hărți?! Domnul Dursley ridică din umeri și alungă din minte imaginea motanului. Tot drumul nu se mai gândi decât cum să obțină în ziua aceea o comandă cât mai mare de burghie.

Dar, la marginea orașului, imaginea burghielor fu alungată din mintea lui de altceva straniu. Cum de-abia se mișca, încet ca melcul, în aglomerația șoselei, nu putu să nu observe oamenii îmbrăcați cât se poate de ciudat, oameni cu pelerine largi pe umeri. Nu putea să sufere oamenii îmbrăcați extravagant! Își închipui că era vreo altă modă stupidă.

Bătu nervos cu degetele pe volan, când ochii îi căzură pe un grup de astfel de... ciudați, ca să nu spună altfel! Șușoteau agitați între ei. Domnul Dursley observă cu stupoare că unii dintre ei nici măcar nu erau tineri. Cum puteau unii de vârsta lui să poarte acele pelerine fistichii, de culoare verde-smarald?! Ce tupeu pe ei! Apoi, îi trecu prin cap că oamenii aceia strângeau probabil fonduri pentru cine știe ce, de-aia erau îmbrăcați așa bătător la ochi. Da, asta trebuia să fie! Traficul se descongestiona și, după puțin timp, domnul Dursley ajunse în parcarea firmei. Gândul lui era din nou la burghie.

J.K. Rowling, *Harry Potter și piatra filosofală*

TEXTUL 2

Copiii și părinții au fost cuceriți de 1 Iunie, Ziua Copilului, de momentele artistice susținute de Teatrul de Magie „Andrei Teașcă" din București. Spectacolul a fost interactiv, micuții fiind cei mai încântați că puteau deveni mici magicieni.

Membrii trupei Teatrului de Magie, magicianul Andrei Teașcă și asistenta sa Cristina Strecopitov, au arătat copiilor zeci de trucuri, i-au luat și pe unii dintre ei pe scenă, trasformându-i în mici magicieni. Cărțile de joc, simplele sfori sau animăluțele, toate apăreau și dispăreau miraculos, după cum își dorea magicianul Andrei Teașcă. Momentul culminant al spectacolului de magie a fost cel al cutiilor magice. Frumoasa asistentă a magicianului a intrat în cutia fantastică și a dispărut în chip misterios. Totul s-a terminat cu bine, când, la final, a reapărut, vie și la fel de frumoasă, asistenta Cristina Strecopitov.

Spectacolul de magie a avut ieri două reprezentații, una la ora 11:00 și cea de-a doua după-amiază, la 16:00. Pe parcursul celor două zile de sărbătoare pentru copii s-au desfășurat mai multe concursuri de desene, de dans, de ghicitori și o tombolă, rezultatele urmând să fie publicate în ziarul de mâine. Organizatorii însă ne-au asigurat că niciun copil nu a plecat fără un premiu de consolare, astfel că bucuria a fost adusă chiar de simpla participare la eveniment.

Ziua fermecată – 1 Iunie, obiectivbr.ro (preluat de pe teatruldemagie.ro)

A.

1. Notează un reper temporal din textul 1. **2 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Doamna Potter era

a) mama lui Dudley.
b) sora domnului Dursley.
c) o vecină a familiei Dursley.
d) sora doamnei Dursley.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
La marginea orașului, domnul Dursley a văzut

a) un motan straniu.
b) oameni îmbrăcați extravagant.
c) un melc în aglomerația șoselei.
d) oameni îmbrăcați elegant.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
De 1 Iunie, Teatrul de Magie „Andrei Teașcă" din București a susținut

a) un spectacol.
b) două reprezentații ale aceluiași spectacol.
c) două spectacole diferite.
d) mai multe spectacole.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Textul prezintă întâmplări obișnuite din viața membrilor familiei Dursley.		
Tatăl l-a ciupit ușor de obraz pe Dudley.		
Domnul Dursley a privit motanul prin oglinda retrovizoare.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Evenimentul dedicat copiilor a durat două zile.		
La spectacolul de magie sunt invitați exclusiv copiii.		
Articolul a fost publicat pe data de 1 iunie.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a unui personaj, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Domnul Dursley era directorul unei firme, numite Grunnings, care făcea burghie. Era un bărbat înalt, mătăhălos, aproape fără gât, dar avea o mustață foarte bogată. Doamna Dursley era blondă, foarte slabă, și avea un gât, cam de două ori lungimea normală, ceea ce îi era de mare folos, deoarece își petrecea majoritatea timpului uitându-se peste gard, în curțile vecinilor, iscodind tot ce se putea. Cei doi aveau un fiu, pe nume Dudley, care, după părerea lor, era cel mai reușit copil din lume." **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că un text literar te poate transpune într-o lume magică? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Harry Potter și piatra filosofală* de J.K. Rowling cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o asemănare, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte cu vocale în hiat este

a) „te-ai", „studia".
b) „niciodată", „foarte".
c) „burghie", „aglomerația".
d) „imaginea", „șoselei".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte compuse este

a) „bun-de-nimic", „deoarece".
b) „nicio", „grozăvia".
c) „fiindcă", „domnul Dursley".
d) „pământie", „ceea ce".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt utilizate cu sensul propriu de bază toate cuvintele din secvența

a) „Preț de o secundă nu își dădu seama de grozăvia situației [...]".
b) „[...] un motan care studia o hartă!".
c) „[...] doamna Dursley pretindea chiar că nu are nicio soră [...]".
d) „[...] acea zi de marți, mohorâtă și tristă [...]".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în enunțul „Doamna Dursley trăncănea <u>veselă</u>, în timp ce <u>se străduia</u> să-l potolească pe micuțul Dudley, care nu mai contenea cu țipetele." sunt

a) *optimistă, se obliga.*
b) *bucuroasă, se căznea.*
c) *tristă, s-a chinuit.*
d) *bucuroasă, se ostenise.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Transcrie, din următorul fragment, trei verbe aflate la moduri diferite, pe care le vei preciza: „Familia Dursley avea tot ce și-ar fi putut dori, dar mai avea și un secret, pe care nu voiau în ruptul capului să-l descopere cineva!". **6 puncte**

Verbul selectat	Modul verbului selectat

6. Alcătuiește un enunț interogativ, în care cuvântul „motan" să îndeplinească funcția sintactică de atribut substantival prepozițional (1) și un enunț asertiv, în care același cuvânt să îndeplinească funcția sintactică de nume predicativ în cazul acuzativ (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare, precizând felul ei: „Când domnul și doamna Dursley se treziră în acea zi de marți, mohorâtă și tristă, în care începe povestea noastră, în afară de cerul întunecat, nimic nu prevestea lucrurile stranii și misterioase care urmau să se petreacă în întreaga țară.". **6 puncte**

_____

_____

_____

8. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

I-am cumpărat Maria însăși o carte de poveștii, de oarece știu căi plac să citească.

_____

_____

_____

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe domnul Dursley, personajul din textul 1.

În redactarea caracterizării, vei avea în vedere:

- precizarea a două date de identificare a personajului (nume, vârstă, ocupație, origine, portret fizic etc.);
- numirea a două trăsături morale ale personajului;
- ilustrarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin câte o secvență comentată;
- corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 32

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

ACTUL I, SCENA XI

LEONAȘ (ivindu-se la poartă) și, pe urmă, LULUȚA

LEONAȘ: Ce i-au apucat de aleargă ca niște nebuni?... Să juri că a lovit strechia pe tot satul... Ian privește cum se-ntrec... Ce văd? două cucoane cu dânșii?... Ce să fie oare?... Ian să întreb la curte...* (Vine în scenă.)

LULUȚA (ieșind în cerdac): *Iaca colonia... Hai degrabă după dânșii.* (Se coboară repede și se întâlnește cu Leonaș.)

LEONAȘ: Luluța!

LULUȚA: Leonaș!... Leonaș, aici! A!... (Se aruncă cu bucurie în brațele lui.) *[...]*

LULUȚA (sărind de bucurie): *Cât îmi pare de bine c-ai venit, Leonașule... știi? îmi vine să râd și să plâng totodată... De mult nu te-am văzut!*

LEONAȘ (cu dragoste): *De mult, dragă Luluță... tocmai de când te-a luat cucoana Chirița sub epitropia* ei și te-a adus la Bârzoieni.*

LULUȚA (ștergându-și ochii): *Așa... de la moartea nenecuței.*

LEONAȘ: Nu mai plânge, Luluța... că, zău, acuși plâng și eu.

LULUȚA: Cum n-oi plânge dacă de trei ani de zile mă găsesc printre străinii care, pentru că mă văd tristă și pe gânduri, zic că dau semne de nebunie... Ei nu pot înțelege că mi-i dor de nenecuța.*

LEONAȘ: Ce spui?... Vrea să zică ești nenorocită în casa Chiriței?

LULUȚA: Apoi judecă tu însuți de pot fi fericită... singură, orfană!... depărtată de toți prietenii copilăriei mele... de tine, Leonaș, care eram deprinsă să te văd în toate zilele în casa maică-mii!...

LEONAȘ: Biata Luluță!... De știam una ca asta... nu mă duceam peste granița.

LULUȚA: Cum?... ai făcut voiajuri?

LEONAȘ: De cum ne-au despărțit întâmplările... m-am pornit la Paris și am șezut acolo trei ani...

LULUȚA: Trei ani!... încaltea gândit-ai vrodată la mine?

LEONAȘ: Nu o dată... dar totdeauna... Și cum m-am întors în țară, cea întâi dorință a mea a fost ca să te găsesc și să te văd.

LULUȚA: Ce bine-mi pare!... De-acum cred că-i ședea tot cu mine.

LEONAȘ: Numai de mi-a da voie cucoana Chirița.

LULUȚA: De ce nu?... Ce poate s-o supere șederea ta aici?

LEONAȘ: Poate să nu-i vie la socoteală, pentru că, după cum am aflat la Iași de la sărdarul Cuculeț, se vede că Chirița plănuiește ca să te mărite mai târziu cu Guliță.*

LULUȚA: Cu Guliță?... Ha, ha, ha, ha... Da' nu l-ai văzut cum merge călare? Ha, ha, ha!...

LEONAȘ: Cum?... Ce are a face?

Scanned with OKEN Scanner

LULUȚA: După dânsul aleargă acu tot satul: îl hăituiește.
LEONAȘ (cu mirare): *Nu te înțeleg... Dar oare ce s-aude?*
(Zgomot afară.)
LULUȚA: Or fi hăitașii lui Guliță...* (Merge în fund și caută între culise.) *Dar iată-i... ei sunt... aduc vânatul aici... Hai degrabă, Leonaș, să ne ascundem cole în boschet.* (Merg amândoi în boschet.)

Vasile Alecsandri, *Chirița în provinție*

***streche** – furie, acces de nebunie.
***epitropie** – tutelă, îngrijire.
***neneacă** – termen cu care se adresează un copil mamei sale.
***serdar** – comandant de oaste, mai ales de călărie.
***hăitaș** – om care, făcând gălăgie mare, stârnește vânatul din ascunzători și îl gonește spre vânător.

TEXTUL 2

Principele Nicolae s-a născut la 3 august 1903, la Castelul Foișor, și a fost cel de-al patrulea copil al cuplului princiar Ferdinand și Maria. Fiind al doilea bărbat născut în familia regală, principele Nicolae era exclus de la succesiunea la tron. A primit totuși o educație deosebită, însă nu una ca cea destinată viitorului rege, iar preocupările sale au fost direcționate spre cariera militară și sport (cu precădere automobilism), neinteresându-l problemele politice.

Regina Maria îl caracteriza pe Nicolae ca fiind „un băiețel frumos, deși avea nasul cam prea lung pentru un copil; ochii erau de un albastru intens, cu o privire impunătoare, cât se poate de nostim și de neascultător, parcă ar fi avut argint-viu în vine, era totdeauna și mereu în mișcare". [...]

Din ianuarie 1926, după cea de-a doua renunțare a lui Carol la tron s-a instituit o Regență. La moartea tatălui său Ferdinand, în 1927, principele Nicolae a devenit regent la 24 de ani, apropiindu-se din nou de tron, de data aceasta ca tutore al nepotului său, Mihai, încă minor. Principele nu a vrut să-și depășească condiția de membru al Regenței, nefiind vanitos și neavând ambiții politice. [...]

Ca urmare, preocuparea esențială a lui Nicolae a fost găsirea unei modalități de a ieși din prim-planul vieții publice pentru a se căsători cu Ioana Dolette, pe care o cunoscuse la Automobil-Club. Născută în 1902, Ioana Dumitrescu Dolette era fiica unui proprietar de terenuri din localitatea buzoiană Tohani și soția fiului lui Nicușor Săveanu, fost ministru și viitor președinte al Camerei Deputaților. Iată cum povestește Constantin Argetoianu, în însemnările sale zilnice, momentul în care principele, îndrăgostit nebunește, a dat naștere unui scandal ce a dus la divorțul iubitei sale: „Scandalul a izbucnit la poarta Automobil-Clubului: prințul dejunase cu iubita și cu soțul ei, și la plecare, când să se despartă, doamna Săveanu, în loc să se urce în mașina conjugală, s-a urcat în a principelui, și șterge-o fără nicio explicație. Săveanu a sărit și el în a lui și după ei! Au luat-o la goană spre Șosea. Prințul înainte și Săveanu după el. În dreptul palatului principesei Elena, prințul a oprit mașina și nu s-a jenat să ordone arestarea supăratului soț. În fața scandalului, căci toată lumea a aflat cele întâmplate, tânărul Săveanu a cerut divorțul. Drept compensație a fost numit consul și detașat la Bruxelles". [...]

Scanned with OKEN Scanner

În ciuda tuturor împotrivirilor, Nicolae s-a căsătorit în secret cu Ioana Dolette, la 28 octombrie 1931, în localitatea Tohani (județul Buzău), fapt care i-a provocat, din partea lui Carol al II-lea, trimiterea în străinătate în mai multe rânduri, iar în 1937 excluderea definitivă din rândul familiei regale.

Ștefania Dinu, *Principele Nicolae. O regență nedorită și o iubire nepermisă*, historia.ro

A.

1. Transcrie, din textul 1, doi termeni din câmpul lexical al *familiei.* **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

La începutul scenei, Luluța

a) intră pe poartă.
b) fuge împreună cu două doamne.
c) iese din cerdac.
d) învață să călărească.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Tristețea Luluței este provocată de

a) atitudinea Chiriței.
b) căsătoria cu Guliță.
c) imposibilitatea de a merge la Paris.
d) dorul de mamă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Principele Nicolae este

a) fiul lui Ferdinand și al Mariei.
b) nepotul lui Mihai.
c) fiul lui Nicușor Săveanu.
d) tatăl lui Mihai.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Leonaș se întâlnește cu Luluța la Bârzoieni.		
Leonaș locuise patru ani la Paris.		
Chirița plănuia să o căsătorească pe Luluța cu Leonaș.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Nicolae este cel de-al patrulea copil al lui Ferdinand și al Mariei.		
Ferdinand îl caracteriza pe Nicolae ca fiind un băiat frumos.		
Nicolae s-a căsătorit în public cu Ioana Dolette.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, tiparul textual identificat în secvența de mai jos și justifică-ți opțiunea:

„LEONAȘ: Ce spui?... Vrea să zică ești nenorocită în casa Chiriței?

LULUȚA: Apoi judecă tu însuți de pot fi fericită... singură, orfană!... depărtată de toți prietenii copilăriei mele... de tine, Leonaș, care eram deprinsă să te văd în toate zilele în casa maică-mii!". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că poți trage învățăminte din vizionarea unei piese de teatru? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Chirița în provincie* de Vasile Alecsandri cu un alt text din literatura română, studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „strechia" și „boschet" au, în ordine
a) șase sunete, șase sunete.
b) șapte sunete, șase sunete.
c) șase sunete, cinci sunete.
d) șase sunete, șapte sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul subliniat în enunțul „ești <u>nenorocită</u> în casa Chiriței?" s-a format prin
a) derivare.
b) compunere.
c) conversiune.
d) alăturare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria
a) *<u>Regina</u> Maria era apreciată de popor. <u>Regina</u> este una dintre cele mai importante piese din jocul de șah.*
b) *Băiatul <u>bate</u> mingea. Mama <u>bate</u> albușurile.*
c) *Ele au <u>mers</u> în tabără. <u>Mersul</u> pe jos a obosit-o.*
d) *El a urmat o <u>carieră</u> militară. Copiii au vizitat o <u>carieră</u> de piatră.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în enunțul „[...] nu <u>s-a jenat</u> să ordone arestarea supăratului soț." este
a) *s-a rușinat.*
b) *s-a strâns.*
c) *a îndrăznit.*
d) *s-a imaginat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează din următorul fragment toate pronumele și precizează felul lor. **6 puncte**

„Ce i-au apucat de aleargă ca niște nebuni?... Să juri că a lovit strechia pe tot satul... Ian privește cum se-ntrec...".

Pronumele selectat	Felul pronumelui selectat

6. Precizează rolul sintactic/funcția sintactică al/a cuvintelor subliniate în următoarea secvență: „principele Nicolae a devenit regent la 24 de ani, apropiindu-se din nou de tron, de data aceasta ca tutore al nepotului său, Mihai, încă minor". **6 puncte**

_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Principele nu a vrut să-și depășească condiția de membru al Regenței, nefiind vanitos și neavând ambiții politice.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Cei doi copiii zglobi au urcat sus pe trepte ajungând la Castelul reginei Maria de la balcic.

_____

_____

_____

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează un text nonliterar, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți ultima carte citită/cartea preferată.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 33

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

ACTUL ÎNTÂI
SCENA I

SPIRACHE, DACIA, CHIRIACHIȚA, GENA, TRAIAN ȘI DECEBAL

(După ridicarea cortinei, familia își continuă un timp ocupațiile individuale. Ziarul lui Spirache își întoarce pagina, mâna Daciei răsucește vertiginos bobinul sub ochii lui Decebal atenți să vadă cât mai e de depănat din sul. Chiriachița înșiră ultimele cărți cu gesturi de preoteasă antică. Traian schițează vag colaci de fum, ceștile de cafea zornăie pe bufet, pila de unghii râcâie cu zgomotul ei specific… câteva clipe pauză…)

CHIRIACHIȚA (îi cade o carte pe jos): Sarmisegetuza… la apleacă-te, maică, și dă-mi valetele de jos.

MIZA: Mamă mare, te-am rugat de o sută de mii de ori până acuma să nu-mi mai zici Sarmisegetuza… Zi-mi Miza, cum îmi zice toată lumea. (Se apleacă în silă, Gena îi ia înainte și-i ridică cartea)

GENA: Poftim… (Îi dă cartea.)

CHIRIACHIȚA: Mersi, maică…

TRAIAN (care nu prea înghite pe soră-sa): Puteai să te deranjezi mai repede, prințeso, că nu ți se deteriora silueta…

CHIRIACHIȚA: Eu știu că Sarmisegetuza te cheamă… Miza nu e nume de om… Miza, Liza, astea sunt nume de iepe, nu de fete de oameni cum se cade…

TRAIAN: Sigur… Și unde pui că numele ei vine de la cea mai mare cetate din istoria romanilor… (Declamând ironic…:) „La Sarmisegetuza stă mândrul Decebal / Ce a înfrânt popoare multe de jos și de pe cal”.

CHIRIACHIȚA: Ba să mă ierți dumneata. Numele ei vine de la răposatul ta'to-mare, că el v-a botezat pe toți.

TRAIAN: Da' știu că și-a bătut joc de noi (arată pe fiecare din cei pe care îi numește) Sarmisegetuza… Decebal… Traian… pe mama… Dacia… Dacă mai aveam încă un frate… l-ar fi botezat Turnu-Roșu… Alt nume propriu nu mai există din timpul luptelor cu dacii… (un timp.) parcă am fi familie de împărat roman, nu de funcționar la prefectură…

(Spirache ridică ochii de sub ochelari, ascultă o clipă despre ce este vorba, apoi reia lectura.)

CHIRIACHIȚA: Eh! Ta'to-mare a fost institutor, băiete, nu terchea-berchea ca voi… De vă botezați copiii Neacșu, Niță, Costache și etc., nume de astea oareșcare… (tăcere un timp. Apoi ca pentru ea.) Hm!… Auzi colo!… Miza!… (alt timp.) Miza se pune la cărți…

TRAIAN: Adică nu se pune, cum ai dumneata obiceiul…

Scanned with OKEN Scanner

DACIA (aspru): Traiane!...

TRAIAN: Mai ai mult de depănat, mamă, că vreau să-l trimit pe puștiul să-mi ia nește țigări...

DECEBAL (prost crescut): Dar ce, sunt sluga ta? Du-te și singur.

(Spirache se supără anonim că nu poate citi în liniște și treptat, numai pentru el, începe să zică: țț-țț-țț...).

TRAIAN: Mă!... Acu te fac să urli până diseară... (îi arată palma).

DECEBAL: Uite mamă, Traian iară vrea să mă bată.

SPIRACHE: (cu blândețe) Lasă-l în pace, Traiane. Tu ești mai mare...

TRAIAN: Nu vezi ce obraznic e?

GENA: Ei și! Spunei tatii... Tu n-ai dreptul să-l bați.

TRAIAN: Te rog să nu te amesteci în istorie. Când Traian îl bătea pe Decebal... nu îndrăznea să se amestece în ciorbă nici un popor de primprejur.

DECEBAL (oftează): Ah! Doamne! De ce nu m-a botezat tata-mare pe mine Atila, să-i arăt eu lui... (strânge pumnii).

Tudor Mușatescu, *Titanic Vals*

TEXTUL 2

Nu putea fi un contrast mai mare decât acela dintre educația mea, în sălbăticia rurală din Kent, și copilăria tatei, în Rusia imperială.

Tata, prințul Andrei Romanov, era nepotul cel mai mare al țarului asasinat Nicolae II. În certificatul meu de naștere, ocupația lui declarată este de „prinț al Rusiei". Mama, Nadine McDougall, cea dea doua soție a tatei, făcea parte din bogata familie de viță nobilă McDougall. [...]

Bineînțeles că viața tatei în Rusia fusese complet diferită de a mea. Se născuse și crescuse într-un palat. Înainte să se stabilească în Anglia, supraviețuise deja amenințării unui pluton de execuție bolșevic. Atât el, cât și familia sa fuseseră norocoși că reușiseră să scape cu viață din Rusia. Bunicul meu patern a fost marele duce Aleksandr Mihailovici, căruia i se spunea „Sandro". S-a căsătorit cu marea ducesă Ksenia Aleksandrovna, fiica lui Alexandru III și a soției sale de origine daneză, Dagmar, care a devenit împărăteasa Maria Feodorovna. [...] Ksenia și Sandro s-au căsătorit în 1894. Mătușa ei, prințesa de Wales – mai târziu, regina Alexandra a Marii Britanii – a venit, cu ocazia nunții, la Sankt Petersburg, iar regina Victoria le-a trimis un dar. Fiecare invitat a primit ca amintire o punguță brodată cu monograma cuplului, închisă cu un șiret și plină cu migdale franțuzești. [...] Până la treizeci de ani, bunica a avut șapte copii. Bunicul a asistat la toate nașterile, un lucru neobișnuit pentru acele timpuri. Era un bărbat nemaipomenit, cu vederi înaintate. După revoluție, până și sovieticii au avut, pare-se, o părere bună despre el. Înființase Forțele Aeriene Ruse, a fost amiralul flotei, ministrul Marinei Comerciale și chiar a inițiat la Paris un club pentru aviatori. Și tot așa – Sandro le-a făcut pe toate.

Primul lor copil a fost Irina, mătușa mea Titti, o mare frumusețe care, la optsprezece ani, s-a căsătorit cu prințul Feliks Iusupov – ajuns, mai târziu, unul dintre asasinii lui Rasputin. Ksenia a adus pe lume câte un prunc la fiecare optsprezece sau douăzeci de luni. În afara Irinei, toți ceilalți au fost băieți – Andrei, tatăl meu, urmat de Feodor, Nikita, Dmitri, Rostislav și Vasili. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Tata s-a născut în Palatul de Iarnă, în 1897. A fost singurul dintre copiii Kseniei și ai lui Sandro întâmpinat la venirea pe lume cu douăzeci și una de salve de tun. Gestul era neobișnuit – salvele de tun însemnau o onoare de care trebuia să se bucure în exclusivitate fiul și moștenitorul țarului –, dar fusese îndeplinit spre a-i face pe plac împărătesei, mama Kseniei. Aceasta își exprimase dorința ca nepotul său cel mai mare să primească toată cinstirea cuvenită unui mare duce. [...] Tata s-a născut pe 25 ianuarie – 25 ianuarie al nostru –, după calendarul vechi, iulian, adică într-o zi diferită de cea după stilul nou, gregorian, într-o cameră din aripa unde se aflau apartamentele private, întrucât Ksenia intrase brusc în chinurile facerii. Camera avea un plafon de formă octogonală și îi servea lui Nicolae II drept salon de muzică. Astăzi este deschisă uneori publicului, cu ocazia expozițiilor speciale găzduite acolo. Ferestrele camerei aveau câte două rânduri de sticlă, ca un model timpuriu de geamuri duble. Așa că bunicul meu, Sandro, a scris data, ora nașterii și numele copilului în partea din interior a ferestrei.

Olga Andreevna Romanoff, Coryne Hall, *Amintirile unei prințese rebele din familia Romanov*

A.

1. Transcrie, din textul 1, doi termeni din câmpul lexical al *istoriei.* **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Tatăl personajului Traian este

a) institutor.
b) istoric.
c) comandant de oști.
d) funcționar.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Pe parcursul fragmentului, Spirache

a) citește ziarul și intervine pentru a aplana un conflict.
b) participă intens la discuții.
c) citește ziarul și nu intervine.
d) este uimit de atitudinea lui Traian.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Tatăl autoarei este

a) Țarul Rusiei.
b) prinț al Rusiei.
c) rege al Marii Britanii.
d) fiul reginei Alexandra a Marii Britanii.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Chiriachiței îi place numele de alint al nepoatei sale.		
Sarmisegetuza fusese cetatea dacică a lui Traian.		
Decebal dorește să-l trimită pe Traian să-i cumpere țigări.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Autoarea a copilărit în Anglia.		
Bunicul autoarei, Andrei, a scris data, ora nașterii și numele copilului în partea din interior a ferestrei.		
Un dar de nuntă a fost o punguță brodată cu monograma cuplului, închisă cu un șiret și plină cu migdale franțuzești.		

6. Precizează tiparul textual identificat în fragmentul de mai jos, justificându-ți opțiunea:

„CHIRIACHIȚA: Eu știu că Sarmisegetuza te cheamă... Miza nu e nume de om... Miza, Liza, astea sunt nume de iepe, nu de fete de oameni cum se cade...

TRAIAN: Sigur... Și unde pui că numele ei vine de la cea mai mare cetate din istoria romanilor...". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că este necesar ca alți membri ai familiei să se implice în conflictele dintre copii? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Titanic Vals* de Tudor Mușatescu cu un alt text din literatura română, studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un element comun, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin vocale în hiat ambele cuvinte din seria
a) „familia", „râcâie".
b) „ocupațiile", „zornăie".
c) „pauză", „vreau".
d) „funcționar", „preoteasă".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Apostroful din secvența „Ta'to-mare a fost institutor" este
a) un semn de punctuație care marchează căderea mai multor sunete.
b) un semn de ortografie care marchează căderea mai multor sunete.
c) un semn de ortografie care marchează scrierea unui cuvânt compus.
d) un semn de ortografie care apare în cuvinte împrumutate din alte limbi.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul corect este
a) *El are multe povești de depănat.*
b) *El are multe povești de depanat.*
c) *Mecanicul a depănat autovehiculul.*
d) *Toată întâmplarea i se depana pe dinaintea ochilor.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul cuvântului subliniat în secvența „Spirache se supără anonim că nu poate citi în liniște." este
a) *fără nume.* **b)** *cu autor necunoscut.* **c)** *fără personalitate.* **d)** *fără a spune.*
Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei pronume de feluri diferite, pe care le vei preciza.
„Primul lor copil a fost Irina, mătușa mea Titti, o mare frumusețe care, la optsprezece ani, s-a căsătorit cu prințul Feliks Iusupov – ajuns, mai târziu, unul dintre asasinii lui Rasputin.". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț negativ, în care cuvântul cu funcția sintactică de subiect din enunțul „La Sarmisegetuza stă mândrul Decebal" să fie atribut. **6 puncte**

_____

_____

_____

7. Notează tipul de raport sintactic identificat în fraza următoare: „Te rog să nu te amesteci în istorie.". **6 puncte**

_____

_____

8. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

_____ (*Dragă* – feminin, plural) mele,
Vă anunț că _____ (*a citi* – perfect simplu, persoana I, singular) toate operele literare din programă, pentru că _____ (*a voi* – imperfect, singular, persoana I, negativ) să fiu nepregătită la examen. La ora _____ (*doisprezece* – feminin), eu _____ (*a recapitula* – mai-mult-ca-perfect, persoana I, singular) deja toată materia și _____ (*a reuși* – perfect compus, persoana I, singular) să mă relaxez până la susținerea probei.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Redactează o pagină de jurnal, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare petrecută în familie. Vei integra o secvență descriptivă (de minimum 30 de cuvinte) și o secvență argumentativă (de minimum 30 de cuvinte).

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 34

10 puncte din oficiu

Subiectul I — 70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

O, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor din Cișmigiu!

Parcă e același freamăt adormitor de acum 15-20 de ani, când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineții, pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de… plimbăreți!

Și ce ciudat! Frunzele ruginite sau palide foșnesc parcă mai puternic și mai nostalgic decât cele încă verzi… Poate unde știu că sfârșitul li-e mai aproape…

În umbra destrămată de toamnă a parcului, toți copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viața de o clipă a unui efemer vegetal și, ca-ntr-un basm […], se așternu covor moale sub pașii întârziați ai trecătorului plictisit de banalul vieții cotidiene!

Lacul tremură la fel ca și atunci; și la fel își leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioșie la șoaptele îndrăgostiților care și-au plimbat înfiorările pe aici.

Cinci și jumătate! Până la șase, când trebuie să ne-ntâlnim, mai am timp să-mi odihnesc ochii și gândurile în grădina aceasta cu amintiri.

O iau agale spre „morminte", cum numeam colțul discret unde ne adunam noi, lăzăriștii, loc numit astfel din pricina aspectului funerar al pietrelor pe care ne odihneam trudiți, dragă doamne, de atâta învățătură!

Ce mult s-au schimbat!… Pietrele sunt acum aranjate cu totul estetic; dar parcă mai mult farmec aveau pe vremuri, aruncate la-ntâmplare, unele peste altele, dându-ne prilejul să ne cățărăm în vârful lor, ca pe niște piramide, și să sărim, întocmai unor Tarzani în miniatură, pe crengile pomilor, spre spaima și indignarea gardienilor care fluierau alarmați!

De la „morminte", o potecă îngustă duce spre aleea mare, care, la rândul ei, te scoate în spatele Liceului Lazăr.

Este timpul să mă-ndrept spre liceu. N-aș vrea să-mi stric tocmai acum, la întâlnirea noastră după douăzeci de ani, reputația de punctual bine stabilită printre colegii mei de-a lungul anilor de școală.

Căci, deși în fiecare zi veneam la școală pe jos de-acasă, din Sfinții Voievozi – pentru că pe atunci nu era linie directă de tramvai sau autobuz pe strada Popa Tatu – totuși, n-am întârziat o singură dată. Eram întâiul sau al doilea, „Măcar la atâta lucru să fiu fruntea!" mă parigoriseam eu.

Cu toate acestea, uneori am avut și întârzieri în catalog, însă întârzieri voit făcute, cu un scop bine determinat și, mai ales, binecuvântat! Când la prima oră de curs aveam o materie grea, de exemplu: Germana, Matematicile sau o materie la care știam că nu știu și că trebuia să m-asculte, „întârziam", ca să amân catastrofalul deznodământ pe altă dată, când mă socoteam mai bine pregătit.

*

Scanned with OKEN Scanner

Ce bine că s-a nimerit o zi frumoasă! Ciudat de mult seamănă unele zile de toamnă târzie cu zilele de primăvară timpurie! Întocmai cum uneori râsul se aseamănă cu plânsul, sau zorile cu amurgul!

Aleea mă primește cu aceeași căldură ca și acum douăzeci de ani; iar grilajul ei mărunt, de trestie îndoită în semicercuri ce se-ntretaie, parcă îmi surâde la fel de prietenos.

De după o perdea de plopi uriași se ivește liceul, vechi de trei sferturi de veac, maiestuos și frumos, pentru mine, ca niciun alt liceu din țară. Oare nu el mi-a adăpostit opt ani de zile micile griji și necazuri, îndoielile de dragoste, intrigile copilărești, naivele aventuri, primele versuri furate orelor de curs și dăruite iubitei cu generozitatea unui prinț indian?

Zugrăvit alb, iar la ferestrele de sus cu un brâu de cărămidă aparentă vopsită în albastru ca cerul – culoarea noastră, a lăzăriștilor, culoarea dragă a șepcilor noastre, culoare de care eram mândri, blazonul nostru de noblețe școlară, lăudat cu ifose de muschetar; cu fiecare prilej, culoare care a stârnit multe discuții între noi și elevii altor licee pe care îi ironizam, în primul rând, pentru culoarea liceului lor: cei de la Sfântul Sava, albastru ca sineala de rufe; Mihai Viteazul, galben… dovlecari; Matei Basarab, alb… lăptari; Șincai, verde ca prazul…

Singură, culoarea lui Spiru Haret o admiteam – un mov pal – pentru că se apropia întrucâtva de a noastră, fără să o întreacă, însă; într-adevăr, ce culoare este mai frumoasă ca albastrul cerului?

Grigore Băjenaru, *Cișmigiu & Comp.*

TEXTUL 2

Dintotdeauna, în București și în România, au existat înaintași – bărbați de stat, miniștri vizionari, vrednici diriguitori ai „trebilor" Țării care au știut că România nu se poate ridica fără Educație. Iar în Capitala țării, cu atât mai mult a fost impulsionată „dragostea de învățătură, de carte". Or, Capitala are, slavă Domnului!, multe școli care încă mai produc valori într-o multitudine de domenii. Una dintre aceste școli prestigioase este Colegiul Național „Gheorghe Lazăr", „școala de lângă Cișmigiu". [...]

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza înființează, pe 18 ianuarie 1860, al doilea gimnaziu în limba română din București și îi dă numele domnului Gheorghe Lazăr, cel care „a restituat limba română în dreptul său de limbă de studiu și a fost reîntemeietorul școalelor naționale". Ziua liceului se va sărbători, de atunci, la această dată când școala și-a deschis porțile.

Decretul înființării liceului poartă semnătura regelui Carol I și data de 20 mai 1890. În toamna lui 1890, se inaugurează noul local de lângă Cișmigiu. Noua construcție, proiectată de arhitectul F.G. Muntureanu, este o bijuterie arhitecturală de o sobrietate elegantă, îmbinând mai multe stiluri arhitectonice, de la cel brâncovenesc până la cel neoclasic englez. Se vede, deci, că nu în mod întâmplător, „Lazărul" a fost comparat cu liceele pariziene din preajma Grădinii Luxembourg.

Liceul „Lazăr" este, mai ales după anul 1900, unul dintre avanposturile reformei învățământului inițiate de Spiru Haret. Sub autoritatea unor directori precum D. Mirescu, V.I. Păun sau Marin Dumitrescu și a unor profesori de elită precum Scarlat Demetrescu, V. Atanasiu, Simion Radian, Marcel Brândză, Eftimie Metaxa, Dimitrie

Scanned with OKEN Scanner

Ionescu, liceul devine un centru de inițiative didactice extraordinare. Printre acestea se numără înființarea unui muzeu (1920) și a unei biblioteci (1910), cea mai modernă sală de sport din Capitală (1905-1909), societatea sportivă „Viitorul" a elevilor lăzăriști (1901), organizația de cercetași (1913), corul și orchestra liceului (1860; 1876), echipele de teatru, dansuri și gimnastică, cercul de desen, serbările școlare fastuoase etc.

În 1931, se construiește noua aripă dinspre Cișmigiu a liceului, la inițiativa adunării generale a părinților, fapt care a permis amenajarea noilor laboratoare, a elegantului amfiteatru și a bufetului de la demisol.

Prin activitatea unor profesori de matematică, științe naturale și fizică-chimie și prin organizarea de cercuri științifice, activități experimentale și excursii de cercetare, se accentuează, în timp, latura „realistă" a liceului. Deși, între cele două războaie, au existat societăți de lectură, reviste școlare de prestigiu și cercuri literare, nu acestea au format specificul școlii. De exemplu, la cercul de matematică al profesorului I. Banciu s-a format matematicianul Dan Barbilian, premiat la toate concursurile „Gazetei matematice".

Activitățile extrașcolare sunt, probabil, cea mai frumoasă tradiție a lăzăriștilor, păstrată până astăzi. De pildă, orchestra liceului, condusă de profesorul Al. Nicolescu, susține, între anii 1932 și 1943, numeroase concerte la Ateneul Român, pe scenele teatrelor și la Radio, câștigând și medalii de aur la concursurile „Tinerimii române". Aici se formează violonistul Mihai Constantinescu, prim maestru al Filarmonicii Române.

O altă activitate de marcă este cea jurnalistică. Prima revistă a liceului a apărut în 1919, se numea „Zboruri" și a fost înființată de Camil Petrescu. Revista încuraja eseul filosofic, poezia modernă cultivată la cenaclul „Sburătorul" și literatura de idei. Au urmat alte reviste și multe premii la concursurile specifice – „Pentru noi", „Gânduri curate", „O geană de lumină" (sub conducerea lui Al. Graur) și „Speranțe", înființată de Alexandru Mitru și consolidată de Tudor Opriș, revistă cu o lungă carieră. Din 2010, revista colegiului se numește LZR și apare trimestrial.

O dovadă a aprecierii înaltei valori a Colegiului „Lazăr" este Ordinul „Meritul pentru învățământ" în gradul de „Ofițer", distincție acordată instituției de către Președinția României în anul 2010.

Adaptare după Marian Ghițeanu, *Colegiul Național „Gheorghe Lazăr", mândria sectorului 5*, cetateanul.net

A.

1. Transcrie, din textul 1, două cuvinte/grupuri de cuvinte ce reprezintă indici de timp.

2 puncte

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Naratorul-personaj se îndreaptă către liceu, pentru

a) a-și revedea profesorii.
b) a-și revedea colegii.
c) a studia clădirea veche.
d) a rememora anii de școală.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
„Mormintele" reprezentau
a) locul întâlnirii după douzeci de ani de școală.
b) locul de întâlnire pentru foștii lăzăriști.
c) spațiul în care se relaxau lăzăriștii după terminarea orelor.
d) spațiul cimitirului de lângă liceu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Una dintre personalitățile românești care a studiat la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr" a fost
a) Dan Barbilian.
b) Alexandru Ioan Cuza.
c) Spiru Haret.
d) Scarlat Demetrescu.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Îndrăgostiții obișnuiau să se plimbe cu barca pe lac.		
Naratorul textului prezintă, în mod obiectiv, amintirile despre liceul absolvit.		
În anii de școală, naratorul-personaj venea pe jos la liceu.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Colegiul Național „Gheorghe Lazăr" este o unitate de învățământ de prestigiu.		
Domnitorul Alexandru Ioan Cuza înființează, pe 20 mai 1890, al doilea gimnaziu în limba română din București.		
Activitatea extrașcolară reprezintă cea mai frumoasă tradiție a lăzăriștilor, păstrată de-a lungul timpului.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, un tipar textual identificat în fragmentul de mai jos și justifică-ți opțiunea, ilustrându-l cu o secvență:
„În umbra destrămată de toamnă a parcului, toți copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viața de o clipă a unui efemer vegetal și, ca-ntr-un basm [...], se așternu covor moale sub pașii întârziați ai trecătorului plictisit de banalul vieții cotidiene!". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că amintirea anilor de școală este importantă în formarea personalității fiecărui om? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Cișmigiu & Comp.* de Grigore Băjenaru cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un personaj asemănător, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul „prestigiu" conține
a) 9 litere, 6 sunete.
b) 9 litere, 8 sunete.
c) 9 litere, 9 sunete.
d) 8 litere, 8 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul subliniat din secvența „[...] aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreți! " s-a format prin
a) compunere.
b) derivare.
c) conversiune.
d) alăturare fără cratimă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul corect este
a) *Aceiași copiii citesc.*
b) *Aceiași fete se joacă.*
c) *I-am salutat pe aceiași băieți.*
d) *Am colindat aceeleași străzi.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimul cuvântului „târzie" și antonimul cuvântului „timpurie", din secvența „Ciudat de mult seamănă unele zile de toamnă târzie cu zilele de primăvară timpurie!" sunt
a) *întârziată, prematură.*
b) *prelungit, târziu.*
c) *prelungită, târzie.*
d) *tardivă, premature.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din enunțul: „Liceul «Lazăr» este, mai ales după anul 1900, unul dintre avanposturile reformei învățământului, inițiate de Spiru Haret.". **6 puncte**

_____

_____

_____

6. Precizează funcția sintactică a substantivului subliniat din enunțul „Domnitorul Alexandru Ioan Cuza înființează pe 18 ianuarie 1860 al doilea gimnaziu în limba română din București." și alcătuiește un enunț interogativ în care substantivul să îndeplinească funcția sintactică de complement de agent. **6 puncte**

Funcția sintactică: _____

Enunțul interogativ: _____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: „Parcă e același freamăt adormitor de acum 15-20 de ani, când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineții, pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreți!". **6 puncte**

8. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Prim ministrul a decis înființarea unor liceie și, ca să i-a această decizie, sa sfătuit cu membri cabinetului său.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți cea mai frumoasă întâmplare din viața de elev, incluzând o secvență descriptivă, de cel puțin 30 de cuvinte, și o secvență dialogată, de cel puțin patru replici.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 35

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

SCENA XVII

CORINA, ȘTEFAN

ȘTEFAN: Să fie așa târziu? Mergem la masă?

CORINA: Nu. Mai e mult până la prânz. Dar îi dă de știre lui Bogoiu. Până se adună cu toții, până se îmbrăcă, până-l strigă pe maior de la pescuit. Și de la lac până aici e o bucată bună de drum.

ȘTEFAN: Oricum, ce repede a trecut vremea…

CORINA: Într-adevăr… nu mi-am dat seama. Ne-am luat cu vorba. Și abia acum îmi aduc aminte, veneam să-ți spun un lucru foarte important..

ȘTEFAN: Găsești că nu mi-ai spus destule?

CORINA: Nu glumi. Era ceva foarte serios. (Se gândește, încearcă să-și aducă aminte, și în cele din urmă găsește.) *Da. Aștept un telefon.*

ȘTEFAN (cu o indiferență puțin prefăcută)*: Foarte bine faci.*

CORINA: Aștept un telefon și aș vrea ca aparatul să funcționeze.

ȘTEFAN: Să sperăm că va funcționa. Mai ales că l-ai reparat.

CORINA: Tocmai de aceea. L-am reparat și aș vrea ca între timp să nu se strice.

ȘTEFAN (galant)*: Domnișoară, v-o doresc din toată inima.*

CORINA: Nu e de ajuns.

ȘTEFAN: Mai mult nu pot face.

CORINA: Ba da. Poți face un lucru foarte precis. (Se apropie de el și îl privește drept în ochi, scontând efectul.) *Să nu-l strici.*

ȘTEFAN (fals degajat)*: Eu?*

CORINA: Nu încerca să protestezi. Dumitale îți stă bine când ești sincer. Haide, puțin curaj, ce Dumnezeu! Suntem bărbați. Ai stricat telefonul și aparatul de radio. Nu-ți fac niciun reproș. Poate că asta intră în programul dumitale de fericire. Nici nu întreb de ce l-ai stricat…

ȘTEFAN (un moment ezită, parcă ar voi să nege, parcă ar voi să reziste. În cele din urmă cedează)*: Mă irita. Firul ăsta aveam impresia că mă leagă de tot ce am lăsat în urmă. Mă împiedica să uit. Prin el putea să năvălească aici, oricând, toată viața de dincolo. O știre, o chemare… Și pe urmă, nu puteam să sufăr cum erați toată ziua cu ochii la el: o să sune? n-o să sune?... În prima zi, un ceas întreg a stat prietena dumitale, madame Vintilă, la telefon, zbierând cuvinte de dragoste nu știu cui la București. Bărbatu-său, se vede. Era trivial, crede-mă, de ce nu-l lăsa în pace? De ce nu încearcă să-l uite puțin? E vacanță, pentru Dumnezeu!*

CORINA: Gelos?

ȘTEFAN: Nuu! Amorul nu intră în programul meu de vară.

CORINA: Atunci, suntem înțeleși. Îmi lași telefonul în pace. Cel puțin până voi termina convorbirea. Aștept să mă cheme.

Scanned with OKEN Scanner

CORINA: Intră indiscreția în programul dumitale de vară?

ȘTEFAN: Uneori. Nu vrei să-mi spui?

CORINA (fără cochetărie)*: Nu, pot să spun!*

ȘTEFAN: Domnul de la Civita Vecchia?

CORINA: Cine? (Dă cu ochii de tablă, pe care a rămas desenul Mediteranei, înțelege și exclamă.) *A!... ai ascultat? Prin urmare, domnul meu, din absoluta dumneavoastră indiferență, mai aveți din când în când timpul să trageți cu urechea...*

ȘTEFAN: Domnul de la Civita Vecchia?

CORINA: Poate. Poate el. Poate altcineva.

Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*

TEXTUL 2

Dragă Ștefan, îți spuneam că, de îndată ce am ajuns acasă, Martin a ținut să mă arunce în viață ca pe un personaj sănătos și perfect recuperat. [...] M-a anunțat că sâmbătă vom merge la Nashville, capitala statului Tennessee, la Grand Ole Opry, care nu înseamnă altceva decât Grand Old Opera, un soi de Metropolitan al muzicii country, unde, în fiecare marți, joi și sâmbătă seara, valuri de turiști aduși de autocare umplu cele 20 000 de locuri ale sălii pentru a asculta, vreme de două ore, concerte cu cei mai faimoși cântăreți de country music. Această sală uriașă s-a ridicat, în etape, pe ceea ce inițial, la sfârșitul secolului al XIX-lea, nu fusese decât un hambar. [...] Așa se face că, în jurul hambarului de altădată, gravitează astăzi o uriașă industrie: industria muzicii country de la Grand Ole Opry. Pentru că cei 80 000 de oameni care se varsă săptămânal în Nashville trebuie să mănânce, să bea, să doarmă undeva și să facă cumpărături.

Așa cum am făcut de altfel și noi luând camere la faimosul Gaylord Opryland, „cel mai mare complex hotelier de pe Coasta de Est", după cum ne asigură dl. Arthur Keith, managerul general, în pliantul pe care îl primești de îndată ce pătrunzi în acest uriaș monument de sticlă, apt să adăpostească câteva mii de oameni. Nu te poți descurca aici decât cu o hartă în mână, cu tăblițele de ghidaj puse peste tot urmând culorile etajelor și rătăcindu-te până la urmă într-una dintre cele patru grădini supraetajate, înăbușite de plante, copaci și flori care cresc și trăiesc datorită unei rețele invizibile de conducte și furtunuri de zeci de kilometri, ascunse cu grijă sub un inocent pietriș ivoire. Bineînțeles că tot acest monstru eclectic, a cărui arhitectură îți aruncă în aer toate reperele și toate categoriile estetice, este înțesat de magazine, de locuri de relaxare (relâche spa), de bazine, de saloane de fitness, de cyber café-uri, de restaurante, de florării uriașe, de gift shops care exploatează specificul „sudic" și de magazine de muzică profilate pe instrumente de country music, de la banjouri, scripci și mandoline și până la o uriașă discografie de muzică înregistrată în concertele de la Grand Ole Opry. [...]

Ca un preambul în aer liber la ceea ce avea să urmeze, în fața intrării a început un mini-concert country al unei formații alcătuite din doi bărbați și o femeie, cu toții având aerul de gospodari cumsecade care, încheindu-și treaba de peste zi, se amuză seara să cânte. Izbitor era firescul cu care făceau totul, senzația de spectacol fără de spectacol. Mai ales ea, o blondă de vreo 40 de ani, îmbrăcată „sudist", culorile predominante fiind roșu, albastru, verde și alb, distribuite – nu știu de ce mi-a rămas impresia asta – pe haine cu picățele, steluțe sau pătrățele, avea aerul de profesoară de liceu care decisese ca în timpul ei liber să ia în mână o scripcă. [...] Cânta o melodie

Scanned with OKEN Scanner

de oameni cumsecade, nici tristă, nici veselă, un amestec de de toate – de doruri, de îndemnuri de viață, de melancolie, de speranță și redresare, de autoironie – o filosofie făcută din nimicurile grave ale vieții, menită să se potrivească oricui și să poată fi cântată oricând, desfăcându-se firesc, ca un moment de reculegere, din ritmul, care trebuia oprit undeva, al zilei.

Gabriel Liiceanu, *Scrisori către fiul meu*

A.

1. Precizează momentul zilei în care se desfășoară acțiunea în textul 1. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Ștefan stricase telefonul pentru că
a) dorea ca prietena lui să rămână alături de el.
b) dorea să se bucure de vacanță.
c) nu știa cum funcționează.
d) nu a reușit să-l repare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Telefonul a fost reparat de
a) Corina.
b) Bogoiu.
c) Ștefan.
d) doamna Vintilă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Grand Old Opera reprezintă
a) un mall din America.
b) cel mai mare complex hotelier de pe coasta de est.
c) o sală pentru orice fel de spectacol.
d) o sală imensă, dedicată muzicii *country*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Corina își dorea să primească vești prin intermediul telefonului.		
Pe Ștefan îl enerva prezența telefonului.		
Secvența „Haide, puțin curaj, ce Dumnezeu!" reprezintă o indicație scenică.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pe fiul lui Gabriel Liiceanu îl cheamă Ștefan.		
În complexul hotelier *Gaylord Opryland* nu te poți descurca nici cu hartă, nici cu tăblițe de ghidaj.		
Melodia cântată de femeia blondă aducea liniștea premergătoare încheierii zilei.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură morală a unui personaj, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„CORINA: Aștept un telefon și aș vrea ca aparatul să funcționeze.
ȘTEFAN: Să sperăm că va funcționa. Mai ales că l-ai reparat.
CORINA: Tocmai de aceea. L-am reparat și aș vrea ca între timp să nu se strice.
ȘTEFAN (galant): Domnișoară, v-o doresc din toată inima.". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că este benefică renunțarea la telefoane pe durata vacanței? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin diftong ambele cuvinte din seria
a) „domnișoară", „ceas".
b) „foarte", „încearcă".
c) „radio", „Grecia".
d) „Bogoiu", „maior".

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
S-au format prin derivare ambele cuvinte din seria
a) „dumitale", „amorul".
b) „convorbirea", „altcineva".
c) „indiscreția, „vacanță".
d) „cumpărături", „firesc".

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Enunțul „Ne-am luat cu vorba." semnifică
a) *Ne-am antrenat într-o discuție.*
b) *Eu am pierdut vremea.*
c) *Nu am ajuns la niciun rezultat.*
d) *Ne-am sfătuit inutil.*

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în enunțurile *Era noastră este dominată de tehnologie.* și *Copilul era sigur de reușită.* sunt
a) sinonime.
b) paronime.
c) omografe.
d) omofone.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat în enunțul „Nu-ți fac niciun reproș”.
6 puncte

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care subiectul propoziției „În prima zi, un ceas întreg a stat prietena dumitale, madame Vintilă, la telefon.” să fie apoziție. **6 puncte**

7. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de cauză. **6 puncte**

8. Încercuiește varianta corectă pentru fiecare dintre cuvintele scrise îngroșat în textul următor.
6 puncte

Să **știi/ști** că noi vom **călători/călătorii** în America, o destinație **ale cărei/a căror** peisaje sunt memorabile. Sper că vrei să **vi/vii** cu noi și cu părinții **noștrii/noștri** în cea mai **minunată/minunata** excursie planificată vara aceasta.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 36

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

SÂMBĂTĂ, 15 IANUARIE 1944

Dragă Kitty,

N-are nici un rost să-ți descriu de fiecare dată până în cele mai mici detalii toate certurile și disputele noastre. Cred că-i de-ajuns dacă îți spun că am împărțit multe lucruri, de pildă untura și carnea, și că ne facem separat cartofii prăjiți. De la o vreme mâncăm ceva mai multă pâine de secară, fiindcă la ora patru așteptăm deja nerăbdători masa de seară și aproape că nu ne mai putem controla chiorăitul stomacului.

Aniversarea mamei se apropie cu pași iuți. A primit de la Kugler zahăr în plus, motiv de invidie din partea soților Van Daan, fiindcă la aniversarea doamnei Van Daan s-a sărit peste tratație. Dar la ce bun să te plictisesc cu vorbe grele, crize de plâns și discuții furioase, când știi că toate astea ne plictisesc și mai tare?

Mama și-a exprimat dorința, deocamdată irealizabilă, de a nu fi silită să-l vadă la față pe domnul Van Daan timp de două săptămâni.

Mă întreb dacă în cele din urmă ajungi întotdeauna să te cerți cu toată lumea cu care locuiești așa de mult împreună. Sau poate că am avut noi ghinion? Când, la masă, Dussel ia un sfert din castronul pe jumătate plin cu sos, făcându-i pe toți ceilalți să-și mănânce mâncarea pur și simplu fără sos, atunci îmi trece orice poftă și-mi vine să sar, să-l dau jos de pe scaun și să-l arunc pe ușă afară.

Oare majoritatea oamenilor sunt așa de egoiști și de zgârciți? Mi se pare un lucru foarte bun că am reușit aici să-mi dezvolt un pic capacitatea de cunoaștere a oamenilor, dar cred că e de-ajuns. Și Peter a spus același lucru.

Războiul nu se sinchisește de certurile și de poftele noastre de libertate și aer proaspăt, de aceea trebuie să încercăm să ne petrecem timpul de stat aici în cel mai bun mod cu putință.

Țin predici, dar cred că dacă mai stăm mult pe-aici o să ajung o prăjină. Și tare mi-aș dori să rămân o puștoaică și atât!

A ta, Anne

Jurnalul Annei Frank

TEXTUL 2

Cei mai mulți dintre noi am auzit cu siguranță despre Jurnalul Annei Frank, *a cărui autoare a devenit celebră prin cartea care a atins inimi de pretutindeni, prin curajul incredibil și spiritul vesel, optimist și rebel care a cucerit milioane de cititori. Nu atât de mulți știu totuși, dincolo de capacitatea tinerei scriitoare de a „ține fruntea sus" în vremuri de restriște, ce frământări, întrebări și triști ascunde acest jurnal, probabil cel mai cunoscut jurnal din toate timpurile…*

Jurnalul Annei Frank *ne deschide ochii spre ororile războiului într-o manieră presărată cu note amare de umor. Citindu-l, descoperim ce este războiul cu adevărat,*

Scanned with OKEN Scanner

dincolo de povestirile cu eroi și fapte măreațe, care ne sunt poate mai cunoscute. Descoperim războiul așa cum a fost el văzut, simțit și trăit de către milioane de oameni simpli și nevinovați. Departe de a fi un roman trist sau apăsător, Jurnalul *ne arată cum putem fi bucuroși, sinceri și optimiști chiar și în cele mai sumbre împrejurări.*

În fața greutăților, a nedreptăților și a lipsurilor, ce atitudine luăm noi? Una de disperare – ne plângem constant de milă, fără a ne gândi la faptul că, poate, alții suferă mai mult decât noi înșine? Una de resemnare – capitulăm, renunțăm la luptă doar după ce am simțit primele semne ale strâmtorării? Câți dintre noi reușesc să stea dârji și drepți în mijlocul încercărilor, fără să cârtească? Jurnalul Annei Frank *ne pune înainte o pildă de răbdare, curaj și capacitate de a râde atunci când toți plâng, de a urca în continuare atunci când ceilalți coboară și de a vedea frumusețea în orice, chiar și în mijlocul durerii, al suferinței și al tristeții.*

Anne Frank poate părea la început o autoare ca toți autorii, însă nu este așa; dincolo de simpla pasiune pentru scris, ea își găsește în paginile Jurnalului *motivația și bucuria de a merge mai departe. Mesajul ei este unul călduros și dătător de speranță. Astfel, ea încă ne îndeamnă pe fiecare dintre noi, deși au trecut mai bine de șaptezeci de ani de la moartea sa: „Ieși afară, mergi pe câmp, în natură și soare. Ieși afară și încearcă să regăsești fericirea în tine. Gândește-te la tot ce-i frumos în tine și în jurul tău și fii fericit!”.*

Teodora Târnăucă, *Jurnalul Annei Frank sau despre bucuria de a trăi*, povestesc.eu

A.

1. Notează, din textul 1, numele a două persoane pe care le menționează Anne în jurnalul său. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Pentru că se apropia aniversarea ei, mama a primit

a) un parfum scump.
b) un tort.
c) zahăr.
d) șampanie.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Jurnalul Annei Frank prezintă ororile războiului într-o manieră presărată cu

a) dezamăgire.
b) umor.
c) disperare.
d) indiferență.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Mesajul transmis de jurnalul Annei este

a) dătător de speranță.
b) neclar.
c) plin de tristețe.
d) moralizator.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Numele jurnalului este Kitty.		
Soții Van Daan sunt invidioși.		
Anne își dorește să crească.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Jurnalul Annei Frank dezvăluie ororile războiului.		
Anne Frank este o autoare ca toți ceilalți.		
Anne ne pune înainte o lecție de răbdare.		

6. Menționează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a adresării directe, așa cum reiese din fragmentul următor: „Dar la ce bun să te plictisesc cu vorbe grele, crize de plâns și discuții furioase, când știi că toate astea ne plictisesc și mai tare?”. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este important să scrii într-un jurnal despre evenimentele importante? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *Jurnalul Annei Frank* un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „Războiul nu se sinchisește de certurile și de poftele noastre de libertate și aer proaspăt" conțin diftong
a) două cuvinte. **c)** patru cuvinte.
b) trei cuvinte. **d)** cinci cuvinte.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt compuse ambele cuvinte din seria
a) „fiindcă", „întotdeauna". **c)** „nerăbdători", „departe".
b) „de-ajuns", „pretutindeni". **d)** „astfel", „călduros".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimele expresiei și cuvântului subliniate în secvența „A primit de la Kugler zahăr în plus, motiv de invidie din partea soților Van Daan" sunt
a) *brun, ciudă.* **c)** *mult, răutate.*
b) *suplimentar, pizmă.* **d)** *cubic, supărare.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „*Jurnalul Annei Frank* ne pune înainte o pildă de răbdare, curaj și capacitate de a râde atunci când toți plâng, de a urca în continuare atunci când ceilalți coboară [...]" există
a) două perechi de sinonime. **c)** două perechi de omonime.
b) două perechi de antonime. **d)** două perechi de paronime.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează din enunțul următor două adjective aflate la grade de comparație diferite, pe care le vei preciza: „Departe de a fi un roman trist sau apăsător, *Jurnalul* ne arată cum putem fi bucuroși, sinceri și optimiști chiar și în cele mai sumbre împrejurări.”. **6 puncte**

(1) _____

_____

(2) _____

_____

6. Rescrie enunțul următor, transformând construcția activă în construcție pasivă: „*Jurnalul Annei Frank* ne pune înainte o pildă de răbdare [...]”. **6 puncte**

_____

_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza „Descoperim războiul așa cum a fost el văzut”, precizând felul acestora. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

După ce am citit „Jurnalul Annei Frank”, _____ (*a vrea* – condițional-optativ, perfect, persoana I, singular) să cunosc _____ (*bine* – grad comparativ de superioriate) viața _____ (*aceste* – genitiv) familii. La finalul _____ (*lectură* – genitiv) ai parte de _____ (*profund* – grad superlativ relativ de superioritate) emoții față de experiența _____ (*trăit*) de Anne.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie o notă de jurnal, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare petrecută în timpul vizitei la un muzeu, incluzând o secvență explicativă (de cel puțin 30 de cuvinte) și una descriptivă (de cel puțin 30 de cuvinte). Data redactării jurnalului este 10 mai 2023.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 37

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

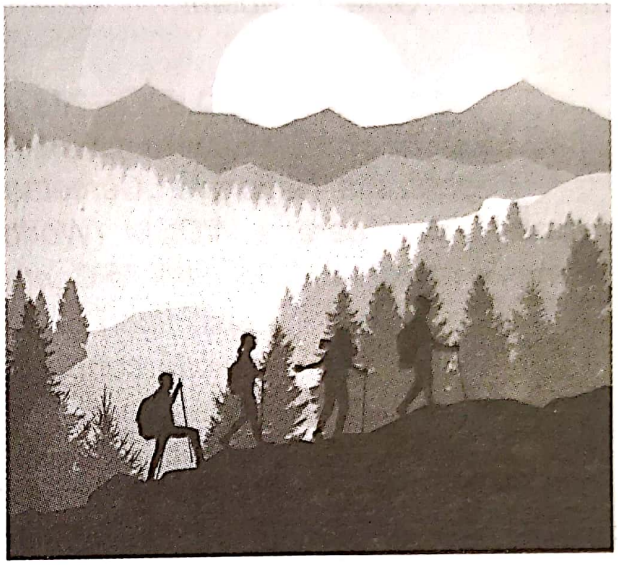

Sub castanul de lângă cișmea, un castan uriaș, un castan rege, cum era supranumit, care ar fi putut adăposti, singur, în ramurile lui, o școală întreagă, se afla un singur băiat, acel Victor care, după spusele lui Dan, făcuse rost de o hartă. Deși aplecat deasupra unei foi de bloc, i se putea ghici lesne statura, înaltă, bine legată, și, desigur, foarte suplă. Avea fața lunguiață, ochii negri, adânci, părul închis la culoare, era asemenea multor tineri de vârsta lui, la înfățișare. [...] În ciuda precocității sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediții și aventuri.

Cufundat în cercetarea hărții, tânărul nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului și nici nu auzi, câteva secunde mai târziu, foșnetul slab al frunzelor care parcă sorbiseră între ele silueta elastică și tăcută ca o fantomă. Numai câteva clipe să fi întârziat, și intrusul, cocoțat acum în castan, ar fi fost descoperit de privirile iscoditoare ale lui Ursu, ale Luciei și Mariei, care se apropiau, leneși, de copac. Dar cum nimeni nu observase nimic, discuția părea că începe sub semnul celei mai depline siguranțe.

— Zău, Victor, chiar ai făcut rost de hartă? întrebă Maria. Ar fi fantastic...

— După cum vedeți, răspunse Victor, descoperindu-le celor trei foaia mare de bloc.

Privirile se repeziră lacome asupra hărții. Numai Victor, calm, întrebă ca pentru el:

— Ionel și Dan de ce nu sunt aici?

Tocmai în acea clipă își făcu apariția, gâfâind, Dan.

— Nu vrea să vină... Măgarul! L-am rugat, l-am amenințat, am făcut-o pe clovnul... Nu vrea! Spune că trebuie să repete la geologie, măgarul... la să văd și eu harta!

Victor se uită la ceas [...]

Ceilalți își găsiră iarăși de lucru cu harta. O țineau pe genunchi și o cercetau cu ochi de Argus.

— Dungile astea albastre ce sunt? întrebă Dan.

— Tocmai tu să nu știi, tu, marele campion rebusist!? se miră Lucia. Ce-ar putea să fie?

— Formidabil! descoperi Dan într-o clipă de genialitate. Râuri subterane! Mamă dragă, peste tot numai râuri... dar deodată se simți cuprins de neliniște: Mamă dragă, dar cum le trecem?

Scanned with OKEN Scanner

— Asta e, răspunse Victor. Asta-i problema numărul unu! Cum trecem râurile? Despre adâncimea lor harta nu spune nimic, nu suflă niciun cuvânt; să zicem că ar fi de ordinul centimetrilor... Dar uitați-vă la lacuri. S-ar putea ca lacurile să fie foarte adânci, și tare îmi vine să cred asta. Aici va fi cel mai greu. În orice caz, nu ne vom lăsa opriți de lacuri. Dar cum ne vom descurca?

Lucia lovi de câteva ori, încet, cu pumnul în speteaza băncii:

— Două minute de gândire pentru găsirea celei mai bune soluții, fiindcă sunt mai multe... Gata! Începem!

Constantin Chiriță, *Cireșarii*

TEXTUL 2

Organizația Națională „Cercetașii României" a luat ființă în anul 1913, fiind membră fondatoare a WOSM (World Organization of the Scout Movement). În România există în prezent 61 de Centre Locale în toată țara, în care activează peste 2500 de cercetași – copii, tineri și adulți. Cercetășia se adaugă educației primite în familie și școală, dezvoltă cunoașterea de sine, dorința de a participa, explora, descoperi și ajuta. Cercetășia vizează dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate, a preocupării față de ceilalți și față de sine. [...]

În urma implicării în proiectul local „Fieni – oraș de cercetaș", lupișori din patrula Petale Roz, însoțiți de doi lideri adulți, au participat la Centenarul lupișorilor de la Palatul Mogoșoaia, în perioada 28 iulie – 2 august 2013, fiind sprijiniți de primăria orașului Fieni. [...]

În prima zi, lupișorii din cele 30 de patrule prezente și-au montat corturile, s-au împrietenit unii cu alții cu ajutorul jocurilor de cunoaștere, apoi au participat cu toții la deschiderea oficială a Centenarului lupișorilor.

Ziua a doua a fost plină de provocări pentru micii cercetași. După înviorarea de dimineață, cu toții au participat, prin rotație, la mai multe ateliere: orientare, supraviețuire, noduri utile, educație sanitară, cine-știe-câștigă, atelier spiritual, pictură, olărit. Seara, s-au bucurat împreună, expunându-și costumele și măștile de carnaval.

În cea de-a treia zi, probele au devenit și mai dificile. Jocul de strategie „Lumea apelor", precum și realizarea unor machete ale domeniului Mogoșoaia, au pus pe toată lumea la grea încercare. La final de zi, lupișorii din fiecare patrulă și-au prezentat proiectul local, făcând astfel cunoscută și celorlalți implicarea lor în comunitate.

Seara, după ce toți temerarii, exploratorii, seniorii și liderii din taberele regionale au sosit la Palatul Mogoșoaia, a început ceremonia oficială de deschidere a evenimentului național dedicat centenarului cercetășiei, la care au participat circa 1000 de cercetași din toată țara. Un eveniment cu muzică, dans, artificii, dar și cu momente solemne, precum intonarea imnului și ridicarea steagurilor.

Adaptare după *Micii cercetași din Fieni au fost la centenar*, gazetadambovitei.ro

A.

1. Notează, din textul 1, prenumele a două dintre fetele grupului Cireșarii. **2 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Victor este preocupat

a) să deseneze pe o coală de bloc.
b) să spioneze din copac.
c) să cerceteze o hartă.
d) să învețe pentru teză.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

În prezent, în România sunt

a) 30 de Centre Locale.
b) 61 de Centre Locale.
c) 2500 de Centre Locale.
d) peste 1000 de Centre Locale.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Ceremonia oficială de deschidere a evenimentului național dedicat centenarului cercetășiei a avut loc

a) în pădure.
b) în jurul unui foc de tabără.
c) la Palatul Mogoșoaia.
d) la școală.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Dan a făcut rost de o hartă		
Victor studiază cu atenție harta.		
Râurile subterane au forma unor dungi albastre.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Lupișorii este numele unei patrule de cercetași.		
În prima zi participă la ateliere tematice.		
30 de patrule și-au montat corturile.		

6. Precizează, în unu – trei enunțuri, o trăsătură a personajului Victor, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă:

„Deși aplecat deasupra unei foi de bloc, i se putea ghici lesne statura, înaltă, bine legată, și, desigur, foarte suplă. Avea fața lunguiață, ochii negri, adânci, părul închis la culoare, era asemenea multor tineri de vârsta lui, la înfățișare. [...] În ciuda precocității sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediții și aventuri.". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că învățarea se poate îmbina cu aventura? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Cireșarii* de Constantin Chiriță cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/ morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele „expediții" și „genunchi" au, în ordine
a) 9 litere/9 sunete, 8 litere/8 sunete.
b) 9 litere/8 sunete, 8 litere/7 sunete.
c) 9 litere/10 sunete, 8 litere/6 sunete.
d) 9 litere/8 sunete, 9 litere/7 sunete.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt obținute prin compunere toate cuvintele din seria
a) „deasupra", „copilăros".
b) „numai", „câteva".
c) „geologie", „neliniște".
d) „precocități", „niciun".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul construcției subliniate în secvența „făcuse rost de o hartă" este
a) *obținuse*.
b) *câștigase*.
c) *furase*.
d) *împrumutase*.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul folosit cu sens figurat în enunțul „Despre adâncimea lor harta nu spune nimic, nu suflă niciun cuvânt" este
a) „adâncime".
b) „harta".
c) „nimic".
d) „nu suflă".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei atribute exprimate prin părți de vorbire diferite, precizând tipul acestora: „Cercetășia se adaugă educației primite în familie și școală, dezvoltă cunoașterea de sine, dorința de a participa, explora, descoperi și ajuta.". **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul comun „corturi" să îndeplinească funcția sintactică de circumstanțial de loc și un enunț interogativ, în care pronumele nehotărât „toți" să aibă funcția sintactică de complement indirect. **6 puncte**

7. Precizează numărul de propoziții din enunțul următor: „În prima zi, lupișorii din cele 30 de patrule prezente și-au montat corturile, s-au împrietenit unii cu alții cu ajutorul jocurilor de cunoaștere, apoi au participat cu toții la deschiderea oficială a Centenarului lupișorilor.". **6 puncte**

8. Încercuiește varianta corectă pentru fiecare dintre cuvintele scrise îngroșat în textul următor. **6 puncte**

Un prieten de-ai mei **fac/face** parte din Cercetașii României. S-a înscris în această asociație din dorința de **ași/a-și** ajuta **semenii/semeni** aflați în dificultate și pentru a vedea **doar/decât copii/copiii** veseli în jur. **Ne-a/nea** impresionat pe toți gestul său, așa că vom deveni cercetași.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Inspirat/ă de romanul lui Constantin Chiriță, dorești să organizezi un grup de exploratori.

Redactează o scrisoare, de minimum 150 de cuvinte, adresată prietenului tău Mihai, în care să îi prezinți ideea ta, folosind o secvență explicativă și una narativă. Data redactării scrisorii este 1 august 2023.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 38

10 puncte din oficiu

Subiectul I — 70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Ei bine, între gestul cumpărării cărții lui Voltaire, înainte de a ști să citesc, și cel al lecturii propriu-zise au fost, firește, alte cărți care mi-au marcat copilăria. Între altele, una care sunt sigur că vă e cunoscută și vouă: Aventurile lui Tom Sawyer *de Mark Twain. Nu mă apuc acum să vă „povestesc" romanul, pot să spun, însă, că trei sunt scenele care mi-au plăcut cel mai mult și pe care le citeam obsesiv. În primul rând, cea în care Tom este pus de către mătușa Polly, duminica, să văruiască un gard…*

A doua scenă, pe care o citeam mai mult în secret, este cea în care Tom suportă pedeapsa destul de aspră a învățătorului în locul iubitei sale Becky Thatcher, pentru ca la sfârșit aceasta să-i șoptească: „Ah, Tom, ce suflet nobil ai!".

Dar cea mai teribilă scenă mi se părea cea din capitolul XXXIV al romanului: este cea în care Tom Sawyer și Huckleberry Finn găsesc în peșteră comoara lui Joe Indianul. Această scenă o citeam împreună cu prietenul meu din copilărie de sute, de mii de ori… De fiecare dată când ajungeam la fraza „Măiculiță Doamne!!! Huck, ia te uită ce-i aici! Era, vezi bine, lădița cu comoara", ochii ne sticleau și înnebuneam pur și simplu de fericire. Era ca și când am fi găsit-o noi.

Lucrurile nu s-au oprit, însă, aici. Ne-am decis noi înșine să plecăm în căutarea unei comori. Știam din roman că astfel de comori se găsesc sub dușumeaua caselor bântuite de stafii, în insule îndepărtate ori sub craca unui copac uscat, în locul unde îi cade umbra la miezul nopții. Cum primele două variante nu ne stăteau la îndemână, ne-am decis pentru cea de-a treia… Știam noi un astfel de copac aflat într-o pădure la doi kilometri de casă… Zis și făcut! Într-o noapte, după ce amânaserăm destul de mult o așa aventură, am așteptat să se culce părinții noștri și pe la ora unsprezece, înarmați cu un târnăcop prăpădit și cu o lopată, am plecat spre locul știut. Ne lipsea doar briceagul „Barlow veritabil". Am ajuns cu o jumătate de oră înainte de miezul nopții și, vezi bine, am așteptat până la 12. Am început să săpăm exact în locul unde cădea umbra copacului la ora aceea. Treaba mergea destul de greu, pământul era foarte întărit. Eram transpirați leoarcă, începuserăm să obosim. Era cât pe ce să renunțăm, când am auzit un zgomot ca de scândură izbită cu târnăcopul. Am început să săpăm mai departe, tremurând de emoție. Nu mică ne-a fost mirarea când am zărit, din ce în ce mai clar, capacul unei lăzi. Nu era la fel de putrezită precum cea din romanul lui Twain. Am deschis-o cu oarecare greutate, aveam pielea ca de găină, și… ce credeți că era înăuntru? Ei bine, înăuntru era o carte deschisă. Pun pariu că nu știți ce carte era! Sau… poate v-ați dat seama. Era chiar Aventurile lui Tom Sawyer, *o ediție ceva mai veche decât a noastră, deschisă la pagina pe care o savuraserăm de atâtea ori. Cum se întâmplase asta… vă las pe voi să ghiciți… Începuse să tune, fulgerele răspândeau lumini ca de stroboscop; un astfel de flash strălucitor ne-a înlesnit să citim încă o dată:*

— Măiculiță Doamne! Ia te uită ce-i aici!

George Ardeleanu, *Înainte de a ști să citesc…*

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

Adesea, în munca sa, un arheolog are parte de aventura și dinamismul pe care până acum le-am văzut doar în filme și documentare; dar arheologia presupune, în același timp, o rigoare științifică ce îl face să depășească nivelul de simplu „căutător de comori".[...] Pentru Ioan Valentin Cernău, de 41 de ani, specialist în cadrul Muzeului Județean Ialomița, arheologia înseamnă un mod de viață, pentru care orice sacrificiu merită să fie făcut. [...]

Ce înseamnă viața de arheolog?

Percepută ca o activitate ce oferă mari satisfacții științifice, meseria de arheolog este mult mai complexă de atât, putând fi comparată, în opinia mea, cu utilitatea unui briceag elvețian. Arheologul este un fel de om-orchestră care, în cele mai multe cazuri, trebuie să sape, să interpreteze stratigrafia, să documenteze orice aspect aparent lipsit de importanță, să fotografieze, să deseneze, să catalogheze artefactele, să scrie lucrări cu caracter științific etc.

În facultate, [...] din iulie și până în octombrie, participam la cercetarea arheologică sistematică a două tell-uri preistorice: Hârșova-tell, jud. Constanța și Bordușani-Popină, jud. Ialomița. Aici, în cadrul unei echipe de cercetare interdisciplinară, în afară de arheologi, la săpături luau parte o serie de specialiști [...] care-și puneau laolaltă competențele în slujba înțelegerii unor vestigii îngropate de straturi de pământ de culori și texturi diferite, în fapt, a vieții unor oameni despre care nu am putea ști nimic fără „citirea" acestor urme îngropate în pământ. [...]*

Cum ați știut că veți îmbrățișa această profesie și cât de greu v-a fost să ajungeți până aici?

Mi-a plăcut istoria dintotdeauna, însă, în momentul în care am ajuns pe un șantier arheologic și am înțeles importanța și responsabilitatea profesiei de arheolog, am simțit că aceasta este cariera profesională pentru care orice sacrificiu merită să fie făcut.

Arheologia presupune cercetare sistematică anuală, după un plan bine pus la punct, cu obiective clare, dar și șantiere de salvare neprevăzute, desfășurate sub presiunea unui termen-limită impus de constructori, nu doar sub arșița verii, ci și toamna târziu sau iarna, când o dimineață de lucru poate începe cu înlăturarea unei pături de zăpadă... Arheologia înseamnă să fii prezent oricând, acolo unde o bucată de pământ ce ar putea spune o poveste este în pericol. [...]

Ionela Stănilă, *Povestea unui căutător de comori*, adevarul.ro

***tell** – colină artificială formată de ruinele unor așezări antice.

A.

1. Notează, din textul 1, două obiecte cu care băieții s-au înarmat. **2 puncte**

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Tom Sawyer și Huckleberry Finn găsesc în peșteră

a) o hartă.
b) comoara lui Joe Indianul.
c) un briceag.
d) jurnalul unui pirat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Profesia de arheolog este asociată cu

a) satisfacții științifice.
b) lipsa de sacrificii.
c) situații previzibile.
d) relaxarea.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Într-un șantier de salvare, cel care poate impune termene-limită este

a) arheologul. **b)** proprietarul. **c)** constructorul. **d)** arhitectul.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Aventurile lui Tom Sawyer este prima carte a naratorului.		
Există trei scene care i-au plăcut.		
Copiii pornesc în aventură la miezul nopții.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Arheologia este un mod de viață.		
Profesia de arheolog nu implică responsabilități.		
Arheologia presupune cercetare sistematică anuală.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, tiparul textual identificat în fragmentul următor, ilustrându-l cu o secvență: „Am ajuns cu o jumătate de oră înainte de miezul nopții și, vezi bine, am așteptat până la 12. Am început să săpăm exact în locul unde cădea umbra copacului la ora aceea. Treaba mergea destul de greu, pământul era foarte întărit. Eram transpirați leoarcă, începuserăm să obosim". **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că teama poate fi învinsă de dorința de aventură? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din *Înainte de a ști să citesc...* de George Ardeleanu cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „Știam din roman că astfel de comori se găsesc sub dușumeaua caselor bântuite.", cuvintele subliniate conțin, în ordine
a) un hiat, un diftong, un hiat.
b) un diftong, doi diftongi, un hiat.
c) un hiat, doi diftongi, un hiat.
d) un hiat, un triftong, un hiat.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt derivate toate cuvintele din seria
a) „copilăria", „scenele".
b) „văruiască", „lădița".
c) „unsprezece", „greutate".
d) „strălucitor", „romanul".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvântul care are omonim, din enunțul „Știam din roman că astfel de comori se găsesc sub dușumeaua caselor bântuite", este
a) „roman". **c)** „dușumea".
b) „comori". **d)** „bântuite".

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sinonimele contextuale pentru cuvintele subliniate în enunțul „și toamna târziu sau iarna, când o dimineață de lucru poate începe cu înlăturarea unei pături de zăpadă..." sunt
a) *muncă, strat.* **c)** *acțiune, categorie.*
b) *obiect, cuvertură.* **d)** *fapt, plapumă.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei verbe la moduri diferite, pe care le vei preciza: „Arheologia înseamnă să fii prezent oricând, acolo unde o bucată de pământ ce ar putea spune o poveste este în pericol.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

6. Rescrie enunțul următor, transformând construcția activă în construcție pasivă: „Am înțeles importanța și responsabilitatea profesiei de arheolog". **6 puncte**

_____

_____

_____

7. Scrie opinia ta despre meseria de arheolog sub forma unei fraze alcătuite din două propoziții aflate în raport de coordonare adversativă. **6 puncte**

8. Rescrie textul următor, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Mi de oameni în ultimul deceniu sau aventurat în Munții Stâncoși pentru a căuta un cufăr plin cu aur, rubine, smaralde și diamante. Miar fii plăcut să ajung și eu la vânătoarea de comori!

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a fragmentului selectat din *Înainte de a ști să citesc...* de George Ardeleanu.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei formula ideile principale ale textului;
- vei prezenta un personaj relevant pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul narativ, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 39

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

SCENA IX

CAȚAVENCU, TIPĂTESCU

TIPĂTESCU (a apărut în dreapta cu aerul încruntat și pumnii încleștați, a stat în ușe, a mers apoi liniștit la ușa din fund, măsurând din ochi pe Cațavencu, și s-a oprit în fund un moment; aparte): *Ține-mă, Doamne!*

CAȚAVENCU (jenat): *Stimabile domn, scuzați-mă dacă v-ar părea că mă prezint la d-voastră astfel, într-un mod neregulat… Trebuie să vă spun că am fost adus aici din arest de polițaiul d-voastră, după ordinile… și nu m-așteptam să vă întâlnesc…*

TIPĂTESCU (aparte): *Impertinent!*

CAȚAVENCU: *Pentru că mi se spusese că eram chemat de… altfel nici nu aș fi venit… în fine, dacă sunt aici prizonier, rămâi… dacă sunt liber – și nu cer nimic mai mult – mă retrag îndată…*

TIPĂTESCU (care a tot bătut din călcâi cu impacientă, coboară încet, rar și cu dinții strânși): *Iubite și stimabile d-le Cațavencu, nu înțeleg pentru ce între doi bărbați, cu oarecare pretenție de seriozitate, să mai încapă astfel de meșteșuguri și rafinării de maniere, astfel de tirade distilate, când situația lor e așa de limpede… Eu sunt un om căruia-i place să joace pe față… Să-mi dai voie să-ți spui ceva… la poftim, ia poftim, mă rog.* (îi oferă un scaun, aparte) *Să fiu cuminte. Ce bine că-i Zoe dincolo!*

CAȚAVENCU: *Stimabile domn, d-tale îți place să joci pe față, primesc; mie-mi place să joc scurt, scurt.* (gest de retezare) *Situația noastră o putem dezlega numaidecât.* (Tipătescu îi oferă jețul, el îl respinge ușor.) *Mulțumesc!…*

TIPĂTESCU (impacientat, bătând din călcâi): *Mă rog, onorabile, încă o dată…* (răspicat) *ce-mi ceri d-ta în schimbul acelei scrisori? Scurt! scurt!* (repetă gestul de retezare al lui Cațavencu.)

CAȚAVENCU: *Ei?… dacă este așa, dacă voiești scurt, iată: voi* (rugător) *să nu mă combați, ceva mai mult, să-mi sprijini candidatura…*

TIPĂTESCU (vrând să izbucnească): *Candidatura d-tale!* (stăpânindu-se.) *Onorabile domn, nu ți se pare că ceri prea mult?…*

CAȚAVENCU: Atuncea d-ta, care mi-ai propus schimbul, care-mi faci întrebarea, trebuie să răspunzi…

TIPĂTESCU (apropiându-se și îndesându-se înspre Cațavencu, se repetă jocul de scenă de mai sus): *Ba zău, spune, nu ți se pare prea mult? 'Ai? Ce zici?*

CAȚAVENCU (naiv): *Nu… Vreau… mandatul de deputat, iată ce vreau: nimic altceva! nimic! nimic!* (după o pauză, cu insinuare caldă și crescândă) *Mi se cuvine!… Te rog!… Nu mă combate… Susține-mă… Alege-mă. Poimâine, în momentul când voi fi proclamat cu majoritatea cerută,… în momentul acela vei avea scrisoarea* (cu multă căldură)*… pe onoarea mea!*

I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL 2

Pentru formarea noastră, a adolescenților, pe parcursul liceului avem nevoie de activități extrașcolare care să simuleze barierele pe care le vom întâlni, adulți fiind. Una dintre aceste activități este debate-ul.

Debate-ul este inspirat din modelul Parlamentului Britanic, dar pentru noi nu este mai mult decât un joc interactiv. Jucând, învățăm că orice problemă este dual, că orice subiect are două puncte de vedere general acceptate. Pentru orice afirmație, reușim să găsim argumente atât pro, cât și contra, și să ascultăm cu atenție ideile, găsindu-le atât motivul pentru care pot fi adevărate, cât și motivul pentru care pot fi combătute, pentru ca apoi să le demontăm.

Ca debateri, poate cea mai importantă calitate care trebuie dobândită este persuasiunea. De câte ori nu ți-ai dorit să poți vorbi despre orice și să convingi mase de oameni să îți împărtășească opinia? Participând la dezbateri, reușești să găsești argumentele potrivite pentru a-ți susține opinia și, cel mai important, modul în care să le prezinți pentru a obține efectul dorit.

De asemenea, abordând subiecte diverse de interes politic sau subiecte banale, dobândim o mulțime de cunoștințe ce contribuie la cultura noastră generală: de la istorie, la economie și chiar psihologie. Documentându-ne pe diversele subiecte de ultimă oră, învățăm să filtrăm informația, să respingem zvonurile și opiniile subiective din presă și să gândim sistematic. Spre exemplu, discutând pe baza subiectelor legate de minorități sau grupuri neintegrate uniform în societate, putem deveni mai toleranți, mai înțelegători față de nevoia de libertate a tuturor pentru o lume egală.

Adaptare după Ana Maria Micuda, *Debate-ul – un joc al minții*

A.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte/grupuri de cuvinte ce reprezintă indici de spațiu.

2 puncte

_____

_____

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Cațavencu dorește
a) prietenia lui Tipătescu.
b) mandatul de deputat.
c) să facă parte din Comisia electorală.
d) să se așeze pe scaun.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Debate-ul este inspirat
a) din jocurile de pe calculator.
b) din modelul Parlamentului Britanic.
c) din disputele între politicieni.
d) din certurile cu prietenii.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Debaterii dobândesc capacitatea de
a) persuasiune.
b) luptă.
c) înțelegere.
d) a refuza.

Răspunsul corect: ☐.

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Cațavencu susține că a fost adus din arest.		
Tipătescu este nervos.		
Cațavencu își dorește funcția de senator.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Debate-ul poate fi abordat de adolescenți.		
Debate-ul presupune argumente pro și contra.		
Tinerii pot aborda subiecte politice.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură a textului dialogat, identificată în fragmentul de mai jos, ilustrând-o cu o secvență:

„TIPĂTESCU (*vrând să izbucnească*): Candidatura d-tale! (*stăpânindu-se.*) Onorabile domn, nu ți se pare că ceri prea mult?...

CAȚAVENCU: Atuncea d-ta, care mi-ai propus schimbul, care-mi faci întrebarea, trebuie să răspunzi...”. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună/un element comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Consideri că discuția dintre două persoane poate rezolva un conflict? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o asemănare, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt despărțite corect în silabe ambele cuvinte din seria
a) pri-zo-nier, me-ște-șu-guri.
b) pri-zo-ni-er, meș-te-șu-guri.
c) pri-zo-ni-er, meș-te-șu-gu-ri;.
d) pri-zonier, me-ște-șuguri.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Situația noastră o putem dezlega numaidecât" s-au format, în ordine, prin
a) derivare, compunere.
b) compunere, compunere.
c) derivare, derivare.
d) conversiune, compunere.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul structurii subliniate în secvența „Documentându-ne pe diversele subiecte de ultimă oră" este
a) *recente.* **b)** *inedite.* **c)** *vechi.* **d)** *interesante.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria
a) *Copii ale tablourilor au fost expuse ieri. Am invitat mulți copii la petrecere.*
b) *Am dat un gol decisiv pentru meci. Bidonul gol a fost luat de vânt.*
c) *Are ochi pentru artă. Am pus făină din ochi.*
d) *M-am îndepărtat de potecă. Pe aleea din fața blocului am găsit un portofel.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei atribute exprimate prin părți de vorbire diferite, precizând felul acestora: „putem deveni mai toleranți, mai înțelegători față de nevoia de libertate a tuturor pentru o lume egală". **6 puncte**

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care substantivul „afirmație" să fie complement indirect, și un enunț interogativ în care adjectivul „toleranți" să aibă funcția de nume predicativ. **6 puncte**

_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: „Documentându-ne pe diversele subiecte de ultimă oră, învățăm să filtrăm informația." **6 puncte**

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**
Atmosfera este interesantă și _____ (*misterios* – grad superlativ absolut de superioritate): lumina _____ (*scenic*) predominantă este de culoare albastră, ceața _____ (*a se lăsa* – indicativ, prezent, persoana a III-a) adesea peste castelul venețian, valurile se aud _____ (*a se lovi* – gerunziu) țărmul, sunet repetitiv care sugerează ideea de eroziune _____ (*viață* – caz genitiv), dar și de _____ (*perpetuu*) spălare a ceea ce este rău, urât, josnic.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Scrie un text narativ, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unui spectacol de teatru, incluzând o secvență dialogată, de cel puțin patru replici, și una descriptivă, de cel puțin 30 de cuvinte.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 40

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

IANACHE (batjocoritor): *Ei, ți-ai făcut somnul, domnule?*

MIRCEA (zâmbind): *Da. Bonjour, Ianache.*

ANETA (de la bufet): *Se vede. I s-au umflat ochii în cap.*

MIRCEA: *Sărut mâinile, țață Leno…* (Se oprește în fața Wandei.)

LENA (lămurindu-l): *Wanda, nepoata lui socru-tău, a lui nenea Tasse.*

MIRCEA (se înclină): *Doamnă…*

ANETA: *Ce „doamnă"? Că sunteți veri.* (Vine la Wanda cu chiseaua de dulceață în mână.) *Wando, ia spune cum ai sărit la miezul nopții în cămașă pe fereastră, că pe urmă spui și eu ce-a spus Spiropoloaia… Să audă Mircea…* (La un gest al Wandei.) *Hai, fă-mi plăcerea…*

LENA (Wandei): *Nu-i lua în seamă, că e bătrână și s-a cam zăpăcit.*

ZOIA (Wandei): *Ba așa a fost de când o știu. Nu-și ia seama la gură. Le trântește hodoroc-tronc.*

ANETA: *Ei, haide Wando, dacă ții tu la mine… Cum ai sărit la miezul nopții în cămașă, că pe urmă spui și eu ce-a spus Spiropoloaia… Hai, soro, că suntem în familie…*

LENA: *Lasă asta, țață… Mai bine să ne spuie Mirciulică ce mai e pe la moșie.* (Lui Mircea.) *Pe la voi a plouat, drăguțule, că la Floricel, la Adâncata, a turnat cu găleata.*

MIRCEA: *Nu știu, tanti, nu mi-a scris administratorul de zece zile. Dar cred că a plouat...*

ANETA: *Ei lasă … Uite, mai bine, du-te de adu o cană cu apă, dar lasă să curgă mai mult țuțuroiul, să vie rece.* (Îi dă lui Mircea o cană de cristal. Mircea o ia, iese prin dreapta. După ieșirea acestuia, lui Ianache.) *Mi-ai plăcut… parcă ai fost în sufletul meu…* (Wandei.) *Ei, cum îl găsești?*

WANDA: *Simpatic. Dar Margareta? Aș vrea s-o văd și pe ea.*

ANETA: *Trebuie să pice. Nu poate un minut fără el.* (Sus în capul scării s-a ivit Margareta.) *Vă spusei eu?*

MARGARETA (coboară treptele): *Ce, aici erați? Dar Mircea unde e?*

ANETA (aducând tava cu dulcețuri și servind pe fiecare): *O, că nu ți l-a furat nimeni. Tot cu inima sărită după Mircea: „Ce face Mircea? Unde o fi întârziat Mircea?"*

MARGARETA (simplu): *E singura mea dragoste pe lume.*

Scanned with OKEN Scanner

ANETA (printre dinți): *De el să ai parte.*
MARGARETA: *Bonjour, Ianache.*
IANACHE (mofluz): *Bonjour.*

Alexandru Kirițescu, *Gaițele*

TEXTUL 2

În sensul său cel mai pur, indiscreția este conduita unui om care dezvăluie sau divulgă informații confidențiale sau nepublice (secrete) încredințate de altul sau pe care le cunoaște din alte surse. În sens larg, indiscreția cuprinde și grosolănia, lipsa de delicatețe, lipsa de măsură în vorbire ș.a. Indiscreția este, până la urmă, un defect sau cusur uman ce se încadrează în categoria viciilor.

În opoziție, discreția este antonimul indiscreției, întrucât este o calitate umană, care se manifestă prin conduita de a ține nedestăinuit un secret, de a fi reținut sau rezervat. […]

Sunt oameni care au dorința aproape invincibilă de a scormoni în viața privată a celorlalți și apoi de a divulga ceea ce au aflat. Dintre aceștia, unii au convingerea că procedează normal, plecând de la premisa că nu există lucruri tainice, iar alții, deși cunosc limitele decenței și ale indecenței, simt nevoia soră cu irezistibilitatea de a comunica date sau informații confidențiale ori secrete despre alții.

La prima vedere, discreția și indiscreția țin mai mult de morală, de conviețuire socială, și mai puțin de lege. Aprofundând legislația, se poate constata însă că, în anumite limite, legea obligă oamenii să fie discreți, adică să păstreze unele dintre secretele în posesia cărora au intrat. În astfel de cazuri, respectiv când vorbim despre secrete care fac parte din categoria informațiilor clasificate, despre secrete de serviciu, despre secrete economice sau despre date confidențiale ce țin de viața privată a omului, indiscreția poate constitui, după caz, infracțiune sau altă faptă ilicită. […]*

Mulți oameni consideră că în relațiile umane trebuie evitate întrebările indiscrete. Dar sunt oare întrebările indiscrete? […] Spre exemplu, dacă un scormonitor de intimități adresează întrebarea: Ce știi despre viața privată a lui Popescu? În cazul în care cel întrebat nu comunică nicio informație confidențială, întrebarea în sine nu poate fi considerată indiscretă. În schimb, un răspuns prin care sunt divulgate informații despre viața privată a lui Popescu poate fi considerat ca indiscret pentru că divulgă date care trebuie tăinuite.

Așadar, răspunsurile sau relatările libere privitoare la informații secrete sau confidențiale constituie fapte care pot fi incluse în conceptul de indiscreție și nicidecum eventualele întrebări ce le-au precedat.

Mihai Hotca, *Considerații privind discreția și indiscreția*, abcjuridic.ro

***ilicit** – interzis de lege, contrar unei legi sau unei norme.

A.

1. Notează prenumele a două personaje masculine din textul 1. **2 puncte**

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Wanda este prezentată lui Mircea ca fiind

a) o vecină a Anetei.
b) o prietenă de familie.
c) o verișoară.
d) o nepoată a Margaretei.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.
Față de Wanda, Mircea are o atitudine

a) umilă.
b) curtenitoare.
c) superioară.
d) răutăcioasă.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Legea

a) pedepsește întrebările indiscrete.
b) îi încurajează pe oameni să fie indiscreți.
c) obligă oamenii să fie discreți.
d) obligă oamenii să fie discreți doar atunci când e vorba de viața privată a celorlalți.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Aneta este răutăcioasă cu toți din jur.		
Lena și Zoia sunt de partea Wandei.		
Aneta îi cere lui Ianache să-i aducă o cană cu apă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Indiscreția presupune să nu destăinui un secret.		
Unii oamenii cred că procedează corect atunci când divulgă informații din viața privată a unei persoane.		
În anumite situații, indiscreția poate fi considerată infracțiune.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură morală a Anetei, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă:

„ANETA (*aducând tava cu dulcețuri și servind pe fiecare*): O, că nu ți l-a furat nimeni. Tot cu inima sărită după Mircea: „Ce face Mircea? Unde o fi întârziat Mircea?"

MARGARETA (*simplu*): E singura mea dragoste pe lume.

ANETA (*printre dinți*): De el să ai parte.". **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că între membrii unei familii sunt permise răutăți și indiscreții? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din piesa de teatru *Gaițele* de Alexandru Kirițescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, un element comun, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
În enunțul „Indiscreția este, până la urmă, un defect sau cusur uman ce se încadrează în categoria viciilor." sunt monosilabice

a) patru cuvinte.
b) cinci cuvinte.
c) șase cuvinte.
d) șapte cuvinte.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Cuvintele subliniate în secvența „Mulți oameni consideră că în relațiile umane trebuie <u>evitate</u> întrebările indiscrete. [...] Spre exemplu, dacă un <u>scormonitor</u> de intimități adresează întrebarea [...]" s-au format, în ordine, prin

a) derivare, conversiune.
b) conversiune, derivare.
c) conversiune, conversiune.
d) derivare, derivare.

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul construcției subliniate în secvența „<u>Nu-i lua în seamă</u>, că e bătrână și s-a cam zăpăcit" este

a) *nu refuza.*
b) *ignoră-i.*
c) *nu-i privi.*
d) *ascultă-i.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de polisemie între ambele cuvinte subliniate în enunțurile din seria

a) *M-am lovit la un <u>dinte</u>. S-a rupt un <u>dinte</u> al greblei.*
b) *Nu <u>poartă</u> haine la modă. Bunica ne așteaptă la <u>poartă</u>.*
c) *S-a <u>enervat</u> din senin. Dintele nu mai este <u>inervat</u>.*
d) *Am încercat <u>marea</u> cu degetul. <u>Marea</u> competiție s-a anulat.*

Răspunsul corect: ☐. **2 puncte**

5. Selectează, din fragmentul următor, trei substantive aflate în cazuri diferite, pe care le vei preciza: „Indiscreția este, până la urmă, un defect sau cusur uman ce se încadrează în categoria viciilor.". **6 puncte**

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „informații" să fie atribut (1) și un enunț imperativ, în care pronumele nehotărât „alții" să fie complement indirect (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie două subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: „un răspuns prin care sunt divulgate informații despre viața privată a lui Popescu poate fi considerat ca indiscret pentru că divulgă date care trebuie tăinuite.". **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

Dacă _____ (*a veni* – indicativ, prezent, persoana a II-a, singular) la spectacol, întreabă de prietenii _____ (*nostru* – adjectiv pronominal posesiv), actorii amatori. Toți _____ (*membru* – plural) clubului de șah vor veni la reprezentația _____ (*piesă* – genitiv) împreună cu _____ (*absolvent* – plural, articulat hotărât) clasei _____ (*douăsprezece* – numeral ordinal).

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Crezi că sfaturile oamenilor mai în vârstă sunt de folos celor tineri?

Scrie un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să îți expui părerea despre relațiile din cadrul familiei, valorificând textul 1 și experiența ta de viață sau de lectură.

În scrierea textului, vei avea în vedere:

- formularea unei opinii;
- prezentarea a două argumente care să susțină opinia formulată;
- enunțarea unei concluzii;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 12 puncte
- **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

BIBLIOTECA MINERVA

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

NOȚIUNI DE TEORIE ȘI EXEMPLE

Lectură....4
Redactare....17
Elemente de construcție a comunicării....28
Interculturalitate....73

FIȘE DE LUCRU

LECTURĂ

Textul epic....80
Textul liric....81
Textul dramatic....82
• **Tipuri de texte literare**
Textul literar în proză....83
Textul literar în versuri....84
• **Tipuri de texte nonliterare**
Textul narativ nonliterar....85
Textul descriptiv nonliterar....86
Textul explicativ....87
Textul dialogat....88
Textul argumentativ/ textul de exprimare a opiniei....89
Textul multimodal....90

REDACTARE

Planul de idei....91
Rezumatul....92
Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă....93
Textul narativ....94
Textul descriptiv – tablou și portret....95
Textul narativ-descriptiv cu secvență dialogată....96
Textul dialogat....97
Caracterizarea personajului....98
Scrisoare. Cerere. E-mail....99
Jurnalul....100

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Ortoepie și ortografie....101
Vocabular....102

Morfologie

Verbul....103
Substantivul....104
Pronumele și adjectivul pronominal....105
Adjectivul....106
Numeralul....107
Adverbul....108
Prepoziția....109
Conjuncția....110
Interjecția....111

Sintaxă

Predicatul....112
Subiectul....113
Atributul....114
Atributiva....115
Complementul direct....116
Completiva directă....117
Complementul indirect....118
Completiva indirectă....119
Complementul prepozițional....120
Completiva prepozițională....121
Circumstanțialul de loc....122
Circumstanțialul de timp....123
Circumstanțialul de mod....124
Subordonatele circumstanțiale de loc, de timp și de mod....125
Circumstanțialul de cauză....126
Circumstanțialul de scop....127
Subordonatele circumstanțiale de cauză și de scop....128

INTERCULTURALITATE

Noțiuni de interculturalitate....129
TESTE....130

Scanned with OKEN Scanner

Limba și literatura română

Ghid complet pentru **EVALUAREA NAȚIONALĂ**
clasa a VIII-a

Ghidul complet pentru Evaluarea Națională – clasa a VIII-a conține:

- **noțiuni teoretice** conforme cu noua programă și organizate pe domenii: lectură, redactare, elemente de construcție a comunicării, interculturalitate;
- **fișe de lucru**, utile atât pentru activitatea la clasă, cât și pentru realizarea temelor acasă;
- **40 de teste** realizate în conformitate cu modelele actuale de subiecte de examen, incluzând întreaga varietate de itemi propuși de Ministerul Educației.

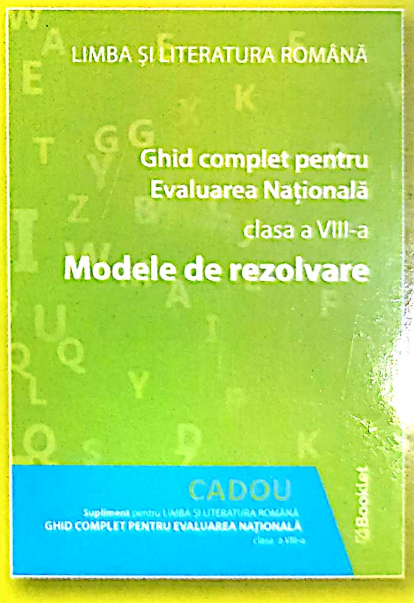

Cartea este însoțită de o broșură ce cuprinde 20 de modele complete de rezolvare și 20 de modele parțiale de rezolvare.

În conformitate cu noua programă școlară pentru examenul de Evaluare Națională pentru clasa a VIII-a

ISBN 978-630-6530-33-5
6 421763 011777
GM206
Booklet

Lei 42,90

Scanned with OKEN Scanner

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Ghid complet pentru Evaluarea Națională

clasa a VIII-a

Modele de rezolvare

CADOU

Supliment pentru LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
GHID COMPLET PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ
clasa a VIII-a

Booklet

Scanned with OKEN Scanner

Limba și literatura română

Ghid complet
pentru Evaluarea Națională
- clasa a VIII-a -

Modele de rezolvare

Scanned with OKEN Scanner

Booklet
Pentru comenzi:
tel.: 021.430.30.95/021.440.10.02
e-mail: comenzi@booklet.ro
site: www.booklet.ro

Scanned with OKEN Scanner

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Limba și literatura română : ghid complet pentru Evaluarea Națională : clasa a VIII-a : modele de rezolvare. - București : Booklet, 2023
ISBN 978-630-6530-32-8

811.135.1
821.135.1.09

Redactori: Gabriela Tănăsescu, Iulia Artene
Corectori: Alexandra Stătescu, Antonia Tucheac, Oana Neacșu
Tehnoredactare: Carmen Dumitrescu, Oana Aconstantinesei
Copertă: Mihaela Cojoc

CNI CORESI
Tipărit la C.N.I. „CORESI" S.A.

© Editura Booklet 2023
Toate drepturile asupra lucrării aparțin editurii.

Modele de rezolvare

Testul 1 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două denumiri de mâncăruri din textul 2 sunt sarmale și plăcinte.

2. d; **3.** d; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Harap-Alb mergea la împăratul Roș.	x	
Personajele fabuloase, întâlnite de-a lungul călătoriei, știau unde mergea Harap-Alb.	x	
Cel de-al cincilea personaj cu care se împrietenește Harap-Alb este Ochilă.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Soarta literară a lui Creangă s-a decis într-o sâmbătă dimineață.		x
Casa lui Creangă avea două camere.	x	
Creangă mânca foarte mult.	x	

6. Tiparul textual identificat în secvența dată este descriptiv. Prin intermediul acestuia, se realizează un portret al personajului, prezentându-se trăsăturile sale, cu ajutorul grupului nominal, ca în secvența „altă drăcărie și mai mare".

7. O temă comună celor două texte este prietenia. În primul text, Harap-Alb, deși este uimit de înfățișarea personajelor fabuloase, nu ezită să comunice cu ele și să le devină prieten, invitându-le să călătorească împreună către ținuturile împăratului Roș. În textul 2, se evidențiază prietenia dintre doi scriitori români importanți, Mihai Eminescu și Ion Creangă, o relație care facilitează intrarea acestuia din urmă în lumea literară a vremii.

8. În opinia mea, prietenia dintre două persoane este benefică pentru dezvoltarea acestora. O relație interumană apropiată, stabilită între oameni cu pasiuni comune, duce la împărtășirea unor experiențe, la sprijin sau, în cazul scriitorilor, la promovare reciprocă. Toate acestea înlesnesc evoluția personală. De exemplu, în textul 2, se prezintă frumoasa prietenie dintre Eminescu și Creangă, prin relatarea modului în care poetul îl prezintă pe povestitor junimiștilor, introducându-l astfel în lumea literară și consolidând prietenia dintre ei: „soarta literară a lui Creangă era pecetluită și, odată cu ea, și prietenia dintre cei doi.".

9. Fragmentul din „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă îmi amintește de opera literară „Făt-Frumos din lacrimă" de Mihai Eminescu. O valoare comună celor două texte este cunoașterea prin intermediul călătoriei. În fragmentul dat, Harap-Alb întâlnește ființe fabuloase care îl avertizează că, fără ele, nu va reuși să îndeplinească scopul călătoriei: „unde mergeți voi, fără mine n-aveți să puteți face nicio ispravă". În textul asociat, Făt-Frumos îi promite fratelui său de cruce că va pleca în călătorie pentru a i-o aduce pe aleasa inimii și, chiar dacă este supus unor probe care includ moartea sa simbolică și învierea, eroul își îndeplinește misiunea.

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. a; **2.** d; **3.** a; **4.** a.

5. „altă" – adjectiv pronominal nehotărât; „și" – adverb de mod; „mânca" – verb predicativ.

6. Funcția sintactică: nume predicativ
Enunțul: Vorbele lui Ochilă nu sunt neglijate de Harap-Alb.

7. „unu-i Ochilă pe fața pământului" – propoziție principală
„care vede toate și pe toți altfel" – propoziție subordonată atributivă
„de cum vede lumea cealaltă" – propoziție subordonată circumstanțială de mod

8. *noștri, mândri, au fost create, susținut, voia, lecturii*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Prietenia este o relație afectivă, de cooperare între ființe umane. Aceasta se poate extinde din lumea reală în lumea fanteziei. Astfel, o ființă imaginară la care eu țin foarte multe este Cookie, prietena mea de când eram mică.

Ea s-a născut atunci când mâncam fursecuri în grădina bunicii. A venit la mine, m-a rugat să le împărțim și am devenit de nedespărțit. Noi două am crescut împreună. Cookie este acum o domnișoară frumoasă, cu niște trăsături deosebite. Este înaltă, are ochii verzi și părul lung, blond, curgându-i pe umeri ca un râu de aur, fața ovală și tenul de un alb imaculat. Pe cap poartă mereu o diademă fermecată care o ajută să călătorească oriunde dorește. Uneori, mă ia și pe mine pe tărâmuri de vis și ne bucurăm amândouă de priveliști impresionante.

Ceea ce e neobișnuit la înfățișarea ei și o diferențiază clar de alte prietene este că posedă două aripi imense, albe, pe care, atunci când ne vedem în aer liber, le strânge pe lângă corp pentru a nu o lua vântul în timpul vreunei conversații.

Prietena mea este bună și blândă, are simțul umorului și preferă dulciurile. Pentru că atunci când eram mică am crezut că s-a născut dintr-un fursec, am botezat-o Cookie. În prezent, de câte ori mănânc vreo prăjitură sau ciocolată, ea apare și împărțim desertul, discutând despre tot ce ne trece prin minte.

Prietena mea, Cookie, este, de fapt, copilăria mea.

Testul 2 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două sentimente antitetice din textul 2 sunt „tristețea" și „bucuria".

2. a; **3.** d; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Vocea poetică se aseamănă cu marea.	x	
Omul se luptă cu malurile mării.		x
Ființa umană este nemulțumită.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Dan Cristian Mihăilescu fotografiază cu pasiune apusul soarelui.		x
El este un autodidact.	x	
Fotograful intervievat preferă să i se spună ambasadorul țării noastre.		x

Scanned with OKEN Scanner

6. În strofa a doua, rima este încrucișată, iar măsura este de 8-9 silabe.

7. Un element de conținut comun este marea. În textul poetic, aceasta este prezentată prin comparație cu ființa umană; la fel cum marea este îngrădită de malurile sale care îi limitează mișcarea, omul este condiționat de trecerea timpului. În textul 2, peisajul marin reprezintă o sursă de inspirație pentru artist, un fotograf pasionat care se străduiește să imortalizeze frumusețea inegalabilă a naturii.

8. Consider că frumusețea naturii poate fi redată mai degrabă prin fotografie. Un argument este că un aparat de fotografiat redă fidel o imagine spectaculoasă, mai ales în prezent, în timp ce poezia descrie un tablou din natură din perspectiva vocii poetice, iar cititorul trebuie să apeleze la imaginație pentru a-l contura. De exemplu, în textul poetic, marea este prezentată din punctul de vedere al omului supus barierelor timpului, pe când fotograful Dan Cristian Mihăilescu se străduiește să imortalizeze natura care „își arată toată splendoarea".

9. Asociez poezia „În fața mării" de Virgil Carianopol cu textul „Cum cântă marea" de Dimitrie Anghel, pe baza unei valori culturale comune, frumusețea naturii care stârnește sentimente privitorului. În primul text, marea, ca element al naturii eterne, este asociată cu ființa umană, supusă granițelor temporale cu care vocea poetică duce o luptă continuă: „Cum seamăn eu cu tine, mare, / La fel, mereu neliniștit". În textul asociat, vocea poetică este impresionată de cântarea furioasă a mării, de forța cu care se exprimă și încearcă să descifreze semnificația agitației create de marea personificată.

B.

1. d; **2.** b; **3.** b; **4.** c.

5.

Pronumele identificat	Tipul pronumelui
„nimic"	pronume negativ
„(din) tine"	pronume personal
„te"	pronume reflexiv

6. (1) Colțul fotografiei nu s-a rupt.
(2) Copilul a devenit neliniștit.

7. „Aș prefera" – propoziție principală
„să mi se spună Omul Mării" – propoziție subordonată completivă directă
„pentru că mă simt devotat ei" – propoziție subordonată circumstanțială de cauză

8. *nu fi, fii, să fii, plajele, aurii, pe care*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

O zi însorită din vacanța de vară oferă întotdeauna un bun prilej de a admira frumusețea naturii.

Anul trecut, într-o astfel de zi, am plecat cu prietena mea, Andreea, într-o drumeție, în pădurea de lângă casa bunicilor mei, dintr-o zonă muntoasă.

Din clipa în care am intrat în templul naturii, pe care îl vizitasem și cu alte ocazii, am rămas la fel de impresionate de minunățiile locului. Copacii falnici își întindeau brațele vânjoase către cer, verdele frunzelor crea o stare de relaxare, de visare, un vânt călduț adia ușor și ne mângâia obrajii.

Ne-am întins amândouă pe iarbă și am început să admirăm călătoria norilor printre coroanele copacilor. Deodată, dintr-un tufiș din apropiere, a apărut o fetiță bizară. S-a așezat lângă mine și s-a prezentat. Era protectoarea naturii și ne-a rugat ca, de câte ori

Scanned with OKEN Scanner

ne dorim să ne încărcăm sufletul cu energie pozitivă, să venim în drumeție, în casa ei, în pădurea de stejar de lângă casa bunicilor mei. Ne-a mai rugat să păstrăm curățenia acestui templu al sufletului și să răspândim dorința ei printre copiii de vârsta noastră. Am fost uimită de această apariție, mai ales că era pentru prima dată când o vedeam. Era atât de plăpândă și de suavă, încât parcă mi-aș fi dorit să o iau cu mine, pentru a o proteja.

Aveam atât de multe întrebări, dar... am deschis ochii. Noua mea prietenă dispăruse, iar Andreea găsise niște tufe cu zmeură într-un luminiș, nu departe de locul unde mă aflam, și culegea de zor fructele zemoase. Am înțeles atunci că avusesem un vis, născut probabil de imaginea unui morman de gunoaie care ne întâmpinase la intrarea în pădure și pe care mă hotărâsem să-l strâng la întoarcere.

M-am gândit atunci că, de fapt, ființa mică și plăpândă, spiritul pădurii, locuiește în fiecare dintre noi și are nevoie de protecție și de momente unice de regăsire în mijlocul naturii ocrotitoare.

Testul 3 - model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al școlii, din textul 2, sunt „orarul" și „uniforma".

2. a; **3.** c; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Datorită lui Auggie, Julian e cel mai popular băiat din școală.		x
Julian își dorește ca totul să fie din nou cum era în clasa a IV-a.	x	
În fiecare an, mama lui Julian a avut un rol important în școala Tushman.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Casa Malalei din Birmingham rămăsese doar în amintirea fetei.		x
Malala se putea întoarce oricând în Pakistan.		x
Fata s-a remarcat prin curajul de a-și spune punctul de vedere.	x	

6. O trăsătură a mamei personajului, din secvența dată, este entuziasmul. Aceasta reiese, prin caracterizare indirectă, din comportamentul ei, redat în secvența: „Mama se purta de parcă aș fi câștigat Oscarul sau așa ceva.".

7. O temă comună a celor două texte este școala. În primul text, naratorul-personaj își exprimă nemulțumirea în legătură cu venirea unui coleg nou, care a generat schimbări majore. În textul 2, Malala, o elevă care luptă pentru dreptul fetelor de a merge la școală, este nevoită să-și părăsească patria natală.

8. În opinia mea, orice copil ar trebui să aibă dreptul să meargă la școală. Un argument care susține opinia formulată este că frecventarea școlii are implicații benefice asupra destinului oricărui om. Mediul școlar este prielnic dezvoltării intelectuale și emoționale, contribuind la formarea unor comunități strânse. În textul 2, Malala luptă pentru dreptul de a merge la școală, în ciuda atitudinii ostile din partea societății din Pakistan. Ea e astfel nevoită să se refugieze în Anglia și să-și lase în urmă locuința, cartierul, prietenii, pentru a putea studia.

9. Fragmentul din „Cartea lui Julian" de R.J. Palacio îmi amintește de opera literară „Băiatul cu pijamale în dungi" de John Boyne. O valoare culturală comună este prie-

Scanned with OKEN Scanner

tenia. În textul dat, naratorul-personaj se referă la frumoasa relație din cadrul grupului său de amici: „La prânz, stăteam întotdeauna cu tovarășii mei și eram o gașcă. Adică, chiar *eram!* Henry. Miles. Amos. Jack. Gașcă adevărată!". În textul asociat, se prezintă prietenia dintre doi băieți de naționalități diferite, germană și poloneză. O secvență emoționantă a romanului prezintă gestul lui Bruno de a-i aduce mâncare copilului evreu, aflat în spatele gardului de sârmă ghimpată.

B.

1. c; **2.** a; **3.** a; **4.** a.

5.

Cuvântul	Valoarea morfologică
„e"	verb auxiliar
„mă"	pronume reflexiv
„să"	conjuncție subordonatoare

6. (1) Ce frumos este parcul din fața școlii!
(2) Știu care a plecat.

7. Locul unde s-a născut i-a rămas în amintire.

8. **Zglobiii/Zglobii** **copii/copiii** se bucurau **într-una/întruna**, pentru că **înșiși/însuși/înseși** profesorul lor le dăduse vestea că vor merge în **escursia/excursia** care le va **prii/pri/priii**.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

De la: alexandra15@abc.com
Către: mihai.14@abc.com
Subiect: O minunăție de carte

Dragă Mihai,

A trecut mult timp de când nu ne-am mai întâlnit și m-am gândit să-ți scriu, întrucât mi s-a făcut dor de tine, mai ales că un eveniment recent mi-a amintit de discuțiile noastre despre cărțile citite. Vreau să-ți împărtășesc o experiență frumoasă și inedită.

Cred că-ți aduci aminte că, vara trecută, în vacanță, mi-ai spus că ai citit cartea „Minunea" de R.J. Palacio și că erai foarte încântat de ea. Eu nu-mi doream să o parcurg, pentru că auzisem că este destul de tristă.

Ce să vezi? La începutul anului școlar, în clasa noastră a venit un coleg nou, un copil special, ca personajul din această carte. Întâmplarea a făcut ca doamna dirigintă să mă roage să stau cu el în bancă. Nemaiavând o astfel de experiență, am apelat la prima sursă pe care o știam, cartea despre care îmi vorbiseși, ca să înțeleg mai bine ce simte noul meu coleg.

Ce crezi? Chiar mi-a plăcut și am rămas profund impresionată de mesajul ei. În plus, am descoperit, rezolvând niște teste din culegerea recomandată de doamna profesoară de română, o completare a ei, un alt volum al aceleași autoare, intitulat „Cartea lui Julian". Este scris din perspectiva personajului negativ, care însă completează istorisirea lui Auggie Pullman și vreau să-ți argumentez de ce ar trebui să o citești și tu, dacă nu ai făcut-o încă.

În primul rând, este fascinant modul în care perspectivele asupra aceleiași teme pot fi atât de diferite și am învățat că, de fiecare dată, trebuie să manifești empatie față de

Scanned with OKEN Scanner

cei din jur pentru a nu le provoca suferință, uneori chiar și fără să vrei. În al doilea rând, cartea aceasta a câștigat numeroase premii și este un bestseller, ceea ce înseamnă că a fost pe placul multor cititori care s-au regăsit în paginile ei. Nu în ultimul rând, m-a făcut să-mi doresc să citesc și alte cărți care să mă emoționeze și în care să descopăr noi aventuri interesante.

Sunt curioasă care va fi opinia ta despre carte, de vreme ce ai citit deja „Minunea". Cred că ai înțeles că îți recomand această perspectivă inedită asupra existenței unui copil special.

Cu speranța că ți-am stârnit curiozitatea, abia aștept să ne revedem în vacanță și să-mi povestești dacă și tu ai îndrăgit cartea pe care ți-am recomandat-o.

Te îmbrățișez,
Alexandra

Testul 4 - model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două repere temporale din textul 1 sunt „Într-o după-amiază" și „uneori".

2. b; **3.** d; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Maria era *o femeie înaltă cu părul lung, roșcat.*		x
Tatăl o ajută pe mamă să facă bagajele.		x
Gretel era „un Caz fără Speranță".	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Subiectul cărții este relatat de un copil.		x
Bruno și Schmuel devin prieteni.	x	
Fiul comandantului îmbracă pijamaua în dungi, în semn de prietenie.	x	

6. O trăsătură a lui Bruno este respectul față de părinți. Aceasta reiese, prin caracterizarea directă, realizată de narator, din secvența: „În pofida respectului pe care-l are față de părinți".

7. Un element comun de conținut este prezența copilului Bruno. Primul text se concentrează asupra reacțiilor acestui copil naiv la decizia neașteptată a părinților de a pleca în grabă, părăsindu-și locuința. În textul 2, se prezintă informații despre cartea al cărei protagonist, Bruno, trăiește cu naivitate experiența dramatică a prieteniei cu un alt copil, deținut la Auschwitz.

8. În opinia mea, este necesară o discuție între părinți și copii înainte de luarea unei decizii importante. Un argument care susține opinia formulată este că un copil asimilează schimbarea diferit față de un adult. Aceasta îi provocă stări de incertitudine, frământări și, de aceea, este indicat ca adulții să gestioneze situația, prin discuții prietenoase, încurajatoare, în care să sublinieze părțile pozitive pe care le impune o situație nouă. De exemplu, în textul 1, copilul nu a fost anunțat de plecarea urgentă și astfel situația a generat reacțiile sale negative: „De ce? întrebă el iar. Ce-am făcut?".

Scanned with OKEN Scanner

9. Fragmentul din „Băiatul cu pijamale în dungi" de John Boyne poate fi asociat cu opera literară „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă. O trăsătură comună a personajelor este tristețea generată de părăsirea locurilor natale. În textul dat, Bruno este luat prin surprindere de dorința părinților de a se muta și pune numeroase întrebări care trădează instalarea nefericirii în sufletul său: „Unde? întrebă el. Unde mergem exact? De ce nu putem să rămânem aici?". În textul asociat, Nică este nevoit să părăsească satul Humulești, pentru a merge la studii, din dorința mamei, iar plecarea este precedată de momente de tristețe.

B.

1. d; **2.** a; **3.** d; **4.** c.

5. „un profesor" – substantiv comun, cazul nominativ; „lui" – pronume personal, cazul dativ; „sale" – adjectiv pronominal posesiv, cazul dativ

6. „este zguduită" – construcție pasivă; „să părăsească" – construcție activă

7. „când cineva e foarte important" – propoziție subordonată circumstanțială de timp
„al cărui angajat este" – propoziție subordonată atributivă
„să se ducă în alte parte" – propoziție subordonată completivă directă

8. *Să știi, douăsprezece, ale cărei, au fost apreciate, copiii*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Anul acesta, de 1 Mai, am plecat într-o excursie pe litoral, împreună cu familia mea. Bucuroși de venirea căldurii, am mers pe plajă de cum am ajuns în stațiunea Mamaia.

Ne-am așezat pe nisip și am început să admirăm peisajul. Soarele domnea peste întinderea albastră, sunetul odihnitor al valurilor care se agitau încânta auzul, briza mării ne mângâia obrajii. Totul reprezenta un spectacol de magie oferit de un artist atotstăpânitor, natura.

Deodată, am auzit un plânset prelung, nu departe de locul în care ne aflam. Mama a mers să vadă ce s-a întâmplat și s-a întors cu un copil cam de cinci anișori care se rătăcise pe plajă. L-a întrebat cu cine venise, iar răspunsul lui ne-a uimit. A zis că familia sa îl abandonase, că era singur pe lume și că nu știa exact încotro se îndrepta. Am fost cu toții impresionați de povestea lui tristă și ne-am gândit, pentru câteva momente, cât de greu trebuie să-i fie prichindelului să accepte situația în care se află.

Părinții mei se pregăteau să apeleze numărul de urgență, când a apărut o doamnă care își căuta copilul. De cum a văzut-o, prichindelul a început să râdă și să ne spună că glumise cu noi. Doamna și-a recuperat fiul, iar noi am rămas înmărmuriți pentru mult timp. Deși ea ne spusese că fiul ei are obiceiul de a inventa tot felul de povești, nu am înțeles nici până astăzi cum poate cineva să alerteze oamenii din jur pentru a se amuza. M-am gândit însă că, în timp, va crește și își va da seama că greșise.

Episodul cu băiețelul respectiv a fost temporar uitat, pentru că am început să ne bucurăm de frumusețea zilelor de vacanță la mare. Mă bucur însă că am învățat din această experiență emoționantă și revoltătoare că orice glumă are o limită.

A fost o întâmplare neașteptată care m-a făcut să mă gândesc la importanța familiei pentru fiecare dintre noi.

Testul 5 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două însușiri ale copiilor prezentați în textul 2 sunt bogăția și sănătatea.

2. c; **3.** a; **4.** a.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Jill Tanner are 21 de ani.		x
Don este foarte ordonat.	x	
Mama lui Don plânge când dorește să îl sperie.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Copilul preferat al familiei este Beatrice.	x	
Mama întruchipează autoritatea.	x	
Tatăl are un rol important în educația copiilor.		x

6. Rolul didascaliilor în textul dat este de a orienta jocul actorilor, prin precizarea unor detalii semnificative în legătură cu personajele. În text, o indicație scenică prezintă portretul personajului Jill Tanner, o tânără frumoasă și cochetă, așa cum reiese din secvența: „o fată la nouăsprezece ani. Părul ei lung îi cade peste umeri, pe spate. Este îmbrăcată foarte modern, poartă o bluză care se încheie la spate.”.

7. O temă comună a celor două texte este familia. În primul text, personajul Don, un tânăr de 21 de ani, se află la vârsta la care este pregătit să devină independent și să se desprindă de familie, deși mama îl consideră încă un copil și simte nevoia să-i ofere protecție. În textul 2, Regina Maria prezintă câteva dintre amintirile din copilăria dominată de imaginea mamei care se dedicase întru totul creșterii fiicelor sale: „Întreaga-i viață era dăruită copiilor ei.”.

8. Consider că este importantă păstrarea ordinii în locuință. Ordinea conferă casei un aspect plăcut și primitor, care poate aduce o stare de bine celor care trăiesc zi de zi în acel mediu. Îngrijirea spațiului în care locuim are efecte pozitive asupra sănătății omului și asupra capacității de a-și organiza propria existență. De exemplu, în textul 1, Jill, o musafiră inopinată, admiră această calitate a lui Don, tânărul care dorea să devină independent, fiind impresionată de faptul că „totul este pus la punct”.

9. Fragmentul extras din textul dramatic „Și fluturii sunt liberi” de Leonard Gershe îmi amintește de textul „Cum e lumea” de Veronica D. Niculescu. O valoare culturală comună celor două este libertatea. În textul dat, Don își dorește să fie independent și liber să ia propriile decizii, deși grija excesivă a mamei încă reprezintă un impediment: „Douăzeci și unu de ani, după părerea mea, sunt suficienți pentru ca omu' să poată trăi pe picioarele lui, fără ca cineva să-i mai comande…”. În textul asociat, puiul de urs Bianca pornește în aventura vieții sale, părăsind grădina zoologică pentru a descoperi lumea înconjurătoare.

B.

1. d; **2.** c; **3.** b; **4.** c.

5. „poate” – adverb predicativ; „face” – formă verbală nepersonală de infinitiv

6. „a mea” – subiect; Cartea de la a mea a fost interesantă.

7. „când un copil o uimește” – propoziție subordonată circumstanțială de timp
„sau o dezamăgește” – propoziție subordonată circumstanțială de timp
„că nu ea singură a plămădit acel copil.” – propoziție subordonată completivă directă

8. *Dragile, ar plăcea, în care, a cărui, tuturor*

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

În copilărie, vârsta cea mai frumoasă din viața omului, se creează amintiri de neuitat.

În opinia mea, amintirile unei copilării fericite au implicații benefice asupra vieții de adult.

În primul rând, imaginile din trecut, păstrate în memorie, sunt reactualizate de-a lungul vieții de fiecare dintre noi. La maturitate, ele pot reprezenta un refugiu al omului pentru recuperarea unui timp fericit, al lipsei de griji și al protecției părintești. Sugestiv pentru argumentul adus este textul 2, care prezintă amintirile fericite ale copilăriei Reginei Maria. Acestea sunt legate mai ales de imaginea mamei, persoana care a creat un echilibru în viața copiilor și a contribuit la dezvoltarea lor: „mama era aceea la care alergam, mama, care venea să ne sărute la culcare, care ne lua la plimbare pe jos sau cu trăsura, care ne mustra sau ne lăuda, și care ne spunea ce trebuie să facem și ce nu.”.

În al doilea rând, pe parcursul întregii existențe, adultul se raportează la experiențele frumoase ale copilăriei și le împărtășește cu bucurie și emoție celor din jur. Ele pot deveni astfel surse de cunoaștere sau chiar de inspirație pentru crearea unei opere literare. De exemplu, volumul memorialistic „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă, inspirat din copilăria autorului, atrage cititorii prin prezentarea clipelor fericite și îi bucură, totodată, cu întâmplări fascinante, comparabile cu experiențe din viața fiecărui om.

În concluzie, amintirile unei copilării fericite sunt foarte importante și ajută la formarea personalității adultului.

Testul 6 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două cuvinte/grupuri de cuvinte ce reprezintă indici de timp sunt „spre seară” și „astă-noapte”

2. b; **3.** d; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Natura suferă la venirea toamnei.	x	
Strofa a treia conține o imagine auditivă.	x	
Dimineața de toamnă este senină.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru Margareta Pâslaru, toamna este un anotimp norocos.	x	
Dirijorul orchestrei Radio era tatăl Margaretei Pâslaru.		x
În turnee, cântăreața a descoperit poeziile Anei Blandiana.	x	

6. „Ieri spre seară-n vântul galben” – imagine vizuală
„Urlete de ciocârlii” – imagine auditivă

7. Cele două texte stabilesc o legătură, la nivelul conținutului, deoarece ambele valorifică imaginea toamnei, din perspective diferite. În textul 1, toamna este redată prin invocația vocii poetice („Lasă-mi, toamnă”) care scoate în evidență tristețea și suferința provocate de schimbările naturii. Al doilea text valorifică imaginea toamnei prin intermediul declarațiilor Margaretei Pâslaru despre rolul acestui anotimp în viața ei („Toamna îmi poartă noroc”), toamna fiind frecvent întâlnită în melodiile sale.

Scanned with OKEN Scanner

8. Consider că povestea din jurul unei opere ne poate ajuta să înțelegem mai bine mesajul transmis de autor, cu atât mai mult cu cât experiența acestuia este o sursă de inspirație valoroasă. Ideea este susținută de textul al doilea prin mărturisirea făcută de artistă despre emoția pe care i-a provocat-o poezia Anei Blandiana: „Inspirată, am fredonat tema melodică a refrenului «Lasă-mi, toamnă, pomii verzi» până am ajuns acasă. Iar la pian am definitivat restul piesei.".

9. Poezia „Cântec" de Ana Blandiana poate fi asociată cu „Sfârșit de toamnă" de Vasile Alecsandri, ambele texte valorificând imaginea naturii autumnale.

În textul dat, imaginea toamnei este redată prin sensibilitatea vocii poetice care proiectează tristețea asupra elementelor cadrului natural: „Arborii-n genunchi plângeau".

În textul citit de mine, natura este tristă, toamna fiind anotimpul care provoacă suferință în sufletul vocii poetice. Ambele texte pun accentul pe proiectarea tristeții asupra naturii autumnale.

B.

1. b; **2.** b; **3.** c; **4.** a.

5. „vino" – mod imperativ
„să arăt" – mod conjunctiv
„a apărut" – mod indicativ

6. (1) Subiectul compunerii este toamna?
(2) Pervazurile camerei luminoase erau pline de flori.

7. „să îmbrățișezi primul copac ieșit în cale"
„și să șoptești la urechea scorburii"
Raportul sintactic dintre cele două propoziții este de coordonare prin joncțiune, cu ajutorul conjuncției coordonatoare copulative „și".

8. *mai frumos, toamnei, ar trebui, noștri, se transformă, oferind*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Mesajul unui text literar reprezintă o sinteză a viziunii autorului față de viață și lume, pe care o transmite prin intermediul creației sale. Mesajul poate fi decodificat cu ajutorul elementelor de expresivitate artistică și al vocii textuale.

Mesajul textului „Cântec" de Ana Blandiana este unul profund, ce evidențiază tristețea poetei față de imaginea naturii suferinde, toamna aducând mâhnire în egală măsură elementelor cadrului natural și vocii poetice.

Tema textului, natura, devine o proiecție a emoțiilor poetice și preia întreaga sensibilitate prin toate elementele sale: „Ieri spre seară-n vântul galben / Arborii-n genunchi plângeau.", „Dimineața bolta scurse / Urlete de ciocârlii".

Elementele de expresivitate artistică ajută la decodificarea mesajului poetic, deoarece rolul lor este de a transmite, în mod sugestiv, trăirile poetei și viziunea sa despre viață și lume.

Astfel, personificarea „arborii-(n genunchi) plângeau", prezentă în prima strofă, introduce cititorul în atmosfera emoțiilor poetice, toamna fiind asociată cu suferința, cu tristețea profundă. Aceeași idee poetică este conturată și prin enumerația „Urșii neadormiți, berzele neduse, / Ora luminoasă ", care pune în valoare elementele cadrului natural ce anunță trecerea spre toamnă. Tristețea vocii textuale este sugerată de invocația „Lasă-mi, toamnă" care se repetă în fiecare strofă, conferind tragism monologului liric adresat.

Scanned with OKEN Scanner

În ultima strofă, mesajul este construit în jurul sintagmelor metaforice „Înserează-mă pe mine, / Mă-nserez oricum", care sugerează cedarea ființei poetice în schimbul supraviețuirii naturii.

În concluzie, putem spune că mesajul poetic este unul profund, care valorizează sensibilitatea poetei și la care putem ajunge prin interpretarea semnificațiilor textului care îi exprimă concepția despre lume și viață.

Testul 7 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două cuvinte din câmpul lexical al familiei sunt „ginere" și „nepoți".

2. a; **3.** c; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ghiță și Ana au doi copii.	x	
Moara cu noroc se află în mijlocul satului.		x
Tatăl Anei încă trăia.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Proprietarul hanului este un om primitor.	x	
Slavici a deținut hanul.		x
Cei doi vorbesc despre un personaj din *Moara cu noroc*.	x	

6. O trăsătură a tiparului descriptiv, identificată în fragmentul dat, este prezentarea detaliilor semnificative, folosind un limbaj expresiv. Fragmentul dat prezintă detalii sugestive ale cadrului natural, așa cum reiese din secvența „stau răzlețe rămășițele încă nestârpite ale unei alte păduri, cioate, rădăcini ieșite din pământ".

7. Un element de conținut comun celor două texte date este prezentarea hanului, perspectiva din care este surprins fiind diferită.

În primul text, hanul este prezentat ca un loc norocos pentru familia care muncea din greu ca să își vadă visul împlinit: „Dar binecuvântat era locul acesta mai ales de când veniseră cârciumarul cel nou cu nevasta lui tânără și cu soacră-sa cea bătrână".

Al doilea text prezintă informații despre întâlnirea autorului textului cu proprietarul hanului Moara cu noroc, care încearcă să readucă la viață povestea lui Slavici: „Aceasta poartă denumirea de Moara cu noroc și duce mai departe istoria nuvelei cu același nume".

8. Sunt de părere că un om fericit și împlinit are mai mult succes în carieră, deoarece starea de spirit pozitivă atrage oamenii potriviți și te ajută să depășești mai ușor eventualele obstacole.

Ideea este susținută și de fragmentul din „Moara cu noroc", prin atitudinea pozitivă a personajului principal care îi atrăgea pe cei care doreau să poposească la han: „Dar binecuvântat era locul acesta [...], căci ei nu primeau pe drumeț ca pe un străin venit din lume, ci ca pe un prieten așteptat de multă vreme la casa lor.".

9. Citind fragmentul din „Moara cu noroc" de Ioan Slavici, m-am gândit la „Singur pe lume" de Hector Malot, ambele texte împărtășind aceeași valoare – grija față de copii.

În fragmentul dat, valoarea menționată este redată prin atitudinea plină de dragoste a personajelor și implicarea membrilor familiei în bunul mers al hanului: „atunci el privea

Scanned with OKEN Scanner

la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iară bătrâna privea la câteșipatru".

În textul citit de mine, sunt prezentate peripețiile lui Remi, care este ocrotit succesiv de mai multe personaje, inclusiv de Vitalis, care îl implică în spectacolele de circ pe care le organizează.

B.

1. a; **2.** a; **3.** c; **4.** b.

5.

Verbul selectat	Modul
„pleca"	indicativ
„să fie puse (la cale)"	conjunctiv
„nu ar fi plecat"	condițional-optativ

6. (1) Meseria de cizmar nu este profitabilă.
(2) Lui îi place schimbarea?

7. „toată lumea știa" – propoziție principală
„cine e Ghiță" – propoziție subordonată completivă directă
„și unde e Ghiță" – propoziție subordonată completivă directă

8. *vii, fii, foarte interesantă, a cărui, te*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Textul narativ reprezintă o modalitate de exprimare a viziunii autorului față de o realitate și transmite un mesaj moralizator, o învățătură, cu ajutorul personajelor și al întâmplărilor prezentate.

Mesajul textului „Moara cu noroc" de Ioan Slavici se concentrează pe dorința lui Ghiță de a asigura familiei o viață fericită și pe grija pe care fiecare membru al familiei o poartă pentru ceilalți. Mesajul textului se află în concordanță cu tema centrală – familia, aceasta fiind motivația cârciumarului de a merge mai departe: „el privea la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iară bătrâna privea la câteșipatru și se simțea întreținută, căci avea un ginere harnic, o fată norocoasă, doi nepoți sprinteni, iară sporul era dat de la Dumnezeu, dintr-un câștig făcut cu bine.".

Mesajul textual este redat cu obiectivitate, deoarece naratorul relatează întâmplările la persoana a III-a, fără să se implice în desfășurarea lor, și redă gândurile și trăirile personajelor: „Dar ea pleca totdeauna cu inima grea, căci trebuia să plece singură și să-i lase pe dânșii singuri la pustietatea aceea de cârciumă.".

Personajul masculin este construit pentru a transmite mesajul artistic pe care autorul vrea să îl valorizeze în creația sa. În acest fragment, imaginea personajului este conturată mai ales prin intermediul faptelor sale, Ghiță dovedindu-se un bun cârciumar, harnic și primitor: „Patru zile pe săptămână, de marți seară până sâmbătă, era mereu plină, și toți se opreau la cârciuma lui Ghiță". Pe de altă parte, Ghiță dovedește respect față de bătrână („Ana și Ghiță îi sărutau mâna") și dragoste față de soție și copii („Rămânând singur cu Ana și cu copiii, Ghiță privește împrejurul său, se bucură de frumusețea locului și inima îi râde"). Aceste trăsături conturează ideea că armonia familială este importantă pentru protagonist.

Naratorul, instanța comunicării specifică textului narativ, pune în evidență dragostea și respectul față de familie, dar și față de tradițiile de la care personajele nu se abat (ca de exemplu, participarea la slujba duminicală).

Scanned with OKEN Scanner

În concluzie, putem spune că textul narativ reușește să transmită mesajul artistic al autorului, unul plin de valori morale, folosind elementele definitorii ale acestui tip de text: personajele și acțiunea.

Testul 8 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două secvențe care redau cum arătau casele considerate „ciudate" sunt: „coloane subțiri" și „măști grotești, de ipsos".

2. d; **3.** a; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Balconul în care se juca fetița era spațios.		x
Părinții fetei erau foarte retrași.	x	
Bradul avea o stea roșie în vârf.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Timpul petrecut cu familia are multe beneficii.	x	
Copiii mai sociabili își petrec timpul exclusiv cu prietenii.		x
Familiile de azi preferă să se uite la televizor.	x	

6. O trăsătură a textului narativ, identificată în fragmentul dat, este prezența naratorului. Naratorul este și personaj și relatează, la persoana I, o întâmplare din copilăria sa: „intram în casă, păstrând încă în ochi reflexele scânteietoare ale iederei, camerele mi se păreau sumbre ca niște cavouri.".

7. Cele două texte sunt similare la nivelul conținutului, în ceea ce privește valorificarea ideii de petrecere a timpului cu familia. Fetița prezentată în textul 1 este fericită atunci când merge în Orășelul Copiilor împreună cu familia, mai ales că ieșeau foarte rar, și admiră piața decorată de sărbătoare: „Când se hotărau să mă scoată la plimbare eram fericită". Al doilea text prezintă rezultatele unor studii despre beneficiile activităților desfășurate în familie. De aceste beneficii se bucură atât copiii, care devin mai încrezători, cât și adulții.

8. Sunt de părere că ne vom aminti mereu despre evenimentele care ne-au fascinat și vom păstra în memorie detaliile semnificative. Fiecare amănunt care ne-a produs o emoție puternică va rămâne întipărit în memoria noastră. De exemplu, din textul 1 aflăm că fetița își amintește de fiecare detaliu din Orășelul Copiilor, de la decorațiunile care împodobeau Orășelul la culoarea stelei din vârful bradului și la experiența cu racheta Vostok: „Erau cutii mari, având sub țiplă forme bizare din zahăr colorat, erau Moș-Crăciuni de turtă dulce și alții adevărați".

9. Fragmentul din textul „Nostalgia" de Mircea Cărtărescu poate fi asociat cu „Hoțul de cărți" de Markus Zusak, ambele împărășind aceeași valoare – rememorarea copilăriei. În textul scris de Mircea Cărtărescu, imaginea copilăriei este asociată cu joaca într-un balcon minuscul și cu bucuria produsă de vizita prin Orășelul Copiilor: „N-o să uit niciodată când am fost cu tata la Orășelul Copiilor, în Piața Națiunii, aveam vreo patru sau cinci ani pe-atunci.". Textul citit de mine prezintă copilăria unei fetițe care, în ciuda problemelor

Scanned with OKEN Scanner

pe care le întâmpină, găsește motive de bucurie în lucruri simple. Liesel petrece timp cu familia adoptivă ca un copil obișnuit, jucându-se.

B.

1. c; **2.** b; **3.** a; **4.** a.

5. „comune" – adjectiv propriu-zis
„echilibrată" – adjectiv participial
„tău" – adjectiv pronominal posesiv

6. Copiii tăi resimt un beneficiu extrem de important.

7. Îmi doresc să reușești și să fii fericit.

8. Activitatea **care/pe care** am **desfășurat-o/desfășurato** la ora de dirigenție, **înpreună/împreună** cu părinții a avut succes. Părinții **noștrii/noștri** au stat în bănci, au decupat și au lipit imagini **despre/de spre** copilărie, apoi au fost răsplătiți cu **ciocolate/ciocolăți** și bomboane.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

1 iunie 2024

Dragul meu jurnal,

Eram nerăbdătoare să ajung acasă, să te deschid și să îți povestesc ce deosebită a fost ziua de astăzi și ce emoții intense am avut.

Astăzi s-a desfășurat activitatea pe care o pregătesc de mult timp, cea în care sărbătorim copilăria alături de familie. M-am ocupat serios de organizare, mai ales ca să uit că tata nu va fi nici de data asta lângă mine și că îmi va zâmbi, din spatele ecranului, tocmai de pe platforma maritimă.

Știi bine că nu am ales întâmplător data, 1 Iunie nu este o zi oarecare și am dorit să fie o activitate pe cinste, la care să ia parte și copii, și mămici, și tătici care se joacă exact ca atunci când erau de vârsta noastră. Am amenajat și colțuri tematice (trebuia să o vezi pe mama Mariei cum improvizează teatru de păpuși sau pe a Iuliei cum sare șotronul!) și am pregătit un colț cu dulciuri de tot felul.

Când petrecerea era în toi, mama a propus să ne jucăm și „Baba oarba", un joc de pe vremea ei. Nu puteam să îi stric momentul, așa că am acceptat și m-am lăsat legată la ochi, încercând să îmi țin echilibrul și să prind „inamicul". La un moment dat, am simțit că niște brațe puternice mă cuprind. Am rămas nemișcată, neștiind ce să cred, dacă e cumva vreo regulă ridicolă a jocului care mi-a scăpat din vedere. Dar parfumul m-a trezit la realitate: era parfumul preferat al tatălui meu. Inima mi-a stat pe loc și am simțit că mi se înmoaie genunchii. Era tata! Venise fără să îmi spună, fără să îmi dea vreun indiciu că va fi lângă mine în această zi specială.

Dragul meu prieten, tata este acasă! Am fost pentru prima dată împreună la o activitate a mea și sunt foarte fericită.

Te las acum, dar o să revin imediat ce am noutăți.

Testul 9 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două personaje din textul 1 sunt Precossi și Robetti.

2. b; **3.** c; **4.** a.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ninsoarea pune capăt plimbărilor de pe calea Rivoli.	x	
Profesoarele se bucură și ele de prima ninsoare.	x	
Fetele de la școala vecină se tem să alerge prin zăpadă.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru Nora Iuga, Căciunul este o emoție.	x	
Nora Iuga pregătește un adevărat festin culinar.		x
Ritualul Crăciunului include și împodobirea bradului.		x

6. O trăsătură a personajului, identificată în fragmentul dat, este curiozitatea. Trăsătura este evidențiată prin intermediul caracterizării indirecte și reiese din gestul personajului de a mușca dintr-un bulgăre de zăpadă: „în minutul acela era cu gura plină de zăpadă".

7. Cele două texte se aseamănă la nivelul conținutului, deoarece ambele fac referire la emoțiile pe care iarna le provoacă.

În primul text este redată bucuria pe care o aduce prima ninsoare, în egală măsură copiilor și adulților: „Toți eram nebuni de bucurie; vesel era însuși Precossi".

Al doilea text valorifică emoția pe care Nora Iuga o simte în preajma sărbătorilor de iarnă. Crăciunul este filtrat prin sensibilitatea autoarei, fără decorațiuni sau colinde, fiind un alt moment pe care îl petrece alături de poza soțului său.

8. Sunt de părere că în multe momente ale vieții adulții redevin copii și își permit să se oprească o clipă și să se bucure cu inocență de anii rămași doar în amintire.

De exemplu, din textul 1 aflăm că prima ninsoare trezește în sufletele adulților o bucurie sinceră, pe care nu o pot disimula: „Chiar profesorul se uita bucuros la ea și își freca mâinile.", „Chiar profesoarele râdeau și glumeau, când ieșeau din școală".

9. Citind fragmentul din „Cuore, inimă de copil" de Edmondo De Amicis, m-am dus cu gândul la „Poveste de Crăciun" de Charles Dickens, deoarece ambele texte prezintă aceeași valoare, și anume empatia.

În fragmentul dat, empatia este subliniată de gândurile naratorului îndreptate spre copiii cu o viață modestă. Deși prezintă bucuria copiilor la venirea iernii, nu poate să nu se gândească cu tristețe la cei care au o viață plină de neajunsuri.

Textul citit de mine prezintă povestea unui bătrân ursuz, Scrooge, care se bucură de suferința celorlalți până când spiritul Crăciunului îi readuce în suflet sensibilitatea și empatia.

B.

1. b; **2.** b; **3.** c; **4.** d.

5.

Pronumele selectat	Tipul pronumelui
„pe care"	relativ
„mi"	reflexiv
„eu"	personal

6. „și" – conjuncție coordonatoare copulativă
Nu-și amintește de incident. (pronume reflexiv)

BIBLIOTECA JUDETEANA „GH.ASACHI"
1063236

Scanned with OKEN Scanner

7. Cu paharele pline, aștept starea aceea incertă ca să mă pot bucura.

8. *În fiecare an, de Crăciun, am parte de întâmplări cu ghinion. De exemplu, anul trecut era să rămân fără cadoul pentru mama din cauza întârzierilor firmei de curierat.*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Mesajul unui text narativ este unul moralizator și surprinde viziunea autorului față de o realitate care l-a impresionat, fiind transmis prin intermediul personajelor și al întâmplărilor prezentate.

Semnificațiile textului „Cuore, inimă de copil" de Edmondo De Amicis se conturează în jurul bucuriei copiilor, pe care le-o provoacă prima ninsoare, dar și al suferinței celor mai puțin norocoși. Mesajul textului se află în deplină concordanță cu tema centrală – copilăria, naratorul îndreptând atenția cititorului spre obiceiurile copiilor asociate cu ninsoarea.

Astfel, folosind tiparul narativ și pe cel descriptiv, naratorul prezintă emoțiile intense ale copiilor care se bucură atunci când prima ninsoare se așterne: „A sosit vesela prietenă a copiilor, a sosit zăpada!". Bucuria îi cuprinde deopotrivă și pe cei mari („până și biata doamnă Delcati alerga prin zăpadă tușind și acoperindu-și fața cu vălul ei cel verde"), chiar dacă aceștia se străduiesc să o ascundă („Cu toate acestea se înveseleau și ei de bucuria gălăgioasă a copiilor").

Atenția naratorului se mută asupra copiilor care duc o viață modestă și care consideră iarna un anotimp al suferinței: „sunt copii care n-au nici haine, nici încălțăminte, nici foc". Astfel, textul ne emoționează și în același timp ne încurajează să fim empatici față de cei mai puțin norocoși.

Instanțele comunicării narative evidențiază bucuriile, dar mai ales suferințele care trezesc bunătatea semenilor.

În concluzie, putem spune că textul narativ reușește să transmită mesajul artistic al autorului, unul plin de valori morale, folosind elementele caracteristice acestui tip de text: personajele și acțiunea.

Testul 10 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două personaje care se îmbarcă pentru a ajunge la nava naufragiată sunt Căpitanul Hull și Dick Sand.

2. b; **3.** a; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Pilgrim este numele epavei.		x
Dick Sand îi dă cățelului mâncare.	x	
Pe epavă găsesc trupurile a cinci oameni.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Câinii utilitari sprijină oamenii în diferite scopuri.	x	
Ciobănescul german este complet dedicat persoanelor care au nevoie de sprijinul lor.	x	
Câinii ciobănești sunt câini de competiție.		x

Scanned with OKEN Scanner

6. Dick Sand aude lătratul unui câine care pare să le ceară ajutorul.
Un echipaj pornește spre nava naufragiată.

7. Cele două texte prezintă asemănări la nivelul conținutului, deoarece ambele pun în valoare loialitatea câinilor și spiritul lor de sacrificiu.
În primul text este prezentat un câine care, prin comportamentul ciudat, atrage atenția marinarilor de pe altă navă. Loial stăpânului său, nu renunță până când nu este convins că oamenii de pe epavă vor fi salvați.
Al doilea text oferă informații despre câinii utilitari care salvează viețile oamenilor. Atât câinii de salvare, cât și câinii însoțitori sunt loiali și pregătiți oricând să salveze persoanele aflate în dificultate.

8. Sunt de părere că animalele pot fi prieteni devotați, deoarece relația dintre stăpân și animalul de companie este bazată pe loialitate.
Ideea este prezentată și în primul text, în care câinele își arată devotamentul prin încercările sale de a le transmite marinarilor că sunt la bord oameni care trebuie salvați: „Câinele părăsise parapetul: se lăsase să alunece în jos, până la bocaportul din mijlocul punții, care era deschis, și lătra când spre interiorul vasului, când în afară.”.

9. Fragmentul din „Căpitan la 15 ani” de Jules Verne poate fi asociat cu romanul „Toate pânzele sus!” de Radu Tudoran, ambele texte valorificând relația dintre om și animalul credincios.
În fragmentul dat, legătura om-animal este subliniată de loialitatea câinelui care face tot posibilul să-i salveze pe cei de pe vasul naufragiat.
În textul citit de mine, relația om-animal este susținută de loialitatea lui Mihu, un tânăr marinar care nu acceptă să se urce pe vas fără prietenul său, câinele.

B.
1. b; **2.** b; **3.** b; **4.** c.

5. „se” – pronume reflexiv
„celor” – pronume demonstrativ
„care” – pronume relativ

6. (1) Privește nava aceea!
(2) Îți place viața de marinar?

7. „Câinii utilitari sunt animale de talie mare”
„care se remarcă prin inteligență și prin condiția fizică puternică, impunătoare.”
Raportul sintactic stabilit între cele două propoziții este de subordonare prin joncțiune (prin pronumele relativ „care”).

8. *câinelui, să fii, pe care, beneficii, cei mai buni, oferind*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Vasul Pilgrim se apropie de o epavă de pe care echipajul se pare că lipsește, când Dick Sand aude un lătrat. Un câine apare la bordul vasului naufragiat și încearcă să atragă atenția marinarilor asupra unui loc de pe navă.
O echipă de salvare pornește spre epavă. Câinele continuă să latre spre interiorul navei, iar salvatorii sunt convinși că sunt oameni la bord.
Câinele răspunde chemării lui Dick Sand, care îi oferă apă și hrană. Crezând că abandonează misiunea de salvare, câinele îl trage pe Dick de haină. Pe punte, oamenii îl urmează pe câine și descoperă trupurile a cinci marinari.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 11 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două elemente ale cadrului natural, identificate în textul 1, sunt „codrul” și „soarele”.

2. a; **3.** c; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Strofa a doua conține o imagine auditivă.	x	
Frunzele toamnei sunt comparate cu fluturii.	x	
Toamna este asociată cu trecerea timpului.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Prima călătorie a fost la Oradea.		x
De oboseală, fata adoarme.	x	
Un turn de apă se revarsă peste oameni.	x	

6. Două figuri de stil din textul 1 sunt personificarea „coboară toamna” și epitetul „foile uscate”.

7. Cele două texte-suport se află în concordanță la nivelul conținutului, deoarece ambele evidențiază imaginea toamnei. În textul liric, imaginea toamnei este conturată cu ajutorul figurilor de stil, fiind asociată cu tristețea poetului: „Coboară toamna-ncet din slavă”, „Pe urma lui un plâns se-mparte / Și-n taina codrului străbate”. Fragmentul al doilea prezintă o experiență trăită într-o toamnă caldă și aurie: „mai întâi printre pajiști, apoi prin păduri aurii, cu frunze și pe pământ, ca niște odăjdii. Era probabil un început de toamnă, pentru că frunzele căzute nu ne împiedicau să ne fie foarte cald […]”.

8. Cred că unele evenimente ne vor rămâne în memorie dacă au produs o emoție puternică asupra noastră, deoarece trăirile intense rămân întipărite în memorie. De exemplu, Ana Blandiana mărturisește că nu va uita niciodată aglomerarea de oameni care participau la un fenomen miraculos. Revărsarea apei peste oameni o surprinde pe autoare („Iar ceea ce am văzut nu mi s-a mai șters niciodată din minte.”) și îi stârnește curiozitatea („privirea mea întârzia curioasă asupra golului misterios”).

9. Poezia „Coboară toamna…” de Octavian Goga poate fi asociată cu „Emoție de toamnă” de Nichita Stănescu, deoarece ambele texte își construiesc universul liric în jurul aceleiași teme – natura. În textul dat, imaginea naturii este o oglindă a emoțiilor poetului, deoarece peisajul autumnal transmite tristețea vocii poetice față de trecerea timpului, așa cum reiese din versurile „Atât de jalnic geme vântul…” și „Și tremurând îmi luminează / Argintul firelor cărunte”. Poezia „Emoție de toamnă” se aseamănă din punct de vedere tematic, deoarece și aici natura devine o proiecție a tristeții poetului. De data aceasta însă, tristețea e produsă de pierderea iubirii. Toamna este un simbol al răcelii din sufletul poetului.

B.

1. a; **2.** c; **3.** a; **4.** b.

Scanned with OKEN Scanner

5.

Verbul	Conjugarea
„încercam”	I
„să descopăr”	a IV-a
„să vadă”	a II-a

6. Am jucat fotbal în poiană.
Nu a fost ascultată opinia fiecăruia.

7. „cineva m-a luat în brațe” – propoziție principală
„și m-a înălțat mult deasupra capului” – propoziție principală
„ca să fiu văzută” – propoziție subordonată circumstanțială finală/de scop

8. *noi, ta, am fi, aceste, mândri, poporului*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Mesajul unui text literar reprezintă o sinteză a viziunii autorului față de viață și de lume, la care se poate ajunge prin decodificarea elementelor de expresivitate artistică.

Sentimentul predominant al poeziei „Coboară toamna...” de Octavian Goga este tristețea, aceasta fiind provocată de trecerea timpului: „Atât de jalnic geme vântul, / Cum s-a pornit acum să zboare”.

Mesajul textului se află în deplină concordanță cu tema acestuia. Natura devine o proiecție a emoțiilor poetice, preluând întreaga sensibilitate prin toate elementele sale: „Și-n taina codrului străbate, / Ca niște fluturi – soli de moarte”.

Elementele de expresivitate artistică ascund trăirile poetului și viziunea sa despre viață și lume. Decodarea acestora îl apropie pe cititor de mesajul poetic. Astfel, personificarea „coboară toamna”, prezentă în primul vers, introduce cititorul în atmosfera emoțiilor poetice, deoarece acest anotimp este asociat cu trecerea timpului. Tristețea vocii textuale este sugerată de epitetul verbului „jalnic geme (vântul)” și de metafora „un plâns se-mparte”. Natura întreagă devine o oglindă a sentimentelor profunde ale poetului și rezonează la suferința lui. Ultima strofă înfățișează realitatea trecerii ireversibile a timpului prin intermediul metaforei „Argintul firelor cărunte...” ce evidențiază mesajul poeziei.

În concluzie, putem spune că mesajul poetic este unul profund care valorizează întreaga sensibilitate a poetului și la care putem ajunge prin intermediul elementelor de expresivitate artistică.

Testul 12 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Doi prieteni ai lui Ianke sunt Take și Cadâr.

2. b; 3. d; 4. d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ianke se emoționează la apariția fetei.	x	
Ionel o consideră pe Ana urâtă.		x
Ianke este frizer.		x

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Tudor Aaron Istodor este regizor		x
Maia nu înțelegea matematica.	x	
Maia consideră că educația nu se face cu forța.	x	

6. O trăsătură a personajului, identificată în fragmentul dat, este mândria, trăsătură evidențiată prin intermediul caracterizării indirecte, deoarece reiese din comportamentul său: „Ei, așa o bucurie face s-o împart și la alții…".

7. Cele două texte se aseamănă la nivelul conținutului, deoarece ambele prezintă relațiile dintre părinte și copii. Textul 1 ne arată relația unui tată cu fiica sa și bucuria pe care o simte la întoarcerea acesteia acasă: „IANKE (înlemnit): Ce vorbești? Așa o surpriză… așa o surpriză… Ei, asta zău că se poate să-i zici o surpriză… (e așa de emoționat, că nu poate să mai vorbească.)". Al doilea text este un interviu cu actrița Maia Morgenstern despre relația frumoasă pe care o are cu copiii săi: „Stăteam cu o fetiță pe o mână, cu cealaltă pe altă mână și le inventam povești.".

8. Cred că nu există o regulă general valabilă pe care părinții să o folosească în educarea copiilor, deoarece fiecare copil este unic și se manifestă diferit în anumite situații. De exemplu, din textul al doilea aflăm că Maia Morgenstern adopta metode diferite de educare, în funcție de situațiile în care era pusă: „Ba am fost prea permisivă, ba am fost prea severă, ba pisăloagă, ba am căzut într-o mutenie semnificativă și plină de reproș…".

9. Fragmentul selectat din textul dramatic „Take, Ianke și Cadâr" de Victor Ion Popa mă duce cu gândul la „Mara" de Ioan Slavici, deoarece ambele împărtășesc aceeași valoare morală a dragostei părintești. Fragmentul dat pune în evidență dragostea lui Ianke pentru Ana, fiica lui care se întoarce acasă. Emoțiile pe care le încearcă în momentul revederii sunt sugestive pentru iubirea și mândria părintelui: „și plânge și râde și-i sărută mâinile, stând istovit pe scaun". Textul amintit prezintă aceeași valoare. Mara, o mamă singură, își iubește cei doi copii, Persida și Trică, face sacrificii pentru aceștia și se mândrește cu realizările lor.

B.

1. d; **2.** b; **3.** d; **4.** b.

5. „al umorului" – atribut exprimat prin substantiv comun
„imbatabil" – atribut exprimat prin adjectiv propriu-zis

6. Îi mulțumim actorului prin aplauze.
Te-ai speriat de atitudinea lor?

7. „că simțul umorului i s-a terminat" – propoziție subordonată completivă directă
„când învățam la matematică" – propoziție subordonată circumstanțială de timp

8. Dacă vrei **să fi/să fii** de ajutor, **devin-o/devino** voluntar în cadrul acestui proiect. Le vei **citi/citii** povești copiilor, le vei oferi **înghețăți/înghețate** și le vei împlini **visele/visurile** de a întâlni un erou din desenele animate **care/pe care** îl îndrăgesc.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Mesajul unui text literar reprezintă o sinteză a viziunii autorului asupra vieții și a lumii, pe care o prezintă prin intermediul operei sale. Textul dramatic transmite un mesaj profund moralizator prin intermediul personajelor, al conflictului dramatic și al indicațiilor scenice, îmbinând astfel mesajul textual cu gesturile, mimica personajelor sau jocul scenic.

Scanned with OKEN Scanner

Fragmentul de text dramatic transmite emoția unui părinte care se simte împlinit cu realizările copilului său și mândria pe care dorește să o împărtășească cu cei din jur: „Ei, așa o bucurie face s-o împart și la alții…”.

Conflictul dramatic, redat prin discuțiile dintre personaje, valorifică emoțiile tatălui în momentul revederii. Ianke este copleșit de emoții, așa cum sugerează secvența „Mi-i și rușine să te sărut, așa prost îmbrăcat cum sunt… așa o cucoană ca tine…”, și își manifestă bucuria revederii prin intermediul complimentelor pe care i le face Anei: „O fată așa frumoasă… Spune! Tu ești a mea? A mea? Chiar a mea? Un ovrei bătrân și urât ca mine are o fată așa de frumoasă?”.

Mesajul textual este completat de indicațiile pe care autorul le oferă în didascalii cu scopul de a orienta jocul actoricesc și de a oferi expresivitatea dorită fiecarei replici. Emoția lui Ianke este redată prin indicațiile scenice: „înlemnit”, „e așa de emoționat, că nu poate să mai vorbească.”, „și plânge și râde și-i sărută mâinile, stând istovit pe scaun.”, sugerând astfel dragostea părintească și bucuria revederii.

În concluzie, putem spune că textul dramatic reușește să transmită un mesaj profund, folosind atât mesajul textual, prezent în replici, cât și mesajul paratextual, prezent în didascalii.

Testul 13 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Doi copaci numiți în textul 1 sunt „salcia” și „plopul”.

2. c; **3.** d; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Un reper spațial din text este Argeș.	x	
Pe dealuri, se aude cântecul păsărilor.		x
Vârful dealului este un capăt de drum.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Familia Pillat deținea un domeniu pe Valea Oltului.		x
Plimbările lui Ion Pillat aveau, de obicei, ca punct de reper iazul.	x	
Ultima vară petrecută de scriitor la Miorcani a fost în anul 1932.		x

6. Rima este îmbrățișată, iar măsura este de 13-14 silabe.

7. Un element de conținut comun celor două texte este satul românesc. În primul text, dealul personificat urcă anevoie pentru a admira satele, așa cum reiese din secvența „Pletosul deal, din vale sui cu vii și crâng / Ca să-și revadă țara cu sate fără număr”. În textul 2, satul reprezintă un refugiu al scriitorului dornic să fie în comuniune cu natura pentru a se bucura de liniște sufletească: „Miorcanii, desprinși din timp și pierduți în spațiu, ajung să fie un refugiu”.

8. Consider că satul reprezintă o destinație potrivită pentru o vacanță. Un argument care susține opinia formulată este că atmosfera liniștită din mediul rural este benefică omului. Relaxarea în mijlocul naturii poate contribui la înlăturarea stresului prin conectarea cu natura sau la găsirea unor noi surse de inspirație pentru a crea, așa cum se întâmplă în cazul poetului Ion Pillat care se bucură de frumusețea satului Miorcani: „Aici, coarda cea

Scanned with OKEN Scanner

mai gravă a meditativului elegiac, din adâncul ființei poetului, intră în vibrație, ca nicăieri în altă parte.".

9. Fragmentul din „Mozaic istorico-literar. Secolul al XX-lea" de Dinu Pillat îmi amintește de opera literară „În Munții Neamțului" de Calistrat Hogaș. Valoarea culturală comună este peisajul natural al patriei. În textul 2, un punct de reper pentru scriitor, oferit de natură, este reprezentat de frumusețea peisajului, de parcul „cu nuci și castani", „cu ulmi crescuți cât niște plopi în mica pădure de mai în vale". În textul asociat, naratorul-personaj, împreună cu Pisicuța, iapa sa, întreprinde o călătorie pentru a admira peisajul montan. Primul popas sub un copac stufos este un prilej de a contempla vegetația din jur și frumusețea cerului.

B.

1. c; **2.** d; **3.** a; **4.** c.

5. Oprești aicea pasul și îți dezlegi privirea.

6. Fotografierea naturii nu arată întotdeauna frumusețea ei.
Salcia aceea este plângătoare.

7. „pe care fâlfâie zborul metalic, sacadat al rațelor sălbatice" – propoziție subordonată atributivă
„și apune soarele arhaic somptuos" – propoziție subordonată atributivă

8. *al naturii, se zărea, argintii, creau, membrii, au găsit*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Textul literar „Vârful dealului" de Ion Pillat este liric și transmite în mod direct sentimente, emoții, într-un limbaj expresiv.

Tema este natura, iar, în corelație cu aceasta, mesajul poetic se referă la admirația omului față de frumusețea unui peisaj de deal, redată printr-un tipar textual descriptiv.

Un element semnificativ al peisajului este dealul personificat, prezentat în prima strofă, printr-o metaforă, ca fiind „un uriaș". Din perspectiva vocii poetice, dealul aspiră spre înălțimi, revelând bogățiile sale („vii" și „crâng"), pentru a admira panorama țării, a satelor românești.

Un alt element component al peisajului este vârful dealului, un teritoriu de tranziție între pământ și cer. Această tranziție este susținută de fumul care se ridică pe coșurile caselor. Vocea poetică face un popas spiritual la acest „capăt liniștitor de drum" pentru care resimte sentimente profunde, de iubire pentru un spațiu familiar, protector.

Expresivitatea limbajului este susținută de prezența numeroaselor figuri de stil și imagini artistice. Prin comparația „Ca și argintul sprinten, viu apele sclipesc", care conturează o imagine vizuală sugestivă, se accentuează frumusețea și bogăția peisajului, prin referire la elementul vital, apa, corelat cu metalul prețios, argintul.

O altă figură de stil relevantă pentru mesajul textual este metafora „a cerului văpaie", prin care se sugerează apropierea de divinitate, susținută de imaginea auditivă „clarul cântec de clopot creștinesc". Astfel, peisajul românesc se apropie de cer și se află sub protecția divină.

Sentimentul de iubire față de natură este exprimat direct în ultima strofă, prin mărci ale afectivității, precum exclamațiile și interjecțiile din secvența „O, vârf de deal! O, capăt liniștitor de drum!". Omul, ajuns la finalul drumului său în viață, își găsește liniștea în mijlocul naturii ocrotitoare.

Mesajul textului literar „Vârful dealului" de Ion Pillat încântă cititorul prin transmiterea unor sentimente și emoții profunde, generate de comuniunea dintre om și natură.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 14 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două îndeletniciri casnice numite în textul 1 sunt „torsul" și „spălatul rufelor".

2. d; **3.** c; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Acțiunea se petrece vara.	x	
Mama îi ia hainele lui Nică, pentru ca acesta să rămână acasă.		x
Șezătorile se desfășurau la amiază.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Letiția era sora mai mică a lui Lucian.		x
Copilul a băut siropul cumpărat.		x
Întâmplarea cu *zlotul* o amuza pe Letiția.	x	

6. Naratorul din textul 1 este subiectiv, fiind și personaj.

7. Un element comun de conținut este prezentarea relației dintre copil și omul matur. În primul text, dorința copilărească a lui Nică este mai presus de rugăminții mamei: „în ziua aceea, în care mă rugase ea, era un senin pe cer și așa de frumos și de cald afară, că-ți venea să te scalzi pe uscat". În textul 2, copilul acceptă provocarea adultului de a merge la magazin și, chiar dacă nu îndeplinește misiunea încredințată, reușește să-i bucure pe membrii familiei sale, prin rostirea primelor cuvinte.

8. Consider că întâmplările copilăriei sunt importante pentru fiecare om, de-a lungul întregii vieți. Acestea ne amintesc de zilele în care ne puteam juca fără griji, de momentele de ocrotire din familie, dar și de primele responsabilități pe care le-am primit. De exemplu, deși era mic și nu vorbea, Lucian a fost trimis la magazin, o misiune care l-a determinat să comunice până la urmă, prin intermediul cuvântului.

9. Fragmentul din „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă poate fi asociat cu opera literară „Lungul drum către Santa Cruz" de Michael Ende, deoarece ambele promovează prețuirea copilăriei. În ciuda faptului că-și neglijează obligațiile de frate mai mare, Nică, naratorul-personaj din textul-suport, își ia libertatea de a merge la scăldat și de a se bucura de vremea frumoasă („mă vede tologit, cu pielea goală pe nisip"). În textul menționat, Hermann, personajul principal, este purtat pe aripile imaginației spre tărâmuri neexplorate, devenind erou, dar și spion.

B.

1. a; **2.** d; **3.** b; **4.** a.

5. Veni tiptil, în vârful degetelor, pe la spatele mele, când mă uitam la fete, cum vă spusei, îmi luă toate hainele frumușel de pe mal.

6. El tremura de frică.
Oare a fugit pentru a scăpa?

7. „să-i facă haz" – propoziție subordonată completivă directă
„și să-i scuture diafragma" – propoziție subordonată completivă directă

Scanned with OKEN Scanner

8. *voiam, al cărui, a fost realizat, noștri, agreează*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

George, un băiat pasionat de lectură, a avut un vis care l-a marcat. Se făcea că scriitorul său preferat, Ion Creangă, a trecut pragul clasei sale și că cei doi au schimbat impresii despre pasiunea comună pentru creația literară.

— Bună ziua, domnule Ion Creangă! Mi se pare imposibil să fiți aici. Parcă ar fi un vis...

— Bună, băiete! Sunt chiar eu, în carne și oase. Știu că îți place să citești și îți dau ocazia să îmi pui trei întrebări.

— Sunt uluit, dar, trecând peste incredibilul acestei situații, vreau să știu cum era vremea aceea a poveștilor la gura sobei, a prieteniei cu Eminescu, a tinereții dumneavoastră?

— Mda, ce pot să spun, măi copile, era minunată. Îmi amintesc de ea ca și cum s-ar fi petrecut ieri. Toate acele momente fac cât o viață de om, de aceea trebuie să prețuim timpul petrecut împreună cu cei dragi.

— Și copilăria dumneavoastră? Cum a fost copilăria? Scrierea dumneavoastră memorialistică nu oferă garanții despre realitate.

— Nimic nu oferă garanții, dragul meu. Realitatea este modul în care vezi tu lumea. Fiecare trăiește în mod subiectiv orice experiență a vieții. Copilăria mea a fost minunată, precum ți-o imaginezi tu citind.

— Observ că nu doriți să divulgați tainele scrisului. Probabil preferați să rămân doar la impresia lecturii. Ultima mea întrebare este următoarea: de ce în această convorbire dintre noi nu vorbiți în dulcele grai moldovenesc, așa cum m-ați obișnuit deja în scrieri?

— Eu sunt doar o proiecție a imaginației tale bogate, dragul meu!

Pe fundalul râsului bonom al scriitorului, copilul s-a trezit cu gândul la scriitorul său preferat.

Testul 15 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două animale menționate în textul 1 sunt „pinguinul” și „ursul”.

2. d; **3.** c; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Apolodor este trist, iar colegii de la circ se străduiesc să-l împace.	x	
Pinguinul Apolodor este personificat.	x	
Dirijorul Buză-Lată a hotărât ca pinguinul să plece spre Labrador.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pinguinii au aripi.	x	
Picioarele din spate ale pinguinilor pot îndeplini și funcția de cârmă.	x	
Învelișul de țesut gras de sub piele îi ajută să se adapteze la temperaturi ridicate.		x

6. Primele patru versuri au măsura de opt silabe și monorimă.

7. Un element comun, identificat în cele două texte, este prezentarea unei viețuitoare fascinante, pinguinul. În primul text, acesta este personificat și este personajul principal: o vedetă de circ căreia îi este dor de familia sa din Labrador. Al doilea text prezintă

Scanned with OKEN Scanner

informații precise despre această pasăre care nu zboară, ci înoată, și care trăiește „în condiții de frig extrem".

8. Consider că sprijinul celor apropiați este foarte important, mai ales în momentele dificile din viața fiecăruia. Un argument care susține opinia formulată este că apropiații pot oferi soluții la probleme aparent fără ieșire. De exemplu, în fragmentul din „Cartea cu Apolodor" de Gellu Naum, colegii de la circ ai pinguinului sunt solidari, preocupați să-l înveselească, declarând că ar da orice să-l vadă din nou fericit: „Aș da orice să te împac.". De asemenea, cu toții se adresează maestrului Domilasolfa, care decide ca Apolodor să plece în călătorie spre Labrador.

9. Fragmentul din „Cartea cu Apolodor" de Gellu Naum poate fi asociat cu opera literară „Fram, ursul polar" de Cezar Petrescu. O valoare culturală comună este libertatea, văzută din perspectiva anulării acesteia pentru animalele de la circ. În fragment, Apolodor suferă din cauza lipsei familiei sale și a ținuturilor natale, iar cei apropiați îl înțeleg și îi redau libertatea de a călători spre Labrador. În scrierea cu care am asociat fragmentul, Fram este un urs polar devenit timp de șapte ani vedetă de circ și care, după ce trece prin mai multe peripeții ce adâncesc dorul de casă, este eliberat de stăpânii săi în habitatul natural de la pol.

B.

1. a; **2.** d; **3.** b; **4.** b.

5. Sărmanul meu tenor / Te poți prăpădi de dor! / Să pleci, deci, spre Labrador...

6. Lui i-am adus o carte.

Aripile pinguinului nu îl ajută la zbor.

7. „care nu zboară" – propoziție subordonată atributivă

„și care trăiesc exclusiv în emisfera sudică, în principal în Antarctica." – propoziție subordonată atributivă

8. *Aceiași, pe care, ale căror, să vadă, pinguinului*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Fragmentul din „Cartea cu Apolodor" de Gellu Naum este un text epic în versuri, prin care se transmit sentimente și emoții, într-un limbaj expresiv.

Acesta dezvoltă tema călătoriei prezentate ca o aventură de cunoaștere. În corelație cu tema, mesajul textului se referă la inițierea unui voiaj de către un pinguin aflat în căutarea originilor.

O semnificație a textului, prin referire la temă, este dorința personajului principal, pinguinul Apolodor, de a-și reîntâlni familia. În vederea realizării acestei aspirații și susținut de prietenii de la circ, el întreprinde o călătorie din care poate extrage învățăminte atât în legătură cu sine, cât și cu lumea exterioară.

Protagonistul textului este descris în mod direct, încă de la început, prin referire la ocupația sa („era tenor") și la aspectul fizic, așa cum reiese din secvența „grăsuț, curat, atrăgător". Deși inițial el pare împlinit, „voios și zâmbitor", pe parcurs devine mâhnit de dorul pentru frații săi, pentru originea sa, menționată prin reperul spațial „Labrador". O altă trăsătură a personajului, ce reiese în mod indirect din comportament, este perseverența de a-și urma visul pentru care își sacrifică viața tihnită de la circ și se aventurează în călătoria către ținuturile natale.

Expresivitatea limbajului este susținută de prezența numeroaselor figuri de stil și imagini artistice. O figură de stil relevantă este personificarea pinguinului. Sub o mască animalieră se ascunde omul sensibil, artistul („tenor") aflat în căutarea originilor, dornic de a-și revedea familia și capabil de sentimente umane profunde, precum iubirea.

Scanned with OKEN Scanner

O altă figură de stil reprezentativă este repetiția „Mi-e dor, mi-e dor”, care accentuează tristețea pinguinului aflat departe de casă și motivează intenția de a întreprinde călătoria.

Voioșia inițială a personajului se transformă pe parcurs în tristețe, așa cum reiese din secvența „Sunt foarte trist!”, o emoție pe care o împărtășește prietenilor – pisoiului Tiț, ariciului, ursului, colegilor de la circ, dar și cititorului. Această emoție se dovedește necesară, deoarece reprezintă punctul de pornire al evoluției personajului care se avântă curajos către necunoscut.

Fragmentul de text are semnificații profunde prin prezentarea unei aventuri indispensabile formării unei personalități care poate reprezenta un exemplu pentru cititori.

Testul 16 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al cărții, identificați în textul 2, sunt „pagini” și „autoarei”.

2. b; **3.** a; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doru îl cunoștea pe anticar, o rudă mai îndepărtată a copiilor.	x	
Copiii nu înțelegeau ce vrea anticarul să spună prin „Câștigă cine ajunge ultimul!”.	x	
Pentru a primi dulciuri, copiii se străduiau să rezolve corect probleme de logică, compuse pe loc de anticar.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Strada Maiakovski se află în București.		x
Naratoarea are o viziune melancolică asupra existenței, dublată de o naivitate comică.	x	
Romanul *Inocenții* a fost tradus în peste zece limbi europene.		x

6. O trăsătură a anticarului, identificată în fragmentul dat, este simțul umorului, remarcat de naratorul-personaj. Acesta reiese, prin caracterizare indirectă, din descrierea fizică a anticarului în secvența „Din mijlocul bărbii apărea o gură mucalită, care-și ținea râsul prizonier în interior”.

7. O temă comună, identificată în cele două texte, este lectura. În textul 1, bătrânul anticar pare desprins dintr-o poveste, așa cum reiese din secvența: „ne-am împrietenit imediat, deplin, cum uneori, te împrietenești cu un om dintr-o carte”. Textul 2 prezintă romanul „Inocenții”, scris de Ioana Pârvulescu, o carte „frumoasă ca un basm adevărat”, prin intermediul căreia orice cititor rememorează vârsta fericită a copilăriei.

8. Consider că acțiunea de a dărui este importantă și reprezintă una din formele de apreciere față de cineva. Un argument în sprijinul opiniei formulate este că oferirea unui cadou exprimă sentimentele celui care dăruiește față de cel care primește. De exemplu, în textul „Inocenții” de Ioana Pârvulescu, copiii, care s-au atașat de anticar, se gândesc să-și arate recunoștința pentru faptul că a devenit prietenul lor, cu „un ceas «antiacvatic»”, un dar achiziționat din „banii puși deoparte”. Deși prețuirea poate fi arătată prin modalități variate, recompensarea celor dragi cu un cadou reprezintă un gest frumos, care produce bucurie în sufletul acestora.

Scanned with OKEN Scanner

9. Fragmentul din „Inocenții" de Ioana Pârvulescu poate fi asociat cu romanul „Charlie și fabrica de ciocolată" de Roald Dahl. O valoare culturală comună este prietenia dintre copii și adulți, aceștia din urmă devenind modele pentru cei mici. În textul-suport, anticarul câștigă aprecierea celor mici, prin bunătate și inventivitate, fiind asociat de aceștia cu „un om dintr-o carte". În textul scris de Roald Dahl, personajul principal, Charlie Bucket, îl admiră pe excentricul proprietar al fabricii de ciocolată, Willy Wonka, și se împrietenește cu acesta. Charlie este uimit când noul său amic îi dăruiește, în semn de prețuire, afacerea sa.

B.

1. a; **2.** b; **3.** c; **4.** c.

5. „ne" – pronume personal; „trase" – adjectiv provenit din verb la participiu;
„(o) minunăție" – substantiv comun, simplu

6. „mai interesante" – nume predicativ
Cărțile interesante nu au fost remarcate de acești copii. (atribut adjectival)

7. „fratele meu a spus" – propoziție principală

„că e imposibilă" – propoziție subordonată completivă directă

„și a primit ca premiu tot cornetul cu bomboane" – propoziție principală

8. „Eu cred că fiecare om trebuie să aibă un secret al lui, ca să fie cu adevărat frumos. [...] Când îți pierzi un secret e ca și cum te-ai împuțina, ca și cum ai scădea în înălțime în loc să crești."
(Ioana Pârvulescu)

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Personajul, o ființă imaginară care participă la acțiunea dintr-un text narativ, reprezintă un element esențial prin care autorul își transmite viziunea particulară asupra temei abordate. Fragmentul din romanul „Inocenții" de Ioana Pârvulescu surprinde portretul bătrânului anticar, atât prin intermediul caracterizării directe, cât și al celei indirecte.

Anticarul este personaj principal, individual, pozitiv, prezentat pe parcursul acțiunii în relație cu patru copii pe care îi captivează prin bunătate și creativitate. Acesta nu este individualizat prin nume propriu și are un statut incert, copiii considerându-l unchi sau „rudă mai îndepărtată". De asemenea, bătrânul administrează un „magazin de comori" care îi fascinează pe cei mici.

Prin caracterizare directă, personajul-narator îi alcătuiește un portret fizic, cu ajutorul amintirilor copilului care l-a cunoscut. Acesta reliefează vârsta înaintată a anticarului, dar și o stare de sănătate precară. Precum „un personaj de roman", desprins, parcă, din cărțile copilăriei, anticarul „avea o barbă cât toate zilele" și „o gură mucalită, care-și ținea râsul prizonier în interior", iar „sprâncenele erau ca streșinile" și „ochii străluceau de luminițe". Deși era mai puțin observabil pentru copiii dornici să descopere lumea alături de noul lor prieten, acesta era „palid" și „sleit de puteri", stând mai mult așezat, dar continuând să-i fascineze.

Prin caracterizare indirectă, se conturează portretul său moral. Anticarul este inventiv și inteligent, pentru că se gândește permanent să-i bucure pe copiii care îl îndrăgesc și cu care devenise bun prieten, arătându-le o familiaritate care îi uimește: „Ne-a primit de parcă ne cunoștea dintotdeauna și ne-am împrietenit imediat". Le propune probleme de logică sau jocuri captivante, cu rol moralizator. Epuizarea cauzată de vârsta înaintată și de probleme de sănătate nu-l împiedică să dovedească înțelegere față de copii, ajutându-i să diversifice jocurile („nu obosea să inventeze ceva nou în jocurile noastre vechi") sau propunându-le lecții de viață care deveneau „mai interesante decât cele de la școală". În semn de prețuire profundă, copiii se gândesc să renunțe la economiile lor pentru a-i dărui un obiect, o dovadă palpabilă pentru bătrân a importanței prieteniei dintre ei.

Scanned with OKEN Scanner

O valoare personală, corelată cu cea a personajului, este atitudinea față de copii, manifestată prin străduania de a le înveseli zilele de vacanță. Ca anticarul din textul-suport, mă străduiesc să păstrez o atmosferă optimistă atunci când mă aflu în preajma celor mai mici decât mine.

Testul 17 - model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două mărci ale subiectivității din text sunt pronumele personal „eu" și verbul „găsii".

2. a; **3.** d; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Paznicul se străduia de unul singur să facă ordine la poarta școlii.		x
Clasa a III-a avea 54 de elevi.	x	
Enrico a început să-și aprecieze profesorul.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În prima zi de școală, elevii erau îmbrăcați în uniforme negre.		x
Școlarii aveau inima „doldora de furnici și viespi" din cauza fricii.		x
15 septembrie marca finalul zilelor libere.	x	

6. Băiatul este iubitor față de mama sa. Această trăsătură reiese, în mod indirect, din atitudinea personajului, surprinsă în secvența „simțeam nevoia de a mă arunca în brațele ei".

7. O temă comună a celor două texte este școala. În primul text naratorul prezintă experiența sa din prima de zi școală în clasa a III-a, iar în textul al doilea, autoarea ne spune cât de important era începutul de școală pentru ea.

8. Consider că educația primită la școală este, într-adevăr, o comoară neprețuită. Educația asigură stabilitatea, dezvoltarea socială și personală, reprezentând o valoare primordială a existenței umane. De exemplu, în textul-suport, autoarea mărturisește cu emoție ce reprezenta pentru ea fiecare început al anului școlar. Aceste amintiri o însoțesc pe tot parcursul vieții.

9. Fragmentul din „Cuore, inimă de copil" de Edmondo De Amicis poate fi asociat cu opera literară „Elev" de Mircea Sîntimbreanu. O valoare culturală comună este educația din mediul școlar. În textul-suport, elevul Enrico admiră sinceritatea dascălului său și maniera în care a ales să le facă educație. În textul asociat, naratorul evocă o lecție de viață, primită de la învățătorul său care, deși își pierduse mâna dreaptă în război, se străduia să se ridice la nivelul așteptărilor elevilor, exersând mereu pentru a se perfecționa.

B.

1. c; **2.** a; **3.** d; **4.** b.

5. „iar" – adverb de mod
Maria scrie, iar Laura citește. („iar" – conjuncție coordonatoare adversativă)

6. Nu vorbi urât despre profesor! (complement prepozițional)

7. Între propoziția 1 și propoziția 2 se stabilește un raport sintactic de coordonare prin joncțiune, cu ajutorul conjuncției coordonatoare copulative „și".

Scanned with OKEN Scanner

8. La ora douăsprezece, băiatul al cărui profesor s-a schimbat și pe care programul școlar al anului aceluia îl speria a plecat acasă pentru a găsi soluția optimă.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Pitești, 12 iunie 2023

Doamnă învățătoare,

Au trecut anii și nu cred că am reușit să vă spun vreodată cât de importantă sunteți pentru mine. M-am hotărât să vă scriu în semn de mulțumire pentru rolul pe care l-ați avut în formarea mea ca om.

Sunt convinsă că sunt oameni care devin modele pentru fiecare dintre noi. Dumneavoastră sunteți modelul meu.

Rememorez prima zi de școală din clasa pregătitoare. Larmă de glasuri, copii fericiți, părinți emoționați, toate acestea mi-au rămas în amintire de parcă s-au petrecut ieri. V-ați apropiat de mine cu privirea blândă și mi-ați vorbit calm, dar hotărât. M-a impresionat această primă întâlnire. Nu știam încă ce presupune viața de elev. Despre acest aspect tot dumneavoastră mi-ați vorbit.

Am intrat în clasă, dar îmi amintesc că am început să plâng. Îmi pierdusem ghiozdanul. De emoție, l-am lăsat în curtea școlii și apoi nu știam ce se întâmplase cu el. Ați mobilizat toți colegii, care au început să-l caute. Se uitau prin tufișuri, pe după copaci, până când a fost găsit. În acel moment, ați predat prima lecție: oamenii trebuie să se ajute între ei.

Acum, pe punctul de a păși în clasa a VIII-a, îmi dau seama cât de multe ne-ați învățat. Sper să ne revedem peste ani și să-mi spuneți că sunteți mândră de mine.

Cu respect,
Mihaela Georgescu

Testul 18 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două destinații ale celor trei corăbii sunt „spre Poluri” și „spre Ecuator”.

2. c; **3.** c; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Prima strofă conține o personificare.	x	
Navele sunt încărcate cu aur și chihlimbar.	x	
Ultima strofă conține o imagine vizuală.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pe bricul „Mircea”, tinerii învață să navigheze.	x	
Nava-școală nu părăsește Marea Neagră.		x
Următoarea destinație a bricului „Mircea” este strâmtoarea Gibraltar.	x	

6. „smaralde verzi” – epitet cromatic; „Tristețea-acelor romanțe” – personificare

7. Elementul comun celor două texte este navigația. Primul text, liric, prezintă navigația văzută de un eu liric sensibilizat de destinul incert al corăbiilor atrase spre porturi

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

îndepărtate și de singurătatea tragică a porturilor pe care le părăsesc. Al doilea text prezintă aspecte concrete din jurnalul unui comandant de navă. Una dintre note se referă la locurile pe care echipajul său le-a vizitat pe insula Corsica.

8. Sunt de părere că și tinerii pot fi impresionați de istoria unui loc, mai ales dacă este unul în care a trăit un personaj marcant al istoriei sau al culturii universale. De exemplu, în textul al doilea este prezentată o incursiune în istoria portului Ajaccio din Corsica, locul natal al lui Napoleon Bonaparte. Aceasta îi impresionează profund pe tinerii de pe bricul „Mircea", după cum reiese din următoarea secvență: „[...] tinerii studenți și elevi de la bordul navei au uitat [...] de Mircea, de răul de mare, de torsul zgomotos al motorului navei și au evadat în lumea sfârșitului de secol XVIII".

9. Textul literar „Romanța celor trei corăbii" de Ion Minulescu mă duce cu gândul la poezia „Dintre sute de catarge" de Mihai Eminescu, ambele texte construindu-și universul poetic în jurul imaginii mării ca metaforă a vieții. Textul-suport dat surprinde tristețea poetului față de destinul imprevizibil care poate afecta pe oricine înfruntă valurile vieții. Iar poezia lui Mihai Eminescu este tot o metaforă a vieții supuse predestinării, valurile reprezentând simboluri ale obstacolelor pe care fiecare dintre noi le depășim.

B.

1. b; **2.** c; **3.** a; **4.** c.

5. Un jurnal de bord al navei-școală a fost scris de căpitan-comandorul Mihai Egorov.

6. Substantivul cu funcția de atribut: „navei"
Propoziția: Am așteptat <u>nava</u> în port.

7. „De altfel, Ajaccio a fost și locul" – propoziție principală
„unde ne-am convins încă o dată de frumusețea peisajului mediteranean, de plajele frumoase și de pasiunea oamenilor pentru bărci și navigație" – subordonată atributivă

8. Dacă vă doriți să călătoriți cu vaporul, eu pot îndeplini aceste visuri. Faceți rezervare, sunând la numărul de pe ecran! Doar primele persoane vor primi o reducere de 10%.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

12 august 2023

Dragă Andrei,

Abia aștept să ajung acasă și să-ți povestesc pe îndelete ce emoții și experiențe am trăit zilele acestea pe mare.

Știi că a fost un an greu pentru mine, pentru că am avut parte de multe evenimente peste care, din fericire, am trecut cu bine. Ei, dar pentru rezultatele mele, părinții mi-au oferit, pe lângă mult așteptata vacanță la mare, o plimbare cu bricul Mircea. Știau și ei că marea mea dorință este să mă plimb cu nava de antrenament a elevilor de la Marină.

De când am urcat la bord, am simțit o emoție puternică. A fost minunat să văd soarele ieșind din apele liniștite ale mării albastre și limpezi și să merg pe drumul strălucitor de raze desenat pe apă, într-o plimbare legănată, dar vioaie, cu bricul bătrân... Am admirat și priveliștea mării de dimineață, în compania pescărușilor gălăgioși și a delfinilor jucăuși precum niște copii. Ulterior, am simțit că marea îmi pregătise un spectacol grandios de parcă ar fi știut de recompensa pe care o plănuiseră părinții mei. Iar eu eram, acum, cel mai norocos dintre cei care puteau privi tabloul.

În jurul meu roiau elevii de pe bric. M-au lăsat să admir priveliștea și, după aceea, m-au invitat să particip la activitățile lor de la bord. Trebuie să-ți mărturisesc: m-am simțit

foarte încântat! În primul rând, pentru că era o activitate la care visam de mic, și, în al doilea rând, pentru că am primit în timpul exercițiilor un cadou minunat: un echipament complet de marinar!

Acum, la final de călătorie, mă simt hotărât să urmez o carieră de marinar. Am așezat uniforma în bagaj și aștept cu nerăbdare să ți-o arăt și ție.

Închei aici scrisoarea mea cu promisunea că îți voi povesti totul când revin acasă.

Cu drag,
prietenul tău

Testul 19 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Două activități pe care le desfășura mama sunt spălatul dușumelelor și gătitul.

2. c; **3.** b; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Mătușa fetiței este darnică.		x
Singura jucărie a fetiței este o minge verde.	x	
Vacanța la Cneajovo durează două luni.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Maria Enescu este extrem de grijulie.	x	
Costache Enescu ajunge primar în Cracalia.	x	
George primește prima vioară la 5 ani.		x

6. O trăsătură a personajului, așa cum reiese din fragmentul dat, este zgârcenia. Naratorul prezintă această caracteristică folosind caracterizarea directă, în secvența „Din discuțiile dintre mama și tata știam că a avut zestre mare și că-i tare zgârcită.”.

7. Un element comun celor două texte-suport este fascinația pentru ceva nou, inedit. Din primul fragment aflăm că fetița este fascinată de împrejurimile satului Cneajovo și de aventurile trăite în acele locuri în vacanța de vară. Al doilea text surprinde fascinația lui George Enescu pentru sunetul viorii, încă de la vârsta de trei ani. Micul George își dorea atât de mult o vioară, încât a încercat chiar să-și confecționeze singur una.

8. Sunt de părere că atitudinea părinților ne poate influența viața de adult, deoarece evenimentele din copilărie stau la baza formării noastre. De exemplu, din textul al doilea aflăm că George Enescu a devenit un adult extrem de sensibil pentru că a avut parte de grija exagerată a mamei, după cum el însuși mărturisește: „Și, dacă astăzi sunt un bărbat hipersensibil, un fel de jupuit de viu, explicația cred că trebuie căutată în copilăria mea”.

9. Asociez fragmentul din „Pânza de păianjen” de Cella Serghi cu „Hoțul de cărți” de Markus Zusak, deoarece ambele texte surprind aceeași valoare morală, și anume, prețuirea familiei. În fragmentul dat, fetița duce dorul familiei cât locuiește la mătușa ei, și își dorește ca mama să petreacă mai mult timp alături de ea. De aceea, se bucură atunci când se îmbolnăvește și primește toată atenția mamei. În textul citit de mine, Liesel este separată de familia ei, dar o regăsește la finalul războiului și se bucură de reîntâlnirea cu părinții.

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. c; **2.** b; **3.** c; **4.** d.

5. „încordați" – adjectiv provenit din verb la participiu; „toate" – adjectiv pronominal nehotărât; „noul" – adjectiv propriu-zis

6. Îți place sunetul viorii?
Am primit sfatul de la un om generos.

7. „Bătrânii satului își aminteau" – propoziție principală
„că a încercat" – propoziție subordonată completivă prepozițională
„să facă una dintr-un strujan de porumb" – propoziție subordonată completivă directă

8. *știi, a căror, noastre*

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Fetița pleacă la rudele sale, mama considerând că este bine pentru starea ei de sănătate să petreacă timp la țară.

Mătușa nu este așa cum se așteaptă și o primește cu răceală, dar ea alege să se bucure de împrejurimile satului Cneajovo. Are o singură jucărie, o minge verde, pe care o pierde, de aceea își umple timpul explorând câmpul. Își amintește de un eveniment la care a participat toată familia, o eclipsă de soare.

Reîntoarsă acasă, este primită cu bucurie de familie, iar tatăl îi cumpără prăjituri pentru a marca momentul. Cu toate acestea, mama nu îi acordă suficientă atenție, fiind foarte ocupată cu treburile casnice. Fetița își amintește că atunci când fusese bolnavă primise toată atenția mamei și-și dorește să repete experiența.

Testul 20 – model de rezolvare

Subiectul I — 70 de puncte

A.

1. Din salariu, Florina își achiziționează un frigider.

2. b; **3.** d; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Florina ajunge tehnician dentar.	x	
Pe lângă salariu, Florina are și alte venituri.		x
Florina are trei colegi tineri.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Alimentele se procurau mai ușor pe cartelă.		x
Camelia obține post la Târgu Jiu.	x	
Amintirile Cameliei sunt neplăcute.	x	

6. Naratorul identificat în fragmentul dat este obiectiv. Narațiunea se face la persoana a III-a, cu ajutorul formelor verbale specifice acestui tip de narator: „fusese", „erau", „era".

7. Elementul comun celor două texte este prezentarea unor meserii în perioade dificile. În primul text este prezentată Florina, o fată care alege să devină tehnician dentar, după ce a fost exmatriculată de la Facultatea de Medicină din cauza rigorilor sistemului. Al

Scanned with OKEN Scanner

doilea text surprinde dificultățile pe care absolvenții de facultate le aveau de înfruntat ca să profeseze meseria pentru care se pregătiseră.

8. Sunt de părere că orice carieră trebuie să se bazeze pe pasiune, educație, dar mai ales pe onestitate, deoarece doar așa te vei putea bucura de rezultatele muncii tale și vei fi apreciat, indiferent de domeniul în care vei profesa. De exemplu, personajul din textul 1, Florina, este apreciat de pacienți pentru onestitate. Ea însăși mărturisește că își primește plata pentru munca depusă, iar alte beneficii i-ar strica liniștea sufletească: „Nu vreau să poată, la o adică, să mă-nvinuiască cineva de ceva".

9. Fragmentul din textul „Pe apa sâmbetei" de Ileana Vulpescu poate fi asociat cu romanul „Cazul Magheru" de Mihail Drumeș, deoarece în ambele texte universul ficțional are în centru imaginea generozității unor cadre medicale. Fragmentul dat pune accentul pe imaginea unui personaj generos, Florina, care nu acceptă plată suplimentară din partea pacienților, ba chiar le rezolvă gratuit anumite probleme. În textul citit de mine, generozitatea ia chipul doctorului Magheru care refuză să primească bani pentru rezolvarea unor cazuri medicale grave. Unul dintre cazuri este cel al unei fete paralizate pe care reușește să o vindece.

B.

1. b; **2.** a; **3.** a; **4.** a.

5. „a ales" – modul indicativ; „să aleagă" – modul conjunctiv; „nu ar fi avut" – modul condițional-optativ

6. Ion este absolvent de Inginerie.
Ți-a plăcut cadoul pe care l-ai primit de la el?

7. „Perioada a rămas în memoria multora dintre cei [...] și ca una a crizei economice, a lipsurilor de toate felurile, a frigului în case și a raționalizării alimentelor" – propoziție principală
„care trăiau atunci" – propoziție subordonată atributivă

8. Mi-ar plăcea să aleg o meserie care să îmi aducă succese, dar mă pricep doar la muzică. Părinții m-au sfătuit să aleg informatica.

Subiectul al II-lea — 20 de puncte

Personajul este un element definitoriu al textului narativ, un instrument al autorului care ajută la transmiterea viziunii artistice prin intermediul faptelor, al limbajului sau al modului în care este construit.

Personajul central al fragmentului dat este Florina, deoarece ea este prezentă pe tot parcursul acțiunii prezentate, atenția fiind concentrată asupra faptelor ei și a modului său de a gândi: „Florina... la optsprezece ani, fără o meditație măcar, intrase la medicină".

Florina este o tânără care, în ciuda obstacolelor, reușește să ajungă tehnician dentar și să-și practice meseria cu dăruire, ajutându-i pe toți cei care aveau nevoie.

Prin intermediul caracterizării directe, sunt surprinse doar câteva trăsături ale personajului care pun în valoare tinerețea („Florina fiind cea mai tânără") și statutul („De când era salariată [...]").

Trăsăturile dominante de caracter sunt evidențiate prin intermediul caracterizării indirecte. Astfel, ceea ce o definește pe Florina este cinstea, deoarece nu acceptă atenții sau plata suplimentară de la pacienți. Consideră că este plătită pentru munca pe care o face cu pasiune – „De la părinții copiilor cărora le fac aparate nu primesc nici măcar un săpun sau un deodorant. Nu vreau să poată, la o adică, să mă-nvinuiască cineva de ceva".

Scanned with OKEN Scanner

O altă caracteristică a personajului este dorința de implicare. Pentru că este foarte pricepută, primește cele mai dificile lucrări, chiar dacă asta înseamnă să lucreze suplimentar: „Acesta apela mereu la serviciile Florinei, în special pentru lucrări complicate, care cereau mare pricepere și multă răbdare".

Mă regăsesc în acest personaj, pentru că și eu împărtășesc o valoare de care Florina dă dovadă: dorința de a evolua. Asemenea personajului din textul dat, și eu îmi doresc să învăț de la cei din jurul meu să mă adaptez, să fiu un om educat și să ajung o persoană de succes. În concluzie, pot spune că autoarea reușește să evidențieze trăsăturile de caracter care fac din Florina un personaj remarcabil.

Testul 21 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Un element al identității naționale este steagul.

2. a; **3.** d; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Versul „Un cântec făcut dintr-un lut absolut" se referă la creația literară.	x	
Omul acceptă orice sacrificiu pentru patrie.	x	
Țara reprezintă trecutul, prezentul și viitorul fiecăruia.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Autorul s-a născut în Slovacia.		x
Mama sa provine din România.		x
Prima capitală vizitată de autor a fost Bucureștiul.		x

B.

1. d; **2.** b; **3.** a; **4.** c.

5. „prima" – numeral ordinal cu valoare adjectivală; „marile" – adjectiv propriu-zis

6. (1) Nu am învățat încă despre munții patriei.
(2) Tema de azi a fost ușoară.

7. „Am insistat asupra acestor aspecte" – propoziție principală
„pentru că nu pot vorbi despre patria mea ignorându-le." – propoziție subordonată circumstanțială de cauză

8. Nu mi-ar **displace/displăcea** să dedic **aceiași/aceeași** **poezie/poiezie** **dragei/dragii** mele surori, **din cauza/datorită** **căreia/cărora** am învățat să citesc.

Testul 22 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al războiului sunt „soldatul" și „medaliile".

2. d; **3.** a; **4.** d.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În 1943, Anglia se afla în război.	x	
Primul război dus de Ada era cel cu fratele ei.	x	
Camera Adei era ca o închisoare.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Yeva Skalietska a consemnat experiențele trăite în timpul războiului.	x	
Michael Morpurgo s-a născut în Londra postbelică.		x
În copilărie, el fusese impresionat de imaginea unui veteran de război.	x	

B.

1. c; **2.** d; **3.** a; **4.** d.

5. „trei" – numeral cardinal cu valoare substantivală; „noaptea" – adverb de timp

6. a) construcție activă; b) construcție pasivă

7. „îmi revenea mie sarcina" – propoziție principală
„să-i dau lui Jamie ceva de mâncare" – propoziție subordonată atributivă
„și să-l țin ocupat" – propoziție subordonată atributivă
„să nu facă gălăgie" – propoziție subordonată circumstanțială de scop/finală
„până când se gândea ea" – propoziție subordonată circumstanțială de timp
„să se trezească" – propoziție subordonată completivă prepozițională

8. *m-aș bucura, aș ști, să se transforme, noștri, ultimele, pe care*

Testul 23 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al familiei sunt „tată" și „fiu".

2. d; **3.** a; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Anotimpul în care se petrece acțiunea este vara.	x	
Ianke a aruncat de trei ori cu săpun în Cadâr, pentru a-l trezi.		x
Ianke și Take erau nemulțumiți că nu aveau clienți.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Ștefan Capșa s-a născut la București.		x
Tăbăcăria lui Dumitru Capșa se afla în București, în apropiere de Hanul lui Manuc.	x	
Constantin, Anton, Vasile și Grigore Capșa au deschis o cofetărie.	x	

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. b; **2.** d; **3.** d; **4.** c.

5. „se petrecuse" – timpul mai-mult-ca-perfect; „vor absolvi" – timpul viitor standard

6. „sunt" – predicat verbal; „trei" – atribut adjectival; „de târgușor" – atribut substantival prepozițional

7. Între propoziția 1 și propoziția 2, se stabilește un raport sintactic de subordonare prin joncțiune, cu ajutorul pronumelui relativ „(pe) care". Între propoziția 1 și propoziția 3, se stabilește un raport sintactic de coordonare prin joncțiune (cu ajutorul conjuncției coordonatoare adversative „iar").

8. *decât, ale cărei, înduioșau, dorea, aceiași*

Testul 24 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al istoriei sunt „voievod" și „Mihai Viteazul".

2. b; **3.** c; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Primul caiet găsit de Răzvan în pod era de istorie.		x
Răzvan aflase de existența caietelor de la bunicul său.	x	
Unirea provinciilor românești este comparată de Răzvan cu rezolvarea unui puzzle.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Armata lui Sinan Pașa dorea cucerirea Valahiei.	x	
Pentru a le permite otomanilor trecerea la nord de Neajlov, pe un alt drum, Mihai plasează o oaste transilvăneană la Singureni.		x
Mihai Viteazul i-a înfruntat pe turci în mlaștina de la Călugăreni.	x	

B.

1. d; **2.** d; **3.** b; **4.** d.

5. „enerva" – timpul imperfect; „interzisesem" – timpul mai-mult-ca-perfect; „ar fi lipsit" – timpul perfect

6. „și" – cazul dativ; „le" – cazul acuzativ

7. „că Bunucul era foarte impresionat de el" – propoziție subordonată completivă directă
„sau avea probleme cu ortografia" – propoziție subordonată completivă directă
„pentru că mereu scria Mihai Viteazul" – propoziție subordonată circumstanțială de cauză

8. *aș dori, să vii, cui, să participe, tuturor, ar plăcea*

Testul 25 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două elemente de peisaj sunt „Dunărea" și „ostrovul".

2. a; **3.** d; **4.** c.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Textul prezintă un tablou din natură.	x	
Minaretul este poziționat într-o vale.	x	
Vocea poetică este fascinată de o insulă mare, de pe Dunăre.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
17 martie este declarată Ziua Dunării.		x
Dunărea este o sursă de apă potabilă.	x	
În ultimul deceniu al secolului trecut, s-a constatat o îmbunătățire a calității apei din Dunăre.		x

B.

1. a; **2.** d; **3.** d; **4.** a.

5.

Substantivul selectat	Cazul
„(pentru) popoare”	acuzativ
„(ale) Europei”	genitiv
„fluviul”	nominativ

6. „a fost facilitată” – predicat verbal

7. Între propoziția 1 și propoziția 2 se stabilește un raport sintactic de subordonare prin joncțiune, cu ajutorul adverbului relativ „ (de) unde”. Între propoziția 3 și propoziția 4, se stabilește un raport de coordonare prin joncțiune, cu ajutorul conjuncției coordonatoare copulative „și”.

8. Mi-ar plăcea ca semenii să aibă respectul cuvenit pentru natură, pentru că neglijarea acesteia are niște repercusiuni devastatoare.

Testul 26 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două elemente ale planului cosmic sunt soarele și luna.

2. b; **3.** a; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În prima strofă se prezintă un răsărit de soare.		x
Atmosfera sugerată este una de liniște.	x	
Ultima strofă conține imagini auditive.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Escapadele la bunici estompau din monotonia vacanțelor de vară.	x	
Casa bunicilor este situată în mijlocul satului.		x
Ulița spre casa bunicilor este asfaltată acum.		x

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. a; **2.** c; **3.** a; **4.** a.

5.

Atributul selectat	Partea de vorbire prin care este exprimat
„bunicilor"	substantiv comun
„Lor"	pronume personal
„Generoase"	adjectiv propriu-zis

6. „vara" – adverb de timp
Vara este așteptată de toți. (substantiv)

7. „M-am avântat înspre acest experiment regresiv" – propoziție principală
„fără să mă gândesc la toate consecințele" – propoziție subordonată circumstanțială de mod

8. **Ar fi/ar fii** minunat dacă ai acorda **un pic/umpic** de timp cititului unei cărți de aventuri **care/pe care** să te poarte într-o lume nouă. Astfel **ai descoperii/ai descoperi** un univers imaginar fascinant din care **vor dispare/vor dispărea** toate **celelalte/celalante** probleme.

Testul 27 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două cuvinte din câmpul lexical al naturii sunt „luna" și „flori".

2. b; **3.** c; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Imaginea lunii domină peisajul.	x	
Cetățuia se află deasupra unei prăpastii.	x	
Voinicul urcă pe munte.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Luna este cel mai apropiat corp ceresc de Terra	x	
Richard Nolle este un astronom renumit pentru studiile sale.		x
Termenul ,,supermoon" denumește un proiect astronomic.		x

B.

1. a; **2.** c; **3.** b; **4.** b.

5. „cel mai apropiat" – grad superlativ relativ de superioritate
„medie" – grad pozitiv
„foarte mari" – grad superlativ absolut de superioritate

6. (1) Discuția cu fiecare a lămurit problema.
(2) Ne veți vorbi despre lună?

7. „Când ne uităm înspre orizont" – propoziție subordonată circumstanțială de timp
„care împrăștie lumina Lunii" – propoziție subordonată atributivă

Scanned with OKEN Scanner

8. Lumina lunii poate fi sursă de inspirație și pentru artiștii plastici, nu doar pentru poeți. Vino pregătit să realizăm cel mai frumos tablou din expoziție!

Testul 28 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al familiei sunt „gineri" și „nepoți".

2. b; **3.** c; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Chiriachița este soția lui Spirache.		x
Spirache este un om modest și onest.	x	
Familia susține visurile lui Spirache.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Privirea este un indice de evaluare a onestității.	x	
Unii angajatori preferă persoane fără experiență.	x	
Ești mult mai apreciat când ești sincer.	x	

B.

1. b; **2.** a; **3.** a; **4.** a.

5. Angajații care evoluară la joburile lor fură cei care își prezentară cu onestitate abilitățile și interesele la interviu.

6. În enunțul dat, verbul „a fi" are valoare copulativă.
Proiectul meu este acasă. – valoare predicativă

7. „care precizează" – propoziție subordonată atributivă
„că sunt dispuși" – propoziție subordonată completivă directă
„să angajeze persoane fără experiență." – propoziție subordonată completivă prepozițională

8. Chiar dacă **ști/știi** cum să redactezi un CV, mi-ar **plăcea/place** să te ajut cu **câte va/câteva** sfaturi pe care le consider **inportante/importante**: **nu fi/nu fii** modest, dar prezintă **informații/informați** reale.

Testul 29 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două specii de pește menționate în textul 1 sunt „crapi" și „plătică".

2. c; **3.** b; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Amin este paznic al gardurilor Pocioveliștii.	x	
Amin dorește să prindă un somn uriaș.	x	
Peștele uriaș iese la suprafață.		x

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pescaturismul este inițiativa lui Ivan Patzaichin.		x
Turiștii vor pescui alături de săteni.	x	
Turiștii vor înnopta în colibele pescarilor.	x	

B.

1. a; **2.** c; **3.** a; **4.** c.

5. Vacanța turiștilor pescari va începe din Tulcea, unde se vor îmbarca în șalupe rapide cu destinația Mila 23.

6. (1) Vom merge într-un sat de pescari.
(2) Prinde peștele acela!

7. „Acolo vor fi întâmpinați de săteni" – propoziție principală
„care îi vor plimba cu lotcile pe canalele Deltei" – propoziție subordonată atributivă

8. *să fii, fă-ți, cele mai frumoase, vizitând, lor, însuți*

Testul 30 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două repere de spațiu din textul 1 sunt „din spate" și „pe iarbă".

2. b; **3.** b; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Bărbatul are multe tăieturi pe față.	x	
Băiatul crede că bărbatul lucrează în port.		x
Băiatul nu acceptă recompensă.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Școala se află pe strada Mântuleasa.	x	
Directorul observă că băiatul este miop.		x
Nicu nu ia parte la jocul celorlalți.		x

B.

1. c; **2.** b; **3.** a; **4.** b.

5.

Adjectivul selectat	Tipul adjectivului
„deformată"	adjectiv participial
„mușchiuloși"	adjectiv propriu-zis
„sângerânde"	adjectiv gerunzial

6. „acesta" – adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere
Acesta este locul menționat pe hartă. (pronume demonstrativ de apropiere)

7. Copiii participau la un joc care nu îmi place și care atrage dezacordul celorlați.

8. Problema cu tramvaiele trase de cai era că animalele puteau lucra doar un număr limitat de ore într-o anumită zi. Mai mult decât atât, nu puteau fi îngrijite permanent, iar cantitățile de resturi pe care le produceau erau foarte mari.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 31 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Un reper temporal din textul 1 este „marți”.

2. d; **3.** b; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Textul prezintă întâmplări obișnuite din viața membrilor familiei Dursley.		x
Tatăl l-a ciupit ușor de obraz pe Dudley.		x
Domnul Dursley a privit motanul prin oglinda retrovizoare.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Evenimentul dedicat copiilor a durat două zile.	x	
La spectacolul de magie sunt invitați exclusiv copiii.		x
Articolul a fost publicat pe data de 1 iunie.		x

B.

1. c; **2.** a; **3.** c; **4.** b.

5.

Verbul selectat	Modul verbului selectat
„avea”	indicativ
„ar fi putut”	condițional-optativ
„să descopere”	conjunctiv

6. Cât costă mâncarea pentru motan?
Mâncarea este pentru motan.

7. „în care începe povestea noastră” – propoziție subordonată atributivă

8. I-am cumpărat Mariei înseși o carte de povești, deoarece știu că-i place să citească.

Testul 32 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al familiei sunt „nenecuța” și „maică-mii”.

2. c; **3.** d; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Leonaș se întâlnește cu Luluța la Bârzoieni.	x	
Leonaș locuise patru ani la Paris.		x
Chirița plănuia să o căsătorească pe Luluța cu Leonaș.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Nicolae este cel de-al patrulea copil al lui Ferdinand și al Mariei.	x	
Ferdinand îl caracteriza pe Nicolae ca fiind un băiat frumos.		x
Nicolae s-a căsătorit în public cu Ioana Dolette.		x

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. a; **2.** c; **3.** d; **4.** a.

5.

Pronumele selectat	Felul pronumelui selectat
„ce”	pronume interogativ
„i-”	pronume personal
„se”	pronume reflexiv

6. „24” – atribut adjectival; „Mihai” – apoziție

7. „Principele nu a vrut” – propoziție principală

„să-și depășească condiția de membru al Regenței, nefiind vanitos și neavând ambiții politice” – propoziție subordonată completivă directă

8. Cei doi copii zglobii au urcat pe trepte, ajungând la Castelul Reginei Maria de la Balcic.

Testul 33 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Doi termeni din câmpul lexical al istoriei sunt „lupte” și „daci”.

2. d; **3.** a; **4.** b.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Chiriachiței îi place numele de alint al nepoatei sale.		x
Sarmisegetuza fusese cetatea dacică a lui Traian.		x
Decebal dorește să-l trimită pe Traian să-i cumpere țigări.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Autoarea a copilărit în Anglia.	x	
Bunicul autoarei, Andrei, a scris data, ora nașterii și numele copilului în partea din interior a ferestrei.		x
Un dar de nuntă a fost o punguță brodată cu monograma cuplului, închisă cu un șiret și plină cu migdale franțuzești.	x	

B.

1. d; **2.** b; **3.** a; **4.** d.

5. „lor” – pronume personal; „care” – pronume relativ; „s-” – pronume reflexiv

6. Cetatea lui Decebal nu a fost vizitată încă de elevii clasei noastre.

7. Raportul sintactic identificat în fraza dată este de subordonare prin joncțiune, cu ajutorul conjuncției subordonatoare „să”.

8. *Dragile, citii, nu voiam, douăsprezece, recapitulasem, am reușit*

Testul 34 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două repere temporale sunt „acum 15-20 de ani” și „toamnă”.

2. b; **3.** c; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Îndrăgostiții obișnuiau să se plimbe cu barca pe lac.	x	
Naratorul textului prezintă, în mod obiectiv, amintirile despre liceul absolvit.		x
În anii de școală, naratorul-personaj venea pe jos la liceu.	x	

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” este o unitate de învățământ de prestigiu.	x	
Domnitorul Alexandru Ioan Cuza înființează, pe 20 mai 1890, al doilea gimnaziu în limba română din București.		x
Activitatea extrașcolară reprezintă cea mai frumoasă tradiție a lăzăriștilor, păstrată de-a lungul timpului.	x	

B.

1. b; **2.** c; **3.** c; **4.** c.

5. „1900” – numeral cardinal, compus, cu valoare substantivală

6. Funcția sintactică: atribut substantival

Enunțul interogativ: Școala aceasta a fost înființată de Alexandru Ioan Cuza?

7. „Parcă e același freamăt adormitor de acum 15-20 de ani” – propoziție principală

„când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineții, pe aleile mai dosnice” – propoziție subordonată circumstanțială de timp

„care adăposteau zeci de… plimbăreți!” – propoziție subordonată atributivă

8. Prim-ministrul a decis înființarea unor licee și, ca să ia această decizie, s-a sfătuit cu membrii cabinetului său.

Testul 35 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Momentul zilei în care se desfășoară acțiunea este dimineața.

2. b; **3.** a; **4.** d.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Corina își dorea să primească vești prin intermediul telefonului.	x	
Pe Ștefan îl enerva prezența telefonului.	x	
Secvența „Haide, puțin curaj, ce Dumnezeu!” reprezintă o indicație scenică.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pe fiul lui Gabriel Liiceanu îl cheamă Ștefan.	x	
În complexul hotelier *Gaylord Opryland* nu te poți descurca nici cu hartă, nici cu tăblițe de ghidaj.		x
Melodia cântată de femeia blondă aducea liniștea premergătoare încheierii zilei.	x	

B.

1. d; **2.** d; **3.** a; **4.** c.

5. „niciun” – adjectiv pronominal negativ

6. Subiectul: prietena

Enunțul asertiv: Maria, prietena mea, mi-a fost alături mereu.

7. George s-a speriat din cauză că a rămas singur.

Scanned with OKEN Scanner

8. Să **știi/ști** că noi vom **călători/călătorii** în America, o destinație **ale cărei/a căror** peisaje sunt memorabile. Sper că vrei să **vi/vii** cu noi și cu părinții **noștrii/noștri** în cea mai **minunată/minunata** excursie planificată vara aceasta.

Testul 36 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Două persoane prezente în pagina de jurnal sunt Kugler și Peter.

2. c; **3.** b; **4.** a.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Numele jurnalului este Kitty.	x	
Soții Van Daan sunt invidioși.	x	
Anne își dorește să crească.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Jurnalul Annei Frank dezvăluie ororile războiului.	x	
Anne Frank este o autoare ca toți ceilalți.		x
Anne ne pune înainte o lecție de răbdare.	x	

B.

1. b; **2.** a; **3.** b; **4.** b.

5. „bucuroși" – grad pozitiv; „cele mai sumbre" – grad superlativ relativ de superioritate

6. O pildă de răbdare ne este pusă înainte de „Jurnalul Annei Frank".

7. „Descoperim războiul așa" – propoziție principală

„cum a fost el văzut" – propoziție subordonată circumstanțială de mod

8. *aș fi vrut, mai bine, acestor, lecturii, cele mai profunde, trăită*

Testul 37 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Prenumele a două dintre fetele grupului Cireșarii sunt Lucia și Maria.

2. c; **3.** b; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Dan a făcut rost de o hartă.		x
Victor studiază cu atenție harta.	x	
Râurile subterane au forma unor dungi albastre.	x	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Lupișorii este numele unei patrule de cercetași.		x
În prima zi participă la ateliere tematice.		x
30 de patrule și-au montat corturile.	x	

B.

1. c; **2.** b; **3.** a; **4.** d.

Scanned with OKEN Scanner

5. „primite” – atribut adjectival; „de sine” – atribut pronominal; „de a participa” – atribut verbal

6. Am ajuns cu greutate la corturile noastre.
Le-ai cerut tuturor părerea?

7. În fraza dată există trei propoziții.

8. Un prieten de-ai mei **fac**/**face** parte din Cercetașii României. S-a înscris în această asociație din dorința de **așI**/**a-și** ajuta **semenii**/**semeni** aflați în dificultate și pentru a vedea **doar**/**decât** **copii**/**copiii** veseli în jur. **Ne-a**/**nea** impresionat pe toți gestul său, așa că vom deveni cercetași.

Testul 38 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Cele două obiecte sunt o lopată și un târnăcop.

2. b; **3.** a; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Aventurile lui Tom Sawyer este prima carte a autorului.		x
Există trei scene care i-au plăcut.	x	
Copiii pornesc în aventură la miezul nopții.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Arheologia este un mod de viață.	x	
Profesia de arheolog nu implică responsabilități.		x
Arheologia presupune cercetare sistematică anuală.	x	

B.

1. c; **2.** b; **3.** a; **4.** a.

5. „înseamnă” – modul indicativ; „să fii” – modul conjunctiv; „ar putea” – modul condițional-optativ

6. Importanța și responsabilitatea profesiei de arheolog au fost înțelese.

7. Meseria de arheolog este interesantă, dar mie nu mi-ar plăcea lucrul în condiții meteorologice grele.

8. Mii de oameni, în ultimul deceniu, s-au aventurat în Munții Stâncoși pentru a căuta un cufăr plin cu aur, rubine, smaralde și diamante. Mi-ar fi plăcut să ajung și eu la vânătoarea de comori!

Testul 39 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Cuvintele ce reprezintă indici de spațiu sunt „în dreapta” și „la ușa”.

2. b; **3.** b; **4.** a.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Cațavencu susține că a fost adus din arest.	x	
Tipătescu este nervos.	x	
Cațavencu își dorește funcția de senator.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Debate-ul poate fi abordat de adolescenți.	x	
Debate-ul presupune argumente pro și contra.	x	
Tinerii pot aborda subiecte politice.	x	

B.

1. b; **2.** a; **3.** a; **4.** b.

5. „de libertate" – atribut substantival prepozițional; „a tuturor" – atribut pronominal genitival; „egală" – atribut adjectival

6. Afirmației tale îi lipsesc argumentele.
Participanții la dezbatere sunt toleranți cu cei din jur?

7. „Documentându-ne pe diversele subiecte de ultimă oră, învățăm" – propoziție principală „să filtrăm informația" – propoziție subordonată completivă directă

8. *foarte misterioasă, scenică, se lasă, lovind, a vieții, perpetuă*

Testul 40 – model parțial de rezolvare

Subiectul I

A.

1. Prenumele a două personaje masculine din textul 1 sunt Ianache și Mircea.

2. c; **3.** b; **4.** c.

5. Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Aneta este răutăcioasă cu toți din jur.	x	
Lena și Zoia sunt de partea Wandei.	x	
Aneta îi cere lui Ianache să-i aducă o cană cu apă.		x

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Indiscreția presupune să nu destăinui un secret.		x
Unii oamenii cred că procedează corect atunci când divulgă informații din viața privată a unei persoane.	x	
În anumite situații, indiscreția poate fi considerată infracțiune.	x	

B.

1. c; **2.** c; **3.** b; **4.** a.

5. „indiscreția" – cazul nominativ; „în categoria" – cazul acuzativ; „viciilor" – cazul genitiv

6. Căutarea de informații a durat mult.
Nu le da altora!

7. „prin care sunt divulgate informații despre viața privată a lui Popescu" – propoziție subordonată atributivă
„pentru că divulgă date" – propoziție subordonată circumstanțială de cauză

8. *vii, noștri, membrii, piesei, absolvenții, a douăsprezecea*

Scanned with OKEN Scanner

ISBN 978-630-6530-32-8

6 421763 011760

SU23

Scanned with OKEN Scanner